

V ČIRÉM JÁ

ŠRÍ LAKSHMANA & MATHRU ŠRÍ SÁRADA

Přeloženo z angličtiny ze záznamů pořízených Davidem Godmanem

OBSAH

ÚVOD	4
PŘEDMLUVA	7
DĚTSTVÍ ŠRÍ LAKSHMANY	9
NÁVŠTĚVA GURUA	15
CHILLAKUR	22
ARUNÁČALA	29
PŘÍBĚHY NÁVŠTĚVNÍKŮ Z LET 1954 – 1972	32
ÁŠRAM ŠRÍ LAKSHMANY	40
UČENÍ GURUA	45
SÁDHANA	56
Sebedotazování	56
Láska, oddanost a odevzdanost	59
Džapa a Mantry	61
Jóga a kundalini	63
Mysl a její ovládnutí	64
Samádhi	67
Všeobecné rady	68
DĚTSTVÍ ŠRÍ SÁRADY	73
PRVNÍ INSTRUKCE	79
VYHOZENA Z ÁŠRAMU	83
ZNOVU VYHOZENA	88
ADOPCE	92
ARUNÁČALA – ŠIVA	97
HÁDKY, ZKOUŠKY, SLZY A MEDITACE	99
REALIZACE „JÁ“	106
MATHRU ŠRÍ SÁRADA – NYNÍ	111
UČENÍ MATHRU ŠRÍ SÁRADY	115
Úvod	115
Zkušenost „Já“	117
Zkoušky a metody učení	124
Mysl a její guny	127
Rady pro hledající	129
DODATEK: MATHRU ŠRÍ SÁRADA	138
Vztahy: Láska a přátelství	138
Pomoc ostatním	139
Karma	141
Slovník	142

*Pokud by byla moje mysl zaslepena
a netoužila by uvědomit si Brahma (Pravdu),
pokud by mne její rozmary vrhly do iluze – máji,
jsem připraven obětovat pro získání trvalého klidu své tělo ...*

(Venman – telugský básník)

*Věřím, že čtení této knihy vás vždy naladí
na tenkou strunu učení Advaity,
vyprázdí od všech bariér myslí
a naplní bezmezným klidem a Láskou ...*

Gabriela Adámková

Posvátná hora Arunáčala

ÚVOD

Šrí Lakshmana Swámi je přímým žákem Ramany Maharišiho, velkého světce a učitele, který byl v průběhu první poloviny minulého století přínosem pro tisíce lidí. V roce 1940 Lakshmana poznal v Ramanovi svého duchovního učitele a božské „Já“ 1) realizoval v jeho přítomnosti v roce 1949. Žil převážně tichým a poklidným životem v oblasti jižní Indie, ve městě Andhra Pradesh.

Mathru Šrí Sárada je Lakshmanou považována za jeho následovnici. Přišla k němu již v raném mládí, zcela se mu odevzdala a realizovala „Já“ už ve svých osmnácti letech. Nyní se na učení podílí spolu s Lakshmanou v malém ášramu, který pro ně byl postaven.

V roce 1982 mne Šrí Lakshmana požádal, abych sepsal vše o životě a učení Mathru Šrí Sárady. Mathru Šrí Sárada neměla o knihu týkající se jejího života sebemenší zájem, a proto dalo Lakshmanovi hodně práce přesvědčit ji ke spolupráci. Poté, co uspěl, začal jsem shromažďovat veškerý materiál pro knihu. Nejcennějším podkladem byly rozhovory s Lakshmanou nebo Sáradou na verandě jejich domu.

Mathru Šrí Sárada si našťastí psala v období duchovního hledání deník a Lakshmana mi ochotně vysvětlil všechny důležité mezníky v Sáradině životě. Přeložil mi i pár jejích dopisů, které mu napsala. Využíval jsem magnetofonové kazety, které zaznamenávaly Sáradiny prožitky těsně před realizací. Nakonec jsem sesbíral všechny duchovní rozhovory, které vedla Sárada se žáky. Celá kniha byla napsána za velmi krátkou dobu, ale nikdy nebyla z finančních důvodů vydána. V roce 1985 samotná Sárada usoudila, že by měla být kniha přece jenom publikována, a to jako připomínka 60.ých narozenin jejího učitele Lakshmany Swámiho. A tak jsem text zrevidoval a rozšířil o mnoho dalších Lakshmanových duchovních rozhovorů s hledajícími.

Začátkem roku 1985 zaplatil publikaci jeden z Lakshmanových žáků. Mathru Šrí Sárada mne požádala o další rozšíření knihy, nyní o podrobnosti ze života Lakshmany a sama mi z Telugu přeložila mnoho příběhů z jeho života. Lakshmana mi poté dodal občasně komentáře a ochotně odpovídal na mé dotazy.

V roce 1947 napsal bratr Lakshmany malou knihu (65 stran) s názvem Yogeewara Šrí Lakshmana. Kniha pozůstávala ze stručných informací o Lakshmanově životě a rozsáhlého textu o indické filozofii. Protože však byla plná chronologických nejasností, byl jsem při čerpání dat z tohoto zdroje velmi opatrný.

Veškeré nesrovnalosti jsem konzultoval se samotným Lakshmanou. Rozhovory, které jsou součástí kapitoly o Učení, byly sesbírány z let 1982–1986. Většinu z nich jsem sepsal z paměti, protože nebyly nijak jinak dostupné. Posledním zdrojem byly i spisy duchovně hledajících, kteří u Lakshmany jistý čas setrvali. Protože ani Lak-

Poznámka:

1) Poznání božského „Já“, jež bývá překládáno i jako „Osvícení“, je cílem většiny hinduistických duchovních praktik. V momentu Seberealizace (Osvícení) dochází ke ztrátě individuality. To, co zůstává, je přímé uvědomění skutečnosti, které se nachází za ním. Tato skutečnost je obvykle známá pod pojmem „Atman“ anebo božské „Já“, jež je zdrojem a součástí všeho, co existuje.

shmana ani Sárada nemluvíli o duchovních konceptech příliš často, kapitoly o Učení jsou bohužel krátké. Kdybych nevyužil dodatečné zdroje, byly by ještě kratší.

Lakshmana celý text studoval velmi pečlivě (*pozn. autora: uměl výborně anglicky*). Role editora se chopil vskutku bravurně. Mnoho částí eliminoval a poopravil ty chybné. Některé pasáže přeložil do Telugu, aby tak umožnil Sáradě kontrolu úseků, které se týkaly prožitků a samotného učení. Sárada zkontrolovala všechny údaje o Lakshmanovi, některé změnila nebo opravila.

Pár slov bych v této knize věnoval i terminologii použitých jmen. Jméno Lakshmana Gurua je Bhagaván Šrí Ramana Mahariši. V různých spisech a knihách bývá často jmenován Bhagaván Šrí Ramana nebo Ramana Mahariši. V knize jsem použil všech tří jmen. Šrí Lakshmana Swámi je svými žáky často nazýván Bhagaván také. Snažil jsem se vyhnout zmatku, a proto jsem jméno Bhagaván přiřadil pouze Ramanovi Maharišimu.

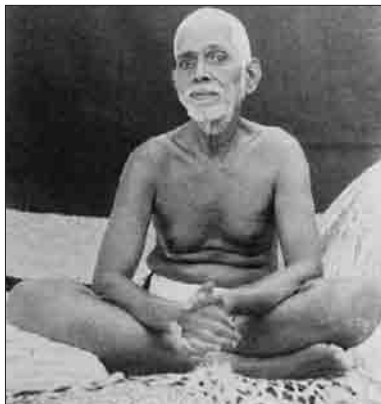
Šrí Lakshmana měl mnoho přezdivek. Kolem roku 1950 byl znám pod jménem Yogeeswara Šrí Lakshmana, což v překladu znamená Největší Jogin Lakshmana. Toto jméno již nyní upadlo v zapomnění. Častěji je jmenován Lakshmana Swámi, Bhagaván anebo jen Swámi. Já sám ho v úvodních částech nazývám Šrí Lakshmana anebo Swámi, ačkoliv po jeho realizaci jsem častěji používal Lakshmana, což je jméno, které dostal od rodičů.

Podobně jsem rozlišil i jméno Mathru Šrí Sárady. Na počátku jsem ji nazýval Sáradou, ale po realizaci Sáradamou, což v překladu znamená Sárada – Matka. Mathru znamená Matka a v sanskrtu je to Amma, což je překlad z Telugu. Mnoho žáků ji nyní nazývá Sáradamma. V samotném textu je využíváno mnoho sanskrtských pojmů. Mnoho z nich jsem přeložil do angličtiny, ale některé jsem ponechal v původním znění.

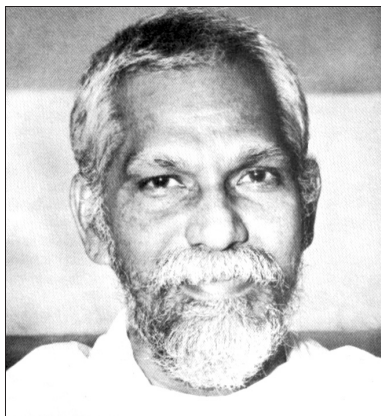
Čtenáři brzy zpozorují, že jsem v první kapitole rozlišil začáteční písmena u tří slov: Já, Guru a Srdce. Udělal jsem to proto, abych se vyhnul možnému nedorozumění v pojmech „Já“ a rozlišil tak neosobní „Já“ od já osobního. Podobně je tomu i s pojmem Guru. Jde o to, aby nebyl brán jako guru – osoba, ale jako síla neosobního Já vyzařující skrze tělo. Do třetice jsem rozlišil pojem Srdce, protože jak Lakshmana, tak i Sárada spojovali tento termín s „Já“. (*pozn. překl.: božské „Já“*) Bůh s velkým B je součástí advaistické tradice, do které Lakshmana i Sárada patří. Používali slovo Srdce, překlad sankrtského pojmu hridayam, když chtěli zdůraznit, že „Já“ je zdrojem a centrem všeho projeveného. Srdce nemá přesné umístění, je nepřetržitým zdrojem, z něhož pramení vše projevené.

Rád bych hned v úvodu poděkoval Šrí Lakshmanovi a Sáradě za jejich ustatečnou pomoc při tvorbě této knihy. Bylo pro mne velkou ctí poslouchat příběhy z jejich života, sedět tak dlouho v jejich přítomnosti a absorbovat Milost, která z nich nepřetržitě vyzařovala.

Śrī Ramana Maharīṣi

Śrī Lakshmana Swāmi

Mathru Śrī Sārada

PŘEDMLUVA

Jako malá holčička jsem v den Velkého Šivaratri přišla na daršan Lakshmany Swámiho. Už při pohledu na něj jsem cítila, že je velkým světcem, i když jsem v tu dobu o duchovních věcech nevěděla vůbec nic. Můj otec, matka a bratr odešli v den velkých oslav v roce 1974 na Swámiho daršan brzy ráno. Nešla jsem s nimi, protože jsem se bála. Tehdy odpoledne jsem šla s matkou ven a uviděla Swámiho, jak dává daršan v Šrí Ramana Gíta mandiru, jeho ášramu. Swámi se tehdy na mě podíval. Jak se poprvé zahleděl mým směrem, pocítila jsem strach a bála se, že moje tělo shoří na popel, a tak jsem se se skloněnou hlavou schovala v koutě.

Poté, co jsem dokončila sedmý ročník základní školy, začala jsem Swámiho navštěvovat každou neděli. Kdykoliv jsem se před něj postavila, věnoval mi laskavý úsměv. Každý nedělní večer se Swámidží objevoval v mých snech a přitahoval mě k sobě laskavým úsměvem. Později Swámidží požádal mého otce, zda by mne mohl adoptovat jako svoji dceru. Můj otec i matka souhlasili. Swámidží mě mnohokrát zkoušel, aby prověřil moji duchovní nasazenost. Swámiho matka, bratr a další příbuzní se mne pokoušeli dostat z ášramu, ale všechny problémy jsem překonala díky své naprosté odevzdanosti Swámidžimu. Řekla jsem mu, že je mým jediným útočištěm, a proto všechna svá břemena přenechávám jemu.

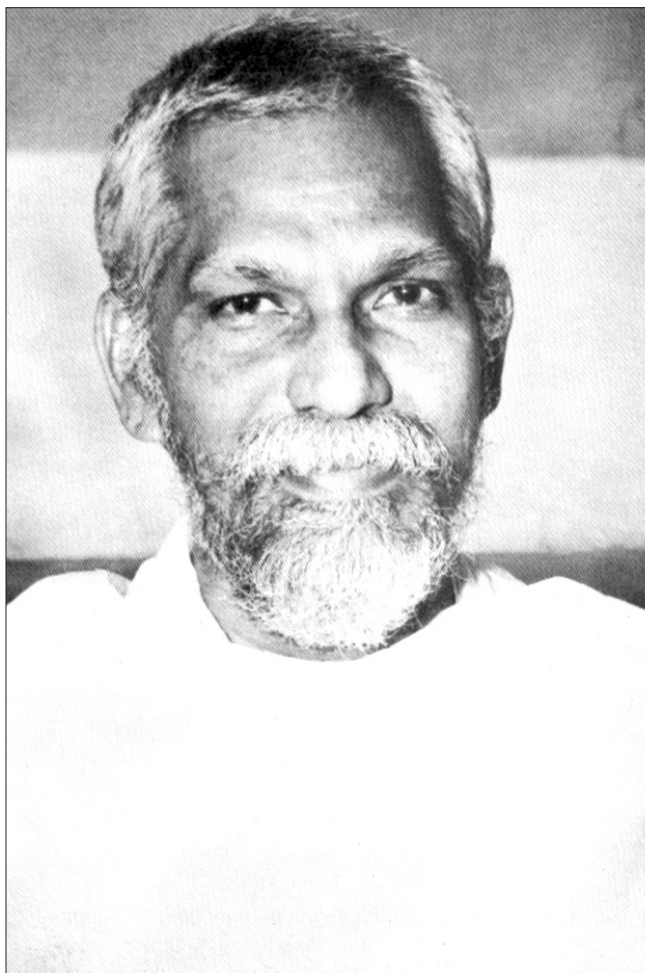
Šrí Lakshmana Bhagaváne, jsem šťastná za všechny tvé daršany. Jsi můj chodící a mluvící Bůh. Můj duchovní otče, celá se ti odevzdávám, jen díky tvé Milosti je má mysl mrtvá. Díky tvé Milosti jsem nyní všeprostupujícím Já.

Mathru Šrí Sárada

„Při pohledu na Sáradu je pro lidi obtížné poznat její vyvanutost. Většina se soustředí pouze na její osobu. Nedokáží v ní uvidět božské „Já“. Ona však není připoutána ke jménu a tomu, co se o ní říká. Dokonce ji nezajímá ani kniha, která o ní byla napsána. Zapisoval jsem si průběh všech duchovních prožitků, které měla, protože by mohly být užitečné pro ostatní žáky. Někdo může pročitat Védy od začátku do konce, a přesto zde nenajde tak podrobně popsánu zkušenost někoho, kdo realizoval „Já“ naprostým odevzdáním se. Je to velice výjimečný případ.“

Šrí Lakshmana Swámi

Šrí Lakshmana Swámi

DĚTSTVÍ ŠRÍ LAKSHMANY

Asi 80 mil severně od Madrásu, na výpadovce dálnice Madrás-Kalkatta, leží malé městečko Gudur. Je to jedno ze dvou míst v celé Indii, kde se ve velkém těži slída. Východní část končí pobřežím rozsáhlého umělého jezera, které sbírá všechnu vodu z monzunových dešťů pro zavlažování. Dnes patří Gudur mezi rušná města, kdežto ve 20. letech byl považován za větší vesnici.

Bylo to zde, ve čtvrt na jednu po obědě, 25. prosince v roce 1925, kdy Lakshmana poprvé spatřil světlo světa. Jeho matka, Audemma, byla srdcem zasvěcena Šrí Rámovi, hrdinovi z Rámajány. Proto pojmenovala prvního syna po samotném Rámovi a druhého syna jako bratra Šrí Rámy.

V roce Lakshmana narození byl 25. prosinec zasvěcený třem největším náboženstvím v Indii. Začaly také vánoce, které jsou spojeny s muslimským festivalem Moharram, pro Hinduisty svátkem Vaikunta Ekadasi, v průběhu kterého nabízejí miliony Vaishnavite Hindů oběti Pánu Višnuovi a výročí Pána Krišny, učitele Ardžuny a hlavní postavy svatého písma Bhagavadgity.

K podobnému propojení svátků dochází v Indii pouze jednou za padesát let. Lakshmanova rodina žila podle tradice v domě svých rodičů. Bangaraiah, Lakshmanův otec, byl již staršího věku a po narození Lakshmany žil jen rok a půl. Lakshmana si ho proto ani nepamatuje.

Bangaraiah se podílel na spoluvlastnictví malého pozemku, ale získané výnosy nestačily na pokrytí rodinných výdajů. Po jeho smrti tak musela Audemma, Lakshmanova matka, pracovat v nedaleké továrně na zpracování slídy. Práce v továrně vynášela měsíčně pouze 5 rupií, což je 0,40 USD.

Bangaraiahův otec se o rodinu staral, jak jen mohl. Lakshmana má na něj jen jednu nepříjemnou vzpomínku, a to nehodu, ke které došlo v jeho dvanácti letech. Dědeček po něm hodil hůl, která Lakshmanu udeřila silně do hlavy a téměř ho zabila. Děda svého činu litoval natolik, že přísahal, že se bude o Lakshmanu do konce svého života starat, jako by byl Pánem Krišnou samotným. Lakshmana začal chodit do školy už v pěti letech. Po ukončení základní školy nastoupil na vyšší školu ve městě Gudur. Neměl ale zájem o žádný z předmětů. Studiu se málokdy věnoval svědomitě, a testy procházel jen díky své fotografické paměti. Školu nakonec nedokončil a v polovině odešel. Mnozí z jeho spolužáků nedokázali pochopit, jak se mohl vůbec dostat tak daleko. Byl naprosto nestudijní typ a zkoušky vždy udělal jen zázrakem. Jediný předmět, který Lakshmanu zaujal, bylo kreslení. Měl dokonce i přirozený talent a často maloval portréty slavných lidí. V kreslení byl nejlepším ze třídy.

Mimo školu byl velkým nadšencem pro týmové sporty jako je pozemní hokej a fotbal. Po zápasech se však držel v ústraní a společnosti se vyhýbal. I přes své samotářství byl u svých spolužáků oblíbený, a to díky svému smyslu pro humor. Nejednou dokázal rozesmát celé okolí. Lakshmana v průběhu svého dětství nikdy nejevila zájem o jakékoliv náboženství. Matka ho příležitostně brávala do kostela. Už tehdy Lakshmana intuitivně považoval klanění se v chrámu za nedostatečné

a ubohé. Říkal: „Už jako mladý jsem byl velmi skeptický vůči klanění se sochám. Vzpomínám si, jak jsem se pokaždé matky ptal: „Jak může být tento kámen Bohem? Bůh přece promlouvá k oddaným. Jak může mluvit kámen?“ Matka mi tehdy vysvětlovala, že Bůh mluví pouze s knězi a to tehdy, když jsou zatažené závěsy. Tímto jednoduchým vysvětlením mne vždy odbyla. I když jsem byl v tu dobu velmi mladý, s takovým vysvětlením jsem se nespokojil a vyrůstal jsem bez sebemenšího zájmu o formální náboženské rituály.“

V průběhu školních let, když bylo Lakshmanovi 17 let, prožil zkušenost, která změnila celý jeho život. Spal tehdy v domě svých rodičů, když ho během noci probudila noční můra. Ucítil na hrudi obrovský tlak a měl pocit, že ho přišla zabít temná síla. V tu chvíli se v Lakshmanovi spontánně rozezvučela Ráma mantra, Ráma, Ráma. Temná síla z ničeho nic sama zmizela. Nikdy před tím Lakshmana žádnou mantru nepoužíval, protože byl příliš skeptický k jakýmkoliv náboženským modlitbám. Po této zkušenosti však byla nedůvěra rozpuštěna. Došel k závěru, že mantra v sobě musí obsahovat něco výjimečného, a proto ji začal pravidelně opakovat. Rozhodl se i pro praktikování pránajámy, pozorování dechu. Lakshmana tak přijal ochranný účinek mantry, ale předchozí zážitek byl pro něj nevyřešenou záhadou. V jeho blízkosti neexistovala osoba, která by mu tuto zkušenost vysvětlila a objasnila sílu mantry. Po této příhodě se život Lakshmany začal postupně měnit. Každý den vstával ve tři hodiny ráno a chodil na procházku podél trati. Poté skákal z mostu do řeky Tsallakalva a potápěl se. Tento nový zvyk se stal příčinou dalších Lakshmanových zážitků a nehod, ale nic mu nezabránilo v tom, aby pokračoval. Dříve Lakshmana nikdy neplaval.

Jednou, v průběhu tréninku, prožil další zkušenost. Byl příliš vzdálen od břehu, když k tomu došlo, a dost daleko na to, aby mu někdo pomohl. Ucítil, že ztratil veškerou sílu k boji s proudem, a tak se mu plně odevzdal. Proud ho stáhl až ke dnu. Vodní vír ho poté opět vytáhl nahoru a Lakshmana zpozoroval, že se voda najednou uklidnila. Jindy kráčel Lakshmana podél trati směrem k řece, když se mu noha na chvíli zachytila v mezeře mezi kolejemi. Stihl se osvobodit jen pár vteřin před tím, než tudy projel vlak. K nehodě došlo v noci a strojvůdce by nebyl schopen Lakshmanu ve tmě uvidět. Byla to jedna z nejrušnějších tratí a ne jeden chodec zde přišel o život. Jednoho Lakshmana objevil při své ranní procházce. Rozsekané tělo na trati pouze minul, protože nechtěl být zapleten do vyšetřování, a šel si jako obvykle zaplavat.

Toho rána Lakshmana zanechal dlouhého tréninku ve vodě. Místo toho usedl do meditace, prováděl pránajámu a džapu na Rámu. Ranní program mu trval téměř dvě hodiny a domů se vracel kolem páté hodiny ráno. Jednou utrpěl Lakshmana při svém cvičení i vážné zranění. Během procházky ho uštknul do prstu jedovatý had. Lakshmana okamžitě jed vysál, ostrým kamenem odstranil otrávenou krev a prst si zavázal kusem svého oblečení. Nejbizarnějším zážitkem však bylo setkání s velkým černým démonem na trati. „Kráčel jsem dolů podél trati jako každé ráno, abych si zaplavat. Najednou jsem spatřil obrovského černého démona, pomalu se pohybujícího proti mně po druhé straně kolejí. Jak mě míjel, rozpoznal jsem v něm člo-

věka. Bylo to však příliš velké a černé. Vzpomínám si, že to mělo kolem kotníků zavázané rolničky, které při kroku cinkaly. Nezajímal jsem se o to, prostě to jen pomalu kráčelo po druhé straně kolejí a míjelo mě to.“

Lakshmana dodržoval svůj ranní rituál řadu let. Když jsem se ho zeptal, proč podstupoval takové riziko a nebezpečí jen kvůli tomu, aby si zaplavoval, smál se a říkal, že to byl zvyk z minulého života.

Meditace i pránajáma přinášely Lakshmanovi klid, ale neposkytovaly mu odpovědi na filozofické otázky, které se mu v mysli objevovaly. Zajímaly ho otázky o podstatě světa a jeho vztahu ke světu, ale postupně si uvědomil, že není schopen si na žádnou z nich odpovědět. To v něm vyvolávalo silné pocity frustrace. Když se žádné odpovědi ani vize neobjevovaly, rostoucí pocit sklíčenosti a deprese řešil Lakshmana intenzivnější meditací. Pokud měl během dne čas, přidal k rannímu cvičení i odpolední džapu na Rámu, pod stromem v místním parku. Nikomu z přátel ale o svém cvičení neřekl. Když se ho spolužáci ptali, proč tráví tolik času sezením pod stromem, řekl jim, že to je uzdravující strom a když na něj svítí slunce, listy jsou obohacené vitamíny.

I když si Lakshmanovi kamarádi nevšimli jeho zvláštního chování, jeho rodina ano. Bratr popsal změny, které na Lakshmanovi zaznamenal, do svého zápisníku, který byl před touto knihou jediným zdrojem o Lakshmanově životě. „Lhostejnost se projevovala čím dál víc, až zapustila hluboké kořeny. Jeho touha po Bohu zesilovala lhostejnost k objektům a radostem světa. Často vinil svůj osud (prarabdha), který ho vrhl do ruchu tohoto světa plného pout a osob pachtících se za svými představami a smyslovými požitky. Nedokázal pochopit, proč se lidé ženou za falešnými radostmi pomíjivého světa.“

Lakshmanovi rodiče vnímali jeho duchovní vývoj se smíšenými pocity. Byli trochu překvapeni z toho, že nemá téměř žádný zájem o ženy. Doufali však, že brzké manželství Lakshmanu rychle zbaví jeho asketických tendencí. Matka i bratr se ho pokoušeli přesvědčit, aby se oženil s dívkou, která mu byla zaslíbená již při narození. Lakshmana veškeré jejich argumenty odmítal a přesvědčoval je, že nemá zájem oženit se s nikým. Lakshmana prošel závěrečnými zkouškami o pár měsíců později, než jeho spolužáci, ale rozhodl se pokračovat ve studiu na V. R. College v Nellore, což bylo 24 mil severně od jeho rodného města. V průběhu prázdnin, před nástupem do nové školy v Nellore, prožil během ranního cvičení další zážitek.

Tehdy přijel na návštěvu k bratrovi, který bydlel poblíž města Rapur. Hned první den ve tři hodiny ráno skočil do vody a vzápětí zjistil, že všude kolem něj plavou hadi. Opatrně se pohnul, ale hadi byli všude. Zůstal proto klidně ve vodě asi hodinu a půl a praktikoval pránajámové cvičení. Hadi se po nějaké době usadili na dně, a tak mohl Lakshmana opatrně vylézt z vody.

Když začal studium na nové škole, vybral si botaniku, fyziku a chemii, ale během dalších let jevil o školu stále menší a menší zájem. Namísto toho preferoval čtení svatých písem jako je Bhagavadgíta a učení Advaity Védanty. Neustále do-

držoval svůj ranní rituál, a to i tehdy, když mu hrozil neúspěch u zkoušek. Zůstával vzhůru do dvou hodin do rána a učil se. Ve tři hodiny se však vydal na svou ranní procházku. S pokračujícím studiem se zintenzívnil i Lakshmanův duchovní vývoj. To, jak pro něj byly duchovní aktivity lákavější než učení, ilustrují i řádky z knihy Venmana, slavného Telugského básníka: „Pokud by byla moje mysl zaslepena a netoužila by uvědomit si Brahma (Pravdu), pokud by mne její rozmary vrhly do iluze Máji, jsem připraven obětovat pro získání trvalého klidu své tělo.“

V průběhu prvního ročníku studia prožil Lakshmana další hlubokou zkušenost se smrtí. Kráčel k řece Pennar na svou ranní meditaci. V pět hodin ráno, když se vracel zpět, uviděl skupinku osadníků, kteří se přišli vykoupat. V ten den se slavil velký festival, a tak chtěli být všichni dokonale připravení a čistí. Lakshmana se rozhodl zůstat a pozorovat je. Voda však byla neklidná a Lakshmana si všiml, že se jeden chlapec ze skupinky vzdálil daleko od břehu a vlny ho stáhly pod hladinu. Lakshmana okamžitě skočil do vody ve snaze chlapce zachránit, přestože ho všichni ostatní varovali, že je to příliš nebezpečné. Ale bylo již pozdě. Chlapec se stihl ještě jednou vypořít a vlny ho pak stáhly tak, že už ho Lakshmana zachránit nemohl.

Tím, že nebyl Lakshmana nikdy v podobném ohrožení, vryl se mu zážitek hluboce do paměti. Od této chvíle si uvědomoval, že smrti se nikdo nevyhne, a navíc může přijít kdykoliv. V dalších týdnech a měsících v něm zkušenost ze smrti natolik zesílila, že si předsvědčil žít život bez jakékoliv připoutanosti k čemukoliv. Zesílila v něm i touha po transcendentivšech lidských potřeb. VlétěběhemprázdninsevrátildoGuduru, kde prožil u vyschlého jezírka svůj první hluboký duchovní zážitek.

Lakshmana popsal svoji zkušenost následovně: „Byl již večer. Seděl jsem se zkříženými nohama v pozici lotosového květu a prováděl dechové cvičení. Najednou se mysl utišila, spočinula v jednobodovosti a vše se rozzářilo. Světlo mě celého pohltilo. Ztratil jsem vědomí těla, ale objevila se ve mně doposud nepoznaná Tichost. Bylo zde naprosté, všudypřítomné Ticho, Paraátman. Božské Já se rozzářilo v celé své kráse. Tato božská záře Átman (Já-Já) vystihovala skutečnou pravdu, že Átman je Bůh samotný, umístěný v tělesné schránce. Moje radost neměla mezí, když jsem pochopil, že mým Guruem se stal Átman.“

Prožitek byl krátký, ale Lakshmanovi ukázal náznak a předzvěst cíle, ke kterému směřoval. Mnohokrát se snažil o dosažení stejného prožitku, ale marně. Neochotně dospěl k závěru, že nikdy nebude schopen stabilizovat se v permanentním sebeuvědomění bez něčí pomoci. „Nemohl jsem se nepřetržitě udržet ve stavu naprostého ticha a míru. Poté jsem se stal posedlý potřebou nalézt Gurua v lidské podobě.“

V té době však Lakshmana neměl ani tušení, kde takového Gurua hledat. Místo toho se tedy vrátil zpět do školy, začal navštěvovat druhý ročník a jeho život se vrátil do starých kolejí – plavání, meditace a lhostejný přístup ke studiu. Jediný rozdíl byl ten, že přestal praktikovat pránajámu. S pránajámou začal asi před čtyřmi lety, kdy ho poprvé navštívila temná síla. Nikdo ho do této metody nezavěděl a praktikoval ji jen na základě přečtených knih jako je Radža Jóga od Vivékánandy. Lakshmanovi pomáhala pránajáma ke kontrole mysli a k jejímu vyprazdňování se

od myšlenek. Po čtyřech letech praxe uznal, že pránájámu již nepotřebuje, protože byla jeho mysl již dostatečně tichá. Další tři roky se v meditacích zaměřil na džapu Rámova jména. Poslední den studia druhého ročníku zaujal Lakshmanu dav studentů soustředěných kolem přednáškové haly. Nebyl schopen se dostat do haly, protože uvíznul v davu, ale koutkem oka zahlédl profesora anglického jazyka, G. Subbaramaiha. Tento den si Lakshmana pamatuje velice dobře.

„Jelikož jsem byl od haly daleko, nebylo pořádně nic slyšet, ale překvapivě, když profesor ukázal na portrét a řekl, že to je světec Ramana Mahariši, zarezovala mi jeho slova v uších. Do té doby jsem o Maharišim nic neslyšel, ale najednou jsem pocítil nezkrotnou touhu ho spatřit. Tehdy jsem však netušil, kde ho můžu najít.“

Šrí Ramana Mahariši byl jedním z nejznámějších a nejuznávanějších Guruů v Indii. Jako šestnáctiletý chlapec si uvědomil božské „Já“ formou vnitřního dotazování bez jakékoliv předchozí duchovní přípravy. Opustil rodinu a domov a usadil se na posvátné hoře Arunáčale, asi 120 mil severozápadně od Madrásu. Po několika letech poustevnického a asketického života začal přitahovat duchovně hledající. V letech 1900–1950 ho navštívily tisíce lidí. Když se Lakshmana poprvé doslechl o Ramanovi, bylo Maharišimu již šedesát let. V té době bydlel v Ramanášramu na úpatí Arunáčaly, kam za ním cestovaly tisíce přívrženců z celého světa.

G. Subbaramaih, Lakshmanův učitel angličtiny, byl jeden z předních přívrženců Maharišiho. Navštěvoval Ramanášram pravidelně a napsal i knihu, ve které popisuje svoje zážitky. Lakshmana už neměl příležitost zeptat se na místo pobytu Šrí Maharišiho, protože to byl již poslední den přednášek. Na podrobnější informace však nemusel čekat příliš dlouho. Na cestě do Guduru uviděl v knihkupectví na nádraží malou brožuru s názvem Šrí Ramana Mahariši. Koupil si ji a otevřel na první straně, kde bylo napsáno: „V nitru Srdce září Jedno Dokonalé Bytí, Brahman, jako Já-Já, skutečný Átman. Usazením se v Srdci s myslí spočívající v jednobodovosti, buď skrze sebedotazování, nebo úplným ponořením se, nebo kontrolou dechu, přichází trvalé přebývání v Já.“

Lakshmanu tyto řádky hluboce zasáhly. „Nikdy před tím mě nic nechytlo za srdce tak, jako tyto věty. Z brožury jsem se dověděl, že Mahariši je světec z Tiruvannamalai.“ Tiruvannamalai je město asi míli vzdálené od Ramanášramu. Lakshmana si našel město na mapě, ale v tu dobu nebyl připraven a cestu do Tiruvannamalai odložil. Lakshmanova studijní kariéra skončila neslavně v roce 1947, když napodruhé neudělal navazující zkoušky do druhého ročníku. Vrátil se zpět domů a snažil se trávit ještě více času v meditaci. Zanedlouho byl rodinou opět přemlouván k tomu, aby se oženil. Naštěstí se mu podařilo se ubránit. Atmosféra v domě nebyla pro Lakshmanu příliš příznivá, a tak meditoval na osamělých místech, daleko od domu. Necítil potřebu hledat si práci, protože dostával pravidelný příjem 40 rupií měsíčně. Jeho dědeček umřel, když bylo Lakshmanovi 19 a dům, který po něm zůstal, se rozdělil mezi Lakshmanu a jeho bratra. Lakshmana svoji polovinu pronajímal, ve druhé půlce žila jeho rodina. Příjem z pronájmu dával rodině.

Takto měl Lakshmana během roku čas na meditace. Ke konci roku 1948 začala jeho matka trvat na tom, aby přispíval rodině větší částkou. Našli mu práci nedaleko, v továrně na výrobu slídy. Lakshmana zde pracoval pět měsíců jako úředník za 40 rupií měsíčně, bez jakéhokoliv zaujetí. Začátkem roku 1949 z práce odešel a přesvědčil matku, aby ho doprovázela na cestě do Ramanášramu. Věděl, že nemůže čekat delší dobu, protože jak slyšel od své tety, která Šrí Ramanu nedávno navštívila, Šrí Ramana je velký světec, ale také starší muž, který už nebude žít dlouho. Popsala to slovy: „Zralé ovoce právě padající ze stromu.“

Swámi Lakshmana v 28 letech při své návštěvě v Guduru, v době, kdy byla jeho chatka opravována.

NÁVŠTĚVA GURUA

Pout' do Šrí Ramanášramu začala již na zdejší Gudurské stanici. Když čekali na vlak, oslovila Lakshmanova matka dvě paní, které čekaly na tentýž vlak. Záhy zjistila, že obě paní jedou také do Šrí Ramanášramu. Přidaly se k muži jménem Sathyananda Swámi, který byl velkým uctívatelem Šrí Maharišiho. Hned jak se Swámi doslechl, že Lakshmana s matkou jedou do Ramanášramu poprvé, nabídl jim doprovod. Lakshmana měl ze zvratu událostí velkou radost. Cítil, jakoby Šrí Ramana sám poslal člověka, který ho doprovodí do ášramu. Cesta zabrala celý den a byl již pozdní večer, když konečně dorazili do Tiruvannamalai. Noc strávili v místním domě pro hosty, a následující ráno se Sathyananda s Lakshmanou vydali do ášramu. Sathyananda Swámi vzal Lakshmanu přes zadní bránu, mezi kuchyní a pamětním pokojem. Když procházeli zadní bránou, spatřil Lakshmana Šrí Ramanu pomalu kráčejícího směrem ke stájím. Když Šrí Ramana uviděl novou návštěvu, zastavil se na pár vteřin, podíval se na Lakshmanu, a poté kráčel dál. Lakshmana brzy zjistil, že přijel v nevhodnou dobu. Ášram byl plný oddaných, kteří přišli ze všech koutů země, aby dostali požeňání a navštívili obřad v chrámu, který byl věnován výročí samádhi matky Šrí Maharišiho. Šrí Ramanova matka realizovala božské „Já“ v okamžiku své smrti v roce 1922 díky velké Milosti Šrí Ramany, který ji po celou dobu umírání držel. Její tělo bylo spáleno na úpatí Arunáčaly. Lidé z Ramanášramu tam postavili oltář na její počest. Bratr Ramany Maharišiho, ředitel ášramu, si dal na vybudování oltáře velice záležet. Oltář měl být hotov právě pár dní před Lakshmanovým příjezdem.

Tím, že přijeli Lakshmana s matkou v doprovodu staršího oddaného, neměli problém se sehnáním ubytování. Mnohem obtížnější byla samotná promluva s Maharišim. Lakshmana mu chtěl povědět o svém zážitku „Já“ u jezírka v Guduru. Kvůli obrovským zástupům lidí se ale k Maharišimu nebylo možné dostat. Musel se spokojit s daršanem Šrí Ramany ve velkém davu ostatních hledajících. Při jedné příležitosti se mu ale podařilo najít si dobré místo. Šrí Mahariši seděl na lavičce před halou, kde obvykle odpočíval a poslouchal zpěvy z Véd. Jakmile pohlédl Lakshmana na tuto scénu, ztratil spojení s realitou. Uvědomil si, že projevený svět není ničím jiným, než neskutečným snem, a samotné tělo Šrí Ramany je součástí tohoto snu. Jak na něj Lakshmana pohlédl z nově uvědomělé úrovně, byl si již zcela jist, že skutečný Šrí Ramana není snovým tělem, jak ho doposud vnímal, ale samotným Jástvím, které prožil Lakshmana u jezírka v Guduru.

Lakshmana zůstal při své první návštěvě v Ramanášramu tři dny. Čas zde rozdělil mezi sezení v blízkosti Šrí Ramany a meditaci na osamělých místech Arunáčaly. Návštěva, i když krátká, naprosto stačila k tomu, aby Lakshmanu přesvědčila o tom, že Šrí Ramana je přesně tím Guruem, kterého hledal. Přestal praktikovat opakování jména Ráma a místo toho prováděl džapu na Haré Ramana. Seznámil se také s metodou sebedotazování, kterou Šrí Mahariši doporučoval většině hledajícím. Lakshmana se o ní dověděl při čtení malé telugské knihy s názvem „Kdo jsem já?“. Tato

knihy je souhrnem několika prvních odpovědí Šrí Ramany, které poskytl svým odaným. Byl to základní text, určený pro všechny hledající, kteří se chtěli seznámit s metodou sebedotazování.

Jedna ze základních tezí Šrí Maharišiho byla, že individualita jako taková není nic, než pouhá myšlenka. Říká, že tato myšlenka, kterou nazývá myšlenka já, vychází z místa Srdečního centra, které je umístěno na pravé straně hrudníku. Odtud myšlenka já vchází do mozku a dojde tak k ztotožnění s tělem: „Já jsem toto tělo“. Poté se vynoří iluze, že je tu mysl nebo individualita, která obydliła tělo a která kontroluje všechny myšlenky a konání. Myšlenka já je výsledkem identifikace se všemi myšlenkami a jejich propojením s tělem. Např. já dělám toto, já si myslím toto, já se cítím šťasten. Idea, že jsme individuality, je vyvolána a udržována touto myšlenkou já a zvykem neustále si přivlastňovat všechny myšlenky, které se objeví. Šrí Ramana zdůrazňuje, že by to ve skutečnosti mělo být obráceně, čili zbavit myšlenku já všech dalších myšlenek a odstranit tuto zakořeněnou falešnou představu individuality. Šrí Ramana tvrdí, že myšlenka já je ve skutečnosti neskutečná entita, která se vynořuje jen tehdy, pokud se sama identifikuje s ostatními myšlenkami. Říká, že když někdo dokáže přetřhnout spojení mezi myšlenkou já a myšlenkami, které se s ní identifikují, zůstane pak jen tato myšlenka já, která postupem času zmizí. Šrí Ramana zdůrazňuje, že toho může být dosaženo pomocí vědomého udržování si myšlenky já, jako takové, nebo jako vnitřního pocitu já anebo „já jsem“, za současného odstranění všech ostatních myšlenek.

Jako pomoc při udržování pozornosti na myšlenku já doporučuje Šrí Ramana dotazování se „Kdo jsem já?“ anebo „Odkud toto já přichází?“ Šrí Ramana tvrdí, že pokud bude jedinec udržovat pozornost jen na myšlenku já a podaří se mu odstranit všechny ostatní myšlenky, myšlenka já se tiše usadí v Srdečním centru. Toto, jak tvrdí Ramana Mahariši, je nejvíc, co pro sebe může hledající udělat. Když vyprázdní mysl ode všech myšlenek kromě myšlenky já, síla Jáství vtáhne myšlenku já zpět do Zdroje, do Srdečního centra a následně ji nenávratně zničí. Toto je okamžik, kterému se říká Seberealizace. Když k tomu dojde, mysl i myšlenka já jsou jednou provždy zničeny. Zůstane samotný Átman.

Lakshmana se dočetl o zmiňované metodě v brožurce, kterou si půjčil v Ramanášramu. V tu dobu ale zanechal metodu bez povšimnutí a pokračoval v opakování džapy na Šrí Ramana. Po třech dnech pobytu v ášramu se vrátil zpět do Guduru. Chtěl všechen svůj čas věnovat meditacím. Doma však nebyly podmínky ke klidné meditaci, a proto odešel do vedlejší vesnice, kde žili jeho příbuzní. Vesnice ležela blízko moře, 15 mil východně od Guduru. Lakshmana neměl v úmyslu zůstat u příbuzných, chtěl si jen najít klidné místo, kde by mohl bez vyrušení medítovat. Rodina mu pomohla postavit malý přístřešek nedaleko moře. Všechny náklady na stavbu uhradil Lakshmana sám.

Jakmile se do chatky nastěhoval, mohl trávit celé dny meditací. Z vesnice mu jednou denně nosili mléko, ostatní jídlo si připravoval na ohništi vedle chatky. Ani tady neporušil svůj ranní zvyk a každé ráno vstával ve tři hodiny a chodil plavat. Někdy

plaval v jezírku poblíž chatky, jindy v malé řece protékající vesnicí. Večer obvykle chodíval k moři.

Místní obyvatelé Lakshmanovi se stavbou chatky pomáhali, přesto ho však většina z nich přesvědčovala, aby zvolil bezpečnější místo.

„Místní mě varovali, abych nezůstával, protože tu sídlí duchové, kteří ubližují každému, kdo se ocitne poblíž. Neměl jsem z duchů strach, a tak jsem se zde usadil, abych prováděl svoji každodenní sádhanu. Jednoho večera jsem uslyšel velký rámus. Znělo to, jakoby vítr vyvrátil všechny stromy kolem. Rozhlédl jsem se a uviděl, jak se stromy samy z ničeho nic prohýbají. Neuměl jsem si to vysvětlit, a tak mě napadlo, že to budou asi místní duchové, o kterých lidé mluvili. Tito duchové jsou neškodní, pokud se jich nebojíte. Když však projevíte sebemenší náznak strachu, mohou vás i zabít.“

Duchové ale nebyli jediným nebezpečím, které zde hrozilo. V moři plavalo množství žraloků. Lakshmana se s jedním střetl tváří v tvář. Zůstal tehdy nehybně stát, až žralok odplaval pryč.

Meditovalo se mu zde dobře. Mysl udržoval bez myšlenek a zaplnil ji pouze jménem svého Gurua. „Na pláži jsem opakoval džapu na jméno svého Satgurua, Haré Ramana. Mysl se zcela utišila. Nořil jsem se do ticha a hledal Zdroj všeho. Když mysl utichla, vyvstala spontánně otázka „Kdo jsem já?“. Swámi: Kdykoliv k tomu došlo, mysl se okamžitě ponořila do Zdroje, do Srdce, a spočíval jsem v „Já“.“ Lakshmana si otázku „Kdo jsem Já?“ nikdy nekladl vědomě. Objevovala se sama tehdy, kdy jeho mysl zcela utichla.

Lakshmanův pobyt ve vesnici Govindapalli trval pět měsíců. Ke konci onemocněl smrtelným druhem malárie a musel být převezen zpět do Guduru. Rodinu navštívil mnoho příbuzných, kteří se naposledy chtěli setkat s Lakshmanou. Lakshmana však nebyl stejného názoru. Cítil, že mu nebude dovoleno umřít, dokud ještě jednou nenavštíví svého Gurua. Položil si obrázek Ramany Maharišiho na policičku u postele a přál si zůstat na živu do té doby, dokud ho ještě jednou nespátí. Meditoval na obrázek a kdykoliv se na něj podíval, cítil, že se na něj Ramana usmívá. Lakshmana byl přesvědčen, že pouze Milost, která proudila z obrázku, ho udržela při životě.

Strávil v posteli skoro dva měsíce. Ke konci tohoto období začínal Lakshmana pochybovat, zda u něj vůbec ještě dochází k nějakému duchovnímu pokroku. „Tělo se dokázalo vymanit z drápů smrti, ale já jsem nedokázal utéct od ega. Nedokázal jsem odstranit vzdouvající se vlny egoismu. Jak tomu zabránit? Byl jsem příliš zmatený, a tak jsem pouze hleděl na obrázek Ramany Maharišiho. Z Ramanovy tváře proudila Milost a soucit.“ Jakmile byl Lakshmana schopen opět chodit, řekl rodině, že se chce vrátit zpět do Tiruvannamalai, na daršan svého Gurua. Matka i bratr se mu snažili jeho přání vymluvit, protože Lakshmanovo tělo bylo po nemoci velmi oslabené. Lakshmana jejich radám nevěnoval pozornost. V rodině se rozpoutaly hádky, ale Lakshmana neustoupil a řekl, že odejde klidně i sám a domů se už nevrátí. Lakshmana tehdy skutečně odešel a na dveře přibíhl tři desky jako symbol, že už pro něj není návratu. Bratr tehdy po-

chopil, že Lakshmanu nic nepřesvědčí, aby zůstal, a proto mu dal šedesát rupií (5 USD) na osobní výdaje.

Lakshmana dorazil do ášramu v době oslav Navaratri v roce 1949. Druhý den svého pobytu v ášramu se zúčastnil festivalu Vijayadasami, který symbolizoval vítězství dobra nad zlem. Odpoledne odešel na daršan svého Gurua do nové haly, která byla pro Maharišiho postavena. Doba daršanů začínala ve tři hodiny odpoledne a končila v šest hodin večer. Na Lakshmanu zbylo místo hned u vchodu. O pár minut později Lakshmana zavřel oči a z ničeho nic se mu všechny myšlenky, až na jednu, vytratily. Byla to myšlenka já. Uvnitř se mu spontánně rozezvučela otázka „Kdo jsem já?“ a na pravé straně od srdce cítil smějící se tvář Ramany Maharišiho. Lakshmana říká: „Bylo to jakoby světelné blesky a záplava božího jasu zazářily jak uvnitř, tak i vně. Šrí Ramanova tvář se smála s ještě větší intenzitou, než bylo záření všech světél dohromady. Nebyl jsem schopen slov a po tváři mi stékaly slzy radosti, které nešlo zastavit. Nakonec se myšlenka já, myšlenka ztotožnění se s individualitou, vrátila zpět do Zdroje. Zmizela i představa smějícího se Ramany a božské „Já“ do sebe absorbovalo celé mé bytí. Od toho okamžiku září jen božské „Já“ samotné. Falešné já navždy umřelo.“ Lakshmana realizoval „Já“ v přítomnosti Gurua a jeho myšlenka já byla jednou provždy zničena. Lakshmana to nyní vysvětluje slovy: „Já se vrátilo zpět do Zdroje, do božského „Já“ a zmizelo beze stopy. Zbylo jen božské „Já“. „Já“ je nekonečným klidem a mírem.“

Šrí Lakshmana zůstal ponořen v „Já“ bez vědomí těla téměř tři hodiny. Tato zkušenost byla tak intenzivní, že ani poté, co otevřel oči, nebyl schopen mluvit, ani se hýbat. Říká, že mu realizace převrátila celý nervový systém vzhůru nohama. Proto, když opět nabyl vědomí těla, cítil se velmi oslaben.

Když otevřel oči a rozhlédl se po hale, zjistil, že je vše v naprostém pořádku. Šrí Ramana seděl na pohovce a lidé kolem vykonávali své běžné aktivity. Bylo to, jakoby se nic nestalo, ale pro Šrí Lakshmanu to byla největší změna v jeho životě. Od toho dne zářil nepřetržitě jako „Já“. Později se připravovala večere a rozezvony se zvony v chrámu na počest svátku Vijayadasami. Lakshmana byl příliš absorbován v „Já“ na to, aby mohl něco sníst anebo se účastnit oslav. Až v devět hodin večer byl schopen pohybu a pomalu se vrátil zpět do své ubytovny. Následující ráno se ještě cítil velice slabý. Napadlo ho, že pokud by se najedl, slabost by mohla přejít. Vydal se proto do Tiruvannamalai. Naneštěstí přecenil svoje síly a ještě před tím, než došel k obchodu, dala se do něj velká zimnice a zkolaboval uprostřed cesty. Pomohl mu kolemjdoucí chodec. Dal Lakshmanovi najíst a zavedl ho do pokoje v hotelu nedaleko chrámu. Po jídle se cítil Lakshmana mnohem lépe. Do ášramu se pak dostal bez sebemenších problémů. Později toho dne se Lakshmana přiblížil přímo k Ramanovi Maharišimu a podal mu lístek, který viděl i přísedící Venkataratnam. Na lístku bylo napsáno: „Ó Bhagaváne, v tvé přítomnosti a za pomoci otázky „Kdo jsem já?“ jsem realizoval „Já“.“ Šrí Ramana si lístek přečetl, pohlédl na Lakshmanu, a poté se jeho tvář rozzářila úsměvem – jen dva muži hledící jeden na druhého, na pár vteřin. Poté se ho Ramana zeptal, odkud pochází. Šrí

Lakshmana odpověděl, že je z Guduru. „To je poblíž Nelorské dálnice, ne?“, zeptal se Ramana. Šrí Lakshmana odpověděl, že ano a víc slov mezi nimi nepadlo. Byly to první věty, které Šrí Lakshmana vyslovil po své realizaci. Po krátkém rozhovoru s Maharišim Lakshmana následujících třináct let nepromluvil. Když Lakshmana odešel z haly, Ramana Mahariši požádal Venkataratnama, aby lístek položil na policičku.

Ubytování bylo v Ramanášramu zajišťováno pouze na krátkou dobu. Po čtyřech dnech musel proto Šrí Lakshmana svou místnost uvolnit pro dalšího návštěvníka. Šrí Lakshmana se rozhodl, že si najde ubytování poblíž Ramanášramu. Problém s penězi neměl, protože mu rodina posílala měsíčně 40 rupií z pronájmu domu. Požádal o pomoc Raja Iera, místního ředitele pošty, který mu pomohl najít ubytování asi 230 metrů jižně od ášramu. Byl to malý domek, ve kterém bydlel chlapec jménem Raghavan, který však neměl chuť se s někým o domek dělit. Lakshmana mu dával peníze na jídlo a poprosil ho, zda by mohl vařit i pro něj.

První, kdo v novém domku Šrí Lakshmanu navštívil, byl Venkataratman, Maharišihů opatrovatel. Řekl Lakshmanovi, že za celou dobu svého pobytu v Ramanášramu ještě neviděl nikoho, kdo by napsal Maharišimu něco podobného. Dodal, že už má s lidmi, co chodí za Maharišim, mnohé zkušenosti a je si jist, že nádherný úsměv, který Lakshmanovi Ramana věnoval, byl dostatečným důkazem pravdivosti napsaných slov. Ramana Mahariši neměl žádnou poznámku k obsahu lístku, ale chtěl se jen ujistit, zda má Šrí Lakshmana vše, co potřebuje a zda-li je o něj postaráno, řekl Venkataratman. Od toho dne byl Lakshmanovým pravidelným návštěvníkem. Přicházel poté, co si splnil svoje povinnosti v ášramu. Sedával s Lakshmanou v domku a občas mu masíroval nohy.

Denní program Šrí Lakshmany se brzy ustálil. Od 9:00 do 11:00 pravidelně navštěvoval Maharišihů daršan. Odpoledne chodíval do hotelu, kde poobědval a v podvečer sedával hodinu na nejnižším úpatí Arunáčaly. Pokaždé, když přišel na Maharišihů daršan, rozzářila se Ramanova tvář stejným úsměvem, jako v den Lakshmanovy realizace.

Ráno a večer připravoval Raghvan čapátí. Při práci se tvářil velmi důležitě a úslužně. Bylo to však jen proto, aby obral Lakshmanu o část jeho porce. Pokaždé, když dělal čapátí, připravil půlku z nich ze silného těsta a na další půlku mu zbyla jen trocha. Když zasedli oba k jídlu, Raghvan položil čapátí z tenkého těsta navrch a nabídl Lakshmanovi, ať si vezme jako první, se slovy: „Nejdříve pán, potom služebník.“ Lakshmana tak musel sníst všechny vrchní tenké čapátí a Raghvanovi zůstaly ty neošizené. Lakshmana s tímto zvykem rychle skoncoval. Když mu Raghvan nabídl talíř, vybral si ze spod ty tlusté. Od té doby dělal Raghvan všechny čapátí stejně silné. Někdy se stávalo, že Raghvan neuvařil nic a Lakshmana jedl pouze zrní a ořechy.

Po zhruba třech měsících se Lakshmana přestěhoval do malé místnosti v Palakottu, kolonii sadhuů, na západní straně od Ramanášramu. Pronájem činil pouze jednu rupii za měsíc a platil se strážci chrámu, zasvěcenému Ganěšovi. Pobývalo zde i mnoho žáků z Ramanášramu. Hned vedle Lakshmany bydleli Viswanatha Swámi, Kundžu Swámi a Annamalai Swámi. Jeho nejbližším sousedem byl starý

pán Tambiram. Tambiramova matka, Mudaliar Patti, nosila každý den jídlo Ramanovi Maharišimu v době, kdy pobýval v jeskyni Virupaksha (1900–1916). Tambiram matce jeden čas s přípravou jídla pomáhal, ale většinu života strávil mimo Ramanášram. Vrátil se až v roce 1940. Tambiram nebyl Lakshmanovi příliš nakloněn. Při jedné příležitosti Lakshmana nechtěně vylil vodu na Tambiramovu verandu. Tambiram zrovna čistil okna. Když zjistil, co se stalo, popadl kýbl s vodou a vylil ho na Lakshmanu.

Šrí Lakshmana se rozhodl, že přestane chodit do města na oběd a místo toho zaplatil 6 rupií mladé dívce, která mu jej pak každý den nosila. Ráno se obvykle napil mléka a večer už pak nic nejedl. Jeden z jeho sousedů, Govind Bhatt, mu někdy dával ovoce a ořechy. Govind měl v Tiruvannamalai dobré jméno a respekt, a proto dostával v obchodech s ovocem a zeleninou slevu.

Lakshmana dostával peníze také od jedné excentrické dámy, zvané Marakatha Matadží. Marakatha měla pro sadhuy žijící poblíž Ramanášramu velkou slabost. Jakýkoliv svůj příjem rozdávala okamžitě sadhuům. Šrí Lakshmana patřil mezi její velké oblíbence. Často na něj číhala před dveřmi, aby ho políbila. Swámi věděl, že na něj čeká, a proto ven nevycházel do té doby, než Matadží odešla. Ne vždy ale byla jeho trpělivost větší než její. Matadží nosila jídlo také Maharišimu. Nikdy si ho ale nedovolila políbit, protože podle pravidel v Ramanášramu se Maharišiho těla nemohl nikdo dotýkat.

Maharišiho zdraví se rapidně zhoršovalo, a proto bývala někdy zkrácena i doba daršanů. V rameně měl zhoubný nádor, a ten se šířil i do ostatních částí těla. Operace byly neúspěšné. Po jedné z těchto operací dával Mahariši daršan na pohovce v ambulanci mimo ášram. Jeho oči byly skoro zavřené. Když se před něj Šrí Lakshmana postavil, Bhagaván otevřel oči a věnoval mu láskyplný úsměv. Šrí Lakshmana byl tak dojat, že zapomněl na symbolický pozdrav – překřížení palmových listů – a tak mu to musel Niranjanananda Swámi připomenout. Poté, co Šrí Lakshmana odešel, Mahariši upadl opět do předchozího stavu. Zdálo se, že Mahariši vždy vycítil, když byl Lakshmana poblíž, i když ho zrovna neviděl.

Jednou, když dával Ramana daršan v hale ášramu, neviděl na Lakshmanu skrze noviny, které měl před sebou otevřené jeden z návštěvníků. Mahariši ho hned požádal, aby noviny zavřel a usmál se směrem k Lakshmanovi.

Později, když se daršany čím dál víc zkracovaly, trávil Swámi více času v tichosti ve své pronajaté místnosti. Jednou týdně prováděl pradakšínu, procházku po posvátné hoře Arunácale a každý večer sedával na jejím úpatí. Cítil, že se jeho život ubírá novým směrem.

Trávil hodiny ve svém pokoji ve stavu bez myšlenek a bez vědomí těla a světa. Upadání do „Já“ bylo pořád silnější a silnější. V dubnu roku 1950 bylo zřejmé, že Ramana Mahariši brzy umře. Rakovina ho zasáhla natolik, že nebyl schopen pohybu. O týden později, 14. dubna, uklízel Lakshmana svoji místnost v Palakottu, když ze zdi spadl obrázek Maharišiho. Swámi ho položil zpět.

Po chvíli spadl obrázek znovu. Swámi intuitivně pocítil, že jeho Guru buď umírá, anebo už umřel. Pocítil silnou potřebu utíkat do ášramu, ale než se vydal na ces-

tu, ztratil vědomí světa a spočinutí v „Já“ trvalo zhruba 2–3 hodiny. Vědomí světa se opět objevilo něco před devátou hodinou večer, kdy uslyšel velký hluk vycházející přímo z Ramanášramu. Šrí Lakshmana si byl nyní zcela jist, že Bhagaván umřel. Pospíchal k bráně Ramanášramu tou nejbližší cestou.

V tu dobu už bylo vyneseno Maharišiho tělo ven. Pozdě v noci, když oddaní odešli, bylo tělo přeneseno zpět do haly. Swámi viděl Ramanu Maharišiho ještě toho rána. Při té příležitosti pocítil Lakshmana silnou vlnu extatické blaženosti. Nyní, když viděl Bhagavánovo tělo bez života, vyvstal v něm jen malý záchvěv emoce. Lidé všude kolem plakali. Lakshmanu napadlo, že by měl také uronit pár slz za svého Gurua, ale žádné slzy nevytryskly. Byl nešťastný, že Bhagaván umřel, ale zároveň nebyl schopen ronit slzy jako ostatní, protože věděl, že vlastně k ničemu nedošlo. Šrí Ramana byl „Já“ už před tím, než opustil tělo, a proto jím zůstává i nadále. Naplněn uvědoměním, že se vlastně nic nestalo, opustil Lakshmana tisíce plačících a tiše se vrátil do svého pokoje.

Mnoho oddaných Šrí Ramany opustilo ášram pár dní po pohřbu. Swámi neměl potřebu jít nikam a zůstal ve své místnosti v Palakottu. Po několika týdnech se začalo zhoršovat jeho zdraví. Většinu času spočíval v hlubokém stavu samádhi, při kterém bylo velmi namáhavé dbát o potřeby těla. Když mu děvče doneslo jídlo, ani se jej nedotkl. Po pár týdnech začalo jeho tělo postupně chřadnout. Trápily ho silné zimnice a selhával mu trávicí systém. Jednou se přiotrávil jídlem a zjistil, že je natolik slabý, že si nedokáže nabrat ani vodu do vědra. V tomto stavu bylo tělo odsouzeno k smrti. Jeden sadhu, kterého Lakshmana znal, onemocněl cholerou a umřel.

V tu dobu se šířila v oblasti Tiruvannamalai i malárie, která si vyžádala mnoho obětí. Swámi na nic z toho nedbal a dále tiše sedával ve své místnosti, oblečen jen v bederní roušce. Žádný z tisíců moskytů, s nimiž sdílel svůj prostor, Lakshmanu nijak neotravoval. Dalším jeho spolubydlícím byla krysa, která mu sedávala na klíně po dobu, kdy spočíval v hlubokém samádhi. Swámi měl pokaždé v zásobě malou hrst oříšků. Když se probral ze samádhi, krmil krysu z ruky.

O zdravotním stavu Lakshmany se brzy dozvěděla jeho rodina v Guduru. I přes všechny hádky, k nimž v minulosti došlo, prosili Lakshmanu, aby se vrátil zpět do Guduru, kde by o něj mohlo být postaráno. Swámi nabídku odmítl. Někjaký čas poté se ho matka i s bratrem rozhodli navštívit. Když spatřili jeho zubožený tělesný stav, začali ho opět prosit, aby se vrátil. Bratr Lakshmanovi navrhl, že pro něj nechá postavit chatku, v níž bude moci v tichosti meditovat. Slibovali, že mu budou nosit i jídlo, jen ať se vrátí zpět. Swámi opět odmítl. Řekl, že nechce opustit Arunáčalu. Bratr s matkou se tedy vrátili do Guduru sami.

Šrí Lakshmana žil v Palakottu celých devět měsíců a většinu času z toho strávil ve své pronajaté místnosti. Koncem tohoto období mu zcela zežloutla pleť a zůstala tak ještě tři roky poté. V říjnu roku 1950 dospěl Šrí Lakshmana k závěru, že není již schopen dbát o své tělo. Neměl nikoho, kdo by se tu o něj postaral. Většinu času trávil bez vědomí těla. Proto se nakonec rozhodl přijmout bratrovu nabídku vrátit se zpět do Guduru a dovolit rodině, aby se o něj postarala.

CHILLAKUR

Během první krátké zkušenosti „Já“, ve věku dvaceti let, uviděl Lakshmana útržek své budoucnosti, v níž vlastnil ášram poblíž místa, kde poprvé prožil zkušenost božského „Já“. Když se nyní vracel zpět do Guduru, věděl, že se zde úsek jeho života naplní. Nikdy neřekl rodině o své vizi. Svěřil se pouze svému kamarádovi ze školy. Tento chlapec viděl umírat spolužáka na cholera. Zázitek smrti ho poznamenal tak hluboce, že začal meditovat a vedl asketický život. Swámi už ale tehdy věděl, že se u něj jedná pouze o dočasnou fázi. Svěřil se kamarádovi se svou vizí a z legrace poznamenal, že ho může chodit navštěvovat do ášramu hned, jak bude postaven. Chlapec se brzy vrátil do svých starých kolejí života a Swámi se už s vizí ášramu nikomu nesvětil.

Když se Šrí Lakshmana vrátil zpět do Guduru, zjistil, že jeho slíbená chatka ještě není postavena. Nedělal si s tím starosti, protože věděl, že postavení skromného příbytku dlouho nepotrvá. Určil si místo, na kterém chtěl, aby chatka stála a pár dní prozatím bydlel u bratra. Swámi si vybral místo za vesnicí Chillakur, asi jeden a půl míle od Guduru a jednu míli od místa, kde prožil první zážitek božského „Já“. Byla to oblast lidmi nenavštěvovaná a neudržovaná. Podle místních obyvatel zde pobývali duchové. Proto zde nikdo ani nežil a místo navštěvovali pouze milovníci kvašeného nápoje Teddy, který se zde prodával.

Lakshmanův příbytek byl postaven převážně z bahna a střechu tvořily palmové listy. Bylo v ní místo pro koupelnu s vanou, ale na toaletu musel chodit ven, protože zde nebyla zavedena kanalizace. Nebyla tu ani elektřina. Když se Šrí Lakshmana do chatky nastěhoval, nebylo uvnitř nic, kromě tenké matrace na zemi. Chatka měla také dvě malá okna.

Swámi si na skromný a primitivní příbytek nijak nestěžoval. Jediné, čím chatku příkrášlil, byl obrázek Arunáčaly, který namaloval na zeď. Pod něj napsal: „Kdo jsem já? Já jsem To.“ Swámi se přestěhoval do chatky ke konci října roku 1950 a většinu času strávil spočíváním v božském „Já“, kdy si jen málokdy uvědomoval přítomnost těla a světa. Seděl bez pohybu v pozici lotosového květu dvacet hodin denně a zbylé čtyři hodiny ležel na matraci, aby dal tělu odpočinek. Chatka byla plná jedovatých hadů a štírů. Swámi jejich přítomnost zcela ignoroval, díky čemuž ignorovali i oni jeho. Jedinou vážnou nehodu měl tehdy, kdy jej při odpočinku na matraci uštknul do oka jeden ze štírů. Oko mu okamžitě oteklo a zůstalo tak několik dnů. Swámi si myslel, že pomalu, ale jistě ztratí zrak. Trpěl velkými bolestmi, ale přesto nevyhledal žádnou lékařskou pomoc. Po čtyřech dnech se začal otok ztrácet a zrak se mu opět navrátil. Aby se v budoucnu vyhnul podobným incidentům, nechal si v chatce vyrobit lavici, na níž mohl odpočívat mimo nebezpečí hadů a štírů, kterých bylo na podlaze plno. Jednou, během chvíle, kdy si byl Swámi vědom těla a světa, vyřil na podlahu horkou vodu, a tím se hadů a štírů zbavil.

Šrí Lakshmana brzy zjistil, že strach vesničanů z duchů byl oprávněný. Pár stovek metrů od chatky rostl banánovník. Kolem půlnoci se od něj ozýval velký rámus. Po-

kud se k němu někdo přiblížil, stal se obětí ducha obývajícího banánovník a byl za-bit. Swámi říkal, že duch nezabíjí lidi ze zlomyslnosti. Cítí se spíš osamocen a touží po dalších duších, které by si s ním hrály. Během tří měsíců, kdy žil Swámi v chatce nedaleko banánovníku, se duch vytratil a už se nikdy nevrátil. Místní obyvatelé došli k závěru, že ducha odehnilo Swámiho vyzařování. Swámi sám netušil, co se s duchem stalo.

Swámi vedl osamělý život. Nikdy lidem nedovoloval vcházet do chatky a omezoval i procházky, během kterých vykonával fyzické potřeby. Z chatky vycházel pouze v noci, kdy si byl jist, že se poblíž nikdo nevyskytuje. Jeho matka mu nosila v sedm hodin ráno snídani, trochu mléka a ovoce. To bylo jediné jídlo, které Swámi během dne pozřel. Ani matka však nemohla vcházet do chatky. Nechávala ležet jídlo pod oknem. Porce jídla byly skromné, ale pro Swámiho to bylo až příliš. Někdy spočíval hluboko v „Já“ po celý den a jídlo tak zůstalo ležet nedotčeno před chatkou. Když byl při vědomí těla, krmil hladovou kysu, se kterou sdílel své obydlí.

Swámiho matka lidem ve vesnici vyprávěla, že Swámi prosedí celý den v pozici lotosového květu a nemá již potřebu jíst. Takové zprávy u místních ještě více posílily Swámiho pověst velkého jogína. Mnoho z místních pak chtělo dostat od Swámiho daršan a shromažďovali se před jeho chatkou. Swámi ale nejevil zájem o roli jogína, který by přijímal davy lidí. Odmítal chodit ven a nikoho nepouštěl dovnitř. Jeho odmítavý postoj paradoxně vzbudil u lidí ještě větší pozornost. Navzdory častému spočívání ve stavu, v němž si Swámi nebyl vědom těla a světa, si z tohoto období pamatuje mnoho příhod. Následující komentáře pocházejí z rozhovorů v roce 1982.

„Když jsem žil sám v chatce, stěžl jsem po dobu dvou let něco snědl. Nebyl jsem ve stavu vědomí těla, proto se myšlenka „Mám hlad“, vůbec neobjevovala. Tělo potřebuje potravu, jinak strádá. Pocit hladu je jen myšlenka, která vzniká v mysli. Pokud v mysli nejsou žádné myšlenky, není zde ani impuls k potřebě těla nakrmit. A tak tělo slábne a slábne. Každý den jsem vypil malé množství mléka. Jídla jsem pozřel ještě méně. Krmil jsem jím kysu, která se mnou sdílela místnost. Protože jsem téměř nevycházel z chatky a málo vyživoval tělo, lidé mě brzy označili za velkého jogína. Tisíce lidí se shromažďovalo před chatkou, protože nabyli dojmu, že ten, který nevychází ven a téměř nejí, bude určitě svatým mužem. Když jsem pak později začal žít normálním životem, přestěhoval se do domku a pravidelně se stravoval, většina z těchto takzvaně oddaných se už u mě neobjevila. Mysleli si, že jsem je podváděl. Komukoliv, kdo by chtěl být považován za velkého jogína stačí, aby nevycházel z domu a přestal jíst. To ale nemá s realizací božského „Já“ nic společného. Kdokoliv však předstírá podobné hrdinství, je v Indii považován za Boha.“

Mnoho lidí si myslí, že Swámi během této doby prováděl intenzivní meditaci nebo tapas. To je ale velké nedorozumění. Od chvíle, kdy realizoval „Já“, spočíval v božském „Já“ neustále. Stav jako jsou bdění, snění a bezesný spánek nikterak božské „Já“ neovlivňovaly. I když se tyto stavy dále normálně objevovaly, nikdy zde nedocházelo ke ztotožnění se s nimi. Namísto toho byl Swámi v nepřetržitém uvědomění si „Já“. Toto uvědomění bylo stejné během snění, spánku, v samádhi i v normálním bdělém stavu. Žádné úsilí ani meditace už nebyly potřebné. Meditace je nutná pou-

ze tehdy, pokud nejsou lidé ve stavu realizace „Já“ ukotveni. Swámi podal vysvětlení v následujícím odstavci.

„Existoval muž zvaný Balayogi. O Balayogim se Swámi zmiňoval v roce 1982. Balayogi zemřel v roce 1985. Proseděl dvacet hodin denně po dobu čtyřiceti let v transu. Říkal, že medituje. Možná prožíval nějaký stav klidu, ale pokud musel neustále meditovat, nerealizoval „Já“. Džňánin již nemedituje, protože u něj není individualita, která by meditovala. Džňánin je „Já“.“

Týdny plynuly a počet návštěvníků se neustále rozrůstal. Mnoho lidí sem přicházelo proto, aby obcházeli chatku, což byla forma uctívání. Většina z nich však po Swámim chtěla, aby vyplnil jejich touhy. Jedna žena s sebou přinesla dítě, které trpělo průjmem. Držela dítě v náručí a obcházela chatku po celou noc. Ráno dítěti průjem přestal. Jindy chodil kolem chatky muž, který celou noc opakoval, že se cítí, jakoby mu hlavu roztínala sekera. Po sedmi dnech oznámil, že se z bolesti zcela vyléčil. Swámi s tím neměl nic společného. Pokud se někdo vyléčil, bylo to jen proto, že Swámimu důvěřoval, anebo se jednalo pouze o shodu náhod. Když se historiky o zázračném uzdravení rozšířily po městě, počet návštěvníků ještě vzrostl. Někteří lidé toužili Swámiho vidět natolik, že se v noci schovávali v křoví a čekali s nadějí, že Swámiho zahlédnou, až půjde na toaletu. Ne všichni návštěvníci se ale chovali přátelsky. Někteří lidé z vesnice se Swámimu vysmívali a házeli kameny do oken, čímž Swámiho nejednou zranili. Křičeli: „Proč nevycházíš ven? Proč nemluvíš? Proč nedáváš daršany?“

Swámi nakonec došel k závěru, že většina lidí ho přestane otravovat tehdy, jestliže ho uvidí, a proto souhlasil s dáváním daršanů během festivalu Šivaratri, největšího hinduistického svátku, který se slavil uprostřed února a března.

Během tohoto dne se před Swámiho chatkou shromáždily tisíce lidí. Swámi dával daršan z lavičky před chatkou od rána do večera. Skupinka dobrovolníků stála čtyři metry od chatky a dávala pozor, aby tuto vzdálenost nikdo z lidí nepřekročil.

Na konci dne pak místní odešli šťastni, že viděli Swámiho a kolem chatky už zůstávalo mnohem méně lidí. Swámi si uvědomil, že většina návštěvníků ho nechá na pokoji tehdy, když jim příležitostně poskytne daršan. Rozhodl se proto, že bude dávat daršan každý rok. Jednoho roku vyšel Swámi vstříc i skupince neodbytných místních obyvatel. Ráno, v den Swámiho narozenin, se kolem chatky vytvořil velký hlouček lidí z Guduru a požadovali, aby Swámi vyšel na pár minut ven. Swámi nakonec souhlasil. Zanedlouho se ale v Guduru rozneslo, že Swámi uděluje daršan i v den svých narozenin. Další rok se proto k chatce přihnulo asi 500 lidí a všichni požadovali, aby Swámi vyšel ven. Swámi však tentokrát odmítl. Dav lidí se ale nechtěl nechat jen tak odbýt a dobýval se do chatky. Převálcovali dveře a zatlačili Swámiho do rohu místnosti. V chatce zůstalo asi 60 rozrušených žen a venku přede dveřmi se do chatky dobývaly další. Swámi seděl bezmocně v rohu místnosti a odevzdaně sledoval odehrávající se scénérii. „Nebyl zde nikdo, kdo by mi mohl pomoci. Já jsem držel maunu (mlčení), takže jsem nemohl nic říct. Seděl jsem pouze na zemi a čekal, co se stane. Ženy se nakonec seřadily do řady. Jednotlivě pak přede mě předstupovaly a klaněly se.“ Swámi seděl se zkříženýma nohama. Jedna z žen se dotkla jeho nohou

a ruce si pak přiložila na tvář pod oči. Ostatní ženy úkon shledaly jako dobrý nápad a všechny začaly dělat to samé. Swámi nechtěl, aby se ho dotýkaly a snažil se ženy odlákat tím, že zavíral oči nebo se díval co nejpřísněji, jak to jen uměl, anebo předstíral, že upadl do samádhi. Zbývající ženy tak nabyly dojmu, že se Swámi zlobí. Když se před ním poklonila poslední z žen, vděčně zavřel dveře. Uvědomil si, že se podobnému incidentu vyhne, když vyhlásí v den svých narozenin veřejný daršan.

Každým rokem se kolem jeho chatky scházelo více a více lidí. Den veřejného daršanu se stal podobným místnímu karnevalu. Jednoho roku se místní vláda rozhodla zorganizovat v Guduru výstavu zemědělských strojů, která se konala přesně v den Swámiho daršanu. Počet Swámiho návštěvníků tak ještě vzrostl. Další rok byl poblíž Swámiho chatky zorganizován taneční festival. V ten den lidé čekali na Swámiho daršan v dlouhé řadě. Sešlo se zde tehdy přes tisíc lidí z celé jižní Indie. Swámi seděl trpělivě na lavičce před svou chatkou a uděloval daršany. Několikrát za den se musel jít opláchnout studenou vodou, protože ho z masy lidí, směřujících na něj pozornost, páliło celé tělo. Když se dav konečně rozešel, vrátil se Swámi zpět do chatky a žil dále samotářským životem. Své soukromí si chránil velmi striktně. Kromě daršanů ho nemohla vidat ani jeho matka. Swámi se lidí nestránil proto, že by to chtěl, ale v té době, jak sám říká, nebyl mezi davem lidí nikdo, kdo by měl opravdový zájem o učení a o realizaci „Já“. Většina lidí ho navštěvovala proto, že věřila, že jim Swámi vyplní touhy, anebo jen tak ze zvědavosti. Swámi o takové lidi neměl zájem. Když si na dané období vzpomíná, říká, že si pamatuje, jak na sobě byli lidé namačkaní. Kdyby mezi ně hodil někdo hrstku písku, neměla by šanci ani dopadnout na zem.

Swámiho mlčenlivost měla také duchovní podtext. Když jsem se ho jednou zeptal na to, proč tak dlouho nemluvil, řekl, že v tu dobu nebyl mezi lidmi, co za ním chodili, nikdo, kdo by rozuměl prožitku „Já“ a on jej nedokázal slovně formulovat. Proto zůstával v tichosti. Swámi říká, že i Ramana Mahariši měl podobné období. Po realizaci „Já“ strávil téměř tři roky spočívaje hluboko v „Já“ a po dobu deseti až patnácti let po seberealizaci mluvil jen zřídka. T. K. Sundaresa, který Ramanu navštěvoval, vzpomíná, že během dvanácti let po realizaci „Já“ Mahariši prohodil tak málo slov, že by se daly spočítat na prstech jedné ruky. Během dnů mimo daršan seděl Swámi tiše v chatce. V tu dobu si začal uvědomovat, že ho jednoho dne navštíví děvče z Guduru. Swámi věděl, že tato dívka bude duchovně velmi pokročilá a připravená k realizaci „Já“. Dívkou z Guduru byla Sárada. Swámimu bylo předurčeno uvidět ji až o dvacet let později.

Jedinou oddanou žákyňou během tohoto období byla krysa, která sdílela se Swámim místnost v chatce. Šrí Lakshmana ji často krmil suchým chlebem a nechával ji na zemi misku s mlékem. Krysa Swámimu každý den vyskočila na klín a Swámi ji houpal. Krysa při tom extaticky vřískala smíchy. Šrí Lakshmana řekl, že byla velmi vyspělou duší, která se zrodila jako krysa. Jednoho večera se po každodenním houpacím rituálu vyšplhala na zeď a z ničeho nic se opět rozesmála. Pak se na chvíli zadívala na Swámiho. Swámi místo ní uviděl smějící se tvář Ramany Maharišiho. Věděl, že tento den, byl jejím posledním dnem na zemi. Příštího večera umřela a Swámi si byl jist, že realizovala „Já“. Následující ráno se před Swámim objevila tři

krysi mlád'ata. Stála před ním v řadě a hleděla přímo na něj. Swámi říká, že naříkala a modlila se. Od toho dne je už nikdy neviděl.

Někdy Šrí Lakshmanu vyrušovali lidé, kteří s ním chtěli mluvit anebo si přišli vyžádat daršan. Jednou Šrí Lakshmanu navštívil muž, který si také říkal Swámi. Zavolał na Šrí Lakshmanu slovy: „Ty jsi džňánin (ten co relizoval „Já“) a já jsem také džňánin. Proto musíš vyjít ven a dát mi daršan.“ Swámi lidi většinou ignoroval, ale při této příležitosti podal muži lístek, na kterém bylo napsáno: „Pokud jsme oba džňáninové, tak kdo má udělovat daršan a komu?“ Muž stál před chatkou ještě asi hodinu a pak odešel. Jiní lidé byli však mnohem neodbytnější. Další muž navštěvoval Swámiho každý den v osm hodin večer v podnapilém stavu. „Swámi, jsem tvůj kamarád z dětství. Ty jsi nyní velký Swámi a já velice špatný člověk. Proč je tomu tak? Měj mě rád a uč mě,“ volal. Swámi muže opravdu v dětství znal, ale blízkými kamarády nikdy nebyli. Swámi jeho křik nejdříve ignoroval, ale později si uvědomil, že pokud muži neodpoví, bude jej otravovat každý večer. Proto na papír napsal verš z Bhagavadgíty a podal mu jej oknem. Byla však tma a muž si to nedokázal přečíst. Na papíře bylo napsáno: „Jelikož je člověk svou přirozeností stále strháván dolů, nechť se snaží pozvednout se sám, aby mu jeho přirozenost byla přítelkyní, a nikoliv nepřítelkyní (*Bhagavadgíta, překlad Rudolf Janíček, kapitola šest, verš číslo pět, str. 69*).“

Odpověď však byla pro muže těžce pochopitelná. Byl příliš opilý na to, aby citátu porozumněl. Vrátil se proto zpět ke Swámimu a křičel, že odpověď nepochopil a chce, aby mu Swámi řekl něco konkrétního. Tentokrát Swámi neodpověděl vůbec. Muž se rozčílil a začal Swámimu vyhrožovat. Nakonec mu hodil do okna kámen. Přesto nepřicházela žádná reakce.

Muž pak vytáhl sirky a chystal se Swámiho chatku podpálit. V tu chvíli se na střeše objevila kobra. Nebyl to ale obyčejný had. Kobra byla pětihlavá a plazila se přímo k opilému muži. Ten zpanikařil a začal utíkat pryč. Kobra mu byla v patách. Kdykoliv se otočil, spatřil pětihlavého hada těsně u nohou. Naposled pak kobru uviděl jeden a půl míle od Swámiho chatky. Tento muž žil v Guduru v neustálém přesvědčení, že ho pětihlavá kobra pořád pronásleduje. Byla to pro něj velká životní lekce. V tu dobu přestal pít a stal se z něj zcela nový člověk. Po pár letech dokonce navštěvoval Swámiho daršany.

Dalším zajímavým mužem byl muslimský chlapec, kterého lidé považovali za svatého muže. Bylo mu jednadvacet let a měl už i své žáky. Již v sedmnácti letech odešel z domova a žil životem sanjásina.

Nic z toho mu ale nepřinášelo štěstí. Pomyslel si, že by mu Swámi žijící v Guduru, mohl pomoci, a tak se rozhodl ho navštívit. Přijel za Swámim sám, protože se za své problémy velmi styděl. Když se ujistil, že ho před chatkou a ani poblíž nikdo neuslyší, naklonil se k oknu a svěřil se Swámimu se svým problémem: „Žiji jako sanjásin v celibátu již od svých sedmnácti let, ale zjistil jsem, že se nedokážu zbavit myšlenek na sex. Co si mám počít? Mohl bych prosím dostat tvou fotku? Myslím, že kdybych uctíval a vykonával pudžu tvé fotce, byl bych daleko schopnější kontrolovat svoji mysl. Ty jsi mahátma (velká duše) a mohl bys mi pomoci, kdybys chtěl. Prosím, pomoz mi.“

Mladý chlapec opakoval Swámimu své trápení několikrát, ale zůstával bez odpovědi. V Guduru se tou dobou rozšířila zpráva, že Chillakur navštívil slavný muslimský svatý muž a všichni jej chtěli vidět. Nemuseli hledat dlouho. Příchod všech lidí překazil utrápenému mladíkovi plány. Proto se rozhodl, že nejprve udělí daršan všem svým žákům, a pak se sám vrátí zpět za Swámim. Přišel před chatku až pozdě v noci, ale žádné odpovědi se od Swámioho zase nedočkal.

Mladík se rozčílil a začal Swámimu vyhrožovat: „Pokud mi nedáš daršan, vyloím dveře.“ Swámi pořád neodpovídal, a tak začal mladík páčit dveře. Nic však nepomohlo. Přespal venku před chatkou. Ráno jej napadl další plán. Postavil se venku před Swámioho okno a snažil se odstranit závěs pomocí síly manter. Odříkával mantry a pak si s nimi mentálně pohrával mezi dlaněmi. V hře pokračoval dál a předstíral, že mantry rozmačkává mezi prsty a zbytky sbírá do druhé ruky a hází do okna. Zopakoval to mnohokrát. Nic se však nestalo, závěs se ani nepohnul. Pak si sedl na zem a rozplakal se. V tu chvíli mu podal Swámi skrze okno lístek. Bylo na něm napsáno:

„Je pro tebe lepší se oženit. Brahmačárya (celibát) je užitečný, ale je nemožný, pokud jej člověk nepraktikoval i v minulých vtěleních. Měl by ses oženit a vést normální rodinný život, ale zůstat jím zcela nedotčen. Neměly by se tě dotýkat pocity bolesti ani radosti. Ve správný čas pak vstoupíš do stavu vanaprastha (stav, kdy vše opustíš a budeš věnovat čas pouze duchovním praktikám).“ Mladý muž byl Swámioho odpovědí velmi potěšen. Řekl mu: „Moji rodiče mi řekli to samé, ale já jim nevěřil. Nyní, když jsi mi to řekl ty, vím, že je to pravda. Jsem šťastný.“

Mladý muž pak odešel a Swámi ho už nikdy znovu neviděl. Během roku 1953 se střecha na Swámioho chatce začala propadat, a proto se rozhodl ji vyměnit. Poprvé po třech letech se vzdálil od chatky a odjel do města. Objednal si zhotovení nové střechy a volný čas strávil v domě své matky a bratra.

Když se pak večer vracel v doprovodu matky, bratra a pár oddaných zpět, vyšlo najevo, že klíčky od chatky zůstaly v Guduru. Jak tam tak všichni stáli a přemýšleli co dělat, Swámi se otočil na jednoho z oddaných a řekl mu, aby vyzkoušel jeden ze svých klíčů. Muž vytáhl klíče a zjistil, že jeden z nich opravdu pasuje do zámku od chatky.

Když jsem se Swámioho ptal, jak to věděl, pokrčil rameny a řekl: „Myšlenka přišla sama od sebe a já věděl, že je pravdivá.“ K podobné příhodě došlo i v době, kdy Swámi uděloval jednou týdně daršany. Po jednom takovém dnu se vracel do chatky a zjistil, že ztratil klíče. Byl již večer a nikomu z žáků se ve tmě klíče najít nepodařilo. Swámi je pozoroval z verandy, když tu najednou se mu klíče z ničeho nic objevily v dlaní. Neřekl žákům o materializaci klíčů ani slovo a předstíral, že je našel na zemi. Podobné příhody se džňáninům stávají často, ale oni o nich nemluví a nepřikládají zázrakům žádnou svoji zásluhu. Swámi řekl, že k zázrakům dochází díky síle božského „Já“, džňánin si nevyžaduje, aby se děly.

Swámi opovrhuje lidmi, kteří se pyšní zázraky a říká, že všechny takovéto siddhis jsou jen projevem ega. Dodává, že pokud individualita umře, zůstává jen samotné „Já“. Pak už neexistuje ten, kdo by siddhis předváděl. Protože džňánin ví, že

vše, co se děje, se děje skrze „Já“, nemůže si tak nikdy přivlastnit žádnou zásluhu. Swámi si nikdy nepřivlastnil zásluhu na tom, že by zhmotnil klíče, nebo nechal objevit pětihlavou kobru, protože ví, že vše je pouze spontánním projevem božského „Já“. Je také třeba zdůraznit, že během této doby uctívalo Swámiho mnoho lidí jen proto, že žil extrémně asketickým životem a v jeho přítomnosti docházelo k zázrakům. Jak sám říká: „Když jsem začal žít normálním životem, nikdo z těchto lidí mě již nenavštěvoval.“

Swámi Lakshmana ve věku 35 let v roce 1960.

ARUNÁČALA

Začátem roku 1954 opustil Swámi svou chatku a vrátil se zpět na Arunáčalu. Na cestě ho provázela matka. V den příjezdu dorazili příliš pozdě na to, aby si stihli zabezpečit nocleh. Matka proto nakonec přespala v nedaleké osadě a Swámi na lavičce před chrámem Draupadí, asi 95 metrů od Ramanášramu. Před chrámem se nacházel kopec plný termitů a hrobky, v nichž přebývali hadi. Swámi se probudil asi v jednu hodinu v noci a spatřil kobru, která se připlazila na daršan. Její hlava byla od Swámiho obličeje ve vzdálenosti jen pár centimetrů. Nechovala se však agresivně. Vlnila se před ním, a pak se potichu vrátila do díry, z níž vylezla.

Následující den si Swámi pronajal chatku na tábořišti vzdáleném asi 200 metrů od hlavní brány Ramanášramu. Matka Swámimu nabídla, že mu bude připravovat jídlo. Doktor v Guduru nařídil totiž Swámimu držet dietu, během které mohl jíst pouze ovoce a mléko, jinak mu hrozilo smrtelné onemocnění. Swámi sice dovolil matce, aby mu vařila, ale po pár dnech onemocněla a musela se vrátit zpět do Guduru. Swámi si pak vařil sám. Jedl každé ráno v deset hodin a zbytek dne trávil v jeskyni na Arunáčale.

Ramana Mahariši strávil na Arunáčale nebo poblíž ní téměř celý život a často opakoval, že Arunáčala je „Já“, duchovní Srdce celého světa. Mahariši považoval Arunáčalu za ztělesněného Boha a přijal ji za svého Gurua. Během padesáti čtyř let se nikdy z posvátné hory nevzdálil víc než jeden a půl míle. Swámi má o Arunáčale stejné mínění jako Ramana. Po realizaci pochopil, že Arunáčala je to, za co ji Ramana považoval. Když přišel Šrí Lakshmana na Arunáčalu, měl v úmyslu zůstat tu v tichosti do konce života.

Swámiho rozhodnutí zůstat na Arunáčale vzbudilo velký rozruch v jeho rodném městě Guduru. Byl zaplaven dopisy, ve kterých ho lidé prosili, aby se vrátil, a v jednom z nich muž jménem T. Ram Reddy napsal, že chce Swámimu darovat pozemek o velikosti devíti akrů nedaleko chatky. K návratu se Swámiho snažila přesvědčit i matka. Když mu ještě dělala společnost na Arunáčale (před nemocí), navrhla Swámimu, aby zůstal doma a ona se svým druhým synem by se o něj starali. Následující dopis poslal Šrí Lakshmana do Guduru, aby dal matce i bratrovi jasně najevo své rozhodnutí zůstat na svaté hoře.

„Myslíte si, že je možné spojit propast mezi samsárou (světským životem) a sanjásou (naprostým zřeknutím se všeho) a přizpůsobit ji hledajícímu tak, aby mohl žít nějaký čas v samsáře a poté zase v sanjásinství. Jenže to je nemožné. I kdyby se všichni světci spojili dohromady a vybudovali takový most, klamali by sami sebe... Prostředí v Guduru není vhodné pro paxi jógy. Je mi jedno, že pro mě stavíte ášram. Matka tímto neuskutečňuje nic dobrého. Trpí

bolestmi břicha. Nemohu opustit Arunáču. Proč by zde ale měla matka zůstat v tomto špatném zdravotním stavu, ve kterém se nachází? Pošlu ji zpět domů. Mrhá časem, žije-li zde. Nestarám se o problémy, kterými mě zatěžuje. Pokud nemáte vytrvalost, je nemožné dosáhnout džňány. Praktikování jógy je jako chůze po ostří hrany. Není to jen dlouhý a pracný úkol, ale je to i nebezpečná cesta. Neustálá bdělost je nezbytná. Je to tak obtížné. Můžete získávat bohatství a hromadit věci. Já jsem ale chudý muž. Bederní rouška a ručník je veškeré mé bohatství. Nedáte-li mi peníze, půjdu žebrať. Pokud nic nevyžebrať, odevzdám své tělo lotosovým nohám Bhagavána. Není nic víc. „Já“ je jediná Skutečnost, říká Bhagaván.“

Lakshmana

Swámiho přání zůstat na Arunáču nebylo vyslyšeno a jeho žáci mu v Guduru začali stavět ášram na pozemku, který mu poskytl T. Ram Redy. Swámi svůj nesouhlas vyjádřil v dalším dopise:

„Nemohu opustit Bhagavánova lotosová chodidla. Zdá se, že mne nenechá odejít sám Bhagaván. Proto zůstávám zde. Myslet na budoucnost je chyba. Nic se neděje tak, jak si myslíme, že se děje. Proto, nechme vše na Bhagavánovi a zůstaňme němými pozorovateli. Stavbu místnosti pro mne teď zastavte. Kdo zná Boží plán? Kráčíme po cestě Jím určené, hrajeme si jako jeho děti a konáme dle Jeho vůle. Proč se mě tedy ptáte na budoucnost? Pokud se někdo dívá podruhé na stejný film, předvídá události, ke kterým ve filmu dojde. Stejně tak džňáninové předvídají to, co se má v jejich životě odehrát.“

Lakshmana

Swámiho matka se vrátila do Guduru s obavami o Swámiho zdravotní stav. Cítila, že nebude schopen se o sebe postarat. V dalším dopise ho proto znovu žádala, aby se vrátil zpět do Guduru. Swámi opět odmítl slovy:

„Jsem duše žijící v ústraní, jejímž jediným útočištěm je Bhagaván. Tak jako oddaná manželka nedokáže žít bez svého muže, tak ani já nemohu opustit lotosové nohy Arunáčaly. Matka, lapená v nerozuzlitelné síti máji (iluze) může naříkat. Ale je tomu tak pouze

díky nevědomosti. Matka se příliš stará o svého mladšího syna. Je plná obav a starostí. Ubohá matka! Co sirotci? Umírají všichni? Nedokáže nás ochránit Bůh, který nám dal život? Zdá se, že se matka snaží převzít od Boha veškerou odpovědnost na svá bedra a trpět. Není toto projev samotné máji?”

Lakshmana

Dopisy, v kterých lidé Swámiho žádali, aby se vrátil do města, chodily i nadále. Napsal mu i bratr, který Swámiho v dopise informoval o nově postavené místnosti a o množství žáků, kteří se modlí za jeho návrat. Swámi odpověděl:

„Připoutanost je příčinou strachu a obav. Člověk oprostěný od všech připoutaností žije v ústraní. Nemysli na budoucnost a nepřidělavěj si zbytečné problémy. Přebývej v přítomnosti a budoucnost odevzdej Šrí Ramana Bhagavánovi. Snažíš se mi zvětšit pohodlí a vynést mne do nebes. Ale pro mě je štěstí služba Bhagavánovi. Stavba nové místnosti záleží zcela na tvém rozhodnutí a financích. Ale neočekávej moji přítomnost teď ani později. Jsem zcela odevzdán vedení Bhagavána. Odejdu odsud tehdy, pokud to bude jeho přání. Jestli jsi postavil místnost, zasvěť ji Bhagavánovi. Můžeš zde každou neděli zpívat Védy, recitovat Bhagavadgítu a předčítat Bhagavánovo učení. Postav knihovnu plnou Advaitových textů a učení Ramany Maharišiho. Tato činnost tě očistí. Zdá se, že má mysl byla laděná filozoficky (Poznámka autora: Zde muselo dojít k významovému posunu při překladu z Telugu. Swámi by nikdy nenapsal, že jeho mysl byla laděna filozoficky, protože klade důraz na ne-mysl. Původní dopis se ztratil a tak zbyl jen anglický překlad.), kdežto tvá je plná praktických světských záležitostí. Oba dva jsme naprosto rozdílní. Proto jsme měli neshody již odmala.“

Lakshmana

Po dvou až třech měsících, které strávil Swámi na úpatí Arunáčaly, se rozhodl vyhovět rodině i oddaným a vrátil se zpět do Guduru. Přijal zde nabídku pozemku i domku. Zjistil, že jeho nový pozemek s domkem leží nedaleko chatky, ve které žil. Než byl domek dokončen, zůstával Swámi většinu času v chatce. Když byla stavba u konce, přestěhoval se. Domek byl postaven z cihel a měl plochou střechu. Uvnitř byla jedna velká místnost a kuchyně. Za domkem byl postaven záchod a koupelna. Do domku se Swámi přestěhoval v roce 1954.

PŘÍBĚHY NÁVŠTĚVNÍKŮ Z LET 1954–1972

Po návratu z Arunáčaly se Šrí Lakshmanův život stal o trochu méně usebraným. Sedával většinu dne v tichosti ve své místnosti a doplňoval svoji dietu malým množstvím jídla, které mu matka každý den ráno v devět hodin připravovala a nosila. Z domu i nadále nevycházel, ale byl mnohem ochotnější vidat lidi. Veřejný daršan se i nadále konal jen dvakrát do roka, ale sadhuům, nebo mimořádným návštěvníkům dával daršan častěji, a to ze své verandy. Když přišel někdo takový, sklopil Swámi okno a dával daršan zevnitř. Později lidem dovolil navštěvovat ho i v domě a během dalších let se počet návštěvníků pořád zvětšoval. Od roku 1960 byl lidem ještě přístupnější. Aby mohl vidět více lidí, sedával častěji na zahradě před domem a chodil na krátké procházky do lesa.

Když se Swámi přestěhoval do nového domu, bylo mu dvacet devět let. Období předchozích dvanácti let jeho života, včetně příhody, při níž pocítil blízkost temné síly, bylo plné dramatických událostí. Nynější fáze Swámiho života nebyla ničím takovým narušena. Od roku 1954 do roku 1972 žil Šrí Lakshmana poklidně ve svém domě se zahradou, dával dvakrát do roka veřejné daršany a příležitostně přijímal návštěvníky. V roce 1954 mu žáci postavili mandir (malá indická svatyně), ve kterém pověsili obrovský portrét Ramany Maharišiho. Swámi nyní používá mandir jako místo, v němž uděluje daršany a promlouvá s oddanými. V roce 1958 si nechala Swámiho matka postavit svůj domek těsně vedle Swámiho. Dalších 16 let žila poblíž Swámiho, podávala mu jídlo a uváděla návštěvníky, kteří jej chtěli vidět. Swámi se nijak neangažoval ve výstavbě ášramu. Souhlasil s výstavbou dvou domků, ale během dalších let nic víc postaveno nebylo. Do roku 1970 zůstal Swámiho pozemek pustý a neobydlený.

V roce 1963 skončil Swámi období mlčenlivosti, během kterého učil úzký okruh žáků formou citátů vypsanych z Upadeša Sáram. Upadeša Sáram se skládá z třiceti veršů, které složil Ramana Mahariši ve dvacátých letech. Obsahují stručný výňatek duchovních rad Ramany Maharišiho. Upadeša Sáram byl jeden ze Swámiho nejoblíbenějších duchovních textů, které doporučoval žákům při každém daršanu. Od roku 1963 odpovídal Swámi žákům místo písemných odpovědí ústně, anebo zůstával v tichosti. Málokdy inicioval rozhovory, ale rád lidem odpovídal na položené otázky.

Swámi měl vysoké nároky, pokud šlo o duchovní zralost žáků. Zaujalo ho jen pár hledajících, které považoval za duchovně vyzrálé. Jedním z nich byl sadhu, který Swámiho navštívil v roce 1956, během doby, kdy Swámi nemluvil. Sadhu byl postižený obrnou, jeho končetiny byly zakrnělé a chodil pomocí rukou. Navzdory tělesnému postižení jeho tvář zářila a byla plná světla. Kdokoliv ho potkal, cítil zář jeho aury. Přicestoval do Guduru a hned na stanici se lidí ptal, zda poblíž nežije jogín nebo světec, kterého by mohl navštívit. Všichni mu doporučili Swámiho a jeden taxikář ho dokonce zadarmo dovezl před Swámiho domek. Sadhu se posadil na

verandu a Šrí Lakshmana mu věnoval daršan skrz otevřené okno. Swámi okamžitě rozpoznal vyspělou duši a usmál se na něj. Dívali se na sebe s úsměvem na tváři. Swámi sadhuovi udělil „chakshu diksha“, proces, ve kterém Guru vysílá sílu „Já“ do žákovy mysli po dobu, co mu hledí do očí. Během tohoto procesu se mysl noří do „Já“ a umožňuje žákovi zakusit klid a mír božského „Já“. Sadhu byl přešťastný za tento dar Milosti. Když mu pak Swámi nabídl dvě manga, jako symbol duchovního vyžrání, byl sadhu tak šťastný, že se snažil přes svou nemohoucnost vyskočit a vzít si podávaná manga. Sadhu pak odešel a nikdy už se nevrátil. Během této doby přišli za Swámim i dva sadhuové, kteří ovládali siddhis, nadpřirozené síly. Swámiho navštívili každý sám, v době, kdy začal mluvit. První z nich si stěžoval, že ztratil svou sílu cestovat po astrálních světech. Stěžoval si, že kdysi dokázal procházet skrze zdi a mohl navštěvovat lidi skrze zavřené dveře. Plakal před Swámim, že ztratil svoje vzácné siddhis a nedokáže je přivolat zpět. Swámi s ním nikterak nesympatizoval. Řekl mu, že je dobré, že své siddhis ztratil, protože mu pouze překážely na cestě uvědomění „Já“.

Druhý sadhu, který Swámiho navštívil, ovládal celou škálu siddhis a předváděl je přímo před Swámim. Byl považován za velkého gurua a měl ve vesničce Nellor mnoho žáků. Žádal své oddané, aby mu nosili fotky různých guruů a on pak hodnotil, který je opravdový guru, a který ne. Když uviděl fotku Šrí Lakshmany, odložil ji se slovy: „Tohoto muže musím navštívit.“ Oděn jen do bederní roušky se z ničeho nic objevil na Swámiho verandě. Říkal Swámimu, že ho dokázal zaměřit, a že je schopen číst lidem myšlenky. Narozdíl od předchozího sadhua neměl tento sadhu o svých siddhis tak velké mínění a přiznal, že nerealizoval „Já“, a že mu jeho siddhis nepřinesly žádné štěstí. Swámi mu krátce vysvětlil, že jediná cesta jak realizovat „Já“ je navrátit mysl zpět do Srdce a nechat ji zaniknout. Sadhu Swámiho trpělivě vyslechl a odpověděl: „Nemám to štěstí, jako máš ty. Tvůj stav je velice těžko dosažitelný.“ Pak odešel zpět ke svým žákům. Párkrát se pak ještě objevil na Swámiho daršanech. Poté už se nikdy neukázal.

Jeden z dalších Swámiho návštěvníků byl všestranně zaměřený muž jménem Haré Ram. Poprvé Swámiho navštívil při daršanu v den Šivaratri v roce 1955 a od té doby chodil za Swámim pravidelně. Byl mezi lidmi známý, protože každoročně organizoval výstup do Himálají, do osad jako jsou Rishikesh, Hardwar a Badrinath. Pořádal také poutě na svatá místa jižní Indie a do Nepálu. Na každou pouť objednal speciální vlak, ve kterém se pak během cesty zpívaly bhadžany. Když začal Swámi mluvit, Haré Ram ho navštěvoval a každým rokem přesvědčoval, aby se vydal na pouť spolu s jeho skupinkou. Nabízel Swámimu soukromé kupé ve vlaku a speciální ubytování v Šivananda ášramu v Rishikeshi. Swámi řekl: „Pokud je můj osud, abych jel s tebou, tak pojedu. Pokud ne, tak nepojedu.“ Swámi neměl touhu jet nikam, a řekl mi: „Touto odpovědí jsem předešel dalšímu přesvědčování.“ Haré Ram se stejně nevzdal, ale v pozdějších letech se Swámi omlouval na zdravotní potíže. Navzdory Swámiho neustálému odmítání se stal Haré Ram jeho oddaným žákem. Postavil si malou chatku poblíž Swámiho domku a pravidelně Swámiho navštěvoval. Později utrpěl úraz nohy, která mu pak ochrnula. Přesto pokračoval v organizování pou-

tí a nikdy nezapomněl Swámiho požádat, aby jel také. V roce 1982 umřel, aniž by se mu jeho touha vyplnila. Mnoho návštěvníků, kteří chodili za Swámim, získali nebo naopak ztratili siddhis. Swámi tomu nikdy nevěnoval pozornost, ale zdálo se, že přitahuje lidi, kteří je ovládají. Jeden z návštěvníků byl mladý chlapec, který přišel v doprovodu matky. Jeho rodina měla svého guru v Vijayawadě. Dokázal materializovat věci ze vzduchu. Mladý chlapec ho vždy pozorně sledoval a za krátký čas zjistil, že má ty samé schopnosti, jako on. Dokázal materializovat květy ve svých dlaních, peníze ve svých ústech, a když otočil hlavou ze strany na stranu, objevil se mu na čele obrázek boha Venkateswara. Jeho rodiče začali věnovat zázrakům více pozornosti a zanedlouho zjistili, že květy, které se objevovaly v chlapcových dlaních, se ztrácejí z nedalekých luk. Nedokázali ale přijít na to, jak k materializaci dochází. Rodiče nabyli dojmu, že je jejich syn posedlý duchem. Vyzvedli chlapce ze školy a modlili se k Bohu, aby syna od ducha osvobodil. Prosili o pomoc různá média, až jim bylo řečeno, že duch, kterým je syn posedlý, si říká Venkateswara a opustí tělo chlapce pouze pod podmínkou, že navštíví chrám boha Venkateswara v Tirupati. Rodiče došli k závěru, že je jejich syn posedlý přímo bohem Venkateswarou. Když však sdělila matka svou teorii Swámimu, popřel to. Swámi řekl, že bůh Venkateswara je božské „Já“, jež je všudypřítomné a nemůže proto vstupovat nebo vystupovat z těla ve formě ducha. Swámi se podíval na chlapce a dodal, že chlapec je posedlý duchem mrtvého muže. Nakonec matce poradil, aby jela se synem na pouť do Tirupati. Poslechla ho. Duch splnil svůj slib a tělo chlapce opustil.

Když mi Swámi před pár lety vyprávěl tuto příhodu, dodal: „Není nic duchovního na materializaci květů a peněz. Chlapce ovládal duch osoby, která již byla mrtvá. Předvádění podobných zázraků není nic, co by mělo co do činění se Seberealizací. Slyšel jsem o dalším podobném příběhu, ve kterém viděl muž kráčející kolem chrámu sochu, která pila mléko, jež se před ní kladlo. Ve skutečnosti to nebyl bůh, který pil mléko, ale nezbedný duch, který pobýval v soše.“

V šedesátých letech navštívil Swámiho Swámi z Kalahasti a vyzpovídal se mu ze svých problémů. Přišel oděn v oranžovém rouchu za doprovodu hinduistického pandita. Vyprávěl Swámimu, že před tím, než se stal sanjásinem, žil rodinným životem. Měl manželku, děti a vysoké příjmy z pozemku, který vlastnil. Později se stal žákem známého Malayali Swámiho, který žil ve vesničce Erpedu, nedaleko Tirupati, asi 65 mil od Guduru. Po několika návštěvách Swámiho pocítil obrovskou potřebu vzdát se světa a provádět duchovní cvičení. Nechal manželce všechny peníze a majetek a s jejím souhlasem vstoupil do řádu sanjásinů. Nejdříve meditoval v malém chrámě, ale nepocíťoval žádné výsledky. Rozhodl se proto založit si ášram se žáky, kteří by se o něj starali. Za pomoci přátel dostal 60 akrů neudržovaného pozemku nedaleko Kalahasti. Nechal zde vykopat studnu a zasadit stromy (mangovník, citrónovník, pomerančovník). Péče o tyto stromy byla časově dosti náročná. Místo meditací se tak Swámi celé dny staral o stromy. Zbylo mu pár žáků, kteří však neměli žádný zájem o meditace ani o stromy. Řekli mu, že s ním zůstanou pouze tehdy, pokud jim každému rozdělí pár akrů půdy. Swámi odmítl, a proto ho jeden po druhém opustili. Toto vše povyprávěl Šrí Lakshmanovi a čekal odpověď. Lakshmana mu po-

radil, aby prodal zahradu, za kterou může dostat 200 000 rupií, ty uložit v bance a žít z úroků. „Pak můžeš meditovat celý den a být šťastný bez jakéhokoliv vyrušení,“ řekl Lakshmana.

„Ale to teď nemohu udělat,“ odpověděl Swámi. „Stromy dorůstají do takové krásy, že za dva roky by mi mohly vynášet mnohem více.“

Swámi byl ke svým stromům silně připoután. Šrí Lakshmana už poté nic neřikal. Hinduistický pandita, který Swámiho doprovázel, se Šrí Lakshmanovi také svěřil. Kalahasti Swámi po něm chtěl, aby se stal sanjásinem a opustil rodinu a děti. On však má strach říci to své rodině. A tak se zeptal Šrí Lakshmanu, co má dělat. Swámi mu odpověděl: „Vzdej se samsáry (světského života) ve své mysli a můžeš se nadále starat o své děti i manželku.“ Swámiho odpověď panditu velice potěšila. Od té doby už ho nelákala myšlenka stát se sanjásinem. Oba muži pak přespalí na verandě a ráno se vrátili do Kalahasti. Hinduistický pandita, který byl velice potěšen Swámiho odpovědí, navštěvoval Šrí Lakshmanu i nadále. Samotný Swámi už se ale nikdy nevrátil. Asi byl příliš zaneprázdněn péčí o své stromy.

Mezi Swámiho návštěvníky, kteří přicházeli na jeho daršan, patřila i určitá skupina oddaných Ramanovi Maharišimu. Byl to Venkataratman a také Devaraja Mudaliar, pisatelka deníků z Ramanášramu během posledních dnů života Ramany Maharišiho. Když Devaraja Mudaliar poprvé v roce 1955 spatřila Lakshmanu, okamžitě se mu hluboce uklonila a řekla, že je velmi šťastná, že vidí žáka Ramany Maharišiho, který došel takové velikosti.

Jedním z dalších Swámiho návštěvníků byla žena z Mangalore (západní část Indie), kterou za Swámim přivedl sen, jenž se jí o něm zdál. Navštívila v Tirupati chrám, ve kterém se jí během snu zjevil bůh Venkateswara a poslal ji navštívit velkého světce žijícího v Chillakuru. „Kde to je?“ zeptala se. „Asi dvě míle od Guduru,“ odpověděl Venkateswara. Žena o městě Gudur nikdy předtím neslyšela, ale její známý jí cestu přesně popsal. Pár dní poté přijela s přáteli z Madrásu před Swámiho domek. Byla velmi krásná a bohatá, ale i pokorná, jak dodal Swámi. Po pár rozhovorech Swámi zjistil, že je příbuzná Ečamál, ženy, která léta vařila a podávala jídlo Ramanovi Maharišimu. Během daršanu Swámiho požádala, aby jí z dlaně předpověděl, co ji v budoucnu čeká. Swámi její ruku ignoroval a řekl: „Starej se o přítomnost a budoucnost se postará sama o sebe. Mysli vždy na Boha.“ Žena Swámimu poděkovala, poseděla se svými přáteli v mandiru a poté nasedli do auta a odjeli zpět do Madrásu.

Swámi se během této doby účastnil dvou veřejných přednášek, i když nechtěně. První byla na žádost jednoho z jeho žáků z Chittoru, jménem Džnananda Swámi. Pozval Swámiho, aby přednášel u příležitosti otevření spolku zvaného Džnananda Samaj, který sám založil. Žáci Džnanandy Swámiho tehdy nesouhlasili ze Swámiho odmítnutím a neustále Swámiho přesvědčovali, až nakonec slíbil, že přijde. Brzy poté přijel Džnananda autem vyzvednout Swámiho a zavést ho do města. Nejel moc rychle. Když lidé v Chillakuru poznali v autě Swámiho, zablokovali silnici a chtěli, aby jim všem požeňnal daršanem. Džnananda Swámi byl mezi lidmi proslavený díky schopnostem materializovat předměty z prázdnoty. Swámimu však osobně přiznal, že siddhis nejsou pod jeho kontrolou, že je vykonávají zlí duchové, a ne on. Lidé k němu

chodili a chtěli od něj daršan stejně tak jako od Swámiho. V Chillakuru musel Swámi na pódiu požádat obyvatele, aby nechali volný prostor pro projíždějící auta. Během přednášky pak Džnananda Swámi požádal Šrí Lakshmanu, aby přijal prezidentské křeslo spolku Džnana Samaj. Šrí Lakshmana odmítnul a sestoupil rychle z pódia, aby se lidé nezačali dotýkat jeho chodidel.

Další veřejnou událostí, které se Swámi zúčastnil, bylo otevření chlapecké školy a hotelu, pár mil od Chillakuru. První pozvání Swámi odmítnul, ale když ho pozvali podruhé, nabídku přijal. Řekl, že ví, že je jeho osud, aby se otevření školy i hotelu zúčastnil. Krátce před tím, než přišla poštou druhá pozvánka, měl Swámi vizi budoucnosti, v níž viděl kráčet sám sebe k soše před školou. Poté si uvědomil, že je zbytečné klást jakýkoliv odpor. V den otevření se slavnosti zúčastnilo přes 2000 chlapců. Byla to obrovská budova, financovaná především zahraničními mecenáši. Swámi byl přivítán s velkým jásotem. Budovy i stromy zdobily elektrické svíčky a skupinka brahmínů zpívala na počest Swámiho příchodu Vědy. Swámi byl k veškeré popularitě a slávě lhostejný. Účastnil se oslav pouze proto, že věděl, že je jeho osud zde být. Hostitelé se domnívali, že udělají oslavami Swámimu radost, a byli zmateni, když viděli jeho lhostejnost. Oslavy se později přesunuly k soše, kterou viděl Swámi ve své vizi. „Když jsem k ní kráčet poprvé, bylo to jako v bdělém snu,“ říká Swámi. „Podruhé se odehrálo znovu totéž.“ Na závěr oslav se očekával Swámiho proslov. Swámi recitoval Upadeša sáram v Sanskrtu i v Telugu a na konec vybral následující verš: „Uctívání Boha v jeho osmi podobách, pochopení, že je vždy přítomný, je opravdové uctívání Boha.“ Swámi ve své promluvě vysvětlil, že osmi podobami Boha je myšleno pět elementů, slunce, měsíc a všechny živé bytosti. Pokračoval tím, že Išvara nebo Bůh se rozhodl projevit ve formě světa, se vším co do něj patří, proto by měl člověk uctívat Boha a mít úctu ke světu i všem formám, které svět obsahuje. Swámiho přednáška neměla velký ohlas, protože publikum skládající se převážně z mladých chlapců, nemělo ani potuchy, o čem Swámi povídá. Přednáška měla být vytištěna ve školním časopisu, ale redaktoři ji poté odmítli vydat. Swámi si z toho nic nedělal. Jedna z jeho vlastností byla, že nikdy nemluvil k lidem zbytečně. Jestliže lidé nerozuměli tomu, co říkal, raději mlčel, místo toho, aby něco vysvětlil podrobněji.

V roce 1959 navštívil Swámiho advokát, který se příležitostně účastnil jeho daršanů. Jeho syn umřel ve věku čtyř let po těžké nemoci. Napsal Swámimu dopis, v němž mu popsal celou situaci a ptal se, proč musel jeho syn umřít v tak mladém věku, jestli byla jeho smrt předurčena, a pokud ano, jaký byl důvod poslat na zem dítě jen na tak krátkou dobu. Swámi mu napsal dopis, který se uchoval.

„Smrt je nevyhnutelná pro každou individualitu, která je zrozena. Přesně jako narození je nevyhnutelné pro všechny zemřelé. Proč naříkáš nad nevyhnutelností dění? Říkáš, že je to tvoje dítě. Předpokládejme, že tvůj syn žil v minulém životě 65 let a v životě současném pět let. To dělá dohromady 70 let. Jak mu tedy budeš

říkat? Otče či synu? V minulém životě byl dítětem jiné osoby, v nynějším životě byl tvým synem, a v příštím bude synem zase někoho jiného. Nepřisluší ti pak naříkat nad jeho smrtí, i když byl v této iluzi tvým synem. Tak jako ho sem Bůh poslal, tak si ho zase vzal zpět. Nenaříkej. Přemýšlej nad tím, že celý vesmír je jedna rodina. Každou vteřinu se narodí miliony lidí a jiné miliony zase umřou. Kdyby měl člověk oplakávat každou osobu, která umře, musel by naříkat celé dny a noci. Je to vůbec možné? Podívej! Kolik starostí má člověk s tělem? Musí být neustále umýváno, krmeno, odíváno.... Nekonečné množství tužeb, které musí být uspokojeny. Smrt je daleko příjemnější. Pláče snad někdo před tím, než ulehne ke spánku? Pak už nikdo nenaříká. Prožíváme tři stavy (bdění, snění, hluboký spánek). Máme jak hrubé tělo v bdělém stavu, tak jemné tělo ve snu a kosmické tělo v hlubokém spánku. Není ten, který transcenduje všechny tyto tři stavy a ponoří se do božského „Já“, opravdu svobodný? Je moudré hledat nesmrtelnost tohoto vnitřního těla, ať už svého nebo jiných? Zamysli se nad tím. V okamžiku smrti mysl zapomene na momentálně existující tělo a vstoupí do jiného. Ať chceš či nechceš, to co je předurčeno k tomu, aby se z Boží vůle stalo, se stane. Proto je vhodné přenechat veškerý smutek Bohu a žít v míru.“

Lakshmana

Příhody se Swámiho návštěvníky by nebyly kompletní, kdyby se nevzpomenulo i pár příhod se zvířaty. Swámi dokázal vidět minulé životy nejen u lidí, ale i u zvířat. Říkal, že mnoho zvířat, která ho navštívila, byla v minulých životech lidmi. Jeho pohled na reinkarnaci je podobný pohledu Buddha, který říká, že narodit se jako člověk znamená mimořádnou příležitost k duchovnímu pokroku. Ten, kdo ji promarní a nemedituje, zrodí se pak jako zvíře. Swámi s tímto podáním reinkarnace souhlasí. Při pozorování lidí i zvířat, s kterými přišel do kontaktu během posledních let, zjistil, že většina zvířat byla v minulých vtěleních lidmi. Swámi zaznamenal, že jedna z krav v ášramu byla v minulém vtělení žena, a pes, který tu žil, byl chlapcem z Guduru. Chlapec umřel na rakovinu a okamžitě se narodil jako pes. Někdy se může ve zvířecím těle zrodit i duchovně vyspělá osoba, která dokáže duchovně pokročit i v těle zvířete. Krysa, která realizovala „Já“ ve Swámiho chatce, je tomu dobrým příkladem. Dalším je i kobra, která příležitostně navštěvovala ášram. Swámi řekl, že to byl v minulém vtělení sadhu. K další příhodě došlo již před dvaceti lety. Swámiho navštívila opice (druhu Mamak), která byla v minulém zrození ženou. Tyto druhy opic jsou vel-

mi plaché a agresivní. Nenechají si ujít příležitost, aby ukradly jakýkoliv kousek jídla. I když se k člověku přiblíží, je tomu jen proto, aby mu ukradly jídlo, a pak rychle utečou a jsou agresivní, pokud se jich snaží někdo dotknout. V roce 1960 Swámi pozoroval ve své zahradě opici. Šel přímo k ní a zavolal ji do domu. Opice ho následovala bez jakýchkoliv obav. Uvnitř jí nabídl banán, který opice přijala přátelským gestem. Normálně by si opice vzala banán sama a okamžitě utekla pryč. Tato opice však dokonce Swámimu dovolila, aby si vzal banán zpět. Jiné opice si nikdy nenechávají na jídlo, které získaly, a zvláště na banány, sáhnout bez boje. Pár dní na to přišla opice i se svým druhem. Ten nebyl v minulém vtělení člověkem, a proto se bál ke Swámimu i jen přiblížit. Někdy se opice objevovala i na Swámiho daršanech. Lidí se vůbec nebála. Dalším příkladem byla opice, která byla v minulém vtělení brahmínem. Měla potěšení z toho, když ukradla Swámimu jídlo s pomocí dalších zlodějů a potom si místo útěku sedla před dům a pomalu jedla ukradené ovoce s velkým úšklebkem na tváři. Jednou se Swámi setkal s kobrou, jež byla v minulém životě ženou. Swámi šel na procházku kolem domu, když se před ním kobra vzpřímila. Dívali se navzájem do očí po několik vteřin. Kobra se pak stáhla a udělala kolem Swámiho domu pradakšínu. Pradakšina je akt uctívání. Pochází jak z buddhistické, tak hinduistické tradice. Člověk při ní uctívá daný objekt chůzí kolem něj ve směru otáčení hodinových ručiček. Kobra se plazila kolem Swámiho domu celkem třikrát a pak už se nikdy neukázala. V roce 1960 chodil Swámi každý den na zahradu, kde sedával pod stromem na malém stupínku, který mu žáci postavili. V tu dobu byl kolem domku plot, který byl dost vysoký na to, aby mohl Swámi sedět na zahradě nikým nezpozorován. Jednoho dne spatřil zlatě zbarveného chameleona ležícího se zavřenými očima na pár kroků od něj. Při pohledu na zvíře poznal, že to je vysoce pokročilý hledající, který brzy umře. Swámi si nejdříve myslel, že chameleon možná umře bez toho, aby se na něj podíval. Po pár minutách však chameleon otevřel oči a zahleděl se směrem na něj. Swámi říká, že ho chameleon pozoroval na zahradě několik dnů, a když věděl, že brzy umře, přiblížil se k němu natolik, aby dostal jeho poslední daršan. Swámi ho laskavě zvedl a položil na bezpečné místo, aby mohl umřít v pokoji. Chameleon umřel o půl hodiny později. Na Swámiho přání byl pochován do malé samáhdi hrobky.

Brzy poté, co Swámi přerušil své třináctileté období mlčení, si tři oddané žákyně postavily chatku na jeho pozemku. Swámiho matka se do chatky přestěhovala spolu s nimi a žily tam všechny čtyři pohromadě mnoho let. Jedné noci byla jejich chatka přepadena. Swámi jim doporučil, aby si pořídily psa. Koupily tedy malého psa, ve kterém Swámi okamžitě poznal brahmína. Pes se ke Swámimu velmi měl a většinu času trávil před jeho domem. Tím, že byl oddaný v minulém životě, v nynějším svoji oddanost ještě více prohluboval. Swámi ho krmil sušenkami a jedno období ho dokonce brával na procházky. Říkal mu Namdev, po jednom slavném indickém světci, ale často mu všichni říkali zkráceně Nama.

Koncem šedesátých let se u Swámiho opět projeví potíže se zažíváním. Doktor, s nímž svůj stav konzultoval, uvedl jako příčinu nedostatečnou výživu a nedostatek pohybu. Doporučil Swámimu každodenní dlouhé procházky. Swámimu nyní již tolik nevadila přítomnost jiných lidí, a tak chodíval na procházky do lesa každý den, spo-

lu s Namou. Bylo to poprvé, co se Swámi pohyboval po místním okolí od doby, co se v roce 1950 vrátil zpět do Guduru. Pro místní obyvatele to byl šok. Podle jejich představ by měl jogín meditovat celý den a rozhodně netrávit čas procházkami se psem. Na základě toho došli k závěru, že Swámi již není tak velkým jogínem jako kdysi a mnoho z nich ho přestalo navštěvovat.

Popularita a Swámiho reputace klesala také díky mnoha historkám, které si o něm lidé vymýšleli. Šeptalo se, že se v lese stýká s ženou. Lidská zloba místních obyvatel narůstala. Lidé občas Swámiho během procházek i fyzicky napadali. Jednou Swámi cítil, že má jít na procházku na jiné místo, než obvykle. Namovi to nedalo a běžel na místo, které spolu pravidelně navštěvovali. Na místě, kde Swámi sedával, vyhrabal ostnatou větev. Osadníci také často vyhnali ovce a kozy přímo Swámimu do cesty. Nama štkal a pastevcí Swámimu vyhrožovali, že mu psa zabijí, pokud si ho nebude držet u sebe.

Ne všichni lidé však na Swámiho útočili. Na cestě ho zastavovalo i mnoho hledajících, kteří chtěli jeho daršan. Než došel Swámi do lesa, několikrát se zastavoval, ale později, když za ním chodili nemocní a postižení lidé i do lesa, procházky omezil a procházel se jen ve své zahradě. Nama byl užitečný i v zahradě. Když nechal Swámi vykopat v zahradě studnu, každou noc Nama spával poblíž a hlídal potřebné nářadí. Bral hlídací povinnosti velmi zodpovědně. Některé lidi dokonce nepouštěl ani na Swámiho daršan. Když chtěl Swámiho navštívit jeden muž z Chillakuru, Nama ho nepustil dovnitř. Muž ve skutečnosti nepřišel na daršan.

Ve vesnici Swámiho často pomlouval a daršan byl jen záminkou, jak se dostat ke Swámimu blíž. Nama sloužil Swámimu dvanáct let. V posledních letech života často z ášramu na pár dní odcházel, možná proto, že ženy, které mu měly dávat stravu, ho nekrmily pravidelně. Umřel v roce 1977 v domě Swámiho matky.

Swámi Lakshmana 11 let předtím, než ho poprvé navštívila Sárada.

ÁŠRAM ŠRÍ LAKSHMANY

V roce 1972 byl Šrí Lakshmana pro žáky mnohem dostupnější. Dával dvakrát ročně veřejné daršany a během roku ho mohli lidé navštěvovat v domku, kde jim odpovídal na dotazy a vedl promluvy. Později mu žáci navrhli, aby častěji přednášel i pro veřejnost. Swámi souhlasil a řekl, že bude dávat daršany v Ramana mandiru, který mu žáci postavili v roce 1957.

Svatyně měla kulatý půdorys, bez čelní zdi. Před ní stála hala pro 120 lidí. Každou neděli sedával Swámi ve svatyni na malém stupínku a uděloval přichozím lidem daršany. Po pár letech mu jeho žák Ramanatham nechal udělat polstrované křeslo, v němž pak Swámi sedával.

Swámi začal udělovat daršany ve všechny významné hinduistické svátky a v den výročí narození a smrti Ramany Maharišioho. Zpočátku trvaly daršany téměř tři hodiny, později je pak Swámi zkrátil na 45 minut. Dnes se tu před každým daršanem konají i pudži, a občas se zpívají i bhadžany, jindy má zase Swámi krátkou promluvu.

Obvykle se začínalo se sanskrtskými citacemi a malými úryvky z filozofie anebo z učení Ramany Maharišioho. Po pár minutách Swámi prohodil pár humorných příhod a alegorií. Při většině promluv vytykal žákům nedostatečnou oddanost, světskost a neschopnost ovládat mysl a smysly. Nedělal to přímo, ale pomocí veselých příhod a přirovnání. Swámi je výtečný řečník a dokázal poutavě vykládat jakýkoliv příběh, na jaký si vzpomněl. Někdy příběhy nemusely být humorné, ale ve Swámiho podání humornými byly. Swámi si nikdy proslovy nepřipravoval. Jakmile si sedl před publikum, okamžitě viděl rozpoložení mysli všech přítomných. Během přednášky pak často mluvil o tom, co měli žáci na jazyku, aniž by se o tom zmínili. Vše se odehrávalo neosobně. Nikdy nepadalo během přednášky žádné jméno. Posluchači si okamžitě uvědomovali, co z toho, o čem Swámi mluvil, patřilo jim.

Například: před rokem přijel za Swámim muž, který měl funkci předsedy komunistické strany v Guduru. Patřil do ateistické skupinky lidí, kteří lobovali proti stavbě jakýchkoliv chrámů. Těsně před tím, než se vydal za Swámim, prošel obrovskou vnitřní proměnou. Začal věřit v Boha, ne však do takové míry, aby navštěvoval chrámy. Namísto toho četl Bhagavadgítu. Swámi o tomto muži, který přišel na daršan nevěděl vůbec nic. Přesto během promluvy vystihl přesně mužovu charakteristiku i jeho rozpoložení mysli. Citoval některé úryvky z Bhagavadgíty, např. o potřebě ovládnout svou mysl a na závěr vzpomenu pár metod, které tomu napomáhají. Swámi mluvil o hledání Boha v Srdci, místo v chrámech a dodal, že pokud někdo najde Boha v Srdci, zjistí, že se Bůh nachází všude. „Tělo je chrám a „Já“ nebo-li Átman se nachází v Srdci,“ citoval známé věty o těle.

V průběhu sedmdesátých let přijímal Swámi v domě čím dál více lidí. Ke konci tohoto období dával daršan úzké skupince žáků prakticky každý den a veřejnosti každou středu ze své verandy. Ášram se začal pomalu rozrůstat, ale místa ubývalo. Během posledních dvaceti let se Swámi o svůj pozemek nijak nestaral, a proto mu dva akry půdy ukradli místní skvotěři. Dokonce ani dnes není ještě celý Swámiho poze-

mek ohraničen. Dvě třetiny pozemku byly oploceny během roku 1954. Na koupi dalšího pozemku nebyly peníze, ale v průběhu následujících šesti let se ášram přeci jen rozrostl o knihovnu, velkou jídelnu, stáj, o čtyři malé příbytky pro oddané a svatyni Dakshinamurthiho. Přestože zde byly podmínky pro ubytování pro omezený počet lidí, zůstávala většina Swámiho návštěvníků v Guduru.

Ášram je nyní obrostlý souvislou řadou trnitých stromů. Tyto stromy jsou typickým plevellem, který roste zejména v Jižní Indii. Pokrývají téměř všechny prázdné plochy, protože jsou suchuodolné a rostou velkou rychlostí. Ášram je trnitými stromy z půlky zarostlý a působí dojmem pustiny. Klimatické podmínky jsou zde povětšinou roku suché s nedostatkem srážek, a proto tu rostou pouze trnité stromy a palmy. Swámi kdysi měl v ášramu velkou zahradní studnu, která zavlažovala pozemek a on tak zde mohl sázet i ovocné stromy. Studna později ale vyschla a všechny malé ovocné stromky zashly. Nyní je celý pozemek zavlažován jen 6 stop hlubokou studnou, která je umístěna vedla Swámiho domku.

V roce 1974 se objevila Sárada, dívka, na kterou Swámi tak dlouho čekal. Brzy poté se přestěhovala do ášramu. Podrobnosti o jejím příchodu jsou popsány v druhé polovině knihy. Sáradin příchod byl velkým mezníkem v Swámiho životě. Není nyní potřeba zacházet do podrobností, ale jednu věc je potřebné připomenout. Během období Sáradiny sádhany (1975–1978) dovolil Swámi žákům zůstat v ášramu celé dny. Byla to doba, kdy byl k žákům nejpřístupnější. Poté se stáhl opět do ústraní. Od sedmdesátých let až do roku 1983 uděloval Šrí Lakshmana lidem daršan každý den. Nyní, s výjimkou zvláštních příležitostí, vidá Swámi úzký okruh žáků dvakrát týdně. Jak říká Swámi, je tomu tak proto, že je velmi málo žáků, kteří jsou natolik zralí, aby pochopili učení, které nabízí a měli z něj užitek.

Říká, že je vždy velice šťastný, když potká pokročilého hledajícího, tedy takového, který má čistou mysl a je pokorný. Swámi dodává, že tehdy s žáky tráví čas velmi rád. Sárada je toho příkladem. Před jejím příchodem vidal Swámi žáky jednou týdně. Když však spatřil Sáradu, okamžitě v ní poznal vyvráslou duši a věděl, že by mohla realizovat „Já“. Adoptoval si jí jako vlastní dceru a dovolil jí vidat ho, kdy chtěla. Slyšel jsem Swámiho říkat, že by byl schopen udělat to samé pro jakéhokoliv hledajícího, vyvráslého tak, jako byla Sárada. Z tohoto tvrzení vyplývá, že je Swámi na žáky velice náročný. Kdyby se žádní vyvráslí hledající neobjevili, vedl by i nadále samotářský život. Nepovažoval by za užitečné trávit čas se začátečníky, kteří by nedokázali vnímat duchovní sílu, která skrze něj proudí.

Termín „duchovní síla“ bych rád podrobněji vysvětlil. Z osoby, která realizuje „Já“, vyzařuje určitá síla. Mysl hledajícího díky ní automaticky utichne. Tato síla proudí spontánně a nezávisle na Guruovi. Je to jeden z důsledků realizace. Intenzita účinku je přímo závislá na pokročilosti žáka. Začátečník nemusí cítit vůbec nic, zatímco u pokročilého žáka může dojít k naprostému spočinutí myšlenky já v božském „Já“, v Srdci. Působení síly, kterou Šrí Lakshmana nazývá Milostí, je nejpřímější duchovní vedení. Místo dávání instrukcí, jak utišit mysl, vyzařuje Guru sílu, která utiší mysl hledajících bez vynaložení jakéhokoliv úsilí. Intenzita vyzařování může být Guruem kontrolována. Pokud žák usiluje o utišení mysli, anebo je jeho mysl naplněná myš-

lenkami na Gurua nebo Boha, tok Milosti od Gurua může zesílit. Více to vysvětluje následující odstavce.

Otázka: Proudí Guruova Milost automaticky, anebo se může Guru rozhodovat, kolik jí komu dá?

Swámi: Milost Gurua proudí neustále. Pokud je tvoje mysl tichá, přijímáš ji automaticky. Když ale Guru vidí, že je mu žák plně oddán a prožívá bezmyšlenkovité stavy, může reagovat posílením toku Milosti směrem k dotyčnému žákovi. Dá se tedy říci, že Milost je tu stále, ale někdy je její intenzita větší díky Guruově pomoci.

Tok Milosti je jádro Šrí Lakshmanova učení. Když s ním žáci sedávají během daršanu, Swámi se dívá na každého žáka a vidí jeho stav mysli. Podle toho vysílá sílu božského „Já“, tolik, kolik je potřeba. Milost proudí zejména tehdy, když se dívá Šrí Lakshmana žákům přímo do očí. Tento proces Swámi nazývá „chakshu diksha“, což znamená zasvěcení skrze oči. Ramana Mahariši tuto metodu používal také. V knize Guru Vachaka Kovai Šrí Ramana píše:

„Guru je největším dárcem ticha, který odkrývá světlo poznání „Já“, jež září jako Skutečnost. Není již potřeba žádných slov, když se Guruovi oči sejdou s očima žáka.“

Ramana Mahariši nazýval tuto metodu „učení skrze tichost“ a považoval ji za nej důležitější prvek svého učení.

Existuje množství příhod, v nichž oddaní Ramany Maharišiho prožívali v přítomnosti Ramany stavy klidu a míru, tichosti i blaženosti, a to jen díky Milosti, která z něj proudila. Žáci oddaní Šrí Lakshmanovi prožívají v jeho blízkosti stejné stavy. Během stavu dočasné tichosti Guruova síla ničí a čistí všechny nečistoty mysli. Čirá mysl, bez myšlenek a připoutaností, se pak snadno noří do Srdce a je prožíván klid božského „Já“. Intenzita očistné síly však nemůže být větší, než ta, kterou je mysl schopna absorbovat. Slyšel jsem kdysi Swámiho říkat, že pouze letmý pohled Gurua může být silnější než mnoho let strávených meditací. Ramana Mahariši říkal totéž. Následující verš, který napsal, mluví o síle pohledu džňánina:

„Posvátná místa a sochy bohů, vyrobené z kamene a hlíny, nejsou zdaleka srovnatelné se silou velkých duší... (mahátmas). Posvátná místa a obrázky bohů očišťují mysl velmi dlouho, kdežto očista vyvolaná pohledem Gurua se projeví okamžitě.“

Proto Šrí Lakshmana doporučuje žákům hledajícím „Já“ pobývat v přítomnosti Gurua. Blízkost nebo satsang nemusí probíhat fyzicky. Swámi říká, že pokud žák upíná pozornost na jméno a formu Gurua, Milost jeho mysl automaticky utiší. Šrí Lakshma-

na klade ve svém učení na Guruovu Milost tak velký důraz, že říká, že pouze ve velmi výjimečných případech může dojít k realizaci bez Gurua.

Všechny stránky učení Šrí Lakshmany (role Gurua, jeho Milosti a úsilí vynaložené žákem) budou podrobněji popsány na následujících stranách.

Tichost, kterou Šrí Lakshmana uplatňuje ve svém učení, částečně vysvětluje jeho zvyk pobývat v tichu a moc se žáky nemluvit.

Mluvení je pouze vnější cesta předávání učení a často může bránit přijímání síly vycházející z Gurua. Šrí Ramana podává v následujícím odstavci podrobnější vysvětlení. Je třeba podotknout, že termín tichost, který tu Šrí Ramana používá, je synonymem síly, vyzafující z Gurua.

„Tichost je vždy výmluvná. Je neustálým tokem řeči, která je přerušována mluvením. Slova, která vyslovuji, jsou překážkou této proudící němé řeči. Například: Drátem prochází elektrický proud. Odpor, který drát klade, však jeho průchodu brání. Stejně tak je tichost neustálým tokem řeči, která je přerušována slovy.“

To, co člověk poznává několik let, může být v tichosti objeveno během krátké chvíle. Dakshinamurti a jeho několik žáků jsou dobrým příkladem toho, že tichost je nejvýmluvnějším jazykem.

Dakshinamurti je projev samotného Šivy a všeobecně je považován za předchůdce všech Guruů. V dnešní době přijali jeho základní metodu učení jak Mahariši, tak Šrí Lakshmana. Šrí Lakshmana odpovídá hledajícím na dotazy, ale málo kdy podněcuje žáky k diskuzi. Když uděluje daršan ze svého domku nebo na verandě, někdy prohodí na konci pár slov. Předmět diskuze je různý. Obvykle pozná, že hledající má nějaký problém, a ten s ním pak řeší. Často říká, že role Gurua a žákovo projevené úsilí je cestou k Seberealizaci. Málokdy vzpomíná na příhody z minulosti, ale občas, hlavně když se objeví nový hledající, mluví o tom, jak za ním přišla Sárada, zcela se mu odevzdala a realizovala „Já“.

Novým příchozím žákům nebo těm, kteří mohou zůstat v ášramu jen pár dní, dává Swámi soukromé daršany. Tehdy s nimi často promlouvá a odpovídá na jejich dotazy. Některé jsou uvedeny v následující kapitole. K některým došlo přímo na Arunáčale. Posledních pár let navštěvuje Swámi Arunáčalu každoročně spolu se Sáradammu a několika žáky z Guduru. Všichni zůstávají v domcích pro návštěvníky přímo v Ramanášramu, obvykle jeden nebo dva týdny. Swámi rád navštěvuje Arunáčalu během svátku Deepam, který se slaví na počest Šivy, jemuž se tehdy poprvé zjevil jako hora. Během této doby uděluje na Arunáčale každý den daršany mnoha místním z Ramanášramu i ostatním návštěvníkům. Mnoha lidem, kteří Swámiho nikdy předtím neviděli, nestačí jen sedět tiše v jeho přítomnosti, a tak Swámi nejednou zjistí, že s nimi vede dlouhou filozofickou debatu.

Navíc, během formálních daršanů mohou oddaní doprovázet Swámiho na procházce kolem Arunáčaly. Kdysi dávno měl Swámi nehodu, spadl ze stromu a narazil si ky-

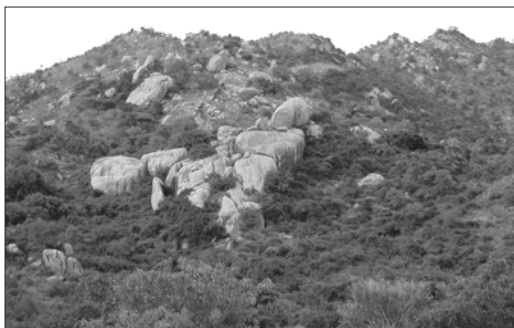

čel. Proto je pro něj obtížné ujít víc než dvě míle. Přes zranění chodí kolem hory každý den. Během procházky si často sedá na skálu a nedaleko Skandaášramu, kde kdysi žil Ramana Mahariši, uděluje daršany. Někdy chodívá také do lesa poblíž Ramanášramu. V roce 1967 prodloužil svoji návštěvu Arunáčaly a zúčastnil se ceremoniálu uctívajícího Maharišioho tělesné pozůstatky. Během tohoto výletu nenašel v Ramanášrámu ubytování, protože bylo všude plno. Zahlédl tehdy ředitele pošty, Raja Iyera, který Swámimu našel ubytování při jeho první návštěvě Ramanášrámu v roce 1949. Ten mu dal klíče od pošty, kde se nacházela malá místnost, v níž bylo možné přespat.

Když se šel Swámi podívat do svatyně, uviděl Šivův lingam zakrytý velkou sochou Višnu. Druhé noci pobytu zde měl Swámi sen, ve kterém se mu objevil Ramana a požádal Swámiho, aby sochu Višnu přesunul. Swámi se však omlouval, že je socha příliš těžká a sám ji neuzvedne. Šrí Ramana pak položil jeden prst pod sochu a lehce ji odhodil. Swámi o snu nikomu neřekl, ale když přišel do svatyně další rok, socha Višnu byla nahrazena jinou, menší soškou.

Návštěva Arunáčaly je jedinou příležitostí, kdy mohou být žáci v Swámiho přítomnosti tak dlouhou dobu (dva týdny). V ášramu tráví se žáky jen pár hodin. Pro Swámiho i Sáradammu je každoroční návštěva Arunáčaly vždy vzácnou událostí. Kromě pobytu na Arunáčale a návštěvy doktora Swámi ani Sáradamma mimo ášram nikam nechodí. Nyní se Swámi kvůli svým zdravotním potížím pohybuje velmi těžce. Minulý rok (1985) oslavil šedesáté narozeniny, během nichž se v ášramu sešlo velké množství lidí. Šrí Lakshmana nikdy o své tělo příliš nedbal a v poslední době pocítuje problémy se zažíváním a bolestí kyčle, což ho omezuje v pohybu. Swámi všechny problémy s tělem přehlíží a nevěnuje jim žádnou pozornost. Během daršanů na sobě nikdy nedá znát, že by ho něco bolelo.

Říká, že zůstává v těle jen proto, že je to užitečné pro jeho žáky. Dodává, že džňánin nemá již žádné touhy. Ve světě není nic, co by potřeboval. Proto nepotřebuje ani tělo. Přestože ví, že tělo nepotřebuje, zůstává v něm jen proto, aby pomohl hledajícím realizovat „Já“. Tělo odevzdá teprve tehdy, až už nebude schopno plnit svůj účel. Není jiného důvodu, proč by zůstával naživu. Přítomnost džňánina je užitečná pro všechny. Nemravní lidé se vzdávají svých zlozvyků, z obyčejných lidí se stávají hledající a pokročilí žáci prohlubují svoji oddanost a dozrávají k Seberealizaci.

Arunáčala

UČENÍ GURUA

Učení Šrí Lakshmany Swámiho má pouze jediný cíl: přímou oddanost vedoucí k pochopení sama sebe. I z tohoto důvodu zřídka kdy rozebírá filozofii nebo jiné teorie. Když rozmlouvá o „Já“ a vysvětluje, jak lze dojít k realizaci, po každé zdůrazňuje, že tím nejdůležitějším je samotná Milost. Ta předčí veškeré úsilí, které hledající vynakládá.

Lakshmana říká, že mysl, falešné ztotožnění, nemůže zničit sama sebe skrze vlastní úsilí. Jediné co může dělat, je přibližovat se k „Já“. Když se mysl utiší, „Já“ ji vtáhne do sebe. Pokud je hledající dostatečně pokročilý, „Já“ absorbuje celou mysl do Srdce a zničí ji jednou provždy. Toto se nazývá moment realizace „Já“. Swámi: Pro pochopení je důležité úsilí, ale Milost je nezbytná. Mysl se může k „Já“ přibližovat, ale nikdy je nedosáhne.

Ramana Mahariši používal analogii svíčky a slunce. Svíčka je jako mysl. Její světlo nelze srovnat se světlem slunce, což je „Já“. Jestliže se svíčka přibližuje ke slunci, žár slunce roztaví svíčku dřív, než se k němu dostane. Tak je to i s myslí. Mysl nemůže dojít k „Já“, ale pokud se o to pokouší, bude zničena. Klíčovým prvkem v tomto procesu je Guru. Šrí Lakshmana Swámi zdůrazňuje, že je to právě Guru, skrze kterého proudící Milost utiší mysl hledajícího a absorbuje ji do „Já“. Říká, že v konečném důsledku je to opět Guru, který mysl nakonec zničí. Před pár lety jsem mluvil s Lakshmanou o známém duchovním učiteli. Swámi tehdy poznamenal: „Pokud dokáže využívat sílu „Já“ k tomu, aby přivedl hledající k Pochopení, pak ho lze považovat za opravdového Gurua. To je pro Gurua závěrečná zkouška.

Lakshmana je toho názoru, že pouze žijící Guru má dostatek síly, aby dovedl hledajícího k Seberealizaci. Někdy připustil, že ve velmi výjimečných případech může hledající dojít k realizaci i bez žijícího učitele, ale obvykle dodává, že se jedná o hledající, jejichž sádhana byla završena v minulých inkarnacích.

Swámi: Žijící Guru v lidské podobě je pro realizaci nezbytný. Je to činnost „Já“ skrze prostředníka, která nakonec ego zničí. Pouze Guru v lidské podobě může být tímto prostředníkem. Když Guru tělo opustí, „Já“ už ho nemůže používat na ničení ega hledajících.

Otázka: Ramana Mahariši realizoval „Já“ bez jakéhokoliv úsilí a bez Gurua. Jak je to možné?

Swámi: Ramana Mahariši byl velice vyspělou duší. Svoji sádhanu již kompletně ukončil v předchozích inkarnacích.

Otázka: Pokud tedy Guru nemůže hledajícímu více pomáhat po smrti, co má hledající dělat?

Swámi: Jestli chce hledající realizovat „Já“, měl by si najít jiného Gurua, který je realizovaný. To je ale velice obtížné, na druhou stranu. Před podrobnějším rozebráním této sporné tematiky bude přínosné přečíst si pár řádků, které si vyměnili Ramana Mahariši a Yogi Ramaiah, jeden z nejbližších uctívatelů Ramany Maharišioho. K rozhovoru došlo v roce 1940.

Otázka: Někteří zasvěcenci Sai Baby ze Shiridy se klanějí obrázku svého Mistra, uctívají ho a říkají, že je to jejich Guru. Jak je to možné? Mohou sice obrázek uctívat jako Boha, ale jaký z toho mají užitek?

Ramana Mahariši: Upevňují si tak koncentraci.

Otázka: Jak ale může neživý obrázek pomáhat k prohlubování jejich koncentrace? K tomu je přece potřebný Guru, který by byl žijícím příkladem? Vím, že bylo možné dojít k dokonalosti bez žijícího mistra pro Bhagavána, ale je to možné pro lidi jako jsem já?

Ramana Mahariši: To je pravda. Ale dokonce i uctíváním neživého obrázku se mysl více koncentruje na určitý stupeň. Tato koncentrace se však nestane trvalou, pokud hledající nedojde k „Já“ skrze dotazování. A právě pro sebedotazování je pomoc Gurua nezbytná. Druhá odpověď Ramany Maharišiho pozůstává ze tří zajímavých závěrů:

1. Odevzdání se představě mrtvého Gurua je dobré pro koncentraci myslí, nic víc.
2. K realizaci „Já“ je nezbytné sebedotazování.
3. Pomoc Gurua zajišťuje to, aby bylo sebedotazování praktikováno správně.

I když Ramana Mahariši ve svých odpovědích zdůraznil, že odevzdanost mrtvému Guruovi je dobrá jen pro zlepšení koncentrace, jedno je jisté. Když řekl, že Guru je nezbytný, mínil tím žijícího Gurua. Tento fakt je potvrzený i v odpovědi, kterou dal Ramaiahovi. Když Yogi říkal, že Guru je pro hledající potřebný, aby jim ukázal praxi, Ramana Mahariši odpověděl: „To je pravda.“

Šrí Lakshmana přebírá tyto tři závěry a často je ve svých rozmluvách vzpomíná. Z těchto tří závěrů klade největší důraz na potřebu žijícího Gurua. Mluví o tom tak často, že je možné pokládat tuto skutečnost za ústřední myšlenku jeho učení.

Mnoho tazatelů protestuje proti tvrzení, že je mrtvý Guru nemůže přivést k realizaci „Já“. Proto bude lepší přiblížit pozadí skutečnosti. Guru, jako Šrí Lakshmana, není osoba, ale Božské „Já“. Je silou „Já“ manifestující se skrze lidské tělo. Není tedy tělem ani ničím uvnitř. Pokud je tělo naživu, Milost „Já“ proudí k hledajícímu. Když tělo umře, „Já“ již nemůže dále skrze něj přinášet Milost. Po smrti zůstává Guru tím, čím nepřetržitě byl, neprojeveným a beztvarým Bytím. Protože po smrti těla Guru již nemá formu, není možné, aby hledající získal Milost skrze koncentraci na obrázek nebo jeho představování. On už neexistuje. Jak říká Šrí Ramana, podobné praktiky jsou dobré pouze pro koncentraci.

Pokud někdo provádí koncentraci a je odevzdán představě mrtvého Gurua, poté Milost přijde z neprojeveného Bytí, ale ne z Gurua jako formy. Šrí Lakshmana tvrdí, že tato Milost může přivést hledajícího do stavu bez myšlenek, ale nedokáže mysl dotlačit k „Já“ tak blízko, aby byla zničena. Zdůrazňuje, že toho je schopen pouze žijící Guru. Někteří lidé argumentují tím, že Guru (kterým obvykle rozumějí formu a znalosti, které má) pořád po smrti existuje v nějaké jiné formě, a tak může vysílat Milost svým oddaným. Šrí Lakshmana tuto možnost odmítá. Říká, že je to falešné já, které na sebe přebírá po smrti novou formu. Pokud ale falešné já přestane existovat před smrtí těla (případ realizovaných Guruů), potom už Guru nemůže přijmout žádnou ji-

nou formu a ani existovat v jiné viditelné formě. V momentu fyzické smrti Gurua žádná síla, znalost, paměť, které se objevovaly během života, již neexistují.

S. S. Cohen se jednou zeptal Šrí Ramany na stav džňánina po smrti. Tázal se, zda může džňánin existovat po smrti. Šrí Ramana odpověděl, že nemůže. Poté S. S. Cohen vzpomněl slavného filozofa, který tvrdí, že džňánin má po smrti tělo ze světla. Šrí Ramana zopakoval, že džňánin na sebe nepřebírá po smrti žádnou jinou formu, protože vytvoření nového těla by znamenalo překrytí „Já“. Dodal, že přijetí nového těla je brána do otroctví a omezenosti. Osvobození je absolutní a nevratné. Toto tvrdí i Šrí Lakshmana. Žáci Ramany zaznamenali, že učení Ramany a Lakshmany je velice podobné. Neznamená to ale, že by bylo Swámiho učení interpretací učení Šrí Ramany. Je tomu tak pouze v některých případech, kdy cituje to, co Šrí Ramana řekl. Swámiho učení je založeno na vlastní realizaci a ne na tom, co kdy slyšel nebo četl.

V dalších rozhovorech mluví Swámi o různých aspektech Gurua a jeho síly. Sebíral jsem několik rozhovorů a poznámek, které se týkají více džňáninů, než Guruů. Udělal jsem to proto, že Swámi v roli Gurua o sobě mluvil často ve třetí osobě, jako džňánin. Např. namísto „Když pozoruji mysl hledajícího“ řekne: „Když džňánin pozoruje mysl hledajícího“. Zahnuv jsem sem záměrně mnoho komentářů tohoto typu, protože přibližují Swámiho v roli Učitele.

Otázka: Jaká je role Gurua?

Swámi: Guru je „Já“ v Srdci každého hledajícího. Pokud hledající vynaloží úsilí a vyprázdní svou mysl nebo se odevzdá, „Já“, vnitřní Guru, odpovídá. Pozoruje úsilí vynaložené hledajícím a vysílá Milost „Já“. Tato Milost očišťuje mysl a přibližuje ji k „Já“. Když hledající vyspěje, „Já“ přitáhne mysl do Srdce a zničí ji.

Otázka: Řekl jsi, že Guru je základ. Znamená to, že je potřebné být u něj fyzicky, nebo Milost působí i na větší vzdálenost?

Swámi: Pro „Já“ žádná otázka vzdálenosti neexistuje. Nikdy nejsi mimo Milost „Já“. Na druhé straně je však dobré pobývat v přítomnosti Gurua, protože Milost takto proudí skrze formu Gurua. Jestliže je „Já“ všude, proč lidé chtěli vidět Ramanu Maharišiho během jeho života? Bylo to proto, že v jeho přítomnosti proudila k hledajícím Milost božského „Já“. Milost „Já“ vycházela z fyzické formy Gurua. V jeho přítomnosti mysl oddaných okamžitě utichla.

Otázka: Doporučuješ provádění koncentrace na jméno a formu džňánina. Je možné se místo toho koncentrovat i na jednoho z Bohů, jako byl Ráma nebo Kristus?

Swámi: Jestliže se budeš koncentrovat na jméno a formu Boha, „Já“ může převzít formu Boha a zjevit se před tebou. Tito Bohové nejsou od „Já“ odděleni, a pokud se na ně budeš koncentrovat, Milost „Já“ začne proudit.

Otázka: Takže žijící Mistr nemusí být vždy nezbytný?

Swámi: Koncentrace tě posune v duchovním vývoji daleko, ale v posledních stupních sádhany je lidská podoba Gurua nezbytná. Těsně před Sáradinou realizací se myšlenka já snažila uniknout skrze lebku. Kdybych u toho nebyl, mohl ji tento prožitek zabít. Myšlenka já by zlomila její lebku a unikla tak do vyšších sfér, kde by se opět zrodila. Fyzická podoba Gurua je nezbytná. V mém vlastním případě jsem prožíval „Já“ díky úsilí, ale nebyl jsem schopen proměnit toto prožívání na trvalé. Vě-

děl jsem, že potřebuji Gurua. Navštívil jsem Ramanu Maharišiho a díky jeho Milosti jsem realizoval „Já“.

Otázka: Ale Ramana Mahariši neměl Gurua.

Swámi: Ve velmi ojedinělých případech působí „Já“ jako Guru, ale ve všech dalších je Guru nezbytný.

Otázka: Pokud ho však hledající nemá, jak daleko může dojít svou snahou?

Swámi: Když vynaložíš úsilí, pomůže ti vnitřní Guru duchovně povyrůst, ale je velice obtížné realizovat „Já“ pouze vnitřním Guruem. Snaha realizovat „Já“ skrze vlastní úsilí je jako kopání studny, aby ses mohl napít. Když máš Gurua, studna je již vykopaná a ty se můžeš napít kdykoliv chceš.

Otázka: Co když už Guru nežije? Můj Guru umřel před mnoha léty. Je možné, abych realizoval „Já“ koncentrací na něj?

Swámi: Pokud oddaný prožije u Gurua zkušenost „Já“, potom je možné, aby realizoval „Já“ i po Guruově smrti. Pokud ne, bude to velice obtížné.

Swámi: „Já“ nebo Guru je nekonečný oceán Milosti. Ramana Mahariši říkával, že pokud k oceánu přistoupíš s miskou, odejdeš s plnou miskou. Pokud přijdeš s vědrem, odejdeš s plným vědrem. Množství Milosti, kterou si můžeš odnést, záleží na velikosti tvé odevzdanosti. Pokud dojde k naprostému odevzdání, získáš přesně tolik Milosti, která je potřebná k realizaci „Já“. Když se Guru zahledí do očí žáka, zahledí se do jeho myslí a pozná, kolik pokory a odevzdanosti se v něm nachází.

Když Guru vidí, že je žákova mysl tichá a pokorná, začne proudit Milostí automaticky. Mnoho žáků se táže: „Proč nám nedáš nekonečnou Milost „Já“, abychom pochopili „Já“?“ Toto ale není možné, protože mysl těchto žáků bývá většinou roztěkaná. Pokud by Guru vyzařoval velkou dávku Milosti, nemuseli by lidé tuto intenzitu přežít. Představ si auto, které jede maximální rychlostí. Pokud by auto náhle narazilo do překážky, lidé v něm by zahynuli. Mysl je jako auto. Náhlé zastavení je nebezpečné. Meditace slouží jako brzdy. I když máš čistou a utišenou mysl, není pro žáka bezpečné dostat od Gurua plnou dávku Milosti. Je zde jiný problém.

I když je Milost a síla božského „Já“ neomezená, Guru musí k předávání používat své tělo. Tělo ale potřebuje i odpočinek. Jinak se brzy vyčerpá a umře. Namísto vyčerpávání těla a mrhání energie směrem k nezralým žákům, uchovává Guru tuto energii a zdraví pro žáky, kteří jsou připraveni. Pokud je žákova mysl připravená, Milost proudí automaticky. Ramana Mahariši dával daršan stovkám lidí za den. Většina těchto lidí dostala krátký pohled nebo úsměv. Když se ho jednou někdo zeptal, zda by objel Indii a dal daršan všem těm tisícům oddaných, kteří nemohou přijít na Arunáčalu, odpověděl: „Nemohu dát daršan komukoliv.“ Nevím, co měl těmito slovy na mysli. Možná tím chtěl naznačit, že je pro něho fyzicky nemožné setkat se s tisícem lidí, kteří ho chtějí vidět. Možná mínil to, že by to byl příliš velký tlak na jeho tělo, kdyby odevzdal tolik síly a Milosti v tak krátkém čase.

Otázka: Je možné znát své minulé životy?

Swámi: Toto je siddhis, kterou můžeš získat intenzivní meditací a koncentrací.

Ale není to nic, co by bylo nezbytné, protože k realizaci „Já“ ti to nijak nepomůže. Schopnost vidět své předchozí životy přichází k džňáninovi automaticky spolu s dal-

šími siddhis. Např. džňánin je schopen zadívat se na žáka a říct mu okamžitě, zda je připraven na realizaci „Já“ v tomto životě nebo nikoliv. Ale džňánin zřídka kdy sděluje tyto informace žákům, protože by tím rozvířil pouze závist a žárlivost mezi ostatními.

Otázka: Podle čeho džňánin hodnotí duchovní potenciál žáků?

Swámi: Tělo i mysl jsou formovány z myšlenek z předchozích inkarnací. Džňánin vidí do tvých minulých životů a pozná, jaký na tebe mají momentální dopad, jak čistá a pokorná je tvá mysl.

Díky této informaci může říci, zda je realizace možná či ne. Když jsem poprvé spatřil Sáradu, okamžitě jsem poznal, že je realizace „Já“ možná. Proto jsem ji adoptoval jako svoji dceru. V průběhu čtyř let realizovala „Já“.

Otázka: Když má džňánin takovou sílu, proč nepřevzme po smrti nové tělo, aby tak pomáhal další generaci oddaných? Proč musí být zrození, ve kterém realizuje „Já“ to poslední?

Swámi: Je to mysl, která na sebe přebírá zrození a nové tělo. Džňánin žádnou mysl nemá, proto pro něj otázka reinkarnace neexistuje.

Otázka: Někteří Guruové říkají, že na sebe po smrti převezmou jemné tělo v astrálním světě.

Swámi: Nové zrození, ať je to hmotné nebo jemné tělo, je pro falešné já nezbytné. Pokud je tu falešné já, budou tu i reinkarnace.

Otázka: Ale proč si džňánin nemůže zvolit, aby se znovu narodil?

Swámi: Džňánin nemá mysl. Všechny skutky skrze něj koná božské „Já“. Lidé si myslí, že jedná a rozhoduje on a předpokládají, že má mysl, protože si stav bez myslí nedokáží představit.

Otázka: Je faktem, že to, že je džňánin naživu, znamená, že se tak po realizaci rozhodl. Proč tomu tedy není i po smrti?

Swámi: Džňánin nemá mysl ani tělo. Je beztvaré „Já“. On se pouze jeví, že žije, prostřednictvím těla. Ale neztotožňuje se s ním. Pro džňánina neexistuje otázka zrození a smrti, protože oba tyto stavy transcendoval.

Otázka: Když džňánin umře, je v jeho samádhi hrobce nějaká zvláštní energie? Mnoho lidí uctívá hroby realizovaných Guruů.

Swámi: Co je to tělo? Bylo vytvořeno z pěti elementů a následně bude rozloženo opět do těchto pěti elementů. Když se tělo rozloží, kde se má nacházet nějaká další energie?

Otázka: Takže v těle džňánina žádná síla nezůstane?

Swámi: Džňánin není tělo ani během života, ani po smrti těla. Pojmy před smrtí a po smrti se vztahují pouze na tělo. „Já“ je beztvaré. Toto „Já“ zahrnuje vše. Když umře pokročilý hledající, myšlenka já se může narodit do jemného těla, které je obvykle spojeno s mrtvým hrubým tělem. Toto jemné tělo může mít sílu, pomocí které pomáhá hledajícím, kteří uctívají jeho hrobku, aby naplnili své touhy. Džňánin však nepřebírá ani jemné tělo, protože myšlenka já v něm už neexistuje. Džňánin po smrti těla zůstává beztvárým „Já“, takže jeho hrobka má tutéž energii jako jiná místa.

Otázka: Takže hrobka džňánina nijak nepůsobí?

Swámi: Jsou to místa dobrá pro koncentraci, ale nenahradí energii žijícího Guru. Když Guru žije, může Milost vysílat k hledajícím. Když tělo umře, zanikne i tento proces. Pokud je Guru naživu, může hledajícím utišit mysl a dokonce jim umožnit prožitek „Já“. Energie v Guruově hrobce se této energii nevyrovná a nemůže ji nahradit. Může to udělat pouze žijící Guru.

Otázka: Říkáš, že pokud tělo džňánina umře, neexistuje už v žádné viditelné formě. Ale někteří lidé mívají vize Ramany Maharišiho. Není to důkaz jeho neustálé přítomnosti zde?

Swámi: Tyto vize jsou jen v myslí. Mahariši není mysl, jak by tedy mohly být tyto vize ním? Mysl jim zaručuje existenci, ale mimo mysl neexistují.

Otázka: Někteří lidé mají ale sny a vize Maharišiho bez toho, aby o něm kdy slyšeli nebo něco věděli. Když už je nyní Ramana Mahariši bez formy, jak je to možné?

Swámi: Je to neustále produkt představivosti. Cokoliv tito lidé vidí, není Ramana Mahariši. Mahariši je nyní beztvaré „Já“ a „Já“ nemůže být pochopeno myslí. Jedna z vásan může způsobit, že se někomu objeví vize Ramany, i když o něm nikdy nic neslyšel. Ale on není touto představou.

Swámi: Proč miloval Ramakrišna Vívékánandu více, než jiné hledající? Pokud džňánin vidí všude „Já“, jak může někomu věnovat více pozornosti než druhým?

K něčemu podobnému došlo i v Ramanášramu. V roce 1940 zpozorovala většína hledajících, že Mahariši věnoval mnoho pozornosti G. V. Subbaramaiahovi. Jak je to možné? Je pravda, že džňánin vidí „Já“ ve všech hledajících, ale když se zadívá do očí hledajícího, vidí také jeho mysl. Když v něm džňánin vidí odevzdanost a čistou mysl, láska a Milost se rozproudí spontánně. Ne všichni oddaní dosáhnou stejného stupně duchovního vývoje, a proto neproudí Milost ke všem stejně. Džňánin tak může některé žáky ignorovat. Milost je tu pro všechny, ale projevuje se tehdy, pokud žákova mysl touží po „Já“. Málokterý hledající, který dosáhne stavu bez myšlenek, se obejde bez džňánina. Džňánin obvykle přichází a dodá žákovi dostatek Milosti na to, aby realizoval „Já“.

Otázka: Říkáš, že je dobré koncentrovat se na jméno a formu realizované osoby. Ale my přece nevíme, kdo je realizovaný a kdo ne. Co se děje, když se žák koncentruje na jméno a formu nerealizované osoby?

Swámi: Takoví lidé ti můžou pomoci tak, že dojdeš na stejnou duchovní úroveň jako oni, ale nedostaneš se dál. Nemohou ti proto pomoci k realizaci „Já“.

Otázka: Takže když se koncentruji na realizovanou osobu, dochází tam k výměně duchovní energie?

Swámi: Ano. Pokud si permanentně uvědomuješ realizovanou osobu, síla „Já“ proudí do tebe, protože „Já“ realizované osoby není od tebe odděleno.

Otázka: Ale jak můžu říci, kdo je realizovaný a kdo ne?

Swámi: Nemůžeš. V tom je ten problém. Když se zadíváš na tuto dívku (ukazuje na Sáradammu) kráčející po ulici, poznal bys, že realizovala „Já“?

Otázka: Ne.

Swámi: To je ono. Vidíš pouze její tělo a osobu. Kdybys byl džňánin, okamžitě bys věděl, že realizovala „Já“. Věděl bys, že prožívá stejný stav jako Ramana Mahariši. Říkám lidem už šest let, že ona je džňánin, ale věří tomu jen pár z nich. Dívají se na její tělo a vystupování a rozhodli se, že někdo takový jako ona nemůže být džňánin. Pokud se snažíš ohodnotit Sárada svou myslí, tak nikdy nepoznáš, že realizovala „Já“.

Otázka: Takže džňánina pozná pouze džňánin?

Swámi: Pokud máš ještě mysl, pak nedokážeš poznat, kdo je džňánin a kdo ne. Džňánina nelze identifikovat podle toho, co říká a jak se chová, protože je to pořád jen hodnocení mysli. Džňánin pozná džňánina jen proto, že už nemá mysl. V tomto stavu poznáš džňánina okamžitě.

Otázka: Takže před realizací není možné džňánina poznat.

Swámi: Pokud jsi pokročilý hledající a pokud se tvá mysl dokáže ponořit do „Já“, můžeš být schopen rozeznat džňánina, ale pouze ve chvíli, kdy jsi ve stavu bez mysli. Když se mysl opět vynoří, tato schopnost zmizí.

Otázka: Jak je tedy možné, aby si hledající vybral realizovaného Gurua?

Swámi: To je obtížné. Osobě, kterou považuješ za Gurua, musíš naprosto věřit. Miluj ho a důvěřuj v sílu „Já“ uvnitř.

Otázka: Vybírá si Guru žáka anebo žák Gurua?

Swámi: Každý hledá toho druhého.

Otázka: Může si hledající vybrat Gurua, anebo je už součástí osudu (parabdhy), že se setkají a vytvoří se vztah Guru-žák?

Swámi: Je součástí osudu (parabdhy), zda se potkají anebo ne.

Otázka: Dokáže žák okamžitě poznat svého Gurua?

Swámi: Pokročilý žák ho pozná.

Otázka: Jednou jsi řekl, že jsi věděl, že se Sárada stane tvou žačkou. Bylo to rok před tím, než se Sárada narodila. To je velice dobrý příklad toho, jak je Guru hledajícímu předurčen.

Swámi: Ano, občas je možné vidět do budoucnosti. Je to, jako kdyby ses v kině díval na souhrn budoucích událostí. Věděl jsem, že jednoho dne přijde, ale nevěděl jsem, kdy to přesně bude. Budoucnost ale nemusí být pevně daná, může se změnit díky meditaci a díky tomu, že se odevzdáš božskému „Já“. Když Narendra (Sáradin bratr) odešel do armády, měl jsem vizi, že zahyne při nehodě. I Sárada o něm měla mnoho snů a cítila, že se jeho osud naplňuje. Řekl jsem mu, aby neodcházel, ale neposlechl mě. Tak jsem mu poradil, aby neustále myslel na Boha, že mu hrozí nebezpečí. Když nastoupil do armády, dostal se s jednotkou do Bhópálu, do blízkosti uhelné elektrárny. Musel vyslechnout moji radu, protože když v továrně došlo k nehodě a umřelo přitom více než 1000 lidí, byl tehdy zrovna 20 km od továrny.

Otázka: Není už v životě všechno předurčeno? Ramana Mahariši někdy říkával, že každý čin, ke kterému v životě dojde, je dán už při narození a pouze ten, kdo je od osudu osvobozený, si je vědom, že není v životě konatelem.

Swámi: Toto je pravda, pokud se ztotožňuješ s roztěkanou myslí. Osud je výsledkem roztěkané mysli. Když začneš meditovat a snažíš se mysl orientovat ke zdroji,

začínáš svůj osud transcendovat. Zvnitřněná mysl již dále nepodléhá tvému osudu. Čím více zklidňuješ svoji mysl, tím víc transcenduješ svůj osud.

Otázka: *Swámi Muktananda byl posledních osm let mým Guruem. Žil jsem s ním v ášramu jeden a půl roku. Říkáš, že žijící Guru je podmínkou pro vysvobození. Muktananda umřel před dvěma a čtvrt lety. Měl bych si začít hledat nového Gurua, anebo mám pokračovat v učení Muktanandy?*

Swámi: Žijící Guru je potřebný k realizaci „Já“, je důležitý k prožitku „Já“. Pokud ti Guru předá tuto zkušenost, jiného Gurua už více nepotřebuješ. Prožil jsi v jeho blízkosti „Já“?

Otázka: *Ano, měl jsem určitý záblesk „Já“.*

Swámi: Záblesk? To znamená co?

Otázka: *Letmý náznak.*

Swámi: Míniš tím nějakou vizi?

Otázka: *Měl jsem mnoho vizí.*

Swámi: To ale není „Já“, to je mysl. Měl jsi tedy vizi?

Otázka: *Mnoho vizí, ale všechny pominuly.*

Swámi: Tím pozorovatelem je mysl.

Otázka: *Je pozorovatelem „Já“, které hledí prostřednictvím mysli?*

Swámi: Pozorovatel je mysl.

Otázka: *Takže když je tam pouze „Já“, není tu už nikdo, kdo by si to uvědomoval?*

Swámi: „Já“ je teď a tady. Není tu žádná mysl. Není nic mimo „Já“, co by mělo být uvědomováno. Pozorovatelem je mysl, ale v „Já“ mysl neexistuje. Mysl nemůže zabít samu sebe. Může ji zničit pouze „Já“. K tomu, aby byla mysl zabita, je potřeba Milost Gurua. Bez Milosti jedinec nemůže mysl navždy odstranit a realizovat „Já“.

Swámi: Navštívil jsi mnoho Guruů?

Otázka: *Několik, ale nebyl mezi nimi rozdíl. Žádný z nich mi nepomohl dojít k sobě samému.*

Swámi: Díval ses pouze na jejich těla. Guru je tu neustále. Pokud ale chceš realizovat „Já“, je potřeba mít žijícího Gurua.

Otázka: *Jsi ty Guru?*

Swámi: Nehleď na mě jako na tělo. Neztotožňuj Gurua s tělesnou formou. Guru není tělo ani mysl, je to samotné „Bytí“. Je vždy přítomný. Realizace není nic nového. Jsi realizovaný i v tuto chvíli. To jenom mysl si namlouvá něco jiného. Ale ve skutečnosti mysl neexistuje. Díky ní prožíváš všechny starosti, ale jen proto, že nepátráš po tom, kde se vůbec vzala.

Mysl nemá začátku, ale může zmizet díky realizaci „Já“. Je to věc, která neexistuje, a přesto ti působí všechny trable. Je jako zloděj, který vstoupil do Srdce a prostřednictvím pěti smyslů prožil jen malý záblesk „Já“. Pokud ho zabiješ, zůstane tu jenom „Já“ a ty budeš ve věčném klidu.

Otázka: *Jsem křesťan, ale zaujala mě meditace na jméno a formu. Můžu se koncentrovat na jméno a podobu Krista? Potřebuji k tomu ještě i žijícího Gurua?*

Swámi: Během života měl Ježíš Kristus své žáky, ale teď je již mrtvý a nemá žádnou formu ani jméno. Je božským „Já“. Jak se můžeš koncentrovat na něco, co nemá jméno ani formu? Opakování Kristova jména nebo představování si jeho zevnějšku ti může pomoci ke koncentraci, ale k realizaci „Já“ to nestačí. Proto potřebuješ žijícího Mistra. Když Guru umře, nemá již tělo ani jméno, proto žák nemůže dosáhnout Milosti soustředěním na jméno a formu, která už neexistuje. On už je jenom samotným „Já“, věčným klidem a blažeností, bez formy, bez jména. Pokud toužíš po Kristovi z upřímného srdce, může se ti zjevit vize jeho formy. Ale to už není Kristus, je to jen obrázek vytvořený ve tvé mysli.

Otázka: Míniš tím, že potřebuji žijícího Mistra k tomu, abych realizoval „Já“?

Swámi: Ano.

Otázka: V Bibli je psáno, že po odchodu Ježíše do nebes se na zem vrátí jeho duch, který nás bude provázet dál.

Swámi: Duch je „Já“ a to tě neustále provází. Kristus je „Já“. „Království nebeské je v tobě,“ hlásal Ježíš. Mluvil z přímé zkušenosti. Když říkal „Já i otec jsme jedno,“ mínil tím, že mezi ním a Bohem neexistuje vzdálenost. Bůh je v tuto chvíli v tobě jako „Já“, ale nepoznáš ho bez žijícího Mistra, který tě k němu dovede. Máš mnoho pochybností. Musíš věřit. Najdi si žijícího Gurua a oddej se mu. On tě bude doprovázet po celou dobu a odstraní všechny tvoje pochybnosti.

Otázka: Říkal jsi, že Kristus se ničím neliší od ostatních džňáninů, a proto po jeho tělesné smrti nedochází k procesu odevzdávání Milosti. Proč tedy Ježíš svým žákům řekl, aby po jeho smrti pokračovali v rituálech (eucharistii) a uctívali jeho památku?

Swámi: Slovo džňánin vyjadřuje realizovanou osobu, která již nemá mysl. Je božským „Já“. Všichni džňáninové jsou „Já“. Nemůžeš mezi nimi dělat rozdíly tím, že k nim přiřadíš tělo. Ty, díky svojí nevědomosti, spojuješ džňánina s tělem. Mýlíš se! Bůh přišel ve formě Ježíše, aby předal svou Milost žákům. Když tělo umře, jak může Milost proudit dál?

Po smrti Kristovy tělesné formy Milost proudí z „Já“. „Já“ samotné je Milostí. „Já“ je všude, proto i Milost se nachází všude. Když provádíš pudžu a vzpomínáš na něj, tvá mysl se utiší. Poté můžeš spočinout v „Já“, které nemá žádnou formu ani jméno, které je věčným klidem a blažeností. Skutečný Ježíš je vždy přítomný. Nachází se v tobě. Nikdy tě neopustil. On je „Já“.

Otázka: Křesťané věří, že Ježíšova smrt na kříži ho učinila jedinečným džňáninem. Jak sám Ježíš v Bibli říká, jeho krev je „prolita za odpuštění těm, kteří zhrěšili.“ Má to nějaký smysl? Toto je důvod, proč považují křesťané Ježíše za jedinečného?

Swámi: Ukřížování má symbolický význam. Kříž představuje tělo a Ježíš symbolizuje mysl. Při ukřížování, Ježíš, tedy mysl umírá a od té chvíle vyznačuje jako božské „Já“, což je Bůh. Jedině sebedotazování tě očistí, krev džňánina však nikoliv. Nikomu nebyly spaleny hříchy proto, že Mahariši krvácel během mnoha operací. Žáci Gándhího nebyli spaseni tím, že byl Gándhí zastřelen a zabit. Stejně tak je tomu i u Ježíše. Jeho smrt a krev nikoho nespasily.

Otázka: *Dosažením Seberealizace už nemáš tělo ani mysl. Není pochyb, že to bylo stejné i u Ježíše, ale někteří křesťané cítí, že byl Ježíš výjimečný proto, že jeho tělo vstalo z mrtvých. Po smrti jedl a pil se svými žáky. Fyzicky se ho dotýkali, a poté ho viděli stoupat do nebe. Někteří křesťané věří, že to je důkaz toho, že konečný stav, Seberealizace, není opuštění těla a mysli, ale získání čirého těla a mysli ve věčnosti, v „Já“.* **Může to být pravda? Sám Ježíš mluví v Bibli o vzkříšení.**

Swámi: Džňánin není tělem ani myslí. Proto není důležité, co se stane po smrti těla. Džňánin může tělo jen tak opustit, anebo se ztratit na obloze. Byl to Ježíšův osud, aby jeho tělo zmizelo na obloze. Stejná věc se stala i Tukaramovi, jehož tělo také zmizelo. Lidé touží po senzacích, a nikdy nechtějí slyšet holou pravdu. (pozn. editora: V dřívějších pasážích bylo napsáno, že jak Ramana Mahariši, tak Lakshmana Swámi, považovali Arunáčalu za Boha ve formě hory. Ramana Mahariši přijal tuto horu za svého Gurua a skrze její sílu došel k realizaci „Já“. Lakshmana souhlasí s tím, že hora vyzařuje silou božského „Já“, a to stejnou intenzitou jako džňánin. Lakshmana však také cítí, že hledající, kteří nejsou tak vyspělí, jako byl Ramana Mahariši ve svých šestnácti letech, nemohou realizovat „Já“ skrze sílu Arunáčaly. Lakshmana říká, že meditace na Arunáčale je velmi užitečná, ale hledajícím, kteří touží po „Já“ doporučuje nespolehat se pouze na ni. Následující rozhovor je shrnutím této tematiky).

Otázka: *Božské „Já“ je všude, a Ramana Mahariši i ty tvrdíte, že Arunáčala je „Já“. Jak je to myšleno?*

Swámi: Je to velká záhada, ale nikdo nemůže popřít, že to tak není. Někdo může říkat, že Arunáčaléšvara, který není ničím jiným než „Já“, vzal na sebe podobu hory ze soucitu k hledajícím. Stejně tak, jako může síla „Já“ vyzařovat skrze tělo Gurua, tak může vyzařovat skrze formu hory Arunáčaly. V otázce, kterou jsi mi položil, říkáš, že „Já“ je všude. To ale není úplně tak pravda. „Já“ není možné vysvětlit v pojmech času a prostoru. „Já“ je za nimi.

Otázka: *Říkáš, že Arunáčaléšvara na sebe vzal podobu Arunáčaly. Dá se tomu rozumět tak, že byla kdysi realizovaná bytost zvaná Arunáčaléšvara, která na sebe vzala podobu hory?*

Swámi: Ne. Je tu jen „Já“. Arunáčaléšvara je pouze jiný název pro „Já“. Ve své hrubší formě se jeví jako hora. V její jemné formě se projevuje jako světlo a vize. Sárada viděla jemnou formu Arunáčaly, a to když se jí zjevil na vrcholu hory tančící Šiva. Skutečná forma se nedá popsat. Je jí božské „Já“. Ramana Mahariši často popisoval sny a vize, v kterých viděl města a lidi uvnitř Arunáčaly. Když se ho jednou někdo zeptal, zda byli tito lidé a města skuteční, mávl rukou a řekl: „Byli tak skuteční, jako všechno tady kolem.“ Toto je odpověď džňánina. Pro džňánina je jediným rozdílem mezi stavem bdění, snění a vizemi pouze délka jejich trvání. Jinak jsou stejně tak skutečné, jako neskutečné.

Otázka: *Řekl jsi, že Arunáčala je „Já“. Ramana Mahariši o ní mluví jako o svém Guruovi. Není to žijící Guru, ale díky její síle Ramana Mahariši realizoval „Já“.*

Swámi: Ramana Mahariši byl jednou z mála výjimek, když realizoval „Já“ skrze vnitřního Gurua. Hledající, kteří nejsou tak vyspělí, jako byl on, nemohou doufat v úspěch bez žijícího Gurua.

Otázka: Není tedy síla, která vychází z Arunáčaly, stejná jako síla, která vychází z žijícího Gurua v lidské podobě?

Swámi: Ano, je to stejná síla, ale pouze žijící Guru v lidské podobě dokáže použít tuto sílu k totální destrukci žákova ega.

Otázka: Pokud to tedy není Arunáčaléšvara schopen udělat, jaký má smysl na Arunáčale zůstat?

Swámi: Pobývat zde je velmi prospěšné. Síla, která proudí z Arunáčaly, utiňuje a čistí mysl. U hledajících, kteří zde žijí nebo tu tráví čas, dochází k duchovnímu pokroku. Milost Arunáčaly může dovést hledajícího do posledního stupně sádhany, což je bezmyšlenkovitý stav bez úsilí. K totálnímu zničení ega je však potřebný žijící Guru. (Pozn. editora: Všeobecně se má za to, zejména v Indii, že být Guruem znamená ovládat siddhis, nadpřirozené síly, jako jsou telepatie atd. Swámi je opačného názoru. Říká, že ten, kdo si siddhis přivlastňuje a myslí si, že má nad nimi kontrolu, není džňáninem. V posledním odstavci této kapitoly se Swámi věnuje ovládnání nadpřirozených sil.) Nikdy nenajdeš džňánina, který by byl pyšný na své schopnosti. Komu by džňánin tyto schopnosti ukazoval? Kde je to já, které se chce předvádět? Džňánin ví, že existuje pouze božské „Já“. Zázraky se mohou dít v džňáninově přítomnosti, ale džňánin si je nikdy nepřivlastňuje. Když někdo přijde za džňáninem s problémem, tento problém je v Srdci rozpuštěn a výsledek přichází automaticky. Automatická činnost Srdce zničí všechny problémy. Džňánin nic nekoná, vše se děje samo.

Mnoho lidí vidí během meditace světla a vize a někteří z nich tyto siddhis rozvíjejí. Všechny tyto úkazy náleží pouze mysli a nemají nic co do činění s božským „Já“ nebo realizací. Muktanandův Guru, Nityananda, měl mnoho siddhis a opakovaně pořádal představení. Nedokážu pochopit, proč má džňánin zapotřebí dělat podobné věci. V přítomnosti Ramany Maharišiho došlo k mnoha zázrakům, ale on si je nikdy nepřivlastňoval a nikdy se nepředváděl před publikem. Zázraky se dějí spontánně v přítomnosti džňánina anebo i na dálku, pokud je víra hledajícího v džňánina silná. V obou případech to však nemá co do činění s konáním džňáninů. Džňánin ví, že vše, k čemu má dojít, je vykonáno automaticky božským „Já“. Není zde touha nebo potřeba siddhis rozvíjet. K mnoha zázrakům došlo i v přítomnosti Krista, ale on tyto síly nepředváděl pro zábavu a nikdy si je nepřivlastňoval: „Já jsem udělal tento zázrak.“ Zázraky se dějí spontánně skrze sílu božského „Já“. Kdo by vystavoval svoje siddhis, když už zde není mysl?

Otázka: V některých knihách se píše, že siddhis se začínou spontánně projevat u toho, kdo realizoval „Já“. Že se projevují pouze jako součást prarabdhy, osudu.

Swámi: Džňánin nemá žádnou prarabdhu. Pokud zde není mysl, kde by byla prarabdha? Siddhis se dějí v jeho přítomnosti automaticky. Nemusí se těchto siddhis obávat, je to pouze samovolný proces. Džňánin se nadpřirozenými silami nechlubí. Ony se pouze dějí v jeho přítomnosti, to je vše. Když se ho zeptáš, odpoví ti, že žádné siddhis nemá. Kdo vystavuje siddhis na obdiv a komu? Nestarám se o siddhis, ať jsou jakkoliv úžasné. Nikdy jsem neviděl, že by je Ramana Mahariši předváděl. Děly se v jeho přítomnosti, to je vše. Nijak se ho nedotýkaly. Já se o zázraky nestarám. Objevují se tehdy, dokud je přítomna mysl. Když zde není žádná mysl, nejsou tu ani zázraky.

SÁDHANA

Zák není schopen přijímat Milost Gurua, pokud se sám nesnaží kontrolovat anebo odevzdat svou mysl. Následující kapitola popisuje postupy, díky kterým může hledající dojít ke konci hledání. Rozděлил jsem ji do sedmi částí. Prvních šest pojednává o různých formách sádhany a duchovních prožitcích a sedmá pozůstává ze všeobecných rad pro hledající.

• *Sebedotazování*

Lakshmana Swámi realizoval božské „Já“ pomocí spontánně projeveného sebedotazování. Nyní učí, že tato metoda (kdy pátráme po původu myšlenky já) je nejpřímější cestou k uvědomění si „Já“. Je to stejná metoda, kterou učil Ramana Mahariši skoro padesát let. Šrí Ramana doporučoval sebedotazování téměř každému, kdo za ním přišel a žádal ho o radu. Šrí Lakshmana však cítí, že sebedotazování je účinné pouze pro žáky, kteří již dosáhli určitého stupně kontroly mysli. Samotný Šrí Ramana říkal, že sebedotazování může praktikovat pouze vyspělá duše. Ale ani toto tvrzení mu nezabránilo doporučovat lidem tuto techniku i nadále.

Není nyní potřebné znovu vysvětlovat metodu sebedotazování, protože její výklad byl podán v druhé kapitole. I když krátké shrnutí nebude na škodu. Šrí Ramana i Lakshmana Swámi říkají, že myšlenka já vychází ze Srdce a okamžitě se ztotožňuje s tělem. Tak vzniká představa osobního konatelství, která si přivlastňuje tělo a všechny myšlenky, co se objeví. Pokud žák zaměří svoji pozornost pouze na myšlenku já nebo na vnitřní přesvědčení „já jsem“ a ignoruje všechny činnosti mysli, pak se myšlenka já přestává ztotožňovat s ostatními myšlenkami a vjemy a začíná se nořit do Zdroje, do Srdce. Když mysl zcela spočine v Srdci, falešná totožnost individuality se ztratí.

Jako pomocný nástroj k udržování pozornosti na myšlenku já doporučují Šrí Ramana i Šrí Lakshmana dotazování se „Kdo jsem já?“ anebo „Odkud pochází toto já?“ V následujícím odstavci Šrí Ramana vysvětluje, jak funguje proces sebedotazování a jak má být tato metoda správně použita k tomu, aby odhalila neexistenci mysli nebo falešné entity.

Mysl se utíší pouze dotazováním „Kdo jsem já?“. Myšlenka „Kdo jsem já?“, která ničí všechny další myšlenky, bude nakonec také zničena. (jako železný kůl používaný na prohrabávání popele). Pokud vyvstanou nějaké myšlenky, je potřebné dotazovat se „Komu tyto myšlenky vznikají?“, ale bez snahy o jejich zničení. Co na tom záleží, kolik myšlenek se vynoří? Když se v každém okamžiku, co myšlenka vyvstane, pozorně zeptáme: „Komu tato myšlenka vznikla?“, odpovědí bude „mně“. Pokud se pak dále tážeme: „Kdo jsem já?“, mysl se obrátí ke Zdroji a vyvstálá myšlenka se ponoří zpět do Zdroje. Po opakovaném praktikování začíná síla mysli ustupovat a síla Zdroje se naopak zesiluje.

Když se mysl skrze dotazování stáhne dovnitř, ke zdroji myšlenky já (aham-vritti), dochází k vyhasínání návyků a sklonů mysli (vásan). Světlo božského „Já“ dopadá na vásany a vytváří projev odrazu, který nazýváme myslí. Takže pokud dochází k vyhasínání vásan, mysl se postupně ztrácí a je absorbována září Skutečnosti, Srdce.

Toto je shrnutí, které by měl hledající dobře znát. Co se ale od žáka požaduje, je opravdovost a jednobodová zaměřenost ke zdroji myšlenky já (aham-vritti).

Když mysl nepřetržitě pátrá po své přirozenosti, vyjde najevo, že nic takového, jako je mysl, neexistuje. Toto je nejpřímější cesta ze všech. Mysl je pouze shluk myšlenek. Kořenem všech myšlenek je myšlenka já. Mysl je také pouze myšlenka já. Odkud toto já vychází? Pátrejte po něm uvnitř, ono samo zmizí. Toto je hledání Pravdy.

Otázka: Praktikoval jsem metodu sebedotazování, ptal jsem se „Kdo jsem já?“ a dostal jsem se do stavu, v němž jsem si uvědomil, že nejsem mysl. Poté následoval pocit prázdnoty. Jak se mám dostat i za stav prázdnoty?

Swámi: Kdo říká, že není myslí a prožívá prázdnotu?

Otázka: Co tím myslíš?

Swámi: Je to tvá mysl. Všechny prožitky a otázky jsou pořád v mysli. Tvrzení, že nejsi mysl, je pořád činností mysli. Prožívání prázdnoty je také pouze prožitkem mysli. Chceš-li se dostat za mysl skrze dotazování, neustrň na různých prožitcích a na jejich mentálním hodnocení. Musíš mít neustále na paměti „Kdo jsem já?“. Ptej se: „Kdo prožívá prázdnotu?“, „Kdo si říká, že není myslí?“. Klad' si tyto otázky ve chvíli, co se myšlenky objeví. Poté se já vrátí zpět do Zdroje, kde spočine v klidu božského „Já“. Nespokoj se s pouhými odpověďmi na otázku „Kdo jsem já?“ nebo prchavými prožitky. Toto vše se odehrává v mysli. První myšlenka, která se objevuje, je myšlenka já. Vychází ze Srdce a během vteřiny se dostává do mozku, kde dochází k její identifikaci s tělem a pěti smysly. Poté na svět kolem hledí, jako by byl skutečný. Sleduj otázku „Kdo jsem já?“. Pozoruj myšlenku já až zpět do Srdce. Když se myšlenka já navrací do Zdroje a začíná se identifikovat s božským „Já“, smyslové vjemy jsou vyměněny za nekonečný klid a mír. Abys k němu došel, musíš se zbavit všech myšlenek. První ze všech myšlenek je myšlenka já. Božské „Já“ myšlenku já sevře a pohltí do sebe.

Úsilí a Milost jsou k tomu, aby bylo sebedotazování „Kdo jsem já?“ úspěšné. Bez sebedotazování nepřichází Milost a bez Milosti nedochází k sebedotazování. Držet myšlenku já můžeš díky svému úsilí, ale více pro to nemůžeš udělat nic. Pokud se svíčka přiblíží ke slunci, co se stane? Rozteče se. To samé se stane s myslí, pokud budeš udržovat pouze myšlenku já. Při návratu do Zdroje, Srdce, božské „Já“ myšlenku já pohltí a zbude pouze ono samotné. V božském „Já“ už neexistuje myšlenka já. Není v něm mysl ani žádné myšlenky.

Otázka: Je nezbytné praktikovat sebedotazování v sedící pozici?

Swámi: Když mysl pokračuje v produkování myšlenek, sedící poloha není užitečná. Mysl se musí utiřit. Když je mysl tichá, zavládne klid. Když se dokážeš při sledování otázky „Kdo jsem já?“ opakovaně nořit do „Já“ a spočíváš v něm, povede to k realizaci „Já“.

Otázka: Když pátrám po tom, kdo jsem, mysl se utiří. Avšak jen nakrátko. Po chvíli tichosti zjistím, že jsem opět uprostřed toku myšlenek. Hned zase provádím

sebedotazování a opět přijde tichost. Pak se opět zapomenu a takto to jde po celý den.

Swámi: Ano, děje se to tak, ale čím víc budeš praktikovat, tím víc bude mysl klidnější. Pro mne je tento svět pouhým snem. Pokud se nacházíš v takovém stavu, neexistuje pro tebe zrození, smrt ani spánek. Nejdřív pohleď do sebe. Sedni si denně na půl hodiny do ticha a nalezni zdroj myšlenky já. Ptej se: „Kde se nachází zdroj já?“. Když nejsou myšlenky, vládne klid. Myšlenky samotné jsou utrpením.

Otázka: Někdy přicházejí otázky. Jsou samozřejmě v mysli. Mám si jich nevšímát a pokračovat v sebedotazování, anebo bych měl na ně najít odpovědi?

Swámi: Pokračuj v sebedotazování a nevíš si jich.

Otázka: Můžu meditovat na formu Ramany Maharišiho?

Swámi: Pokud sleduješ otázku „Kdo jsem já“ s opravdovým nasazením, pak není meditace na formu Ramany Maharišiho potřebná. Co jsou jméno a forma? Existují pouze z nevědomosti. Sebedotazování je nejkratší cesta k Seberealizaci. Člověk musí být pokročilou duší, aby přiměl mysl k návratu do Srdce skrze dotazování „Kdo jsem já?“.

Otázka: Při sebedotazování, po koncentraci myslí, zjišťuji, že jsem si vědom všech myšlenek a pátrám po jejich zdroji. Poté zjistím, že je jím „Já jsem“, Bytí, které je přítomno před i po uplynutí každé myšlenky. Pak se snažím udržet si tento vjem „Já jsem“ a když se objeví jakákoliv myšlenka, snažím se mysl dovést zpět k „Já jsem“. Je tato praxe správná? Je potřebné dělat ještě něco dalšího?

Swámi: Při sebedotazování musíš zachytit myšlenku já tím, že se vzdáš dalších myšlenek. Pokud tě vyruší jiné myšlenky, ptej se sám sebe: „Pro koho jsou zde tyto myšlenky?“. Zjistíš, že odpovědi na tuto otázku je: „Myšlenky patří mně.“ Taž se dále, „Kdo je toto já, koho napadají myšlenky?“, „Odkud toto já pochází?“. Jestli jsi připraven, tedy osvobozen od myšlenek, já se ponoří samo do sebe a prožije klid božského „Já“. Na závěr myšlenka já, tedy mysl, musí zemřít. Mysl nezapomene sama sebe, proto je Milost Gurua, který je božským „Já“, velice důležitá. Smrt mysli je Seberealizace. Když není přítomna mysl, zůstává nepřetržitě jen samotné „Já“. Je to nekonečný oceán klidu a míru, mimo čas a smrt. Je obtížné dosáhnout Bytí, které popisuješ. Bytí znamená „Já jsem“ a „Já jsem“ znamená „Já“. Když je mysl tichá, myšlenka já může zažít něco málo z klidu, který vyzařuje božské „Já“, ale čiré bytí nezažiješ do té doby, dokud myšlenka já zcela nespočine v Srdci. Tvoje představivost tě nutí si mysl, že klid a mír, který myšlenka já zažívá, je prožitek „Já jsem“ anebo prožitek božského „Já“. Toto mínění vyrůstá z nevědomosti, protože jsi nezažil skutečné „Já“, takové jaké je. Nejprve se snaž utišit mysl. Zbav ji myšlenek.

Tázání se „Kdo jsem já?“ vede ke zdroji myslí, aby našlo, z jaké části těla vzniká myšlenka já. Když si pokročilý žák uvědomuje myšlenku já, zjistí, že se noří až do úplného ztracení se v Srdeční oblasti, na pravé straně hrudníku. Když se myšlenka já ponoří do Srdce a následně zemře, je to realizace. Donutit myšlenku já, aby se vrátila zpět do Srdce, je velmi obtížné. Může k tomu dojít pouze u vyspělých žáků anebo u těch, kteří praktikují meditaci dlouhou dobu. Pro začátečníky je lepší meditovat na

jméno a formu Boha anebo Gurua. Když uspějí v udržení stability v mysli, je pro ně pak sebedotazování jednodušší.

Co je to náboženství? Neznám na to odpověď. Nevím nic o těchto všech náboženstvích. Existuje tak mnoho náboženství a každé tvrdí, že je to pravé. Hinduisté říkají, že Bhagavadgíta obsahuje pravdu, Křesťané tvrdí, že jediná pravda, která existuje, je napsaná v Bibli, zatímco Muslimové jsou přesvědčeni o pravdivosti Koránu. Následovníci jednotlivých náboženství věčně bojují a hádají se mezi sebou o to, které z nich má pravdu. Vedou mezi sebou války, ale nikdo z nich ve skutečnosti nechce pátrat po Pravdě, což je pro realizaci podstatné. Většina z nich zabíjí s radostí ty druhé, jenom aby dokázali svou sílu. Všechny náboženské stezky však nakonec vedou k otázce „Kdo jsem já?“. Do té doby, co není zodpovězena tato otázka, si nikdo nemůže přivlastnit Pravdu. Všechny náboženské koncepty by měly nakonec vést k poznání sebe sama. Pokud hledající pátrá po zdroji myšlenky já skrz dotazování „Kdo jsem já?“, já (mysl) se ponoří zpět do Srdce a zakusí klid božského „Já“. Když já (individualita) zemře, zůstane pouze „Já“. Božské „Já“ není hinduistické, křesťanské ani buddhistické, protože Ono nemá jméno a nepojí se k žádnému náboženství. Tuto cestu sebedotazování vyučoval Bhagaván Šrí Ramana Maharishi. On věděl díky své vlastní zkušenosti „Já“, že se musí myšlenka já (individualita) nakonec vrátit zpět do Srdce a umřít. Věděl též, že pouze sebedotazování je jedinou přímou cestou k „Já“. Metoda sebedotazování není nová. Učil o ní už světec jménem Vašišta v knize Jóga Vašišta. Většina lidí už na tuto metodu zapoměla. Ramana Maharishi ji pouze oživil. Jak se mohu považovat za hinduistu nebo křesťana? Je hinduistou toto tělo? Tělo je uvnitř, složeno z pěti elementů. Nemá žádnou náboženskou víru. Je hinduistou mysl? Po Seberealizaci tu není žádná mysl a žádná individualita. Jak může být tedy něco, co neexistuje, hinduistou? Božské „Já“ nemůže být hinduistou, protože Ono je bezejmenné a bezforemné. Zastánci různých náboženství se hádají mezi sebou o něčem, co nikdy neprožili. Většina z nich se o to ani nesnaží. Dělá je šťastnými šíření hádek mezi ostatními, války a zabíjení. Pravda je ale velmi jednoduchá. Jestli umře individualita – myšlenka já – v Srdci, dochází k tomu tehdy, když žák následuje otázku „Kdo jsem já?“ úspěšně. Božské „Já“ je Pravdou, Bohem. Co může být jednodušší než toto? Lidé však netouží po jednoduchosti, chtějí něco komplikovaného, kvůli čemu se mohou hádat a bojovat mezi sebou.

• *Láska, oddanost a odevzdanost*

Šrí Lakshmana i Ramana Maharishi říkají, že k poznání božského „Já“ vedou pouze dvě cesty: praktikování sebedotazování nebo naprostá odevzdanost Bohu či Guruovi. K tomu, aby byla cesta odevzdání úspěšná, musí být žák zcela naplněn láskou k Bohu nebo Guruovi. Mathru Šrí Sárada tuto lásku vyzářovala. Neustále myslela na Swámího jméno nebo formu. Šrí Lakshmana doporučuje techniku odevzdání se mnoha hledajícím, kteří prosí o duchovní radu. Pravou odevzdanost popisuje následovně:

Swámi: Co je to meditace? Co je odevzdání se? Pravá odevzdanost je láska ke Guruovi nebo Bohu. Pokud někdo dokáže nepřetržitě myslet na Boha nebo Gurua bez

toho, aby byl vyrušován ostatními myšlenkami – to je opravdová odevzdanost. Myšlenka já musí být nakonec pohlcena láskou ke Guruvi. Sebedotazování i naprosté odevzdání dovedou žáka do stavu, který Šrí Lakshmana nazývá bezmyšlenkovitým stavem bez úsilí. Když je dosaženo tohoto stupně, není již dále nutné vyvíjet jakékoliv úsilí. Milost Gurua sama tlačí myšlenku já zpět do Srdce, kde ji následně zničí.

Bůh není mimo tebe. Je v tobě, jako božské „Já“. Toto „Já“ existuje mimo čas, mimo zrození a smrt. Je nekonečným klidem a mírem. Pokud ho chceš nalézt, je potřebné dotazovat se „Kdo jsem já?“, anebo se zcela odevzdat Bohu nebo Guruovi. Sebedotazování (vičára) a sebeodevzdání ve skutečnosti nejsou odděleny. Sebedotazování zvětšuje oddanost, a odevzdanost stimuluje sebedotazování. Obě metody vedou k Tichosti, myslí bez myšlenek a obě způsobují tok Milosti božského „Já“, kterým je vnitřní Guru.

Otázka: Zdá se, že ty jsi předal sílu božského „Já“ Sáradě a ona tak realizovala. Proč nemůžeš dát stejnou sílu i nám a dovést nás tak k realizaci?

Swámi: Tato síla je silou božského „Já“, a to nemůže být někomu dáno nebo mu být vzato. Jsi božským „Já“ právě teď. Nikdo ti ho nemůže vzít, ani ti ho dát. Sárada se zcela odevzdala. Dosáhla bezmyšlenkovitého stavu bez úsilí a její pokora a sebeodevzdání stačily k tomu, aby činnost vnitřního Gurua zcela zničila její ego. Buď pokorný, klidný, bez myšlenek a Guru udělá pro tebe to samé. Pokud odevzdáš celou svoji lásku Guruovi, Milost přijde. Musíš se odevzdat Guruovi a milovat ho z celého srdce. Odevzdej se Mu se vším, bez jakékoliv rezervy, a On se pak o tebe postará. Požádá tě, abys v něm spočinul. On přebývá v Srdci, přitahuje mysl k sobě a ponechá ji zde navěky. To je Guruova Milost.

Otázka: Je koncentrace na jméno a formu Gurua vhodná metoda na cestě lásky a odevzdanosti? Je toto praktikování postačující, anebo je potřeba zvětšovat odevzdanost i jinými metodami?

Swámi: Koncentrace na jméno a formu Gurua není jenom pro začátečníky. Pokud je koncentrace prováděna s láskou a oddaností, a pokud není myšlenka na formu Gurua rušena jinými myšlenkami, tak tě to může dovést k Seberealizaci. Předtím, než Sárada realizovala „Já“, snažil jsem se ji přesvědčit, aby praktikovala sebedotazování. Ona však o tuto metodu nejevila žádný zájem. Chtěla pouze nepřetržitě držet myšlenku na mojí formu, a nakonec jí to stačilo. Následováním této metody realizovala „Já“ během tří let.

Otázka: Pokud jde někdo cestou lásky a odevzdanosti, je dobré chtít od Gurua stejnou lásku?

Swámi: Je potřebné milovat jen pro samotnou lásku, pro nic jiného. Otázka: Takže člověk by neměl očekávat nebo toužit po Guruově lásce nebo Milosti? Swámi: Jestli žák Gurua miluje, Guruova láska k žákovi proudí automaticky. Jestli Gurua miluješ, nemusíš se obávat o odezvu. Když přijde žák ke Guruovi poprvé, Guru se mu může jevit lhostejný. Může dokonce žáka přesvědčovat, aby mu ani nevěnoval pozornost. Toto je ale pouze zkouška žákovy opravdovosti. Žák musí dokázat, že Gurua miluje i v případě, kdy ho Guru ignoruje anebo ho uráží. Pokud žák přesto Gurua nadále miluje, dokazuje to jeho opravdovost. Guru je pak k žákovi otevřenější a věnuje mu

více pozornosti a lásky. Projeví-li Guru svou lásku k žákovi ihned, žák se může stát samolibým a to mu zabrání v duchovním pokroku. Guru musí často používat různé triky a zkoušky, aby probudil a posílil žákovu lásku a odevzdanost. Vzroste-li žáka láska ke Guruovi natolik, že na něj myslí neustále, pak už Guru dále není schopen skrývat svou lásku k žákovi. Může žáka testovat mnoha způsoby, ale lásku k němu už neutají. Guruovy zkoušky mohou být různé: může například věnovat více pozornosti jinému žákovi, aby viděl, zda to vyprovokuje žárlivost a závist, může se na žáka naložit, anebo ho dokonce i vyhodit. Oddaný žák musí zachovat klid a milovat Gurua navzdory všem zkouškám. Nemůže reagovat hněvem anebo tím, že Gurua opustí. Pokud to udělá, tak při zkoušce selhal.

• *Džapa a Mantry*

Šrí Lakshmana podporuje žáky v praktikování džapy a mantry (opakování božeho nebo Guruova jména) za účelem posílení jejich oddanosti anebo přípravy k metodě sebedotazování. Následující rozhovory ukazují Lakshmanův přístup k těmto praktikám. Mělo by být zmíněno, že dvě ze tří posledních odpovědí v prvním rozhovoru patří Šáradammě, a ne Swámimu.

Otázka: Někdy říkáš, že sebedotazování je pouze pro malý počet žáků, a pro většinu je naopak vhodné praktikování džapy nebo dechových cvičení (pránajámy). Měla bych začít se sebedotazováním, anebo bude pro mne vhodnější začít s opakováním džapy?

Swámi: Pro většinu lidí je lepší začít s džapou a pránajámou, či uctíváním. Anebo se naprosto odevzdat Guruovi.

Otázka: Jaká je pro mě nejlepší cesta?

Swámi: Nejdříve následuj cestu opakování džapy nebo oddanosti. Ve tvém případě začni s džapou. Co tě učil tvůj Guru?

Otázka: Řekl mi, abych praktikoval džapu.

Swámi: Kdo praktikuje džapu? Je to mysl. Na konci musíš následovat otázku „Kdo jsem já?“, jediné tak najdeš zdroj mysli. Když ho objevíš, uvědomíš si božské „Já“. V posledních stupních sádhany musíš sledovat cestu sebedotazování nebo naprosté odevzdanosti.

Otázka: Je pro mne džapa nejlepší metodou?

Swámi: Může tě to dovést k Seberealizaci. Stačí, budeš-li ji provádět nepřetržitě.

Otázka: Mám pokračovat v opakování mantry, kterou již dlouho opakuji, anebo mi dá Swámi novou?

Swámi: Jakou džapu jsi prováděla?

Otázka: Óm Namah Šivája.

Swámi: Jestli ti vyhovuje, tak v ní pokračuj. To stačí. Šiva znamená „Já“.

Otázka: Mohl by mi dát Swámi další pokyny pro moji sádhanu?

Swámi: Šiva je „Já“. Nachází se uvnitř tebe na pravé straně hrudníku. Pokud budeš na své cestě opravdová, uvidíš jeho vizi v Srdci. „Já“ nemá jméno ani formu, ale může se před tebou projevit ve formě, pokud na něj myslíš. Může tě také dovést do

bezmyšlenkovitého stavu bez úsilí, ve kterém se myšlenka já ponoří do Srdce a pocítíš klid božského „Já“. Musíš být ale opravdová.

Otázka: *Takže mám neustále provádět džapu?*

Sáradamma: Neustálé provádění džapy je dobré pro koncentraci, ale neměl by chybět pocit štěstí z provádění džapy. Žák by měl milovat jméno, které opakuje a oddat se mu. Když jsem prováděla svou sádhanu, zjistila jsem, že když jsem se podívala na Swámiho tvář a myslela na něj, cítila jsem se pořád šťastná a klidná.

Swámi: Guru znamená „Já“. Není tělem, není myslí. Dívat se a myslet na Gurua znamená být neustále si vědom „Já“.

Sáradamma: Pokud se rád díváš na Guruovu tvář, nebo na něj rád myslíš, pokračuj v tom. Pokud tě to neuspokojuje, prováděj džapu. Dívat se na Swámiho je velmi užitečné. Vím to ze své vlastní zkušenosti. Swámi říká, že někteří lidé to dělají neradi, ale já říkám, dívejte se na něj neustále.

Otázka: *Je v mantrě opravdu nějaká vnitřní síla, anebo nám pouze pomáhá při koncentraci?*

Swámi: Pokud ti dá realizovaný Guru mantru, tak v ní je zaručeně nějaká síla.

Otázka: *Ptám se proto, že před nějakým časem jsem měla sen, ve kterém mě napadla temná síla. Když na mě zaútočila, spontánně se mi rozzvučelo Óm Namah Šivája. Temná síla se ztratila a já jsem se okamžitě probudila. Nikdy před tím jsem tuto mantru nepoužívala, ale přišla ke mně spontánně během spánku.*

Swámi: Ano, to je možné.

Otázka: *Měla bych začít tuto mantru opakovat? Mám tento sen považovat za svou duchovní cestu?*

Swámi: Můžeš ji začít praktikovat, pokud chceš. „Já“ ti tuto mantru ukázalo, můžeš ji tedy používat.

Otázka: *Před tímto snem jsem opakovala mantru Arunáčala-Šiva. Ale nikdo mne do ní nezavěstil. Začala jsem ji opakovat sama od sebe. Měla bych s ní přestat a opakovat mantru Óm Namah Šivája? Vím, že není dobré mantry měnit, ale když se mi tak sama ve snu objevila, neměla bych je vyměnit?*

Swámi: Obě mantry jsou stejně dobré a můžeš opakovat tu, kterou si vybereš. V obou mantrách oslavuješ Šivu. Skutečný Šiva ale nemá formu ani jméno. Pokud mu dáš jméno, ucítíš jen jeho odraz. Jak se jmenuješ?

Otázka: *Nadhia.*

Swámi: Ty ses s tímto jménem nenarodila, nemáš ho napsáno ani vpředu ani vzadu na těle. Když však na tebe zavolám jménem Nadhia, zareaguješ. „Já“ také zareaguje, ať ho nazveš jakkoliv. Pokud mu dáš jméno a nepřetržitě ho opakuješ, myslíš na „Já“ a probouzíš jeho sílu. Jednou, když jsem byl v Ramanášramu, Ramana Mahariši mě zavolal v Srdci. Já jsem v tu dobu spal, ale slovo Lakshmana mi znělo v Srdci a okamžitě mě probudilo. Sárada měla jednou tutéž zkušenost. Abys dostala odezvu od „Já“, vše co musíš dělat je, že dáš „Já“ jméno a s láskou a oddaností ho opakuješ.

Otázka: *Doslechla jsem se, že určitý rytmus a důraz přidává mantrě na síle. Je to pravda? Je zapotřebí zpívat mantru určitým způsobem, anebo je lepší ji opakovat více či méně mechanicky?*

Swámi: Není nic špatného na tom, pokud je mantra opakována mechanicky. Po pravdě vůbec nezáleží na tom, s jakou výslovností a přízvukem mantru opakuješ. Dáleko důležitější je dobře se na ni soustředit a zcela se jí oddat.

• *Jóga a kundalini*

Šrí Lakshmana má nekompromisní přístup k tradičním jógickým praktikám. Pravou kundalini považuje za synonymum mysli, která vychází ze Srdečního centra na pravé straně hrudníku, a ne z první čakry (muladhara čakra), která se nachází u kořene páteře. Srdeční centrum není jednou z čaker, ale místo v těle, z kterého vychází myšlenka já, mysl. Šrí Ramana říká, že se toto místo nachází dva palce napravo od hrudní kosti. Šrí Lakshmana sám tuto zkušenost Srdečního centra prožívá a v následujících odstavcích mluví o Srdečním centru ze své vlastní zkušenosti. Na dotazy týkající se jógických praktik odpovídá, že jejich praktikováním se k Seberealizaci nedojde. Obvykle dodává, že je rozvíjejí pouze ti, kteří touží po ovládnutí nadpřirozených sil (siddhis).

Otázka: Přečetl jsem různé knihy o jógických a tantrických tradičních praktikách, ale ve všech se píše, že kundalini vychází ze spodní čakry (muladhara čakra) a stoupá směrem do poslední čakry (sahasrára čakra), která se nachází těsně nad hlavou. Dále se píše, že když dosáhne kundalini vrchní čakry (sahasrára čakra), dojde k vysvobození (mokša).

Swámi: To ale není konečný stav. Kundalini musí vyjít ze Srdečního centra směrem k vrchní čakře (sahasrára) a poté se vrátit zpět do Srdce. Pak teprve dochází k Seberealizaci. Kundalini šakti znamená mysl. Vychází ze Srdce do mozku. Když se navrátí zpět do Srdce, umírá, a tehdy dojde k vysvobození (mokša). Kundalini šakti znamená mysl. Kundalini stoupající ze Srdečního centra směrem do mozku můžeš ucítit pouze v okamžiku Seberealizace. Před tím však nikoliv. Mysl vychází ze Srdce denně po spánku, ale tehdy si ji neuvědomuješ. Vystoupí do mozku a nahlíží na svět kolem skrze pět smyslů a baví se tím, co vidí. Poté se vrací zpět do Srdce. Toto však nikdo z hledajících nepocítí uje.

Otázka: Takže tradiční spisy o kundalini nemluví z nejvyššího pohledu.

Swámi: Tradiční spisy o kundalini nemluví z nejvyššího stavu, protože se nezmiňují o tom, že se mysl vrací zpět do Srdce, kdy dochází ke skutečné Seberealizaci. Když mluvíš o tom, jak kundalini stoupá do poslední čakry (sahasráry), jedná se pouze o určitý jógický stav, který ale není stavem Seberealizace. Cvičení zaměřená na udržení kundalini v poslední čakře mohou být užitečná pouze pro rozvinutí nadpřirozených sil, siddhis. Ty tě ale k Seberealizaci nepřivedou. Co je to kundalini šakti? Je to pouze mysl, vystupující ze Srdce do mozku.

Otázka: Říká se, že když se kundalini dostane do poslední čakry, dojde ke spojení mužského a ženského principu (šiva, šakti). Je tomu tak?

Swámi: Ne. Šakti znamená mysl. Musí se vrátit zpět do Srdce, což je Šiva a tam zemřít.

Otázka: Takže ty říkáš, že kundalini je jenom v mysli. Je to tak?

Swámi: Ne, neříkáš to správně. Ona je myslí. Moje přímá zkušenost je taková, že mysl vystupuje ze Srdce do mozku, a ne ze spodní čakry do čakry vrchní. To je pouze jógický stav, který je pro lidi užitečný pouze tehdy, pokud touží po zázracích. Jednou sem přišla nějaká žena a řekla, že jí před devatenácti lety vystoupila kundalíny z první čakry do poslední, a během toho měla různé vize světla. Něco takového můžeš dosáhnout praktikováním jógy, ale to nemá nic co do činění s procesem Seberealizace. Když jogíní trénují proudění kundalini mezi čakrami, všechny zážitky s tím spojené se odehrávají jenom v jejich myslích. Dokáží pak dělat zázraky, ale k čemu jim tyto zázraky jsou? Předváděním nadpřirozených sil božské „Já“ nepoznají.

Trénovat vystupování kundalíny z první čakry do poslední je mentální činností. Takové cvičení žaka nedovede do stavu za myslí. Mysl takto nezničí. Pro realizaci je podstatné to, že se mysl ponoří do Srdce a následně je zničena. Kundalini stoupající skrze čakry nemá za následek realizaci, ani když dosáhne sahasráry. Každý takovýto výsledek je výsledkem myslí. K realizaci dochází teprve tehdy, pokud je mysl zničena. Mezi Srdečním centrem a mozkiem existuje kanál, skrze který prochází mysl. Nazývá se „amrita nadi“. Mysl se skrze něj vrací zpět do Srdce a to během spánku nebo hluboké meditace. Mysl stoupající a klesající skrze tento kanál je pravá kundalini. V momentu realizace prochází myšlenka já skrze „amrita nadi“ do Srdce, kde je zničena. Po realizaci už není podstatné ani Srdeční centrum, ani kanál „amrita nadi“. Džňánin pak ví, že je všezahrnující „Já“.

• *Mysl a její ovládnutí*

Šrí Lakshmana zdůrazňuje, že mysl je pouze iluze, kterou vytváří myšlenka já vystupující ze Srdce, která se identifikuje s tělem a myšlenkami a dohromady tvoří takzvanou individualitu. Tato iluze je pak podporována neustálým tokem myšlenek, které mysl produkuje – myšlenka já se s nimi ztotožní – a tím vytváří neotřesitelné přesvědčení o tom, že mysl je vědomím a pravou skutečností. Šrí Lakshmana říká, že pokud je mysl zcela zbavena myšlenek, myšlenka já se vrátí zpět do Srdce a iluzorní mysl zmizí. Protože mysl je zdrojem všech osobních problémů a nedokáže žít bez myšlenek, Šrí Lakshmana neustále žákům opakuje, že jejich problémy se vyřeší až tehdy, když se budou udržovat v bezmyšlenkovitém stavu. Swámi často mluví o myslí pomocí termínů souvisejících s třemi gunami: sattva (čirost a harmonie), radžas (činnost) a tamas (otupělost). Říká, že mysl, která je plná tamasu, je obtížně kontrolovatelná. Pokud zavládne sattva guna, mysl se ponoří do Srdce velmi snadno. Radža gunu považuje za prostředek k přechodu tamasu do sattvy. Šrí Lakshmana zdůrazňuje, že duchovní praktiky jako džapa a pránájama očišťují mysl. Pomocí nich převládá v myslí sattva, díky které je ponoření myšlenky já zpět do Srdce daleko snadnější.

Swámi: Božské „Já“ je věčně přítomné. Otázka realizace neexistuje. „Já“ nemůže být dosaženo ani pochopeno intelektem, protože jím jste i teď. Říká se, že mysl zneumožňuje uvědomění „Já“, ale mysl neexistuje. Existuje pouze božské „Já“. Pro toho, kdo si božské „Já“ uvědomuje, už neexistuje zrození, smrt, mysl, čas ani otázky tý-

kající se Osvícení. Toto je konečná pravda. Pokud přemýšlíš způsobem: „Toto není moje zkušenost“, anebo „Jak si uvědomím „Já“?, mysl je pořád přítomna. Všechny myšlenky a pochybnosti vznikají v mysli. Osvobod' mysl od všech myšlenek a mysl samotná zmizí. Buď tiše a v klidu a všechny myšlenky se ztratí. Sebedotazování a sebedevzdání jsou jenom techniky, které hledajícího přivádějí do tichosti a klidu. Poslední instrukce je následující: „Buď tichý a v klidu, stabilizuj se v tomto stavu a „Já“ se objeví. Instrukce: „Buď v tichu a klidu“ je často špatně pochopena, a proto je určena pouze pro vyzrálé žáky.

Otázka: Říkáš, že mysl neexistuje. Jak ale může to, co neexistuje, způsobovat tolik problémů a znemožňovat nám uvědomění božského „Já“?

Swámi: Pokud se staneš posedlý otázkou „Existuje mysl?“ anebo „Jak mě může otrávit něco, co není?“, tak ti budou myšlenky odvádět pozornost od „Já“. Džňánin ví, že mysl neexistuje, ale ty k tomuto uvědomění nikdy nedojdeš, pokud budeš mysl zaměstnávat podobnými otázkami.

Otázka: Pokud jsem božským „Já“ i nyní, co mi zabraňuje v tom, abych si ho uvědomoval?

Swámi: Všechny tvoje myšlenky a touhy. Zbav se jich.

Otázka: Říkáš zbavit se tužeb. Ale někdo se od nich dokáže oprostit až tehdy, když si je všechny prožije a dojde do stavu, kdy už jich má plné zuby. Jinak jde o jejich pouhé potlačení.

Swámi: Mysl je jako oheň, jehož palivem jsou myšlenky a touhy. Pokud zde nejsou žádné myšlenky a touhy, pak oheň myslí vyhasne. Oddávat se touhám v naději, že je tímto transcuduješ, je jako kdyby ses pokoušel uhasit oheň tím, že na něj vyliješ benzin.

Otázka: Tak je tu ale problém. Chtít se zbavit všech myšlenek je také touha. Není tu úniku. Člověk je buď ponořen do myšlenek a tužeb, anebo je jeho mysl posedlá myšlenkou zbavit se všech myšlenek. Co s tím můžu vůbec dělat?

Swámi: Tvoje pochybnosti jsou v mysli a je to mysl, která ti brání v uvědomění „Já“. I když najdeš odpovědi na tyto otázky, všechny budou pořád jenom v mysli. Odpovědi produkují další a další otázky a vše se bude opakovat do té doby, dokud je nepřestaneš ignorovat a směřovat pozornost přímo k božskému „Já“. Nepřemýšlej o touhách a o tom, jak se jich zbavit. Buď pouze v tichu a klidu a myšlenky i tužby se samy vytráčí. Tyto otázky ani odpovědi nejsou pro tebe nijak užitečné. Plní ti mysl jenom dalšími myšlenkami. Poslední rada, kterou ti dám je: „Buď vždy pokorný. Pokora tě dovede k cíli.“

Otázka: Co znamenají rozdílné stupně mysli, kterými jedinec prochází před tím, než dojde k Seberealizaci?

Swámi: Mysl je jenom shluk myšlenek. Čím víc se přibližuješ k přímé zkušenosti božského „Já“, tím víc jsi oproštěn od myšlenek. Na to, aby mysl umřela, je zapotřebí zbavit ji všech myšlenek. Bezmyšlenkovitý stav bez úsilí je nejvyšším stavem. Neexistují stupně nebo hladiny Osvícení. Existují pouze stupně duchovních praktik. Nejvyšší stupeň sádhany je bezmyšlenkovitý stav bez úsilí. Pokud žák dojde do tohoto stavu, poté se myšlenka já ponoří do božského „Já“ a spočine v něm. Nejedná se

však ještě o realizaci, protože je zde pořád myšlenka já, která prožívá klid. Tato zkušenost je pouze dočasná. Myšlenka já se prosazuje až do momentu realizace. K realizaci může dojít jen v bezmyšlenkovitém stavu bez úsilí. Jen tehdy může božské „Já“ zničit myšlenku já. Myšlenka já, což je mysl, musí těsně před Seberealizací umřít.

Otázka: Jak může člověk donutit myšlenku já umřít?

Swámi: Mysl nikdy nemůže zničit sebe samu bez Milosti „Já“. Mysl má ze svého zániku strach. Nebude dělat nic, co by ohrozilo její existenci. Je jako zloděj, který se staví do role policajta, aby chytil sám sebe. Zloděj předstírá, že chytil sám sebe jen proto, aby mohl utéct. Podobně je to s myslí. Snaží se praktikovat sádhanu, přemýšlí nad svým zánikem, ale jakmile se začne nořit do Srdce, objeví se velký strach, který jí v tom zabrání. Tento strach je součástí sebeochranného mechanismu a nikdy ho nepřekonáš pouhým úsilím. Proto je nezbytná Milost Gurua. Když se koncentruješ na jméno a formu Gurua, anebo zbavuješ mysl myšlenek, Milost Gurua mysl utiší a pomůže jí překonat strach, který jí znemožňoval úplné ponoření do Srdce.

Otázka: Proč je nutné, aby mysl zanikla?

Swámi: Mysl musí zemřít. Není jiné cesty k realizaci „Já“. Někteří lidé říkají, že Seberealizace je naprosté zklidnění mysli. To ale není pravda. Jiní zase prohlašují, že vidět ve všem Boha nebo „Já“ je důkaz realizace. To ale také není pravda. Džňánin nevidí nic, protože entita, která by něco viděla, je mrtvá. V „Já“ už není vidění, ale pouze bytí. Pokud mysl ještě existuje, žák může vnímat svět jako projevené božské „Já“.

Když mysl umře, neexistuje už nikdo, kdo by se díval, ani nic, co by bylo k vidění. Pokud máš mysl, existuje pro tebe nebe, hvězdy, země a ty jsi schopen je vidět. Když mysl zanikne, není už žádné nebe, žádné hvězdy, ani žádná země. Svět objektů, jmen a forem patří pouze mysli, a když mysl zanikne, svět umře s ní. Zůstává jen božské „Já“. Vidět vše jako božské „Já“ může dělat dojem, že „Já“ je všude rovnoměrně rozmístěno. To je ale také jenom myšlenka mysli. Když mysl zemře, zjistíš, že pak už není žádné rozmístění a žádné všude.

Swámi: Seberealizace je jako východ slunce. Nejprve je všude tma. To je mentální stav tamasu. Většina lidí ve světě je plně ponořena v tomto tamasickém stavu. Těsně před svítáním se nad horizontem objeví červánky. Červená barva symbolizuje radžas a pokud roste radžas na úkor tamasu, dochází již k určitému duchovnímu vývoji. Pak se rozední. Slunce ještě nevyšlo, ale obloha zbledá denním světlem. Tato bílá barva symbolizuje sattvu. Když bělost rozptýlí temnotu noci a rudost červánků, jde o předzvěst blížící se realizace. Nakonec vyjde slunce. To symbolizuje Seberealizaci. I přesto, že jsou zde předzvěsti jejího bezprostředního příchodu, Seberealizace se objeví zcela nečekaně.

Otázka: Před nedávnem se zbláznil jeden cizinec v Ramanášramu. Byl mentálně narušen několik týdnů. Chvilí jsem se o něj staral, ale nyní je už částečně uzdraven a vrátil se zpět do ášramu Sathya Sai Báby. Žil zde několik let před tím, než přijel do Ramanášrámu. Během návštěvy v Ramanášrámu se několik týdnů považoval za Boha a projevoval násilné chování. Co může člověk dělat s takovou osobou?

Swámi: Jestli se zbláznil, tak k tomu lze říct jen to, že bylo jeho osudem se zbláznit.

Otázka: Jeho problémy byly spíše duchovní, než mentální. Jakmile je v blízkosti Sai Báby anebo Arunáčaly, naprosto ho to mentálně rozhodí. Když se nachází jinde, je úplně normální.

Swámi: Pravděpodobně nemá v mysli ani náznak sattvy, a proto ho přítomnost duchovní síly rozhodí.

Otázka: Rád by přišel i za tebou, aby tě viděl. Co mu mám říct?

Swámi: Může to být pro něj nebezpečné. Když džňánin pohlédne na žáka, síla božského „Já“ pozvedne v žákově mysli sattvu na úkor tamasu a radžas. Mentálně narušení lidé nemají v mysli téměř žádnou sattvu, a proto u nich síla džňánina posílí tamasa a radžas. Pokud v mysli není žádná sattva, nebo pokud je člověk mentálně nemocný, síla džňánina může takového člověka i zabít. S podobnými lidmi se nedá nic dělat, protože v jejich mysli není sattva, s kterou by se dalo pracovat.

• ***Samádhi***

Když je mysl dostatečně čirá nebo kontrolovatelná, může docházet k různým stávům samádhi.

Když Šrí Lakshmana mluví o samádhi, rozlišuje obvykle tři různé stupně:

1. **Savikalpa samádhi:** pokročilý stav koncentrace, při neustálém úsilí, kdy se mysl drží objektu, na který medituje.
2. **Kevala nirvikalpa samádhi:** objevuje se tehdy, když dochází k dočasné ztrátě mysli, čímž je umožněn prožitek božského „Já“, ve kterém není vědomí těla ani světa.
3. **Sahadža nirvikalpa samádhi:** v tomto stavu je mysl trvale zničena. Když žák dojde do tohoto stavu, může dále působit ve světě i přesto, že je jeho mysl mrtvá. Toto je stav džňáninů. Někdy se džňánin ponoří do božského „Já“ natolik, že ztratí vědomí těla i světa.

Toto se stalo Ramanovi Maharišimu v roce 1890, Lakshmanovi v roce 1950 a nedávno k tomu došlo i u Sáradammy. Nazývá se to „vstupování do samádhi“, ale tento pojem není vhodný. Ramana Mahariši říká: „Udržování reality je samádhi“. Když je tato definice přijata, džňánin se nachází v samádhi trvale. Nikdy nikam nevstupuje ani nevystupuje. Zkušenost božského „Já“ u Lakshmany v letech 1950–1953, kdy trávil většinu času v samádhi, bez vědomí těla a světa, je zcela identická se zkušeností, která byla prožívána před i po tomto období.

Swámi: Existuje mnoho různých druhů samádhi, ale většinou se mluví o třech. Nejnížší je savikalpa samádhi, což je jen pokročilejší fáze koncentrace. Mysl se drží objektu, na který myslí, po dlouhou dobu, bez jakéhokoliv vyrušení. Tento stav vždy skončí tehdy, když se začnou v mysli opět hromadit myšlenky. Savikalpa samádhi je nejnižším stupněm samádhi. Pokud někdo dosáhne stavu, ve kterém nejsou žádné myšlenky, jde také o samádhi. Když žák vytrvá v tichosti, bez myšlenek po del-

ši dobu, mysl se začne automaticky nořit do Srdce a žák prožije zkušenost božského „Já“. Toto ale není pravá zkušenost „Já“, protože je tu neustále ten, kdo tento klid prožívá. K pravé zkušenosti „Já“ dochází až tehdy, když mysl zanikne. Pak už zde není žádná zkušenost, zůstává pouze božské „Já“.

Druhý stav samádhi se nazývá kevala nirvikalpa samádhi. Myšlenka já se dočasně ztratí a zbude opravdová zkušenost „Já“. Tím, že je ztráta myšlenky já dočasná, nejedná se o Seberealizaci. Myšlenka já se může kdykoliv objevit a vše se vrátí do původního stavu ega. Podobně jako je tomu s vědrem, které hodíme do studny. Dokud je pod hladinou, voda uvnitř a mimo vědro není od sebe oddělena. Jakmile vědro ze studny vytáhneme, vědro i voda v něm jsou od vody ve studni odděleny. Podobně se může mysl ponořit a ztratit v „Já“. Když se však vynoří, vznikne opět pocit oddělenosti od božského „Já“. Ve stavu kevala nirvikalpa samádhi se činnost všech smyslových orgánů zastaví a člověk není schopen myslet, vnímat ani něco vykonávat. Je to stav jogínů, ne džňáninů, protože nedošlo ke zničení mysli. Jogini mohou v tomto stavu přetrvávat několik let, ale dokud nedojde ke zničení mysli, nejedná se o realizaci.

Konečný stav je sahadža nirvikalpa samádhi. V tomto stupni je myšlenka já mrtvá. To je stav džňáninů. Džňánin ví, bez jakýchkoliv pochyb, že mysl přestala existovat a zbylo pouze božské „Já“. Ve stavu sahadža samádhi všechny orgány normálně fungují, a tak se džňánin může jevit jako obyčejný člověk žijící a pracující ve světě.

Sárada tráví mnoho času hraním si, a proto je těžké lidi přesvědčit o tom, že je džňánin. Hraní si je ale pouze vnějším projevem. Ve skutečnosti je opravdovým džňáninem, ukotveným v sahadža samádhi, i když tomu věří jen málo lidí. Sáradama prožívá stejný stav jako Ramana Mahariši. Můžete najít mnoho jogínů, kteří měli několikavteřinovou zkušenost samádhi, transu jako je nirvikalpa samádhi, ale osvícených, kteří žijí trvale ve stavu sahadža samádhi, je velice málo. Můžete cestovat po celém světě a hledat podobné lidi. Když budete mít opravdu štěstí, tak potkáte jednoho nebo dva.

• *Všeobecné rady*

Otázka: Pociťuji ve tvé přítomnosti strach. Proč?

Swámi: Strach existuje v mysli. Dokud bude existovat mysl, bude tu dualita. Do té doby, co bude existovat dualita, bude zde strach.

Otázka: Jak se zbavit strachu?

Swámi: Udržuj pozornost mysli na jméno a formu osvícené bytosti. Pokud se budeš koncentrovat správně, strach zmizí.

Otázka: Co je příčinou strachu?

Swámi: Mysl.

Otázka: Co je to mysl?

Swámi: Ego.

Otázka: Co je to ego?

Swámi: Myšlenka já.

Otázka: Co je to myšlenka já?

Swámi: Základní myšlenka, která vyrůstá ze Srdce, než se objeví všechny další myšlenky. Identifikuje se s tělem a donutí tě myslet si, že jsi oddělenou bytostí s myslí a tělem. Když se myšlenka já vrátí zpět do Srdce, umře a spolu s ní zaniknou všechny další myšlenky.

Otázka: Jak přinutit myšlenku já, aby se vrátila zpět do Srdce?

Swámi: Dotazováním se „Kdo jsem já?“.

Otázka: Nerozumím. Co je to za otázku?

Swámi: Zeptej se sám sebe: „Kdo jsem já?“ Noř se do této otázky a hledej toto já, které je příčinou tvých problémů. Pokud to děláš opravdově, můžeš zažít zkušenost božského „Já“. Tato otázka je nejintimnější, nejryzejší pátrání po myšlence já.

Otázka: Pořád nerozumím. Jak může toto člověk provádět?

Swámi: Pokud nerozumíš, nebo ti to přijde složité, postačí, když se budeš koncentrovat na jméno a formu osvětlené bytosti. Anebo se snaž nemyslet. Pokud budeš schopen dělat jednu z těchto věcí, Milost „Já“ ti pomůže na cestě k cíli.

Otázka: Ty i Ramana Mahariši jste realizovali „Já“ poměrně rychle. Jak jste dosáhli takové Milosti?

Swámi: Oba dva jsme skončili životní cesty v předchozím zrození. Proto přišla realizace tak rychle.

Otázka: Není ale možné, aby každý získal takovou Milost. Meditoval jsem celý život, ale nezdá se mi, že bych nějak pokročil. Dokonce se mi zdá, že jsem v předchozích letech spíše klesnul.

Swámi: To tvoje mysl říká, že neudělala žádný pokrok. Mysl je velice spokojena s podobným tvrzením. Zjistit, zda došlo k pokroku, či ne, je Guruova práce, nikoliv žákovy.

Otázka: Rozumím. Ale přesto jsem pořád nespokojen se svým duchovním vývojem. Zdá se mi, že jsem nedostal dostatek Milosti, abych pokročil.

Swámi: Ty tu nejsi od toho, abys hodnotil, kolik Milosti jsi dostal. Guru, Bůh, který sídlí v Srdci každého hledajícího, sleduje tvou oddanost a dostaneš od něj tolik Milosti, kolik vynaložíš úsilí. Je to jeho práce sledovat tvůj pokrok. Tvoje práce je vynaložit úsilí.

Otázka: Jaké úsilí je neúčinnější?

Swámi: Úsilí by mělo být zaměřeno na odstraňování myšlenek. Když Guru ve tvém Srdci pozná vynaložené úsilí, tak Milost, kterou hledáš, začne proudit sama od sebe. Pokud vytrváš, Guru tě dovede do bezmyšlenkovitého stavu bez úsilí. Samotné úsilí tě k němu nedovede. To přichází pouze díky Milosti. Když Guru vidí, že jsi ve své snaze zbavit se myšlenek opravdový a upřímný, tak ti tuto zkušenost umožní. Musíš mít ale na paměti, že nejde o poslední stav, je to pouze předstupeň realizace.

Otázka: Takže bez Milosti není možné udělat nic?

Swámi: Milost je daleko důležitější než úsilí. Ale úsilí je potřebné, protože bez něj by Milost neproudila.

K duchovnímu vývoji pomáhá i rozumné vyvážení stravy, spánku a řeči. Přebytek nebo naopak nedostatek potravy činí mysl hůře ovladatelnou, protože zaměstnává smysly. Buddha se jednou přidal ke skupince sanjásinů, kteří si odepírali jídlo.

Začal s nimi praktikovat duchovní cvičení, ale brzy pocítil, že mu hlad znemožňuje ponořit se do hluboké meditace. Proto odešel a začal se normálně stravovat. Krátce poté došel k Seberealizaci. Buddha byl zastáncem zlaté střední cesty. Někteří hledající drží půst i několik dnů, ale takové extrémní praktiky nejsou podmínkou realizace. Jediný dobrý půst je půst myslí. Zbav mysl všech myšlenek a další metody už nebudeš potřebovat.

Otázka: Regulování stravy a řeči je relativně lehké, ale jak regulovat spánek? Během posledních dnů jsem spal devět hodin denně, a přesto při meditaci usínám. Je špatné spát příliš dlouho?

Swámi: Není užitečné vyspávat dlouho. Regulací spánku míním to, že je dobré spát jen tolik, kolik tělo potřebuje k tomu, aby normálně fungovalo a bylo zdravé. Množství potřebného spánku je ale pro každého jiné. Pokud člověk během meditace usíná, znamená to, že nemedituje s dostatečnou intenzitou. Když je bdělost a koncentrace při meditaci slabá, člověk se cítí otupen a má tendenci usínat. Toto je přirozený proces, který prožívá mnoho lidí.

Existuje takzvaná kritická úroveň úsilí. Jestli člověk dosáhne této úrovně, bude mít dostatek energie na hlubší meditaci, a to i když jsou jeho tělo i mysl unavené. Pokud si člověk udrží tuto úroveň meditace i během dne, pak množství spánku nehraje žádnou roli. Meditace pokračuje i během spánku

Bezmyšlenkovitý stav bez úsilí je těžko dosažitelný. Četl jsem životopis Mahátma Gándího. Říká, že mu trvalo 40 let, než poznal tento stav. Hledající, kteří mají to štěstí pobývat v přítomnosti džňánina, potřebují také vynaložit úsilí.

O meditacích a Védantě bylo napsáno mnoho knih. Jejich čtením se vám však pouze hromadí další a další myšlenky. Mysl hledajícího je Milostí, proudící od džňánina v jeho blízkosti, utišena automaticky. Pokud se džňánina na něco zeptáte, odpoví vám na základě vlastní zkušenosti. Nepotřebuje si odpověď ověřovat z textů Védanty. Prožívání božského „Já“ je dostatečné k tomu, aby vám odpověděl na jakýkoliv duchovní problém.

Myšlenka „Chci realizovat „Já“ je omezená a je jen překážkou realizace. Vy jste „Já“ právě teď. Představa, že k božskému „Já“ je potřebné někdy v budoucnu dojít, je činnost, která vás odvádí pryč od „Já“. Udržujte si neustále vědomí „Já“ a nerozptylujte svou pozornost ničím jiným.

U duchovně hledajícího je důležitá pokora. Buďte pokorní. Věřte. Mějte víru v Gura a v sebe sama. Mějte víru, protože božské „Já“ je za slovy a za myslí. Je nezničitelné. Nemůže ho zničit ani atomová bomba. Je všeprostupující, za všemi zrozeními i smrtí. Je tu pouze „Já“ a nic víc. Vše je jeho součástí. Je tu neustále. Poznat sama sebe je největším bohatstvím. Prožít božské „Já“ takové, jaké je, je podmíněno tichou myslí. Všechny duchovní praktiky použijte na odstranění myšlenek. Buďte bez myšlenek, buďte tiší. Tak zjistíte, kdo vlastně jste. Nejlepší cesta na odstranění myšlenek je soustředění se na myšlenku já.

Swami Lakshmana – oblíbené foto Šrí Sárady.

Mathru Śrī Sārada v roce 1986 v domě Śrī Lakshmany

DĚTSTVÍ ŠRÍ SÁRADY

V době, kdy Lakshmana chodil do školy, kamarádil se s brahmínským chlapcem jménem Ramanadham. Byli spolužáky po celou dobu povinné školní docházky. Někdy spolu dokonce praktikovali pránajámu. Po ukončení školy však osud jejich cesty rozdělil. Lakshmana odešel za svým Mistrem Ramanou Maharišim na posvátnou horu Arunáčalu a z Ramanadhama se stal obchodník se slídou. V roce 1949 se Ramanadham oženil s dívkou jménem Bhanumati a usídlili se spolu v městě Gudur.

Ramanadham byl oddaným uctívatelem Šrí Rámakrišny a Swámího Vivékanandy. Zanedlouho se jim narodily děti. Každé dítě pojmenovali po známém Guruovi. Swarna se narodila v roce 1954, Bála v roce 1956, Sárada (jméno po manželce Rámakrišny) v roce 1959, Ramakrišna dva roky poté a Chandrasekhar v roce 1967. Když se Ramanadham doslechl o tom, že jeho dávný přítel ze školy je považovaný za velkého jogína, který se vrátil zpět do Guduru, pocítil obrovskou touhu ho navštívit. I když byl oddán Šrí Rámakrišnovi a Swámimu Vivékanandovi, každoročně se připojil k tisícům oddaných a chodil na daršan k dávnému příteli.

Když se v roce 1959 Bhanumati a Ramanadhamovi narodila dcera, oba byli zcela oddáni Šrí Rámakrišnovi. Poté, co měla Bhanumati sen, ve kterém ji navštívila Sárada, manželka Rámakrišny, rozhodla se pojmenovat svou dceru po ní. Sárada byla po narození zdravé dítě se světlou pokožkou, ale dobrý zdravotní stav jí netrval dlouho. Ve třech měsících dostala neštovice a hned poté ušní infekci, která zmizela až po obrovských dávkách penicilínu a velkém množství injekcí. O pár měsíců později se jí na zádech vytvořil nádor, který musel být odoperován. Všechny tyto choroby zanechaly na těle Sárady stopy. Její pokožka ztmavla a tělo zůstalo dlouhou dobu oslabené.

Když dorostla do školního věku, rodiče ji poslali do prominentní školy v Guduru, kde se vyučovala angličtina. Sárada ale o studium zájem neprojevovala a často chodila za školu. Rodiče nic netušili, protože se před nimi chovala jako vzorná žákyně. Ráno odcházela z domu v době před začátkem vyučování a vracela se v době jeho konce. Čas však netrávila ve škole, ale sezením venku pod stromem. Když se o tom rodiče dozvěděli, přemístili Sáradu do Telugské školy. Největší výhodou nové školy bylo to, že stála přímo před jejich domem. Takto mohli Bhanumati a Ramanadham pozorovat Sáradu každé ráno z okna.

Sárada neměla během dětství žádný vztah k náboženství, ale od narození byla zvláštní asketické povahy. Nejevila zájem o to, jak se oblékala a nebyla vybíravá ani v jídle. Když šla s rodiči do obchodu, upřednostňovala levné oblečení z obyčejného materiálu. Tyto Sáradiny povahové rysy budily v rodině neklid. Její tmavá pokožka (ostatní členové rodiny byli světlejší) a levné oblečení probouzely v lidech dojem, že je služkou a ne členkou rodiny. Sárada se ale nestarala o to, co se o ní říkalo. Tím, jak působila na lidi a jaký neklid probouzela doma, se nijak nevzrušovala. Její nezájem někdy vedl až k tomu, že se zapomínala najíst.

„Nikdy jsem nebyla vybíravá v jídle. Před realizací jsem snědla všechno, co bylo přede mne prostřeno. Když jsem byla malá, bratři často slídili v kuchyni. Byli tak nenasytní, že máma začala kuchyň zamykat. Bratři však zanedlouho našli klíč a ve vyjídání pokračovali. Já jsem se k nim nepřipojila. Nikdy jsem neměla vásany spojené s jídlem a oblečením.“

I když se Sárada lišila od ostatních nezájmem o jídlo a módu, byla velice divoké povahy. Často se hádala se svými sourozenci. V hádkách a rvačkách kompenzovala svůj malý vzrůst a slabost obrovskou dravostí. Někdy poškrábala sourozence až do krve.

Během dospívání se v ní probudila velká šlechtnost. Doma začínaly mizet věci, které Sárada rozdávala chudým.

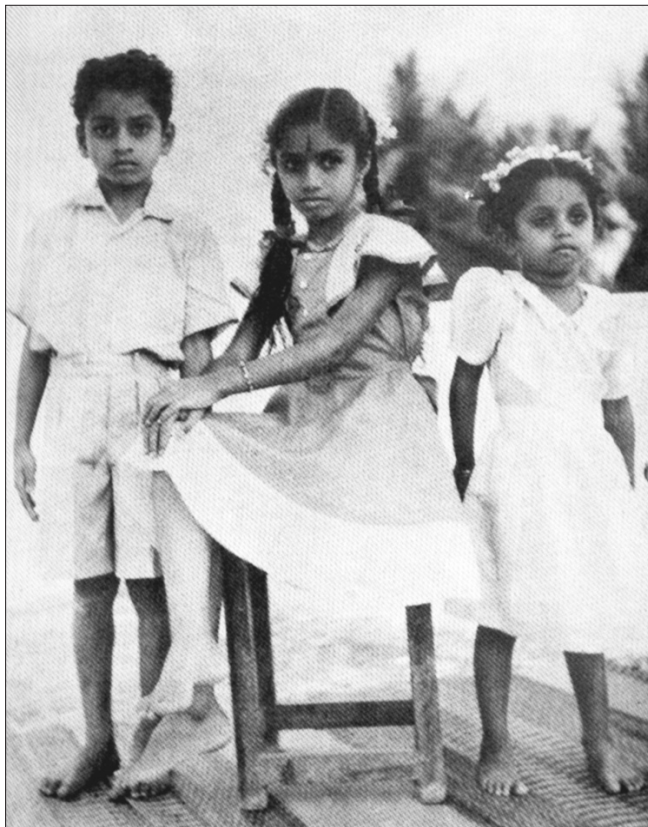
V době, když bylo Sáradě 10 let, pracovalo u nich v domě děvče ve stejném věku jako Sárada. Matka děvčete zde pracovala také, ale později onemocněla na tuberkulózu. Sárada velice soucítila s děvčetem, a proto když byla Bhanumati mimo dům, tajně děvčeti dávala rýži a dhál pro nemocnou matku. Jiné ženě pracující u nich v domě, která od Sáradiných rodičů nakupovala rýži, Sárada pokaždé vážila rýže jednou tolik, a prosila ji, aby to nikomu neříkala. Sárada těmto lidem říkala: „Vy jste chudí a já nechci, abyste strádali. My máme věcí mnoho, tak si něco musíte vzít.“ Když dostala Sárada od známých nějaké peníze, většinou je vždy rozdala chudým. Její šlechtnost v rodině nikdo nekomentoval ani nezakazoval.

Po ukončení základní školy Sárada pokračovala ve studiu na dívčí škole v Guduru. V tutéž dobu přerušil Lakshmana svou sedmiletou samotu a lidé k němu začali chodit na víkendové daršany. Sáradini rodiče se o Lakshmanovi dozvěděli po roce, začátkem roku 1974, a začali ho pravidelně navštěvovat. Hned po prvních setkáních pocítili Milost a klid, který z něj vyzařoval. Později mu Bhanumati pravidelně chystala a nosila do ášramu jídlo. Sáradu poprvé vzala s sebou v den Šivaratri, když jí byly tři měsíce, v roce 1960. V dalších letech ji nechávala doma.

V únoru roku 1974 opět v den Šivaratri se Sárada připojila k ostatním členům rodiny. Pro množství lidí, kteří v ten den Lakshmanu navštívili, si Lakshmana Sárady nevěšmnil. Na ní však udělal velký dojem. Sárada vzpomíná, že poté, co poprvé Lakshmanu spatřila, byla přesvědčená o tom, že před sebou vidí Boha v lidské podobě. Zároveň měla strach. Cítila, že jí čte všechny myšlenky a pouhým pohledem by mohl spálit její tělo na popel. Příběhy o podobných případech se v Indické mytologii objevují velmi často. Tento strach způsobil, že Sárada zpočátku schovávala svou tvář v davu lidí stojícím před ní. Její další návštěva proběhla v dubnu, kdy navštívila nedělní daršan v Ramana mandiru. V tuto dobu pociťovala k Swámimu obrovskou náklonnost. Rozhodla se, že pokud ve škole udělá všechny zkoušky, začne Swámiho navštěvovat každý víkend. Zkoušky se jí podařilo zvládnout za krátkou dobu. Když psala úkoly, neustále si opakovala Lakshmanovo jméno.

Sárada říká, že když se jí džapa ještě více zintenzivnila, měla pocit, že zkoušky nedělá ona, ale sám Lakshmana. V den vyhlášení výsledků bylo také výročí Ramany Maharišiho. V Lakshmanově ášramu se tento den oslavoval. Sárada dodržela svůj slib a začala Swámiho navštěvovat každý víkend. Protože den oslav padl na sobotu, mohla Sárada přijít na daršan i v neděli.

Sárada ve věku 6 let (vpravo), bratr Bala (vlevo), a sestra Swarna (uprostřed).

Swámi říká, že si na den, kdy Sáradu spatřil poprvé, nevzpomíná. Sárada si je ale jistá, že to bylo o nedělním daršanu pár týdnů po výročí Ramany Maharišiho. Říká, že od toho dne, kdykoliv se na ni Swámi podíval, věnoval jí krásný úsměv. Tímto povzbudivým znamením nabyla Sárada dojmu, že ji má Swámi rád.

V tuto dobu se Sáradě začalo o Lakshmanovi v noci zdát. V prvním snu seděla s rodinou a Swámim pod stromem „kasturu“. Sáradina matka rozdala příbory a talíře a nabrala každému hrstku rýže. Do Sáradina talíře ale spadl růžový květ ze stromu „kastury“, který zanechává velice hořkou chuť. Sárada se rozhodla, že místo jídla bude raději hledět na Swámiho. Swámi se jí poté zeptal, proč nejí, a ona řekla, že jí do jídla spadl kvítek „kastury“ a jídlo zhořklo. Swámi květ odstranil a požádal ji, aby v jídle pokračovala. Sárada tedy začala jíst, ale hořká chuť tu už zůstala. I když jedla jen proto, že ji o to Swámi požádal, cítila to i jako povinnost, protože jeho dotekem považovala jídlo za pozeňnané. Sárada se probudila, ale sen si nedokázala nijak vysvětlit. Až rok poté význam snu pochopila. Květ „kastury“ symbolizoval všechnu hořkost, kterou musela snést v dynamickém vztahu se Swámiho matkou. Pochopila,

že Swámi odstranil tu největší hořkost tím, že odstranil květ (později jí třikrát zachránil život), ale trval na tom, aby snědla hořké jídlo všechno. Následující neděli po daršanu se jí o Swámim zdálo opět. Ve snu stál Swámi pod stromem „ponna“ na zahradě Sáradiných rodičů a volal na ni. Když k němu Sárada přišla, poprosil ji, zda by mu nedonesla trochu jídla. Sárada mu přinesla rýži a vlastníma rukama ho nakrmila. Pak se Swámiho zeptala, zda by nešel na návštěvu, ale Swámi odmítnul se slovy, že je již nasycen a odkráčel pryč. Na to se Sárada probudila.

Nedělní sny se Swámim se staly v Sáradině životě pravidelností. Každou neděli odpoledne navštívila daršan a poté se jí v noci zdál o Swámim sen. O pár týdnů později, po jednom z nedělních daršanů, vyprávěl všem Swámi příhodu, jak spadl ze stromu ve své zahradě. V období druhé poloviny 60. let ho napadla myšlenka, že je mu osudem předurčeno, aby spadl ze stromu v zahradě. Pokaždé, co se na strom podíval, zdálo se mu, že se mu strom sám nabízí, aby na něj vylezl a poté spadl dolů. Odolával celý týden, ale sedmý den podlehl pokušení a rozhodl se na strom vylézt. Na vrcholku byly tenké větve. První a druhou zdolal úspěšně, ale na třetí již nedosáhl a spadl dolů. Během pádu ho neznámá síla zachránila od toho, aby dopadl do trní a na kameny a posunula ho tak, že přistál na relativně bezpečném místě. Při pádu si vykloubil loket. V první chvíli bolesti zakřičel: „Bhagaváne!, Bhagaváne!“ Vykloubený loket si pak sám napravil. Když se však chtěl přesvědčit, zda jej vrátil na správné místo, kost se mu opět vykloubila. Vrátil ji opět zpět a nechal v klidu. Později toho dne zavola-la Lakshmanova matka doktora, aby se mu na loket podíval. Doktor byl Lakshmanovým dávným spolužákem. Prohlídl mu zranění a pogrataloval k dobře provedené práci. Loket mu pak jen zabandážoval.

Den po tom, co si Sárada vyslechla tuto příhodu, zapalovala doma v kamnech oheň, když jí nešťastně pod blůzu zalétl žhavý uhlík. Jak ucítila bolest, okamžitě si vzpomněla na Swámiho příhodu, ve které během pádu ze stromu zakřičel „Bhagaváne!, Bhagaváne!“ Bez jakékoliv snahy uhlík odstranit zakřičela Sárada „Haré Lakshmana!, Haré Lakshmana!“ Uhlík pak zřejmě porušil gravitační zákon, protože místo toho, aby spadl dolů na zem, vyskočil zespod blůzy sám nahoru a vrátil se do kamen. Když se Sárada podívala pod blůzu, zjistila, že po zranění není ani památka.

Daršany v Sáradě probudily potřebu meditace. Neměla ale žádnou představu, jak se meditace provádí. Swámi mluvil během víkendů často o Ramanovi Maharišim. Sárada si však nebyla zcela jistá, zda má medítovat na jméno a formu Šrí Lakshmany, nebo na jméno a formu Šrí Ramany. Jednoho večera se rozhodla, že tento problém vyřeší, a to tak, že zavře oči a bude čekat, která podoba se před ní objeví jako první. Tu pak bude považovat za svého Gurua. Seděla v tichu téměř půl hodiny, ale žádná z podob se jí v mysli neukázala. Spontánně tak začala intenzivně myslet na Šrí Lakshmanu i Šrí Ramanu. Po chvíli se před ní objevila zářící podoba Swámiho. Spokojena s výsledkem experimentu se od tohoto dne rozhodla uctívat Swámiho jako svého Gurua a medítovat pouze na jeho formu.

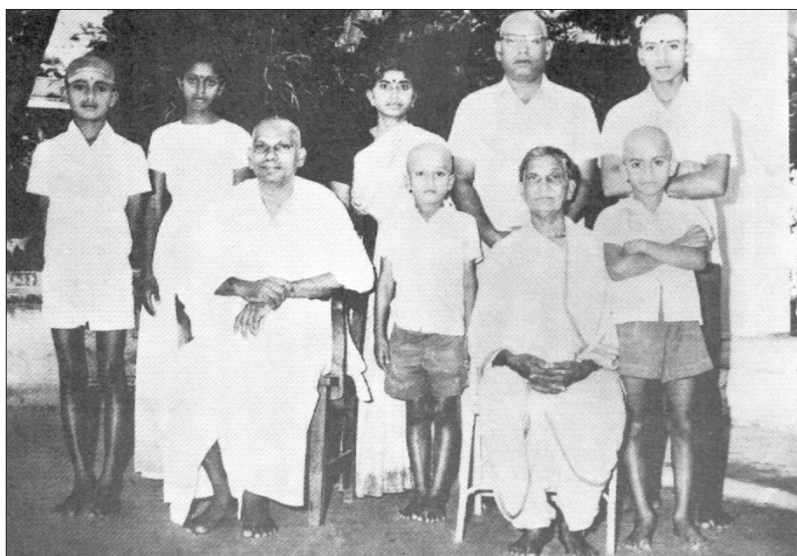
V polovině října roku 1974, během festivalu Navarati, doprovázela Sárada Swámiho spolu s dalšími oddanými na poutní cestě k Arunáčale. První návštěva posvátné hory Arunáčaly na ni velice zapůsobila. Sárada zde věnovala všechen čas medita-

ci. Během pradakšiny se rozhodla svěřit Arunáčale svoje přání. Tiše si opakovala, že nechce mít nikdy rodinu a místo toho chce zasvětit celý život meditaci. Sárada strávila pět dní v Ramanášramu. Po celou dobu přítomnosti zde nedokázala odtrhnout pozornost od namagali stromu, pod kterým Mahariši opustil svoje tělo. Tento strom je známý jako „Šiva lingam“ strom, protože se jeho růžové květy podobají komnatě se Šivovým lingamem uvnitř. Lingamy jsou vertikální válce z kamene. Symbolizují samotného Šivu a jsou umístěny ve všech chrámech zasvěcených Šivovi.

Poté, co se Sárada vrátila zpět do Guduru, myslela na Swámího ještě intenzivněji. Její výsledky ve škole rapidně poklesly. Když byla vyvolána ke čtení, častokrát opakovala Haré Lakshmana a když měla cokoliv napsat, celý papír popsala opět slovy Haré Lakshmana.

Během vyučování někdy usínala nebo snila. Představovala si sebe se Swámim, jak si spolu venku hrají. Učitelé brzy zpozorovali příčinu zhoršení prospěchu. Ale namísto trestu s ní v této krizové situaci sympatizovali. Zasvěcení Bohu je v Indii považováno za dostatečný důvod pro toleranci. Během absolvování osmého ročníku měla Sárada zážitek, který v ní probudil ještě silnější odevzdanost ke Swámimu. Všechna děvčata musela být ve škole o půl desáté. V tu dobu zazvonil zvonek, a kdo přišel později, musel zaplatit pokutu nebo odpoledne posekat trávník na školním dvoře. Jedno ráno, kdy měla Sárada ve škole důležitý test, seděla ještě doma, když si uvědomila, že už je příliš pozdě. Popadla svoje knihy a utíkala do školy. Celou cestu si v běhu opakovala Haré Lakshmana a doufala, že Swámí zpomalí čas.

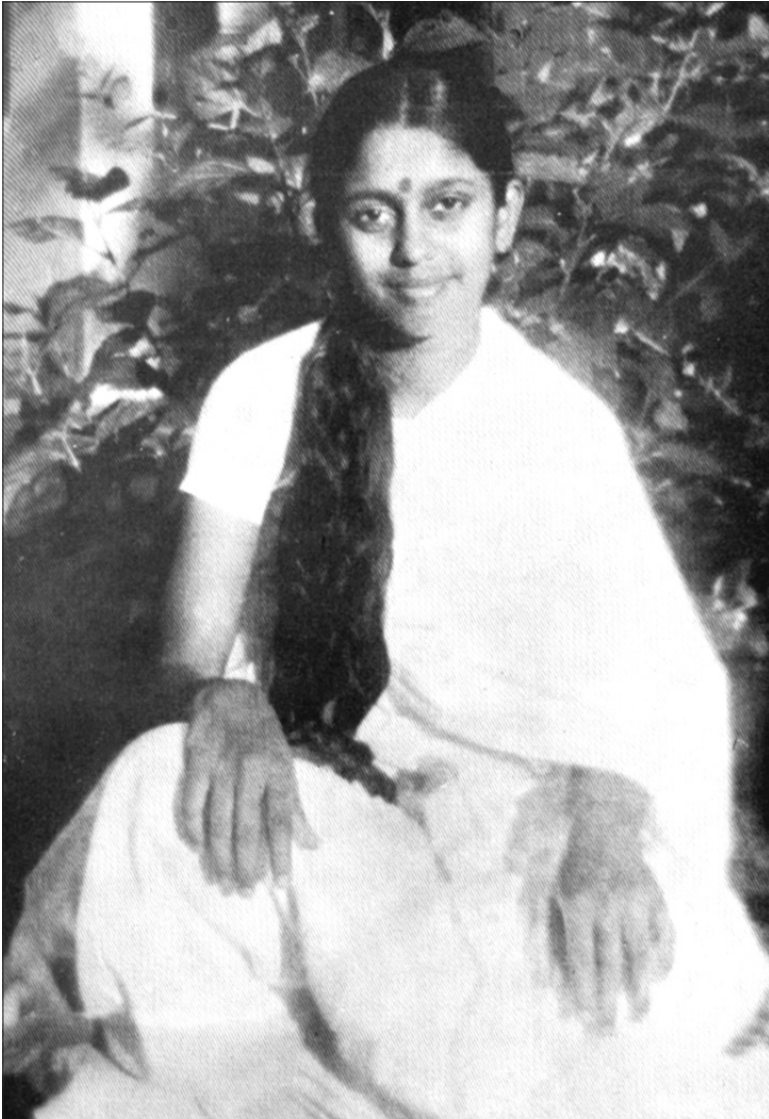
Rodina Sárady, Šrí Lakshmana a jeho matka.

Foto bylo pořízeno v roce 1974, poté co Sárada poprvé navštívila posvátnou horu Arunáčalu.

Stojící zleva do prava: Ramakrišna, Sárada, Bhanumati, Ramanadham, Bala. Sedící zleva doprava: Swami, Chandra, Stará žena a Narendra.

Swámi splnil její přání. Když Sárada doběhla, hodiny ve škole pořád ukazovaly půl desáté a zvonek ještě nezvonil. To ráno se zjistilo, že se hodiny o dvacet minut opozdily. Sárada říká, že to byl za celou školní docházku pouze jediný případ, kdy k tomu došlo. Vzpomíná, že tento zážitek na ni zapůsobil a posílil úctu k Swámiho všemohoucnosti.

Sárada ve věku 15-ti let

PRVNÍ INSTRUKCE

Během prvních let svého duchovního vývoje směla Sárada navštěvovat Swámiho pouze jednou týdně. V březnu 1975 dostala spolu se sestrou povolení účastnit se speciálních sobotních daršanů, které se konaly ve Swámiho domě. Po krátkém čase však Sárada musela čelit nátlaku rodičů, kteří byli nespokojeni s její účastí na práci v domě. Sárada se rozplakala a argumentovala slovy, že jde o významný moment v jejím životě. Od toho dne v ní čím dál více narůstala nechuť k světským činnostem a sílila touha po odpoutání se od lidských záležitostí. „Óm Namó Bhagavaté Šrí Ramanája.

Óm Namó Bhagavaté Šrí Lakshmanaja. Šrí Lakshmana Swámi, není štěstí v tomto světě. V ničem kolem štěstí neexistuje. Neměla bych být k ničemu připoutána. Bhagaváne, ty jsi moje jediná záchrana. Nemám žádné opory kromě tebe. Zcela se ti odevzdávám. Ty jsi můj otec, matka a Guru, a kdybys neexistoval, ani já bych neexistovala. Píšu ti tento dopis ve velkých mukách, prosím, ukaž mi svou Milost. Nenaříkám, promiň, ale ty jsi mým jediným útočištěm. Odevzdávám ti svůj život, vše moje je tvoje. Nikdo mě nemiluje tak jako ty a nikdo kromě tebe, nemá se mnou soucit. Odevzdávám se ti. Lakshmana Bhagaváne. Odevzdaná, odevzdaná, odevzdaná.“

Sárada

Dopis udělal na Šrí Lakshmanu dojem a řekl své matce, že Sáradiná nezaujatost je velice dobrá. Swámi však nebyl zvyklý odpovídat na dopisy oddaných, a proto i Sáradin dopis zůstal bez odpovědi.

O týden později ukončila Sárada osmý ročník školy a při této příležitosti chtěla navštívit Swámiho. Její matka však nechtěla dovolit, aby tam šla sama. Sárada začala plakat, ale matka své rozhodnutí nezměnila. Namísto toho Sáradu utěšovala a chtěla ji vzít na nákupy. Sárada řekla, že žádné nové oblečení nechce a že jediné, po čem touží, je jít do ášramu. Když matka přesto nepovolila, Sárada neustále plakala a začala si opakovat Swámiho jméno. Plakat nepřestala až do doby, kdy se vrátil její bratr Bala. Bala byl zanést Swámimu jídlo a při té příležitosti se Swámiho zeptal, jakou budoucnost vidí u všech členů jeho rodiny.

Swámi tehdy pocítil vhodnou příležitost, aby vyzkoušel Sáradinu odevzdanost. Řekl Balovi osud všech členů rodiny (naprosto fiktivně) a když se dostal k Sáradě, sdělil, že se pravděpodobně vdá a bude žít normální život. Za těchto okolností by Sárada těžko mohla být celou dobu plně oddaná. Bala všechno interpretoval matce. Sárada

rada však byla natolik pohlcena pláčem a opakováním džapy, že předpověď neslyšela.

Následující den řekla matka Sáradě, aby už dále nežádala o povolení chodit do ášramu, protože Swámi předpověděl, že se vdá a bude žít normálním životem. Za těchto okolností proto může jen ztěžít doufat, že stráví zbytek života v meditaci. Sárada si matku vyslechla a opět propadla pláči. Matka se jí pak pokoušela upokojit a řekla, že by se měla Swámího zdat, zda Sárada může změnit svůj osud neustálým myšlením na Swámího. Swámi upokojil Sáradu hned druhý den. Když se Sáradina matka zeptala Swámího na otázku osudu, podíval se na Sáradu, usmál se a řekl „ano“. Když mi tuto příhodu Sárada vyprávěla, dodala, že ji Swámi touto cestou zkoušel, aby posílil její touhu po duchovném životě. Věděl, že má obrovskou averzi vůči vdávání. Tím, že jí předpověděl, že to je její osud, posílil v ní pouze odvahu, aby se tomu vyhnula a byla vždy bdělá.

Ke konci měsíce se Sárada zeptala Swámího, zda by mohla zůstat v ášramu natrvalo. Řekla mu, že její jediné přání je, aby mohla být v jeho blízkosti, že netouží po vdávání a otec by jí určitě v ášramu podpořil. Její sestra Swarna se snažila Sáradu podpořit také. Otočila se ke Swámimu a řekla, že pro ženu je velice obtížné žít ve světě, když má vyhaslé světské touhy. Pokud by chtěla meditovala a žít o samotě, muž by jí dělal mnoho problémů. Swámi se podíval na Sáradu a řekl, že pokud je tomu tak, takoví lidé jsou v ášramu vždy vítáni. Swámi poznal v Sáradě pokročilou duši a věděl, že by mohla realizovat „Já“, pokud by v ášramu trávila více času. Naneštěstí bylo zatím pro Sáradu fyzicky nemožné, aby zde zůstala. V ášramu nebylo žádné ubytování. Proto se Sárada vrátila zpět do devátého ročníku školy a ponechala si Swámího nabídku na později.

Zanedlouho přišla Sárada spolu s dvěma bratry na sobotní daršan. Když se však Swámi neobjeoval, bratři odešli domů. Sárada zůstala a rozhodla se, že neodejde do té doby, dokud Swámího neuvidí. Pomalu se stmívalo a Swámi pořád nepřicházel. Sáradu napadlo, že by mohla spát v mandiru a zkusit štěstí ráno, až přijde někdo s jídlem. Během noci meditovala několik hodin na Swámího jméno a formu, než konečně usnula.

Další ráno přinesl jídlo Bała. Sárada tak vklouzla do domu s ním. Swámi dobře věděl, že Sárada strávila noc v mandiru. Předchozí den schválně nevyšel na daršan, protože chtěl vyzkoušet Sáradinu oddanost. To jí však v tu dobu neřekl.

Když mu Sárada sdělila o svém nočním pobytu v ášramu, předstíral Lakshmana velké překvapení a říkal, že kdyby věděl, že tam čeká na daršan celou noc, určitě by přišel. Sárada pak poprosila Swámího o instrukce pro meditaci. Šrí Lakshmana jí napsal několik slov, z kterých většinu čerpal od Šankary.

Tělo je chrámem „Já“, které neustále vyzařuje v Srdci, na něj je třeba meditovat. Tělo je nečisté, „Já“ je dokonalé, tělo je pouze nečistota, tělo není „Já“. Vítězství nad zlostí, chamtivostí a chtivostí, vzdání se duality a rozpoznání „Já“, které je za smysly, to je

svoboda. Brahman je skutečný, svět je pouze iluze, džíva není od Brahman oddělen. Myšlenka „já“ není od „Já“ oddělena. Kdo toto pozná, nazývá se dživamuktou. Nevěřte tomu, že vaše tělo a svět jsou skutečné, neupadejte v samsáru. Meditujte na „Já“ a budete uchráněni. Nejste toto tělo, nejste ego, co tedy jste? Sledujte otázku „Kdo jsem já?“, ponořte se do Srdce a realizujte „Já“.

Lakshmana

Toto bylo poprvé, co se Sárada odvážila zeptat Swámiho na meditaci. Když Lakshmana dopsal instrukce, Sárada byla velmi plachá a nedokázala říct ani slovo. Proto se poklonila a odešla domů. Následující den jela navštívit příbuzné v Nellore. Bylo to během letních prázdnin, proto mohla zůstat déle. Sedmý den návštěvy se jí zdál sen, ve kterém se před ní zjevil Swámi a řekl: „Jestli chceš poznat „Já“, neopouštěj mě. Do té doby, než zkrátíš svoji mysl, zůstaň se mnou.“ Sen upřesnil Sáradinu priority a následující ráno se vrátila zpět domů. Když opět uviděla Swámiho, požádala ho o speciální daršan každou sobotu. Swámi jí s radostí prosbu vyplnil.

O tři týdny později nesla Sárada Swámimu jídlo. Když ho před něj pokládala, Swámi jí věnoval nádherný úsměv, který jí na moment utišil a vtáhl mysl přímo do Srdce.

Sárada říká, že v tu chvíli cítila prožívání samotného „Já“. Tento krátký úsměv způsobil tak silný prožitek, že si dlouhou dobu myslela, že jen dívání se na Swámiho úsměv může člověka dovést k realizaci.

Jakmile Sárada líčila svůj zážitek, Swámi dodal, že něco podobného proběhlo i u něj, při návštěvě Ramany Maharišiho v roce 1949. Řekl, že jak stál před Maharišim, Ramanův úsměv pronikl do jeho Srdce a rovněž pocítil, že i pouhý jeho úsměv ho může dovést k realizaci.

Když se Sárada vzpamatovala ze Swámiho úsměvu, přiblížila se k němu a zeptala se: „Ráda bych prováděla tapas a meditaci, ale je to dost obtížné. Je možné pro děvče následovat tuto cestu?“ Šrí Lakshmana odpověděl: „Co míníš slovem tapas?“ Sárada nebyla schopná na tuto otázku odpovědět. Po chvíli ticha si Swámi odpověděl sám. „Pokud mysl zůstává v Srdci, je to tapas. Pokud budeš přitahována k mému jménu a formě, můžeš provádět džapu na mé jméno nebo sledovat otázku „Kdo jsem já?“.“

Sárada opakovala Swámiho jméno již dva měsíce, ale toto bylo poprvé, co jí dal Swámi svolení. Byla mu velice vděčná za jeho laskavost a předsevzala si, že bude usilovat o to, aby měla jeho jméno v mysli neustále.

O dva dny později se Sárada zúčastnila nedělních rozhovorů v Ramana mandiru. Během promluvy Swámi vysvětloval, jak je užitečné dotýkat se nohou Mistřů, ale většina realizovaných Guruů to nepovoluje. Když Sárada uslyšela, že dotýkání se nohou je užitečné, riskovala by i Swámiho hněv, jen aby si to mohla vyzkoušet co nejdříve.

Příležitost na sebe nedala dlouho čekat. Na středčním daršanu v Lakshmanově domě se Sárada okamžitě natáhla tak, aby dosáhla na jeho nohy. Swámi na sobě ne-

dal nic znát. Pak na ni pouze pohlédl a řekl: „Nedotýkej se mých nohou, protože já nejsem tělo. Nohy jsou v Srdci.“

Když se Swámi zadíval na Sárada, věděl, že touží po tom, aby od něj dostala jeho fotku. Pohlédl na všechny kolem a zeptal se, zda by chtěl někdo jeho fotku. Sárada byla příliš stydlivá na to, aby ho o ni požádala. Řekl si o ni jeden z oddaných. Swámi ale věděl, že ve skutečnosti po ní touží Sárada, a proto dal fotku jí. Nečekaný, ale vítaný dárek v malé Sáradě probudil odvalu a zeptala se Swámiho na meditaci. Řekla, že na začátku meditace prožívá prázdnotu bez myšlenek, ale po chvíli se v prázdnotě objeví Swámiho jméno a forma. Zeptala se na to, co by měla dělat dále. Swámi jí odpověděl: „Pokud medituješ na mé jméno a formu, snaž se to udržet. To zatím stačí.“

V tu noc měla Sárada sen, ve kterém viděla, jak stojí před zavřenou bránou ášramu a pláče. Swámi po chvíli přišel k bráně zjistit, co se děje. Když uviděl Sárada, vítal ji tak, jak vítá otec dceru. Posadil se pod strom blízko brány a vzal si Sárada do klína. Sárada seděla na jeho nohách a Swámi jí vykládal příběh o Arunácale. Když povídání dokončil, sdělil Sáradě, že se může dotýkat jeho nohou kdykoliv bude chtít. Řekl: „Jsi moje dítě. Minulý večer jsem ti to nedovolil jen proto, aby to nezačali dělat i ostatní.“ Sárada se pak dotkla jeho nohou a sen skončil.

Mathru Śrī Sárada

VYHOZENA Z ÁŠRAMU

V dnech 8., 9. a 10. června dosáhla Sárada toho, že mohla Swámího vidět každý den mezi šestou a sedmou hodinou večer. Její oddanost dosahovala takového stupně, že toužila být se Swámím nepřetržitě. Brzy jí už nestačilo vidět Swámího jen hodinu. Swámí si toho byl vědom, a proto když mu 11. června Bala přinesl jídlo, požádal ho, aby za ním poslal otce. Když Ramanadham přišel do ášramu, řekl mu Swámí, že by mělo být Sáradě dovoleno navštěvovat ášram, kdykoliv bude chtít, protože nepřetržitě touží po jeho blízkosti. Ramanadham nic nenamítal. Sárada byla touto možností zcela nadšena. Rozhodla se ihned využít nové výhody a začala navštěvovat ášram každý večer, po boku svého mladšího bratra Narendra.

Když ji Swámí toho poledne uviděl, zeptal se na její předsevzetí odevzdat se naprosto meditaci. Řekl: „Všechny dívky v tvém věku touží po svatbě. Proč ty jsi tak posedlá Bohem?“ Sárada nebyla schopna zdůvodnit svou oddanost, a proto jen tiše odpovídala, že vdávání nemá ráda.

Po daršanu zůstali Sárada s Narendrem v mandiru, aby tak mohli Swámího vidět i druhé ráno, když se přinese jídlo. V pět hodin ráno se však Sárada probudila s nekontrolovatelnou touhou uvidět Swámího, a proto se rozhodla přiblížit se k chatě, aby ho alespoň letmo zahlédla. Hlavní brána byla zamknutá, ale s Narendrovou pomocí se Sáradě podařilo přelézt vedlejší zeď. Sárada s Narendrou se tiše procházeli kolem Swámího chatky, až došli ke dveřím. Najednou se dveře otevřely a Sárada uviděla Swámího. Celou dobu se venku snažila být co nejtíseji. To, že Swámí věděl o její přítomnosti, považovala za další důkaz jeho všemohoucnosti. Když Swámímu řekla, že je přesvědčená o tom, že Swámí ví vše, odpověděl: „Vím, že jsi tu byla, protože na mě velice intenzivně myslíš. Když takto na mě někdo myslí, cítím to a myslím na něj také. To je oddanost.“ Swámí se zeptal Sárady, jak se dostala k chatce, když věděla, že je brána zamčená. Sárada mu prozradila, jak přešla přes vedlejší zeď, protože nedokázala čekat až do rána. Její mysl byla posedlá myšlenkou uvidět Swámího. Swámí dobře chápal její posedlost a nic jí proto nevytýkal. Řekl jí, že kdykoliv bude mít potřebu vidět ho, stačí, aby přišla k bráně, zaklepała a on jí rád otevře. Sárada se mu svěřila, že jediný důvod proč přišla tak tajně je ten, že nechtěla mít problém s jeho matkou.

Swámího matka žila v malém domečku asi 150 metrů od Swámího chatky. Po celou dobu pobytu zde rozhodovala o tom, kdo smí Swámího vidět, a kdo ne.

Během let 1950–60, když žil Swámí ještě v izolaci, nosila mu jídlo. Od roku 1970 dával Swámí pravidelné daršany. Matka v tu dobu převzala roli jakéhosi manažera. Určovala, kdo může Swámího vidět, a kdo ne. V roce 1974 začala nosit Swámímu jídlo Sáradina rodina, a tak ubyla jedna z jejích úloh. Zaměřila se proto na lidi navštěvující ášram.

Už před tím, než přišla do ášramu Sárada, byl Swámí s matčinou prací nespokojen. Nutila ho dávat daršany v nevhodnou dobu a lidem, které vidět nechtěl. Když začala Sárada pravidelně navštěvovat Swámího, dělala matka vše proto, aby Sáradu z ášra-

mu vypudila. Když jsem sbíral zdroje k této knize, Swámi pokaždé kladl důraz na to, abych používal pro matku výraz Stará žena a pro bratra Syn Staré ženy. Řekl mi, že mám používat pouze tato dvě jména. Tyto názvy však nepramení pouze z nepříjemností, které s nimi měl. Swámi říká, že nemá žádnou připoutanost k rodině. Zajímají ho ti, kteří jsou mu odevzdáni.

Sárada se tehdy vrátila domů z ranního daršanu brzo a pověděla rodině o zážitku, který měla se Swámim. Když nesl Bala odpoledne jídlo Swámimu, nešťastnou náhodou řekl Staré ženě o tom, jak se Sárada viděla se Swámim již brzy ráno. Tím ji rozčílil do nepříčetnosti. Stará žena byla na Sáradu velmi rozzlobená. Navštívila totiž Swámího bez jejího svolení. Svůj hněv si však schovala na později.

Sárada přišla toho dne do ášramu o půl dvanácté, ale Swámi ji odmítl a řekl, ať přijde o půl šesté. Sárada se rozhodla, že bude čekat v mandiru, ale ve tři čtvrtě na pět už to nevydržela a šla k bráně. Stará žena se na ni pořád zlobila, a proto ji odmítla otevřít dřív, než o půl šesté. Pak se podívala na Sáradiny bratry a agresivně na ně vykřikla: „Proč porušila pravidla? Je snad úplně šílená?“

Narendra i Chandra se báli jejího hněvu a zůstali tiše. Stará žena po chvíli poznala, že je nelze vyprovokovat, a tak nakonec bránu otevřela. Sárada zůstala se Swámim do osmi hodin večer. V tu dobu již obvykle vyrážela domů, ale v ten večer se Swámího zeptala, zda by mohla zůstat a dívat se, jak jí. Swámi souhlasil. Zanedlouho poslala Stará žena vzkaz, že je již pozdě a všichni musí ášram opustit. Když Sárada opouštěla Swámího chatku, posel ji varoval, že si má dávat pozor, protože se na ni Stará žena pořád zlobí. Hned poté se Stará žena objevila a mladíkova předpověď se naplnila. Jak Stará žena uviděla Sáradu, začala na ni křičet, aby okamžitě i s bratry opustila ášram a už se nikdy nevracela. Sárada se bránila, že by ráda přespala i s bratry v mandiru, že jí to Swámi dovolil. Stará žena ale nesouhlasila. A tak ji Sárada požádala aspoň o baterku, protože cesta domů byla dlouhá tři kilometry a Sárada měla strach o své mladší bratry. Nejvíce jí však dělala starosti otcova reakce na to, až zjistí, že šli potmě sami domů. Snažila se Starou ženu ještě jednou přesvědčit, aby je nechala přespát v mandiru, ale marně. Po půl hodině to Sárada vzdala a vydali se na cestu. Třem z nich nebylo ještě ani jedenáct.

Domů došli po jedenácté hodině. Dveře byly zamčené a všichni v domě už spali. Matka jim po zaklepání otevřela dveře, záhy se probudil i otec a Sárada mu vysvětlila celou situaci. Otec se ale nad skutečností, že byly jeho děti z ášramu vyhozeny v tak pozdní hodinu, natolik rozčílil, že rozhodl, že už tam nikdo z jeho rodiny chodit nebude. Byl tak rozzlobený, že zakázal všem do jednoho pohybovat se v blízkosti ášramu. Uzavřel to slovy: „Swámi je všude. Je tedy také v našem domě. Proto zůstaňte a meditujte tady.“

Sárada proplakala celou noc. Představa, že neuvidí Swámího, ji trýznila. Druhé ráno otec své rozhodnutí nezměnil. Vzal jídlo, zanesl ho do ášramu a informoval ostatní v ášramu o tom, že nikdo z jeho rodiny nemá povoleno ášram navštěvovat. Když se vrátil domů, položil na stůl obrázek Swámího a řekl, že všichni mohou místo chození do ášramu meditovat na obrázek. Ramanadham však přece jen ustoupil od svého trestu, a to v případě Baly. Rodina totiž pořád zásobovala ášram jídlem a Bala

proto získal povolení v tomto zvyku pokračovat. Ráno, když se Bala chystal do ášramu, Sárada vsunula do jídla malý lísteček. Bylo tam napsáno:

„Tvoje matka se na nás zlobí a otec nám proto zakázal chodit do ášramu. Řekni, prosím, mému otci, ať vezme své rozhodnutí zpět.“

Sárada

Mathru Śrī Sárada

Swámi si lístek přečetl a než Bala odešel, řekl mu, ať za ním Sáradu druhý den pošle. Další den však začala Sáradě menstruace. Její rodiče byli ortodoxní brahmíni, což pro Sáradu znamenalo nutnost zůstat doma. Ženě je v průběhu menstruace zakázáno navštěvovat chrámy a stýkat se s muži. Matka proto poslala do ášramu Swámimu vzkaz. Swámi v ten den při promluvách sdělil, že Sáradina mysl je nevinná jako mysl pětiletého dítěte, dodal také, že je její mysl čistá a nezatížená negativními myšlenkami. Této promluvy se zúčastnila jak Sáradina matka, tak i Stará žena. Swámi doufal, že se tímto Stará žena omluví Sáradině rodině a vztahy se konečně urovnají. Stará žena však byla těmito slovy zcela nedotčena. Swámi se rozhodl, že přesvědčí Ramanandhama, aby zrušil svůj trest. Druhý den, když nesl Ramanandham jídlo do ášramu, řekl mu Swámi, že není důvod k tomu, aby byl na něj nahněvaný. Řekl: „Každému by mělo být dovoleno mě vidět. Přesně tak, jako je Ganga přístupná všem.“ I přesto ale Ramanadam své rozhodnutí nezměnil a nikdo z jeho rodiny nesměl ášram navštěvovat, dokud by je mohla Stará žena ohrozit. Jeho rozhodnutí tak tím spíš nabralo na síle. Když se Sárada dověděla novou zprávu, proplakala v posteli celý večer. Následující den začínala opět škola. Sárada v tu dobu začínala devátý ročník. Oddělenost od Swámioho ji uváděla v šilenství. To vyústilo k tomu, že se rozhodla skončit svůj život. Rodiče napadla možnost, že by si Sárada byla schopná vzít život kvůli Swámimu již dříve, ale přesto nepochopili, že tím, jak drží Sáradu od Swámioho, tuto pravděpodobnost ještě zvyšují. Pár dní před tím viděl jeden z Lakshmanových oddaných, jak si Sárada hraje v mandiru a působí zcela nepřičetně. Věděl, že její láska ke Swámimu přerostla v posedlost a také připustil možnost, že by si Sárada v tomto stavu dokázala vzít život.

Varoval proto Sáradiny rodiče. Ti ale byli přesvědčení, že držením Sárady doma něčemu takovému zabrání. Zcela se zmýlili. Sárada nedokázala dále žít bez toho, aby viděla Swámioho a čím déle ji rodiče drželi daleko od ášramu, tím více toužila po smrti. V té době se s ní nikdo z rodiny moc ne bavil, protože ji všichni vinili z otcova trestu. Když přišla Sárada první den ze školy domů, matka byla ve špatné náladě. Křičela na Sáradu, proč musela přeskakovat tu zeď, že nyní kvůli ní musí trpět celá rodina. Matka jí tehdy zbila holí a Sárada proplakala celou noc. Další den Sárada opět prosila otce, aby mohla navštívit Swámioho, ale marně. Nikomu však neřekla o tom, že pokud Swámioho v ten den neuvidí, vezme si život. Ráno napsala Swámimu dopis a strčila ho mezi jídlo pro Swámioho.

„Pokud tě nemohu vidět, nechci již dále žít. Přeji si zůstat s tebou napořád, každou vteřinu. Nechtějí mě však k tobě pustit. Toužím se ti celá odevzdat, miluji tě jako svého vlastního otce. Nadávají mně a bijí. Dnes večer v šest hodin umřu. Proč mám dále žít? Žiji jen pro tebe. Pokud chceš, abych žila, přijď do našeho domu do šesti hodin a dej mi daršan. Jinak si vezmu 30 prášků na spaní.“

Sárada

Pár minut poté vzal Bala jídlo i se vzkazem a odnesl jej do ášramu. Nechal vše ležet v kuchyni a odešel. Doma jen řekl, že mezi jídlem byl i vzkaz pro Swámiho. Matka okamžitě podezírala Sárada a začala na ni opět křičet a bít ji. Naštěstí byl čas odchodu do školy. Matka byla nazlobená a svůj vztek se rozhodla si vynahradit, až se Sárada vrátí. Sárada to ráno odešla a celou dobu si opakovala slova: „Haré Lakshmana, Haré Lakshmana“. Když si Swámi četl její vzkaz, věděl, že její výhrůžka je myšlena zcela vážně. Uvědomil si, že jeho návštěva je nezbytná. Když mu odpoledne přinesl Ramanadham jídlo, Swámi se okamžitě zeptal, v kolik hodin končí Sárada ve škole. Její otec odpověděl, že chodí domů obvykle kolem páté. Swámi pak Ramanadhama požádal, zda by je mohl kolem páté hodiny navštívit. Důvod návštěvy mu však nesdělil. Ramanadham nenašel odvahu zeptat se ho, věděl však, že je to obrovská pocta. Swámi opouštěl ášram jen tehdy, když šel navštívit doktora anebo cestoval na Arunácalu. Nikdy předtím nebyl na návštěvě u nikoho z oddaných. Ramanadham se vrátil domů a rychle připravoval dům na vzácnou návštěvu. Když se Sárada dověděla o Swámiho návštěvě, zůstala doma a uklízela si svůj pokojík. Swámi dorazil o půl šesté a návštěva trvala téměř tři hodiny. Během večera vyprávěl Swámi příběh o slonu a krokodýlovi. Slon v něm pije vodu na břehu řeky, když ho najednou napadne krokodýl. Po dlouhém boji zvítězí krokodýl a vleče slona do vody. Slon je na pokraji smrti a z posledních sil prosí Višnu o pomoc. Višnu se okamžitě zjeví a vytáhne slona z krokodýlích drápů, čímž slona zachrání. Swámi pak dodal: „Tak jako Višnu v tomto příběhu zachránil slona, tak já zachráním dnes večer Sáradu. Viděl jsem v jednom z jejích minulých životů, že podobnou výhrůžku již kdysi vyslovila. Jsem si jistý, že kdybych dnes nepřišel, opět by si vzala svůj život. Ášram nepatří Staré ženě ani jejímu synovi, náleží mně. Když řeknu, nechod', tak chodit nesmíš. Pokud řeknu, přijď, můžeš přijít kdykoliv, i kdyby Stará žena namítala cokoliv.“ Potom, co Swámi ukončil svou řeč, Ramanadham konečně odvolal svůj trest a rodina mohla ášram opět navštěvovat.

Sárada v roce 1975 na Arunácale, rok předtím, než měla vizi Šivy

ZNOVU VYHOZENA

Další dny navštěvovala ášram celá rodina. Swámi tehdy urovnal i dlouhotrvající spor mezi Balou a Sáradou. Nemluvili spolu skoro tři roky. Sárada se poté zeptala, zda by s ním mohli spolu s Balou a Ramakrišnou každou neděli obědvat. Swámi nic nenamítal. Čtyři dny poté měl Swámi další potyčku se Starou ženou, která vedla k tomu, že mu Stará žena musela odevzdat klíče od brány. Hádky se rozpoutala kvůli oddané, která přišla a trvala na tom, aby ji Swámi osvobodil před smrtí tím, že jí položí ruce na hlavu. Swámi zůstal v tichu a poté, co odešla, řekl Staré ženě, aby ji už do ášramu nepouštěla. Oddaná byla ale přítelkyně Staré ženy. Stará žena proto řekla Swámimu, že jí přístup do ášramu neodmítne. Potom vrátila Swámimu klíče a řekla, že pokud chce, aby z ášramu odešla, musí ji sám vyhodit. Dodala, že jestli bude přístup znemožněn této ženě, bude znemožněn i Sáradě. Swámi odmítnul zabránit Sáradě v příchodu a řekl Staré ženě, že bránu bude otevírat tomu, u koho pozná skutečnou opravdovost. Toto probudilo v Staré ženě hněv. Od té doby však již klíče zůstaly u Swámiho. Pro Starou ženu bylo příliš pozdě na to, aby mohla být její mysl změněna.

V porovnání s předchozími dny zavládl dalších pár týdnů klid. Sárada chodila do školy, ale každý večer a o víkendech trávila se Swámim tolik času, kolik jen bylo možné. Nemohla ho navštěvovat ráno, protože povinnosti doma jí znemožňovaly příchod do ášramu. Škola začínala o půl desáté. Sárada vstávala ráno v pět hodin, aby si stihla udělat úkoly.

Když dokončila práci do školy, vykoukala se a poté prováděla ve svém pokojíku obřad uctívání Swámiho. Obřad opakovala ještě i těsně před odchodem do školy. Sárada přikládala obřadům velkou důležitost a v tu dobu nechtěla být nikým rušena. O měsíc později, 17. července, seděli Sárada a Bala na verandě před Swámiho domem. Mluvili spolu o Swámim a z obou vyzařovalo štěstí. Swámi zaslechl jejich rozhovor a pozval je dovnitř se slovy, že by se s nimi o to štěstí rád podělil. Když se každý z nich usadil, začal Swámi vyprávět příběh. Sárada říká, že měl Swámi v ten den na tváři krásný úsměv a Milost, která z něj proudila, jí přivolávala slzy. Využila Swámiho dobré nálady a zeptala se, zda by pro ni mohl být postaven v ášramu domek. Mohla by tak být navždy v jeho blízkosti. Swámi s tímto nápadem souhlasil a navrhl jí, že může stát přímo v blízkosti jeho domku.

Když se o plánu dověděla Stará žena, rozhněvala se a řekla Swámimu, že není vhodné, aby měl v blízkosti děvče, které je ve věku na vdávání. Swámi Staré ženě řekl, že Sárada je jako jeho dítě, a že by od ní nečekal tak hříšné myšlenky. Stará žena začala plakat. Ohradila se, že pokud bude Swámi chtít mít mladou ženu v ášramu, tak jen v případě, že bude stát domek za bránou ášramu. Swámi si pomyslel, že by to možná Sáradě nevadilo, a tak nakonec se Starou ženou souhlasil a zavládl klid. Bala byl v tu dobu v ášramu a celou konverzaci si vyslechl. Když přišel domů, sdělil Sáradě Swámiho rozhodnutí. Sárada reagovala hněvem a slzami. Do školy šla až odpoledne a celou dobu strávila v slzách. Další den byla sobota a svátek, ale přesto nebyly

prázdniny. Sárada proto musela jít do školy. Když se vrátila domů, rozhodla se, že již ten den do školy nepůjde. Po obědě matce řekla, že jde do školy, ale místo toho zašla s kamarádkou do modlitebny rodičů. Zamkly se tu a četly si knihy o Ramanovi Maharišim. Celé odpoledne si pak dívky pročitaly příběhy o Ramanovi. O půl čtvrté vyšly ven a Sárada doma matce řekla, že dostala povolení od učitelky odejít domů dřív. Pak přišel Bala a řekl Sáradě, že si Swámi žádá, aby přišla. Celá rodina se pak rozhodla jít za Swámim spolu se Sáradou. Sárada ale zůstala venku, protože se na Swámiho pořád zlobila kvůli tomu, že změnil místo plánovaného domku. Váhala, ale nakonec vešla do místnosti se slzami v očích. Swámi jí řekl, že nechtěl Starou ženu zbytečně provokovat.

Dodal, že i když bude její dům za bránou, on může být vždy s ní. Sárada tak přijala toto rozhodnutí a slzy se pomalu vytratily. Její otec přišel za Swámim až později. Když mu Sárada pověděla o svém plánu postavit si domek blízko ášramu, souhlasil a slíbil, že všechny výdaje zaplatí.

Když mi Swámi vyprávěl tuto historku, říkal, že si tehdy Sáradu zavolal, protože cítil, že by ji mohl od něj její hněv navždy odlákat. Řekl, že si byl vědom Sáradiných duchovních pokročilostí, a proto chtěl udělat vše pro to, aby věnovala veškerou svou energii duchovní cestě.

Sárada měla v tuto dobu mysl zcela obrácenou dovnitř, a všechny ostatní myšlenky, včetně školy, zůstávaly nenaplněné. Dne 23. července přišla Sárada ke Swámimu se slovy: „Nemohu už dál číst učebnice, protože myslím pořád na tebe. Učitelé se na mě zlobí. Nechci už chodit do školy.“ Swámi chápal její rozpoložení a slíbil, že si o tom promluví s jejím otcem. Následující den se hned naskytla příležitost. Sáradin otec doufal, že Sárada ukončí svůj desátý ročník, ale po rozhovoru se Swámim okamžitě dovolil Sáradě školu ukončit. Sáradina studia tak v ten den nadobro skončila.

Když přišla Sárada v poslední červencový den na daršan, Swámi jí dal přednášku o bezžádostivosti. Vykládal jí o tom, že tělo je vytvořeno z pěti elementů a po smrti se do nich opět rozplyne. Říkal jí, aby nebyla připoutána k tělu a jeho požitkům. Promluvu ukončil slovy, že štěstí se nachází uvnitř „Já“, a proto nemá pozornost směřovat nikam jinam. Když skončil, věnoval Sáradě krásný úsměv. Sárada vzpomíná, že pouhý jeho pohled ji celou naplnil láskou.

Sárada si po celou tu dobu vedla deník. Ten večer si napsala: „Blaženost vyzařuje ze Swámiho každý okamžik, záleží na pokročilosti žáka, kolik jí přijme. Čím víc je žák zbaven myšlenek, tím víc klidu načerpá. Každý žák získá tolik Milosti, kolik má v sobě víry. Jak získat Milost Gura? Odevzdanost v minulém životě je důležitá a v současném se musí žák věnovat duchovním praktikám. Bůh není socha z kamene, nachází se ve všech Srdcích. Je jednoduché poznat „Já“ skrze Guruovu Milost. Ten, který realizoval „Já“ a jehož já navždy umřelo, který září jako samotné „Já“, to je opravdový žijící Guru. Vyberte si jednoho Gura. Guru musí být naplněn klidem a musí ovládat mysl i smysly. Guru je základ, musí vás přitáhnout jako magnet. Mně se ho podařilo nalézt.“

Poté, co dal Swámi Sáradě přednášku o připoutanosti, opět se jí začal vyptávat na manželství. Když Sárada potvrdila svoje rozhodnutí nevdávat se, Swámi jí odpově-

děl: „Potom tedy můžeš dojít k Osvícení.“ Sárada chápala, že se ji na tuto otázku bude ptát do té doby, než přestane pochybovat o její upřímnosti. Proto dodala: „Když hledím na Swámiho, je to jako kdybych hleděla na Boha. Jsem v nepřetržité blaženosti, ale když se mě začne vyptávat na manželství, rozčílím se. Buď zůstanu v celibátu, anebo umřu. Nechci se už víckrát vrátit na svět, nechci už život psa.“

V tu noc spali Sárada a Bala v mandiru, ale už v šest hodin ráno se Sárada vrátila zpět ke Swámimu. Když Sárada vyprávěla tuto historku, Swámi ji přerušil a dodal: „Sárada se vždycky ptala, zda může na minutu přijít a vidět mne, ale pokaždé zůstala nejméně hodinu.“ Když se naklonila ke Swámimu, řekla: „Nezáleží na tom, kolikrát tě vidím, pořád to nestačí. Přeji si zůstat s tebou napořád, abych se na tebe mohla dívat neustále.“ Swámi neodpověděl.

Když ho viděla večer, opět zopakovala svoje přání: „Ráda bych byla s tebou navždy. Když nejsem ve tvé přítomnosti, nemůžu unést bolest oddělenosti.“ Swámi ji tentokrát utěšil slovy: „Vydrž ještě pár dnů a pak budeš smět přijít a zůstat tu.“ Uklidněna Swámiho slibem se pak Sárada vrátila domů.

Druhý den se zdálo, že Swámi své rozhodnutí změnil. Řekl Sáradě, že měl další potyčku se Starou ženou, kvůli Sáradině přítomnosti v ášramu. Sděлил jí, že mu Stará žena vyprávěla příběh o Swámim, který získal velmi špatnou pověst tím, že s ním v ášramu žila žena a že si nepřeje, aby tak skončil i on. Říkal, že ji uklidňoval tím, že Sáradina mysl je zcela čistá a že nemá žádné zlé záměry, ale Stará žena to odmítla poslouchat. Swámi dodal, že měla další výbuch zlosti, a když se s ní chtěl usmířit, musel slíbit, že sníží počet hodin, kdy ho Sárada může vidat. Swámi pokračoval: „Kvůli těmto neshodám nebudeš už moci ášram navštěvovat každý den. Můžeš přicházet v neděli, ale zbytek týdne musíš zůstat doma. Teď se mnou můžeš pár minut zůstat.“

Sárada byla novými okolnostmi zasažena. Předchozí den se už těšila, jak se ke Swámimu nastěhuje a teď si zase postupně uvědomovala svoje vyhození z ášramu na šest dnů. Propukla v pláč, ale žádné slzy Swámiho neoblomily. Řekl Balovi, aby ji vzal do mandiru a pustil jí tam nějaké písně o Bohu, aby ji trochu utěšil. Když spolu odešli do mandiru a pouštěli si hudbu, náhle se tu objevila Stará žena i s druhým synem a Sáradu s Balou poslali okamžitě pryč. Namísto toho se ale Bala vrátil za Swámim a řekl mu, že byli z mandiru vyhozeni. Swámi šel s Balou do mandiru, aby se problém vyřešil. Řekl Balovi, ať pustí přehrávač, ale Stará žena začala okamžitě protestovat: „Když nám řekneš, my jim tu hudbu rádi pustíme. Můžeme začít přehrávač obsluhovat, ale těch dětí si už nevsímej.“ Swámi se otočil na Starou ženu se slovy: „Nemám žádnou připoutanost k rodině, a proto ti, kdo jsou oddaní, jsou moje rodina. Já jsem „Já“ v Srdci každého.“ Poté se posadil k Balovi a Sáradě a zůstal v mandiru s nimi. V jedné z písní, které Bala pouštěl, se zpívalo: „Existuješ, Ó, Bože? Opravdu existuješ? Jestli ano, proč zavíráš své oči? Jsem ti plně oddán, ale nyní je ze mě ubožák. Dal jsem ti celý svůj život, ale ty jsi na mě zapomněl.“ Sárada se okamžitě rozplakala. Swámi, který si vyslechl píseň také, rozuměl jejímu žalu, a proto jí věnoval krásný úsměv. Na pár minut si Sárada myslela, že Swámi změní své rozhodnutí, ale Swámi jenom počkal, až se zcela uklidní a vrátil se zpět beze slova do domku. Sárada začala propadat opět v šílenství.

Bez Swámiho byl její život zbytečný. První den oddělenosti od Swámiho plakala na střeše domu, kde na ni svítilo prudké slunce. Naprosto odmítala jídlo. Matka ji musela krmit.

Když ji matka krmila, snažila se ji utěšit, ale nepomáhalo to. Sárada řekla, že pokud Swámiho každý den neuvidí, její život ztratí smysl. Celé dny proplakala. Nemohla dlouho usnout. Ve dvě hodiny se budila a opět plakala. Pořád dokola opakovala svou modlitbu: „Proč mi toto děláš? Dala jsem ti celý život, nedokážu žít bez toho, abych tě viděla nebo byla s tebou. Mluv se mnou, prosím, věnuj mi svůj nádherný úsměv, bez tvého úsměvu nedokážu dále žít.“

Druhý den byla na návštěvě u svých spolužačky. Děvče ji chtělo utěšit a přesvědčit ji, aby se vrátila do školy. Řeklo Sáradě: „Neplač pořád. Ze školy jsi odešla teprve před pár dny. Můžeš se tam vrátit a opět vidět kamarády. Škola byla ale pro Sáradu to poslední místo, kam by se chtěla vrátit. A tak řekla kamarádce: „Můj život je od tvého trochu odlišný. Já jsem se celá odevzdala Swámimu a nemůžu již následovat jinou stezku.“

Nebyla schopna dále unést bolest oddělenosti, a tak si sedla a napsala Swámimu dopis, aby jí dovolil vrátit se a opět ho vidět.

„Šrí Lakshmana Bhagaváne. Jsi Bůh, který šíří klid. Nemohu tě opustit ani na minutu. Jsi mojí matkou, otcem, Guruem, Bohem. Cokoliv řekneš, to udělám. Přeji si zůstat s tebou navždy, jsem šťastná, jen pokud jsem s tebou. Nemám kam jít. Nemůžu zapomenout tvé jméno, myslím na něj a na tvou tvář pořád. Jsi pro mě základ, všechno mé trápení je tvoje. Až realizuji „Já“, pak tě nebudu obtěžovat, do té doby mě však prosím u sebe nech. Přitáhl sis celou moji mysl, a teď jsi mi ji vzal.“ Na závěr složila ještě báseň:

“V těžkostech uslyšíš moje slova a pomůžeš mi. Když opouštíš mě, nemůžeš nikam odejít, protože jsi „Já“. Prosím, neposílej mě pryč. Odevzdávám ti svůj život. Co je to za život bez tvé tváře?”

Sárada

Bala vzal dopis Swámimu, ale ten pouze pochválil báseň. Sáradina izolace trvala už skoro týden. 8. července, když přišla do ášramu, jí Swámi řekl, že opět pouze zkoušel její oddanost.

Říkal, že chtěl vědět, jaká bude její reakce na to, když upřednostní Starou ženu a tím zamezí dalším hádkám. Swámi dodal, že zkouškou prošla velmi dobře. Od té doby už byl Swámi v potyčkách se Starou ženou vždycky na straně Sárady.

ADOPCE

O pár dnů později vzal Swámi Sárada do ášramu a ukazoval jí, kde bude stát její domek. Zdůraznil, že bude postavený tak, aby mohla vidět na jeho domek a dokonce, když bude v prvním patře, bude vidět i přímo na něj. Později v ten den dostal Swámi vysokou horečku. Nejdříve si myslel, že to bylo pouze štípnutí moskyta, ale poté, co odešla Sárada domů, horečka ještě vzrostla. Večer proto Swámi poslal Sáradině rodině vzkaz, ve kterém prosil o lékařskou pomoc. Když se Sárada dověděla, že je Swámi nemocný, nemohla sníst ani večeři. Dala jídlo psovi a rozhodla se, že půjde okamžitě za Swámim. Bylo pro ni obtížné utéct, aniž by ji někdo zahlédl, ale podařilo se jí to.

Bala šel hned zavolat doktora. Popsal mu, jaké má Swámi příznaky a doktor mu předepsal léky. Bylo už ale pozdě večer a Bala nemohl najít otevřenou lékárnu. Když doběhl domů, informoval otce o tom, že lékárny jsou již zavřené. Ramanadham se rozhodl, že přesvědčí doktora, aby s ním zašel za Lakshmanou osobně. Byli přátelé, a tak to nebyl problém. Venku uviděli na druhé straně silnice Sárada. Ta čekala na Balu, aby jí půjčil kolo. Ramanadham si ale nepřál, aby se takto v noci potulovala venku a poslal ji hned domů. Když Sárada protestovala, řekl jí, že už je pozdě a ráno může hned za Swámim zajít. Otec poslal domů i Ramakrišnu, který s ním byl v nemocnici.

Sárada se ale nechtěla jen tak lehce vzdát. Hned jak zmizeli otec s doktorem z dohledu, přesvědčila Ramakrišnu, aby se vrátil domů sám. Pak kráčela směrem k ášramu. Šla pouze pár minut, když ji dohonil Bala. Nabídl jí, že ji odveze do ášramu na kole. Sárada s radostí souhlasila. Když tam dojeli, zůstali venku před domem, aby je otec neuviděl.

Doktor Swámiho vyšetřil, dal mu injekci a vrátil se s Ramanadhamem zpět do Guduru. Když odešli, Sárada s Balou vylezli ze skryše a vešli do domu. Swámi byl velice potěšen Sáradinou oddaností. Řekl jí: „Jsem v bolesti, ale ty jediná jsi za mnou přišla, abys mě viděla. Zítřa požádám tvého otce, jestli si tě můžu adoptovat jako svou dceru.“ Swámi ji pak požádal, aby se k němu na chvilku posadila. Po chvilce ticha se však ozvala Stará žena, která byla v domě taky, aby Sárada poslal domů. Swámi ji zcela ignoroval a dovolil Sáradě zůstat až do půlnoci. Nakonec ji však po prosbách Staré ženy poslal domů. Navrhl jí sice, že by mohla přespat na verandě jeho domu, ale Stará žena protestovala, a tak šla Sárada místo toho raději do mandiru.

Příští ráno přišel do ášramu brzy ráno Ramanadham. Když mu řekl Swámi o tom, že by si rád Sárada adoptoval jako svou dceru, neměl Ramanadham žádné námitky. Adopce proběhla rychle a bez problémů. Swámi poté všechny shromáždil v ášramu a tam se Sárada otázal: „Zůstaneš se mnou od tohoto dne navždy?“ Sárada odpověděla: „Ano“. Swámi pokračoval: „Od tohoto dne tě od Ramanadhama přijímám jako svoji vlastní dceru.“ Swámi dále adresoval pár vět i Staré ženě: „Od dneška je Sárada tvojí vnučkou. Dávej jí teplou vodu a pomáhej jí.“ Stará žena se od Swámiho při těchto slovech odvrátila a slova jako by jí ani nepatřila. Neměla vůbec zájem Sáradě pomáhat, ba naopak.

Sáradin bratr Bala zůstal v mandiru deset dní. Sárada tam s ním spávala každý den. Adopce Sáradě splnila sen – už z ášramu nemusela nikdy odcházet. Večer 13. července šla Sárada domů pouze pro své věci a nadobro opustila domov a začala žít v ášramu. V ášramu byl však problém s hygienou. Nebyly zde umývárny ani záchody, a tak se Sárada s Balou každý den před sedmou vypravili do domu svých rodičů a pak zpět do ášramu. Čas od 7:00 do 9:00 a od 12:00 do 14:00 trávili se Swámim a zbytek dne byli spolu v mandiru. V den adopce (12. 7. 1975) našel syn Staré ženy Sáradu s Balou spát v mandiru. Okamžitě je požádal, aby odešli a nikdy více se nezdržovali před Swámího domem. Syn Staré matky se pokoušel Swámího přesvědčit, aby se Sárada s Balou zdržovali pouze za branou ášramu.

Swámi však odpověděl: „Ráno od 7:00 do 9:00 a odpoledne od 12:00 do 14:00 tráví se mnou, přišli sem a vzdali se naprosto všeho. Jakkpak bych je mohl poslat pryč? Nebylo by to správné. Po 25 letech, co jsem realizoval „Já“ se mi nikdo takto zcela neodevzdal. Nebylo by správné posílat je pryč. Všichni ostatní oddaní sem přišli plní tužeb a představ, ale tyto děti sem přišly medítovat a doma neměly žádné problémy. Všechen další čas stráví se mnou.“

Další den mohla začít stavba nového domku pro Sáradu. Swámi to ráno ukázal Sáradě, kde bude domek stát. Když začala stavba, vrátil se Swámi dovnitř. Sárada ho po pár minutách následovala. Přišla na verandu a nahlížela okýnkem dovnitř. Swámi ji uviděl a zeptal se, proč má tak vyděšený výraz na tváři. Sárada odvětila: „Chci zůstat nadobro tady na verandě a dívat se na tebe z okna, i když mi to nedovolíš. Nechci nový dům. Chci strávit celou dobu jen s tebou.“

„To teď ale není možné,“ odvětil Swámi. Opět bych se pohádal se Starou ženou. Víš, jak tě i se svým synem nemají rádi. Vzal jsem si tě sem jako svoji dceru, ale místo toho aby tě milovali, tak tě jen kritizují.“

Swámi chtěl, aby zde Sárada zůstala, ale v tuto chvíli pokládal za vhodné, vyjít vstříc občas i Staré ženě. I když Swámího láska k Sáradě nebyla tak viditelná jako Sáradina láska k němu, byla zde nepřetržitě. Dokazují to dva dopisy, které napsal Swámi Sáradě. 20. srpna začala Sáradě menstruace, a tak se musela na 3 dny vrátit do domu svých rodičů. Následující den dostala od Swámího dopis, ve kterém bylo: „Žehnám svojí dceři Sáradě. Tvoje božská láska nepřetržitě proudí. Děkuji ti.“ Po dalších deseti dnech napsal Swámi Sáradě ještě další dopis. Swámi byl sám v domě, když se celý pokoj prozářil světlem. Řekl, že věděl, že pokud by se plně odevzdal světlu, vzdal by se i svého těla. Pro něho by to bylo jedno, protože se už s tělem nijak neztotožňoval, ale nemohl se vzdát těla kvůli lásce k Sáradě, která ještě potřebovala jeho formu. Když mi říkal Swámi o této historce, dodal: „Co by dělala Sárada, kdybych zmizel? Proto jsem zůstal v těle.“ Další noc pobytu v Guduru měla Sárada sen o Swámim.

Řekl jí: „Jsi moje dítě. Neopouštěj ášram a nikam neodcházej. Nikdo nezůstává v ášramu, protože nikdo kromě tebe nemůže. Po mé smrti musíš zůstat v ášramu. Jsi světlo ášramu a nesmíš nikam odejít. Musíš lidem rozdávat světlo.“ Sárada říká, že se jí o Swámim zdálo skoro každou noc, ale pamatuje si pouze některé sny, hlavně ty, ve kterých jí Swámi dává nějaké ponaučení. Obvykle si je zapisovala.

Asi šest týdnů po adopci přišel do ášramu dvacetiletý chlapec jménem Bhaskara z Guduru. Poprvé se objevil 23. srpna, kdy Sáradě a Balovi pomáhal s úklidem Swámiho domu. Jeho pokora a odevzdanost udělaly na Sáradu i Swámiho velký dojem. Když dokončili práci, řekl Bhaskara Sáradě, že by v ášramu rád zůstal nastálo. Bhaskarova rodina však byla proti tomu, aby se zdržoval v blízkosti ášramu. Jeho matka dokonce Swámiho navštívila a požádala ho, aby zde Bhaskaru nenechával, protože má stavy, během kterých mlátí a rozbíjí všechno kolem a vůbec o sobě neví. Dodala, že mu astrologové předpověděli, že by jeho oddanost duchovnímu životu trvala pouze dva roky. Bhaskara se ale bránil, že rozbil věci pouze jednou, protože ho rodina nenechala jít navštívit Swámiho. Toto matku velmi rozčílilo a vrátila se domů.

Přes nesouhlas rodičů se v září Bhaskara vrátil a bylo mu povoleno zůstat v ášramu. Spal v mandiru s Balou a Sáradou a během dne jim pomáhal v ášramu. V den, co se rozhodl zůstat, si pohněval celou rodinu, která se rozhodla, že mu nebude finančně nijak pomáhat. Proto Sárada požádala rodiče, aby v pobytu v ášramu podporovali i Bhaskara.

Bhaskara brzy zpozoroval Swámiho pečlivou starost o Sáradu. Proto se jí zeptal, čím to je, že jí Swámi věnuje tolik pozornosti. Sárada odvětila: „Vždy myslím na Swámiho v srdci. Kamkoliv se podívám, vidím Swámiho. Je mým milovaným otcem a Guruem.“ Bhaskara byl těmito slovy trochu zaražen a řekl, že ještě není tak připraven, aby cítil tak obrovskou odevzdanost a lásku ke Swámimu. Sárada mu poradila, že pokud chce pokračovat v duchovní cestě, měl by začít provádět džapu – Haré Lakshmana a využít každou příležitost zahledět se do Swámiho tváře. Řekla mu, že pokud dá svou lásku Swámimu, bude tato láska opětována. Bhaskara začal provádět džapu, jak mu Sárada doporučila, ale po pár dnech přišel za Sáradou a postěžoval si, že jakmile začne provádět džapu, okamžitě se mu chce spát. Sárada se rozesmála a řekla, že mu nemůže pomoci, protože ona s tím problémem nemá. Řekla: „Moje zkušenost je přesně opačná. Když se cítím ospalá, tak jakmile začnu myslet na Swámiho, ospalost je pryč.“

Od té doby, co začala Sárada nepřetržitě myslet na Swámiho, spávala velice krátce. Někdy to byly jenom 3–4 hodiny každou noc a během nich se jí obvykle o Swámim ještě i zdálo.

Třetí den Bhaskarova pobytu v ášramu zašla jeho matka na návštěvu k Sáradiným rodičům v Guduru. Chtěla Ramanadhama informovat o tom, že si nepřeje, aby její syn zůstával v ášramu. Dodala také, aby Bhaskara přestali finančně podporovat. Ramanadham odpověděl, že mu bylo potěšením Bhaskarovi pomáhat a je důležité, aby Bhaskara podporovali po celou tu dobu, co bude v ášramu. Toto matku velice nahněvalo. Ramanadham se tedy snažil uvolnit konverzaci a řekl matce, že Swámi jmenoval Bhaskara manažerem ášramu. Toto ji trochu utěšilo. Naštěstí neměla ani tušení o tom, že v ášramu nic k zařizování není.

Nakonec se ale rozhodla zajít do ášramu sama a přesvědčit Bhaskara k návratu domů. U vstupní brány potkala Starou ženu. Ta ji okamžitě varovala před Ramanadhamem a jeho rodinou. Vymyslela si příběh o tom, že Ramanadham dokáže připravit medicínu, po které mu vychází každý vstříc a plní jeho přání. Tuto medicínu dal

i Swámimu a on teď podporuje Sáradu i celou její rodinu a snaží se rozbít ášram. Poradila jí, aby si syna okamžitě odvedla. Pokud to neudělá, Ramanadham provdá Sáradu za Bhaskara pomocí své zázračné medicíny.

Bhaskarova matka o slovech Staré ženy ani na chvíli nezapochybovala. Šla okamžitě za Swámim a řekla, že požaduje, aby se Bhaskara okamžitě vrátil domů, dřív než se dostane do spárů Ramanadhama. Bhaskara však odmítl s matkou odejít, a tak se vrátila domů.

Další den přišel na daršan Bhaskarův bratr spolu s rodinným doktorem. V zahradě uviděli Sáradu, Balu a Bhaskara, jak si tam hrají. Bratr zavolal Bhaskara a odvedl ho za bránu. Tam už čekal i doktor. Chytli Bhaskara a snažili se ho odvést. Bhaskara křičel a Sárada s Balou se rozplakali. Doktor poté píchl Bhaskarovi injekci, po které upadl do bezvědomí. Zavezli ho do domu rodičů a zamkli v pokoji. Když se Bhaskara probral, odmítl cokoliv jíst a řekl, že chce vidět jen Haré Lakshmanu. Dodal, že pokud ho neuvidí, tak umře. Další dny však pochopil, že ho rodina do ášramu nepustí, a tak rezignoval a slíbil, že už Swámiho nenavštíví. Slib dodržel, v ášramu se už pak nikdy neukázal.

Sárada byla z odchodu Bhaskara smutná, protože si ho vážila. Cítila, že pokud by zůstal v ášramu, byl by velice pokročilý oddaný.

Po dramatickém zážitku s Bhaskarem spávali Sárada s Balou nadále v mandiru a čekali na dokončení jejich domu. Stará žena stavbu brzdila, jak jen mohla.

Swámi chodil do mandiru každý večer mezi 6:30–7:30 a vyprávěl Sáradě a Balovi příběhy o oddanosti. Poté zůstávaly děti samy v mandiru. Mandir však neměl žádnou čelní zeď, která by Sáradu s Balou chránila od monzunových větrů a dešťů. Když se spustil silný déšť, větrem se všechna voda dostávala dovnitř a Sárada s Balou se museli tisknout u zadního sloupu, aby zůstali aspoň trochu suší. Jednoho večera přišel do mandiru na návštěvu jejich otec a uviděl kobru na verandě. Toleroval to, že během deštivých večerů byly jeho děti skrz naskrz promoklé, ale kobra byla pro něj posledním soustem. Okamžitě šel za Swámim a požádal ho, zda by mohli Sárada s Balou spávat přes noc v Guduru. Věděl, že pokud jim to Swámi přikáže, poslechnou. Swámi proto řekl Sáradě s Balou, aby v období silných dešťů chodili spát domů do Guduru. Sárada však protestovala, že během cesty domů promoknou ještě víc, než kdyby zůstali celou noc v mandiru. Další den řekl Swámi dětem, že si to přeje jejich otec. Sárada ale namítala, a tak je Swámi požádal, aby spali v jeho kuchyni. Stará žena protestovala, ale Swámi si těch námitek nevšímal. Sárada s Balou tak spali v jeho domě.

Sárada měla v tu dobu sen, ve kterém se jí zdálo, že byla obklopena skupinou lidí, kteří ji chtěli unést. Když ji sevřeli, začala křičet „Swámi! Swámi!“ a křičela tak i ve skutečnosti. Swámi říkal, že v ten večer ji slyšel v Srdci. Když Swámi vypravuje tento příběh, vysvětluje, že je pro realizovanou osobu možné volat po druhé osobě pouze při uvědomění si Srdce. Před tímto snem Swámi říkal, že nevěděl, že může tímto způsobem volat nerealizovaná osoba realizovanou. Swámi byl Sáradou potěšen. Další ráno přišla za Swámim Stará žena a řekla, že deště již ustaly a Sárada s Balou se tak mohou vrátit zpět do mandiru. Swámi však Staré ženě odvětil, že Sárada je velice vyspělá duše, protože minulou noc byla schopna volat v Srdci jeho jméno. Řekl Sta-

ré ženě, že do té doby, než se postaví dům pro Sárada, mohou děti zůstat u něj. Stará žena začala naříkat a prosit, aby své rozhodnutí změnil, ale Swámi nepolevil. Stará žena proto začala namítat, že bude bydlet v jeho domě také. Swámi odpověděl, že je vítána a Sárada s Balou se budou o ni moci starat. Pro Starou ženu to však bylo příliš a raději odešla do svého domku.

Stavba domu pro Sárada se později zastavila, protože na ni nebylo dostatek peněz. Swámi proto rozhodl, že může Sárada zůstat v jeho domě i přes všechny hádky se Starou ženou. Mandir nebyl pro děti bezpečný. Sáradin dům byl dostavěn až v roce 1978, ale ona se do něj nikdy nepřestěhovala. Nyní je využíván pro hosty.

Mathru Šrí Sárada

ARUNÁČALA – ŠIVA

V listopadu navštívila Sárada podruhé Arunáčalu. Při své předchozí návštěvě, když se sádhanou teprve začínala, modlila se k Arunáčale, aby se nemusela nikdy vdát a mohla tak zasvětit svůj život meditaci. Její přání bylo vyslyšeno. Rodina akceptovala její přání nevdávat se a celý předchozí rok strávila meditací na Swámiho formu.

Během druhé návštěvy se na Arunáčale slavil svátek Deepam. Každý rok se zde v tuto dobu scházejí tisíce lidí, kteří pozorují plápolající oheň na vrcholu Arunáčaly. Oheň je symbolem Šivovy výhry nad Brahmanem a Višnuem.

Příběh vypráví o tom, jak se hádá Brahman s Višnuem o svou moc. Šiva pozoroval jejich hádku a rozhodl se jejich spor vyřešit. Zjevil se před nimi jako nekonečně dlouhý oblouk světla a řekl: „Ten z vás, který první najde konec, je mocnější.“ Řekl, že pokud Brahman najde konec světelného oblouku, bude jej považovat za mocnějšího než Višna a naopak. Oba bohové se ihned chopili šance. Višnu na sebe vzal podobu divočáka a snažil se ke konci světla prohrabat pod zemí. Brahman se změnil v hrdličku a snažil se najít konec v této podobě. Bohové se léta snažili dopátrat konce světelného oblouku, ale žádný z nich neměl úspěch. A tak se vrátili k Šivovi a přiznali porážku. Poklonili se a vzdali mu úctu jako nejvyššímu Bohu. Šiva byl polichocen jejich upřímností a řekl, že jim splní jedno přání. Višnu s Brahmanem se shodli, že světelný oblouk je pro lidi příliš oslepující, a přáli si přeměnit jej na horu. Šiva s radostí splnil jejich přání a proměnil se v horu jménem Arunáčala.

Tato legenda je součástí Tamišské lidové tradice. Díky ní věří tisíce lidí z Jižní Indie, že Arunáčala je opravdu ztělesněný Šiva. Nejsou to jen pohádky. Tisíce svatých mužů, kteří pobývali na Arunáčale, zde byli přitahováni duchovní silou, která z ní vyzařuje. Na počest Arunáčaly bylo složeno mnoho oslavných básní i písní. Jak Rama-na Mahariši, tak i Lakshmana pochopili, že Šiva je „Já“. Oba tvrdí, že Arunáčala je Šiva ve formě hory.

Swámi, Sárada a ostatních dvacet žáků přicestovali na Arunáčalu 12. listopadu, pět dní před koncem desetidenních oslav Deepam festivalu. Během těchto dnů Sárada odešla na osmikilometrovou procházku po Arunáčale a modlila se k Arunáčaléšvarovi (Šivovi), aby se jí zjevil. Večer, 17. listopadu, se Swámi se všemi žáky seskupili na dolním úpatí hory, aby měli dobrý výhled na oheň plápolající na vrcholu. Žáci zpívali Aksharamanamalai, jednu z Maharišioho hymen na oslavu Arunáčaly. Všichni zpívali a Swámi tleskal do rytmu. Swámi říká: „Když se zpívaly bhadžany, Sárada na mě hleděla naplněná láskou.“

V tu chvíli Sárada ucítila, že jak Swámi, tak oheň, se nacházejí přímo v ní a se zavřenými očima sledovala vizi, ve které se Swámi objevil na vrcholku hory. Za pár vteřin se forma Swámiho změnila v Šivu. Otevřela oči, ale nic se nezměnilo. Na vrcholu pořád panovala podoba Šivy. Podoba, kterou Sárada sledovala, se střídavě jevila jako Šiva anebo Swámi. Kolem podoby Šivy zářila modrá barva a na jeho rukách, krku a na temeni hlavy se mu kroutili hadi. Když se Šiva před Sáradou zjevil poprvé, viděla ho

jen do půli těla s plápolajícím ohněm v srdci. Když se vize prohloubila, zjevil se před ní Šiva v celé své velikosti, tančící na vrcholku hory. Šiva pak Sáradě řekl: „Já jsem Swámi, jsme jedno, není mezi námi rozdíl.“ Poté Sáradu požádal, aby přišla a zůstala s ním. Sárada ale odmítla: „Nemůžu opustit Swámiho. Nechci jít k tobě.“

Vize se poté přeměnila na jeskyni zaplavenou modrou září na vrcholu Arunáčaly. Když se poprvé zahleděla tímto směrem, uviděla trůn, na kterém panoval Šiva. Po několika vteřinách zpozorovala vedle Šivova trůnu ještě jeden menší. Šiva seděl na větším, ale malý byl prázdný. Sárada se zeptala: „Kde je Matka? (Parvati)? Šiva odpověděl: „Žádná matka zde není, pojd' a přisedni si.“ Sárada opět odmítla a začala plakat. Jak plakala, bila hlavou o skálu. Kdykoliv se podívala na vrchol, viděla blaženého tančícího Šivu. Protože nechtěla přijmout Šivovo pozvání a chtěla zůstat se Swámim, dívala se jiným směrem a oči měla neustále zavřené. Swámi s ostatními žáky ji odnesli do pokoje, ale ani tam vize tančícího Šivy nezmizela. Začala bít hlavou o zed' a snažila se vizi odstranit, až nakonec po vyčerpávajícím boji uspěla. Když se vrátila do Guduru, Šivova vize se jí neustále objevovala, ale v čím dál delších intervalech, až se po šesti měsících načisto vytratila.

Když mi Sárada dovyprávěla tuto historku, zeptal jsem se Swámiho, co by se stalo, kdyby Sárada přijala Šivovo pozvání. Swámi odpověděl: „Pokud by se Sárada odevzdala Šivovi a přijala jeho nabídku, musela by se vzdát těla a zůstat tam. Absorbována by se do Arunáčaly. Nemohla by realizovat „Já“, stala by se pouze velkou Bohyní obývající Arunáčalu. Na to, aby realizovala „Já“, by se musela opět narodit. Pokud realizuje „Já“ teď, může pomáhat ostatním žákům. Jak by to však bylo možné, kdyby ztratila tělo a nerealizovala „Já“?“

Arunáčala Šiva – Sáradina vize Šivy, kterou nakreslila Cindy Chamber, její oddaná žákyně.

Ze zvědavosti jsem se Swámiho zeptal, jestli viděl Arunáčaléšvaru i on. Odpověděl: „Pouze jednou, ale nebyla to tak silná vize, jakou měla Sárada. Jednou jsem ležel ve svém pokoji v Šrí Ramanášramu a svíjel se v bolestech břicha. Přemýšlel jsem, zda budu schopen dojít v ten den na daršan. Dveře mého pokoje byly zevnitř zamčeny. Náhle se přede mnou zjevil Arunáčaléšvara ve formě „sidha purusha“. Vzal mně do náruče a bolest se okamžitě vytratila. Poté zmizel. Brzy na to jsem vstal a odešel na daršan.“

HÁDKY, ZKOUŠKY, SLZY A MEDITACE

Zivotní události do této doby byly uvedeny podrobně hlavně díky Sáradinu deníku. Ten končil datem srpen 1975. Na období mezi roky 1975–1978 si už však ani Sárada ani Lakshmana tolik nepamatují. Oba se však shodují, že to bylo pro Sáradu drsné období. Byly to roky nekonečných hádek se Starou ženou, a i když si Sárada přesné okolnosti nepamatuje, říká, že tehdy nebylo jediného dne bez pláče. Většina prolitých slz byla sice zapříčiněna hádkami se Starou ženou, ale také Swámiho zkouškami. Sárada říká, že se tehdy stala odborníkem v pláči.

Denní rozbroje se Starou ženou jí znesnadňovaly meditace. Častokrát cítila, že se nemůže soustředit na Swámiho, protože se jí v mysli pořád objevovaly hádky se Starou ženou, ale Swámi ji to v tu dobu svými zkouškami také neulehčoval. Jednu dobu už byly hádky se Starou ženou tak nesnesitelné, že se Sárada rozhodla vzít si život. Seděla na okraji Swámiho studny a chystala se skočit a ukončit tak trápení. Swámi ale vytyčil její plán a okamžitě ji zavolal do svého domku. Sárada pokorně poslechla a hned na svůj plán zapoměla.

Při další příležitosti ji napadlo, že by mohla od Staré ženy utéct a žít na Arunáčale, ale to se nikdy nestalo. Aby unikla před hněvem Staré ženy, meditovala na vrcholu stromu ve Swámiho zahradě. Jak sama říká, toto období pro ni nebylo nijak úspěšné.

„Jednoho dne jsem seděla na vrcholku stromu ve Swámiho zahradě a meditovala na jeho fotku. Cítila jsem tam obrovský klid. Swámiho matka mě nemohla nijak rušit, a tak jsem zde trávila hodně času v meditacích naplněných klidem a blažeností. Ostatní žáci si toho všimli a začali mi lichotit, jak dobře medituji.

Moje ego začalo narůstat. Swámi to pozoroval několik dnů a na jednom z dalších denních daršanů promlouval dlouze o lidech, kteří sedávají v meditaci v různých komplikovaných ásanách a o tom, jak brzy takoví lidé zpyšní jen proto, že zažívají v meditaci blaženost a klid. Uvědomila jsem si, že to bylo myšleno na mě, i když mé jméno vůbec nevyšlo. Poté jsem už nikdy nelezla nahoru na strom a meditovala opět v zahradě.“

Toto je typický příklad toho, jak Swámi radil hledajícím. Málokdy někoho kritizoval přímo. Pokud chtěl dát někomu radu, častokrát něco jen poznamenal a hledající si musel uvědomit, že to patřilo jemu.

Swámi v té době přidával Sáradě další břemena, a to nesčetné množství zkoušek. Při jedné příležitosti ji poslal nosit písek ze stáji až ke svému domu, což byla vzdálenost asi 150 metrů. Když ji viděli ostatní žáci, hrozně se jí smáli a vykřikovali, že Swámi využil její pokročilost k tomu, aby mu pracovala v ášramu. Sárada byla těmito posměšky zcela nedotčena. O několik let později mi Sárada řekla: „Nosila jsem ten písek, protože jsem Swámiho milovala a byl to jeho příkaz. Neumím plavat, ale když mi Swámi přikázal skočit do vln, s radostí bych skočila.“

V roce 1977 požádal Swámi Sárada, aby mu dala svoje zlaté náušnice za téměř 500 rupií. Okamžitě si je sundala a dala Swámimu. Swámi jí je několik hodin nevrátil a Sárada začala skutečně věřit, že je ztratila nadobro. Říkala ale, že spíš než nešťastná, byla blahem bez sebe, protože mohla Swámimu konečně něco dát. Častokrát se ho ptala, co by pro něj mohla udělat, ale Swámiho odpověď byla pokaždé stejná: „Nechci tvoje laskavosti, chci tvoji mysl.“

Při další příležitosti ji Swámi několik týdnů zcela ignoroval, což byla součást testu Sáradiný oddanosti a vyrovnanosti a současně zamezení růstu její projevující se pýchy.

Sárada vzpomíná: „Po několik týdnů na mě ani jednou nepohlédl. Uvnitř jsem cítila zmatek a pýchu. Věděla jsem, že jsem jeho nejoblíbenější žákyní a už jen proto by mi měl příležitostně věnovat pohled. Plakala jsem, ale ani přesto se na mě nepodíval. Rozuměla jsem této zkoušce, a proto i když se na mě nepodíval fyzicky, cítila jsem jeho pohled uvnitř. Cítila jsem se šťastná a velice se mi ulevilo. Cítila jsem, že se mohl dívat na žáky, jak dlouho chtěl, protože mi bylo jedno, zda se na mě dívá fyzicky nebo ne. Jako náhradu za fyzický daršan jsem si mentálně představovala, jak se na mě Swámi dívá a to mi stačilo. Poté se mi Swámi začal opět dívat do očí, já jsem však dostala dobrou lekci.“

Sárada říká, že prošla během těchto let mnoha jednoduchými testy, ale už si příliš nevzpomíná na detaily.

K jednomu ze Sáradiných nejhorších zážitků došlo na konci roku 1977, kdy skoro přišla o život. Za Swámim chodila na nedělní veřejné daršany mentálně narušená žena, která sedávala v mandiru a pokaždé opakovala: „Swámi, ukradl jsi mi můj Ómkar (zvuk ÓM). Prosím vrať mi jej zpět.“ Swámi jí nikdy neodpověděl. Někdy přicházela i během týdne, postavila se před bránu a opakovala opět to samé. Bala i Sárada ji několikrát poslali pryč, ale ona jim nevěnovala žádnou pozornost. Jednoho dne udělala tato žena díru v plotě, dostala se do zahrady a začala tančit na verandě. Když skončila své představení, vzal ji Bala do mandiru a hledal příbuzné, kteří by si ji odvedli.

O pár dnů později se opět vloupala do ášramu. Sárada se Swámim v tu dobu stáli spolu na verandě. Žena se snažila Swámiho napadnout, ale Sárada tomu okamžitě zabránila tím, že se před Swámiho postavila. Swámi hned vešel do domu s vědomím, že se bláznivá žena uklidní, když uvidí, že se ho nemůže dotknout. Namísto toho však chytla žena Sáradu za vlasy a chtěla ji zabít tak, že jí třískala hlavou o zeď. Když Swámi upozoroval, že žena napadla Sáradu, okamžitě vyšel ven. Chytil bláznivou ženu a svázal ji provazem, což umožnilo Sáradě uniknout relativně bez vážných zranění. Žena stačila udeřit Sáradinou hlavou třikrát o zeď, než ji Swámi zachránil. Naštěstí to Sáradě nezpůsobilo vážné zranění. Během boje bláznivá žena poškrábala Sáradu i Swámiho tak, že jim oběma způsobila krvavá zranění. Nakonec ženu z ášramu dostali pryč a nikdy potom už se nevrátila.

Sárada měla i nadále o Swámim pravidelně sny, ale na jeden si pamatuje úplně přesně. Bylo to v květnu roku 1976. Swámi se jí ve snu zjevil v mandiru jako mág. Byla to ďábelská podoba a v Sáradě probouzela velký strach. Někteří žáci zpívali

v mandiru bhadžany, ale Swámi je poslal okamžitě pryč. Všichni utíkali, kromě Sárady, která od něj odcházela pomalým krokem. Swámi šel za Sáradou a přikazoval, aby běžela co nejrychleji. Všichni ostatní běželi až k hoře. Bez odpočinku šplhali k vrcholu. Každý z nich si vybral jinou cestu, ale nikdo z nich nevěděl, která je správná. Sáradě se zdálo, že to nikdo z nich nevydrží a z velké námahy umřou. Sárada se rozhlédla kolem, uviděla správnou cestu a pomalu šplhala nahoru, kde míjela mrtvá těla.

Jak dosáhla vrcholu, rozhlédla se a uviděla Swámiho opět za sebou. Zeptal se jí, kolik žáků dosáhlo vrcholu a Sárada odpověděla, že pouze ona jediná. Swámi se kolem sebe rozhlédl, uviděl, že mluví pravdu a řekl: „Ty jediná jsi dokázala přijít na vrchol hory. Je to vrchol Džhány a jedině ty jsi schopná stát na vrcholu. Jsi světlo ášramu.“ Jak to dořekl, vrátil se s ní zpět do ášramu.

Sáradin duchovní vývoj se opět rozvíjel po další návštěvě Arunáčaly v prvním květnovém týdnu v roce 1978. Její předchozí dvě návštěvy ji popohnaly milovými kroky, a její třetí návštěva byla impulsem, který ji na cestě nasměroval do poslední fáze, k realizaci „Já“. Ve třetí den pobytu se Sárada procházela po Arunáčale po boku Swámiho a ostatních oddaných. Na předchozích dvou návštěvách jí Arunáčala vyslyšela a splnila obě přání. Zůstala se Swámim a zjevil se jí Šiva. Při třetí návštěvě osvobodila Arunáčala Sáradu od myšlenek. Kráčela kolem hory a intenzivně myslela na Swámiho a modlila se k posvátné hoře. Arunáčala její prosbu vyslyšela i tentokrát.

O několik hodin později se Swámi i s ostatními žáky shromáždili na úpatí Arunáčaly, kde jim Swámi řekl, že se jejich mysl musí dostat na úroveň pětiletého dítěte. Swámi okamžitě pohlédl na Sáradu, protože věděl, že ona již mysl v této fázi má. Když se Swámi podíval na Sáradu a usmál se, v tu chvíli ztratila Sárada všechny myšlenky i vědomí těla. Neschopna cokoliv říct se na Swámiho také usmála. Když začalo svítit slunce, žáci se rozutekli do svých pokojů. Sárada šla přímo do meditační haly v Ramanášramu a proseděla tam téměř hodinu a půl ve stavu bez myšlenek.

Swámi dával daršany každý den od devíti hodin. Když Sárada vstoupila do místnosti, bylo již všude plno. Musela si sednout daleko od Swámiho, ale jen co ji Swámi spatřil, věnoval jí krásný úsměv. Viděl, že je do něj Sárada zamilovaná. Jen co se na ni zadíval, upadla opět do stavu bez myšlenek.

Od devíti do deseti seděla Sárada ve Swámiho přítomnosti prosta všech myšlenek. Stav naplněný klidem, které zažívala na Arunáčale, se daly těžko srovnat s problémy v Guduru. Dva dny před odchodem šla Sárada ještě na procházku, našla si kamínek z Arunáčaly a modlila se: „Zůstávám tu už pouze dva dny, pak musím zase odejít. Nemůžu tu s tebou zůstat bez Swámiho, musím se s ním vrátit. Jsi mým otcem, ale Swámi je mým synem. Když Swámi zůstane, zůstanu ráda také, ale jestli se vrátí do ášramu, musím ho následovat.“

Sárada se vrátila do Guduru s lepší úrovní mysli, než odcházela. Pokračovala v meditacích a brzy si uvědomila, že může proniknout do stavu bez myšlenek, kdykoliv sedí vedle Swámiho. Tři roky nepřetržitě myslela na Swámiho, ale nyní se všechny myšlenky, včetně té na Swámiho, zcela vytratily. Do té doby Sárada strávila všechny čas myšlenkami na Swámiho formu a jméno.

Praktikovala džapu na Haré Lakshmana, později se už soustředila pouze na jeho formu. Prováděla tyto praktiky tak intenzivně, že častokrát udržovala Swámiho v noci vzhůru. Pokud meditovala celou noc, často mu tak zabraňovala ve spánku. Jednou ji Swámi dokonce požádal o to, aby na něj přes noc nemyslela, protože nemůže spát, ale Sárada nedokázala tento tok lásky nijak omezit. Pokud neměla rozbroje se Starou ženou, prováděla džapu a meditovala na Swámiho formu 20 hodin denně, a během čtyř hodin, kdy spala, se jí o Swámim zdálo. Její praktikování džapy úspěšně vycvičilo mysl do mezí, které jsou popsány níže.

„Když jsem sem přišla poprvé, byla jsem zvyklá opakovat džapu na Swámiho jméno. Jednou jsem se snažila opakovat džapu celý den. Následujícího dne jsem si uvědomila, že i bez úsilí se mi při jakékoli činnosti jméno samo rozezvučelo v mysli. To však trvalo jen den. Další den se Swámiho jméno rozeznělo tehdy, když jsem si na něj vzpomněla. Tehdy jsem si pomyslela, že pokud budu opakovat džapu tři měsíce nepřetržitě, bude to dost na to, aby se mi jeho jméno udrželo v mysli napořád. Pokoušela jsem se o to, ale nešlo to tak, jak jsem chtěla. Musela jsem od toho upustit a Swámiho jméno se neobjevovalo.

Po mnoha neúspěších jsem byla zcela zklamaná a myslela jsem, že přestanu dělat jakoukoliv sádhanu. Přestala jsem opakovat džapu a dokonce jsem upustila i od obřadů uctívání Swámiho. Tato přestávka však dlouho netrvala. Po krátké době jsem se cítila provinile a popálila jsem si ruce, abych se potrestala.

Když jsem však v ášramu zůstala natrvalo, byla jsem do Swámiho čím dál více zamilovaná a provádění džapy bylo den ode dne snadnější. Celé mé tělo bylo naplněné láskou k Swámimu a láska postupně zničila všechny negativní emoce. Když jsem se třeba rozzuřila, okamžitě jsem zlost stáhla zpět a láska zlost úplně rozpustila. Když jsem sem přišla poprvé, žárlila jsem na všechny ostatní žáky, u kterých jsem pozorovala, že jim Swámi věnuje mnoho pozornosti. Když se však rozproudila láska k Swámimu do celého těla, milovala jsem spolu s ním všechny ostatní hledající. Namísto zlosti, že jsem byla zanedbávána, jsem se cítila šťastná spolu s ostatními, kteří také zažívali Swámiho Milost.

Myšlenky neustále přicházely a často mě lapily natolik, že mě mája zcela stáhla. Bojovala jsem s nimi, ale bez úspěchu. Jeden den Swámi mluvil o tom, že všechny myšlenky vznikají ze Šivy v Srdci, a proto všechny myšlenky patří jemu a ne nám. Vysvětloval, že pokud si žák uvědomuje, že tyto myšlenky nepatří jemu, veškerý tok myšlenek, který nás obtěžuje, se sám nadobro vytratí.

Toto uvědomění mi s myšlenkami později velice pomáhalo. Od té doby, kdykoliv jsem si uvědomila, že se myšlenky zatoulaly, mentálně jsem je okamžitě odevzdala zpět Šivovi. Opravdu to fungovalo. Později jsem pochopila, že žádná z myšlenek není moje, a od té doby mě už žádná neobtěžovala. Během této doby jsem nepřetržitě toužila po realizaci, protože mi to Swámi nařídil, ačkoliv jsem neměla ani ponětí, co je to „Já“, ani jak k němu dojít. Věděla jsem, že Ramana Maharishi realizoval „Já“ ve svých sedmnácti letech. Když mi bylo sedmnáct, realizace nepřicházela a já jsem z toho byla zklamaná. Swámi realizoval „Já“ když mu bylo dvacet tři a to mě uklidnilo, protože jsem měla ještě dostatek času.“

Otázka: Řekl ti Swámi někdy, za jak dlouho budeš realizovat „Já“?

Sárada: Nikdy mi neřekl za pět anebo deset let, ani nic podobného. Jednou nebo dvakrát mi ale řekl, že toto bude můj poslední život. Když si mě adoptoval jako svoji dceru, zeptala jsem se ho, proč mi nemůže dát realizaci, o které neustále mluví. Řekla jsem mu, že teď, co jsem jeho dcerou, by mi měl věnovat více otcovské pozornosti. Tehdy se na mě zahleděl s přísným výrazem ve tváři a řekl, že on nemá žádného otce, matku ani dítě, protože je samotné „Já“ a „Já“ nemá žádný vztah s nikým. Dodal, že „Já“ nemůže být nikdy získáno ani odebráno, protože se projeví samo, když se mysl dostatečně vyčistí a utichne.

Myslela jsem, že se tehdy na mě za mou otázku rozzlobil, a proto jsem se ho už na nic podobného znovu neptala. Později na přednášce řekl, že „Já“ nemůže být šťastné ani nešťastné.

Toto bylo všechno během doby, kdy jsem milovala Swámiho tělesně, před tím, než se moje myšlenky zcela vytratily. V tu dobu jsem pak trávila hodně času v blaženosti pouze při pomýšlení na Swámiho a nechtěla jsem se tohoto blaženého stavu vzdát, protože nic jiného mě už nedělalo tolik šťastnou. Swámi občas říkával, že po realizaci už neexistuje mysl ani myšlenky o realizaci „Já“. Milovala jsem Swámiho a nechtěla jsem přijít do stavu, kdy už na něj nebudu myslet. Tehdy jsem se rozhodla, že nechci realizaci, že mi stačí blažený stav, ve kterém jsem byla Swámimu zcela odevzdaná.

Jako pomoc při koncentraci si Sárada často v mysli představovala sebe se Swámim. Když jsme jednou seděli na lavičce před meditační halou v Ramanášramu, pověděla mi Sárada o sobě ještě víc.

„Před realizací jsem meditovala na Swámiho jméno a formu. Nevěděla jsem nic o tom, jak se správně medituje, a tak jsem si představovala různé příhody se Swámim. Vyvolávala jsem si tyto vize často.

V jedné takové představě jsem si představila, jak sedí Swámi před Ramanou Maharišim v meditační hale. Swámi měl podobu malého chlapce a ne mladého muže, kterým byl v době, kdy přišel do Ramanášramu poprvé. Já jsem pak vešla do meditační haly, položila si Swámiho na klín a představila ho Bhagavánovi jako svého syna. Pak si oba spolu povídali do té doby, než jsem si uvědomila, že Bhagaván umřel před tím, než jsem se narodila, a celá událost nemůže být skutečná. Poté jsem vešla do samádhi haly, odtlačila kámen a našla tam Maharišiho sedět přesně tak, jak je zobrazován na obrázcích. S oběma jsem si hrála, jako by byli moji synové. Pak jsem se náhle probudila a uvědomila si, že bych měla meditovat.

Swámi mě vždycky upozorňoval, že mám meditovat důsledně, a často byl na mě za mé vize rozzlobený. Já jsem však nerozuměla tomu, co mínil důslednou meditací. Zajímal mě jen Swámi a všechny tyto vize, které s ním souvisely, byly jen dalším důkazem mé lásky k němu. Nezajímaly mě meditace ani Seberealizace, já jsem pouze milovala Swámiho a chtěla jsem s ním zůstat napořád jako jeho naprosto oddaná žačka. Seberealizaci jsem se rozhodla nechat do příštího života. Nechtěla jsem se vzdát myšlenek na Swámiho. Když jsem náhle realizovala „Já“, nemohla jsem tomu uvěřit.“

V mnoha vizích si Sárada představovala Swámiho jako svého syna. Do této role se vžila natolik, že tomu postupně dočista uvěřila. Během sádhany si Sárada často představovala Swámiho formu v Srdci. V těchto momentech pociťovala stav blaženosti a chtělo se jí smát.

V roce 1978 si její otec všiml, že se neustále směje. Když se jí zeptal na příčinu její radosti, Sárada odvětila, že se dostala do tak hlubokého stavu blaženosti, že se musí neustále smát. Když se jí otec zeptal, jak lze dosáhnout takového stavu, Sárada odpověděla: „Nejdříve musí být tvá mysl naprosto čistá. Potom si představ Swámiho tvář v Srdeční oblasti na pravé straně od fyzického srdce. Pokud se správně koncentruješ, Swámiho tvář se začne v Srdci usmívat a tento stav blaženosti rozesměje i tebe.“

Ramanadham se později Swámiho zeptal na tento stav a ten odpověděl, že prováděním takové praxe může hledající transcendovat první čtyři „kóše“ (obaly) a zůstat tak rovnou v páté „kóše“, která je spojena se stavem naprostého klidu (ánandamaya-kóša). Jak praví Vědy, existuje pět „kóš“ a tři těla, skrze které proudí individualita.

První je tělo fyzické. Druhé, tzv. jemné nebo snové tělo je vytvořeno seskupením prány, mysli a intelektu. Třetí tělo, zvané kauzální, se skládá pouze z ánandamayakóši, což je stav klidu. Když Swámi vysvětlil, že tato praxe může umožnit hledajícímu transcendovat první „kóšu“, myslil tím to, že hledající může zažít zkušenost samotného „Já“ bez přítomnosti jakýchkoliv připoutaností a bez vědomí těla a mysli. Swámi však upozornil Ramanadhama na to, že klid dosažený touto praxí nebyl skutečný klid „Já“, protože tam byla neustále myšlenka já, která něco prožívala. Dodal, že skutečná blaženost božského „Já“ se projeví až tehdy, kdy bude myšlenka já navždy ztracena.

Dva dny poté, co se Sárada vrátila z Arunáčaly (rok 1978), měla sen, ve kterém viděla Dakshinamurtiho sedícího v „padmaásaně“ pod banánovníkem. Dakshinamurti je ztělesněný Šíva, který vyučoval skrze Tichost všechny Guruy. Je považován za předchůdce všech Guruů a má podobu mladého chlapce, který sedí pod banánovníkem. Je považován za Milost, která přitahuje hledající a uvádí je do klidu. V jižní Indii jsou jeho podobou pomalovány všechny chrámy zasvěcené Šivovi.

Ve snu foukal studený vítr. Když Sárada zahlédla Dakshinamurtiho pod stromem, ucítila silnou potřebu přijít k němu blíž. Svítal měsíc, a jak přišla blíž, zpozorovala, že pod stromem nesedí Dakshinamurti, ale Swámi. Na jeho tvář dopadala záře měsíce. Sáradě připadal jako Bůh v lidské podobě. Jak na něj pohlédla, síla z jeho očí ji uvedla do blaženého ticha. Tato představa ji uvedla do transu. Když zavřela oči, vše se ztratilo. Neviděla nic, kromě třpytivého světla všude, kam se podívala. Poté sen skončil.

Když se ale další ráno probudila, prožívala stejný stav bez myšlenek, který předtím zakoušela pouze v Swámiho přítomnosti. Po uplynutí pár měsíců se Sáradě střídaly pravidelné etapy, kdy měla plnou mysl Swámiho, anebo kdy prožívala stav bez myšlenek. Během posledních tří let ji Swámi zkoušel zasvětit do metody sebedotazování, ale Sárada kráčela cestou naprosté odevzdanosti a jejím jediným přáním bylo neustále myslet na Swámiho. Často se soustředila na Swámiho tvář v Srdečním centru.

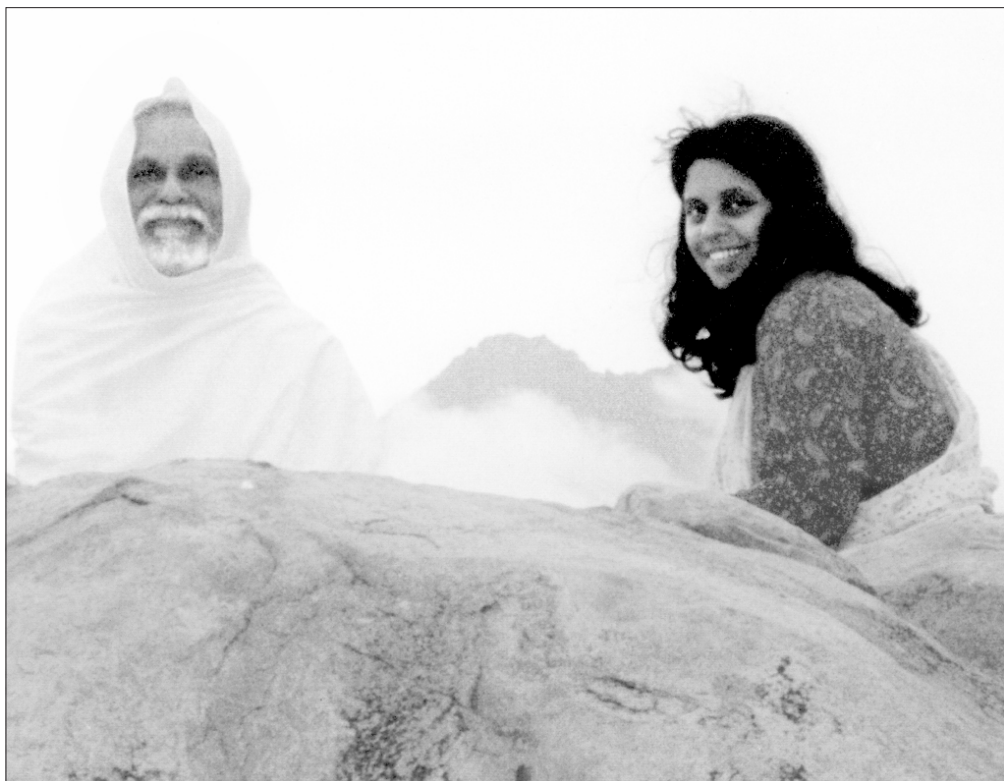
Jednou jsem se Swámiho zeptal, zda ji tuto metodu doporučil. Usmál se a trochu smutně pravil: „V posledních letech jsem ji neustále žádal, aby prováděla sebedo-

tazování, ale ona moje rady vůbec neposlouchala. Na začátku jsem jí řekl, aby opo-kovala džapu na mé jméno a koncentrovala se na mou podobu, ale když jsem se jí snažil přesvědčit, aby prováděla atmavičáru, odmítla. Její cesta byla cesta oddanosti a odevzdání. Chtěla si udržet v mysli moje jméno a formu napořád. Odevzdala mi svoje tělo i mysl, a v samotném konci to stačilo k tomu, aby realizovala „Já“. Kdo může nyní říct, zda bylo něco špatně nebo dobře?“

Sárada se přiznala k tomu, že někdy před Swámim předstírala, že medituje podle jeho rad, aby se na ni nezlobil. Nejevila zájem o sebedotazování, protože nejevila zájem ani o „Já“. Netoužila po realizaci „Já“, ale po Swámim. Sáradiny meditace nespočívaly ve stanovení si cíle a dosažení něčeho. Její meditací bylo neustálé udržování Swámího jména v srdci, to bylo cílem.

Během doby prvních Sáradiných meditací ji Swámi často opakoval, že meditace je velmi potřebná, pokud se chce někdo v příštím životě narodit jako lidská bytost. Sáradu popadl strach, že jestli nebude medítovat, narodí se jako zvíře. A tak začala usilovně medítovat. Po létech strach zmizel a její láska ke Swámimu nebyla způsobena ani touhou po „Já“, ani strachem ze znovunarození.

Šrí Lakshmana a Mathru Šrí Sárada na Arunáčale

REALIZACE „JÁ“

Na začátku října v roce 1978 onemocněla Sárada sestra žijící v Bangalore a požádala Sáradu, zda by za ní na pár dní nepřijela. Sárada odjela 18. října a plánovala zůstat pouze krátce. Sestrin zdravotní stav se ale nezlepšoval, a tak byla Sárada nucena zůstat v Bangalore bez Swámiho až do začátku prosince.

Navzdory obrovské vzdálenosti byla Sárada na Swámiho velmi silně napojená. Na konci listopadu se jí zdál o Swámi sen, který pokračoval i po tom, co vstala a otevřela oči. V tu dobu, co se Sárada probudila, spal Swámi ve svém domku v ášramu. Swámi řekl, že tehdy viděl Sáradu v jejím pokoji přesto, že se od jejího domu nacházel fyzicky 300 kilometrů. Toto ale nebylo poprvé, co se takto před ní Swámi objevil. V roce 1975 Sárada usnula ve Swámiho domě a zdál se jí sen, ve kterém dostala od Swámiho daršan. Když se probudila, vize Swámiho trvala nadále. Swámi prošel skrze zavřené dveře a vrátil se do svého pokoje. Něco podobného se Sáradě stalo i o rok později. Tehdy se probudila a uviděla Swámiho sedět na pohovce. Pak opět vize odešla do postele a lehla si. V obou případech, kdy se vize objevila, Swámi v tu dobu spal. Když mi Sárada tuto příhodu vyprávěla, Swámi poznamenal: „„Já“ může na sebe převzít jakoukoliv podobu. Sárada na mě v noci myslela, a tak „Já“ převzalo formu mého těla.“

Bylo to poprvé v Bangalore, co začala Sárada upadat do „kevala nirvikalpa samádhi“. Říká, že když to přišlo poprvé, neměla tušení, co se s ní děje. Myslela si, že upadla do velice příjemného spánku. Po dobu několika měsíců byla její mysl relativně vyprázdněná. Během této doby na ni začaly útočit jí doposud neznámé touhy. Během všech let v ášramu nosila Sárada pouze obyčejné a jednoduché oblečení a nikdy se nestarala o svůj vzhled.

Nyní se v Bangalore začala zajímat o drahé šaty svojí sestry a pocítila obrovskou touhu oblékat se v podobném stylu. V této době se v ní také začala probouzet touha po siddhis. Sárada všechny tyto touhy pozorovala, ale nikdy je nenaplnila. Říká, že v těchto posledních měsících byla ve stavu naprosté oddělenosti od všeho kolem. To jí umožňovalo pozorovat všechny myšlenky, touhy a emoce bez sebemenšího náznaku připoutání.

V posledních týdnech v Bangalore prožívala většinu času ve stavu bez myšlenek, nebo v samádhi. Přestala meditovat na Swámiho jméno, nedělala už obřady uctívání Swámiho a většinu času trávila ležením v posteli. Sestra považovala Sáradu za línou a při jedné příležitosti jí řekla: „Žiješ v ášramu, a tak se předpokládá, že jsi oddanou žákyní, ale ty vůbec nemedituješ a přestala jsi dělat i pudžu. Co jsi to za oddanou žákyni? Celé dny jen proležíš v posteli a nic neděláš.“ Sárada byla však hluboce ponořená ve stavu bez myšlenek a nedokázala sestře ani odpovědět, natož popsat, co se s ní děje.

V den svátku Deepam 12. 12. 1978 se Sárada probrala ze stavu bez myšlenek a na oslavu tohoto dne namalovala obrázek Arunáčaly. Swámiho fotku pak jako symbol světla postavila na její vrchol. Jak se soustředila na Swámiho a Arunáčalu, upad-

la opět do stavu bez myšlenek. Její mysl se ponořila do Srdce a prožila dočasný prožitok „Já“.

Následující den se rozhodla, že už v Bangalore déle nezůstane, a tak řekla sestře, že musí okamžitě odjet za Swámim. Řekla, že po celou dobu v Bangalore jí život připadal jako sen. Se silnou touhou uvidět Swámiho se rozhodla, že tento sen ukončí. Sárada sestra však ještě nebyla zcela zdravá, a tak musela Sárada zůstat o tři dny déle, do 16. prosince.

Do Guduru se poté vrátila autobusem. Většinu cesty prožívala stav samádhi, nebo stav jemu blízký. To nebylo zrovna vhodné, protože musela během cesty třikrát přestupovat. Byla však naštěstí dostatečně bdělá, aby první přestup zvládla. Pak opět upadla do samádhi. Nějaký cestující jí pak uviděl stát na ulici s pohledem upřeným do prázdna. Když zjistil, že se chce dostat do Guduru, posadil ji na správný autobus. Sárada se udržela ve stavu bdělosti a zaplatila za lístek, poté opět upadla do hlubokého stavu samádhi, který trval celé tři hodiny cesty.

V Guduru se setkala se svojí rodinou. Ti ji pozvali na návštěvu. Snažili se jí rozveselit a vyprávěli jí o novinkách ve městě, ale Sárada nebyla vůbec schopná poslouchat o čem to mluví, natož něco odpovídat. Rodina později usoudila, že je asi unavená a potřebuje si odpočinout.

Druhý den ráno odešla Sárada do ášramu, posadila se před Swámiho domek a snažila se mu vyprávět o svých stavech bez myšlenek, které měla po celou dobu návštěvy v Bangalore. Neustále byla ještě pod vlivem hlubokého stavu, a proto se jí mluvilo těžce. Swámi se snažil něčím zaměstnat její pozornost a vyprávěl jí o novinkách v ášramu. Sárada se ale nedokázala soustředit na nic z toho, co jí Swámi vykládal. Když mu řekla, že není schopná vnímat to, co jí říká, tak už dál nemluvil. Upřeně na ni hleděl od momentu, co přišla do ášramu. Dobře si byl vědom, že se v ní odehrává proces, ve kterém se „Já“ snaží proniknout ven. O pár minut později přišli do ášramu nějací lidé. Swámi odešel do domku, protože nechtěl nikoho vidět.

Sáradamma zůstala sedět na jeho verandě. Na další dvě hodiny upadla do stavu „kévala nirvikalpa samádhi“. Někdy se jí oči napůl otevřely, ale ona nedokázala vnímat nic z toho, co viděla, protože její mysl byla zcela ponořená do Srdce. Když nechala oči otevřené, myšlenka já začala stoupat ze Srdce do mozku, ale jen co oči zavřela, myšlenka já se vrátila zpět do Srdce.

V poledne přinesl Bala Swámimu a Sáradě jídlo. Swámi zavolal Sáradu do domu, protože chtěl, aby se aspoň trochu najedla. Sáradamma ale nebyla schopna pohybu. Nakonec jí museli Swámi s Balou pomoci. Sáradě se jedlo velmi těžce. Když si poprvé nabrala jídlo na lžici, dokázala s ní dojít jen na půl cesty. Po prvním neúspěchu ji nakonec musel Swámi nakrmit. Sárada tak snědla trochu jídla a napila se vody. Zbytek dne a celou noc strávila ponořená v samádhi.

Během dalších dní s ní Swámi chodil na krátké procházky, ale jinak ji nechával zcela nerušenou. Následující den vyšla ze samádhi se silným uvědoměním si toho, že myšlenka já pořád existuje. Uvědomovala si, že během klidu, který v posledních dnech prožívala v samádhi, myšlenka já přítomna není. Chtěla vyzkoušet, zda se dokáže do stejného stavu ponořit znovu. Zavřela oči a během pár vteřin se myšlenka já

opět ztratila v Srdci a Sárada byla znovu ve stavu samádhi. Myšlenka já během dne vycházela ze srdce mnohokrát, ale pokaždé co opět vstoupila do Zdroje, nabyla Sárada přesvědčení, že realizovala „Já“. Přesto byla schopna mluvit se Swámim. Swámi cítil, že se Sáradina realizace blíží, proto zapnul magnetofon, aby nahrál její slova. Sárada mluvila potichu a v jednoduchých větách s pravidelnými pauzami, a to pokaždé, kdy ji klid božského „Já“ zcela přemohl.

Sáradamma: Nemám tělo. Není tu myšlenka já. Nejsem tělo. Nevím ani, jak vůbec můžu mluvit. Skrze mě promlouvá nějaká síla.

Swámi se jí zeptal, zda se dívá, a Sárada odpověděla: „I když se dívám, ve skutečnosti se vlastně nedívám. Když mysl vstoupí do Srdce, není tu nikdo, kdo by řekl, že tu není. Moje já je mrtvé.“ Swámi pak chtěl vědět, jak se cítí.

Sáradamma: Celé tělo je naplněno klidem a mírem. Nemohu to popsat. Vše je naplněno klidem. „Já“ mě k sobě přitáhlo, nedokážu ani otevřít oči. Celé tělo je tak slabé.

Swámi poznamenal: „Je to jako sklon, který se vkrádá do špatně stavěné chatky. Chata nemůže vydržet takové napětí.“ Dále se zeptal: „Je vše za časem a smrtí?“

Sáradamma: Když zde není přítomna mysl, vše se odehrává za časem a smrtí. Když já umře, není tu už touha po jídle. Nejsem schopna více jíst, at' je jídlo jakkoliv chutné. Vše je naplněno klidem a mírem. Jsem spokojena se svou realizací. Rozpoznala jsem svoje „Já“ a cítím spokojenost.

Swámi ji upozornil, že její já ještě není zcela mrtvé a k trvalé realizaci ještě nedošlo.

Sáradamma: „Když já umře, není tu žádné ty.“

„Máš matku a otce?“, zeptal se Swámi.

Sáradamma: Žádná matka, žádný otec, žádný svět. Vše je klid a mír. Proč bych měla jíst, když zde není žádné já? Tělo je uvnitř, nepotřebuje jíst. Mrtvola nejí. Tělo je mrtvé, když tu už já není. Když nemůžu jíst, nemůžu ani mluvit.

Kdo mluví, to nevím. „Tak kdo mluví?“, zeptal se Swámi.

Sárada zůstala tiše, a tak si Swámi odpověděl sám: „Já“ mluví.“ Sáradamma: I když se dívám, ve skutečnosti se vlastně nedívám. I když mluvím, ve skutečnosti nemluví. At' dělám cokoli, ve skutečnosti nic nedělám, protože já je mrtvé. Nemám tělo. Celý nervový systém je naplněn klidem. Vše je Brahman. Vše je mír. V žilách mi proudí místo krve láska a klid. Vstoupila do mě obrovská síla.

Tři měsíce před tím řekl Swámi Sáradě: „Přestože spím, tak ve skutečnosti nespím.“ Sárada si na tato slova vzpomněla a řekla, že až teď pochopila, co tím Swámi myslel.

Sáradamma: Nepřicházejí mi žádné myšlenky konatelství. Nemám strach ze smrti. Kdysi jsem se smrti obávala, ale teď strach pomínul. Není tu nic, co by mě tu drželo. Měla bych tělo opustit.

Swámi ji požádal, aby to nedělala.

Sárada však odvětila: „Co je teď pro mě smrt? Tělo je uvnitř, je součástí celku, jak může umřít? Moje já je mrtvé, tak co zde ještě zbylo, aby to zaniklo? Proč mít strach ze smrti?“

Swámi jí připomněl, že její já není ještě zcela mrtvé a k trvalé realizaci božského „Já“ tudíž ještě nedošlo. Swámi poté zastavil nahrávku, kterou jsme poslouchali, a promluvil krátce o stavu, který Sárada prožívala: „Ten, jehož mysl je na krátký čas kompletně ponořena do Srdce, může promlouvat jako realizovaná bytost. Zkušenost božského „Já“ je v tomto momentu naprosto identická se stavem realizovaných Guruů. Myšlenka já u těchto lidí ale není zcela mrtvá a může kdykoliv opět vyvstat. Nejedná se o realizaci „Já“, protože zkušenost není trvalá.“ Poté pustil Swámi zbytek nahrávky.

Sáradamma: Jsem všude. Nejsem tělem. Nemám žádné tělo, není tu strach. Jsem nehybná. Cokoliv dělám, je v nehybnosti. Zářím jako „Já“. Všechno je velkou prázdnotou. Jak můžu popsat „Já“ slovy? Není světlem ani tmou. Nikdo to nedokáže popsat. V minulosti, přítomnosti ani v budoucnosti nikdo nedokáže říci, co to je. „Já“ je „Já“, to je vše.

Během dne se Sáradina mysl nořila do Srdce, ale v některých momentech opět vystávala. Ve čtyři hodiny odpoledne vystoupila myšlenka já ze Srdce do mozku a snažila se uniknout skrze lebku. Sárada později řekla, že cítila, jako by se jí snažila zevnitř rozetnout hlavu sekera.

Když už nemohla bolest vydržet, běžela za Swámim a položila si jeho ruce na hlavu. Myšlenka já se vrátila zpět do Srdce, ale opět jen na omezenou dobu. O tři minuty později myšlenka já znovu vyvstala a mířila opět do mozku. Sárada položila hlavu k Swámimho chodidlům a o pár vteřin na to se myšlenka já vrátila zpět do Srdce a jednou provždy zanikla.

Jakmile myšlenka já umřela, realizovala Sárada „Já“ trvale. Swámi dodal, že v posledních minutách se myšlenka já pokoušela uniknout skrze lebku a přijmout novou formu (tělo). Kdyby nebyl Swámi v tu chvíli přítomen, myšlenka já by Sáradu zabil a unikla do jiné formy.

V prvních minutách realizace se Swámimu zdálo, že se chce Sárada vzdát těla. Její ramena a nohy ztuhly, tělo zchladlo a krevní oběh se zastavil. Swámi se jí snažil probírat, třásl s ní, ale Sárada nebyla schopná otevřít oči.

Swámi si uvědomil, že pokud Sárada opustí tělo, nejenže mu to její rodina neodpustí, ale dokonce může být odsouzen za zabití. Odněl proto Sáradu do domu jejích rodičů. Trvalo pět dnů, než se Sárada probírala a navázala kontakt s tělem. Během této doby neustále opakovala, že chce opustit tělo. Swámi musel využít obrovskou sílu k tomu, aby ji přesvědčil zůstat naživu.

Swámi jí dal nové jméno. Nazval ji Mathru Šrí Sárada. Mathru znamená matka a Šrí je titul úcty. Swámi chtěl, aby zůstala v těle, aby tak mohla dál pomáhat oddaným hledajícím „Já“. Bylo velmi namáhavé udržet Sáradu naživu a navíc během dalších dvanácti měsíců nejevila Sárada o nic zájem. Skoro každý den ztrácela vědomí těla a byla ponořena v „Já“. Říká, že tehdy neměla zájem zůstat v těle, ale Swámi ji pokaždé přesvědčil. Swámi se snažil probudit v Sáradě zájem o světské věci, aby si udržovala vědomí těla. Byl to složitý úkol. Sárada byla bez myšlenek, a to znemožňovalo vzbuzení jakéhokoliv zájmu. Byla to pouze nepřetržitá láska ke Swámimu, která ji udržovala při životě.

Pokaždé, když se rozhodla opustit tělo, vytryskly Swámimu z očí slzy a prosil ji, aby zůstala. V tu chvíli Sárada zaplavila láska a zůstala. Swámi se ji snažil udržovat zaneprázdněnou a po celé dny ji bavil, hrál si s ní s panenkami a nechal jí poblíž svého domku udělat zahrádku. I když se snažila plnit Swámiho vůli, všechny tyto činnosti ji dokázaly zabavit pouze na pár minut. Hned poté chtěla opět tělo opustit. Až po roce došlo pomalu k zvratu. Intervaly mezi Sáradiným hlubokým vtahováním do „Já“ se časem prodlužovaly, a tak nakonec dokázala věnovat pozornost i každodenním světským záležitostem.

Mathru Śrī Sárada, dva měsíce po Seberealizaci

MATHRU ŠRÍ SÁRADA – NYNÍ

Po letech, co Sárada realizovala „Já“, se v ní už láska k tělu neprobudila, ale kvůli Swámimu se rozhodla o tělo dbát. Realizace měla na její tělo velmi silný dopad. Neuběhl ani měsíc, aby Sárada neprodělala nějakou chorobu. Dlouhou dobu ji trápily vysoké horečky, poté je vystřídaly bolesti břicha, průjemy, žloutenka a nepříjemná alergie na tváři.

Když tehdy Sárada trpěla dráždivou alergií, Swámi poznamenal: „Někteří lidé říkají, že k realizaci „Já“ je potřebná silná konstrukce těla. Není tomu tak. Jediné, co je k realizaci „Já“ potřebné, je čistá, jedním směrem obrácená mysl. Když však není tělo dostatečně silné, realizace může způsobit smrt těla. Proces ztráty myšlenky já může mít dopad na celý nervový systém. K tomu došlo jak u Sáradammy, tak i u mě, proto také dodnes trpíme řadou fyzických bolestí.“

Sáradiny choroby však nesouvisely pouze s poruchou nervového systému. Pokud onemocněl někdo z hledajících, Sárada okamžitě prožívala tutéž chorobu. Když byla v blízkosti člověka, jehož mysl byla plná negativních myšlenek, cítila velkou bolest.

Sáradamma: Tělo džhánina automaticky přebírá všechny zákovy nečistoty. Pokud se mě dotkl někdo s nečistou myslí, cítila jsem bolest nebo pálení. Jednou za mnou přišla žena, v jejíž blízkosti jsem dostala zimnici. Cítila jsem, že moje tělo pomalu umírá.

V roce 1978 po dalších Swámiho hádkách se Starou ženou byla nakonec Stará žena z ášramu vyhozena. Swámi dodal, že je kdykoliv vítána, pokud se vzdá všech pomluv a hádek se Sáradou i s ním a bude se věnovat meditacím. Tuto nabídku ale nepřijala. Stará žena žije dodnes v domě za bránou ášramu a vymýšlí si o Sáradě a Swámim různé nepravdivé historky a pomlouvá je u nových žáků. Naneštěstí žáci mnohým historkám věří, protože je Stará žena v jejich očích přece jen Swámiho matka.

Před realizací byla Sárada velice plachá a tichá. Málokdy s někým promluvila. Dnes se jeví spíš jako extrovert. Je plná smíchu a hraje si se žáky jako pětileté dítě. Tato hravost v ní zůstala od doby, kdy se v ní Swámi snažil udržet vědomí těla a zaměstnával ji různými dětskými hrami. Ve chvílce ticha je Sárada i po mnoha letech znovu vtahována hluboko do „Já“ a zapomíná na tělo. Zjistila však, že dětské hry a smích ji udržují při vědomí těla. Po čase našla zálibu i v poslouchání hudby, ve čtení dětských knih, vaření, šití a zahrádkaření. Během posledních tří, čtyř let se Sáradino uvědomění těla stabilizovalo a postupně zjistila, že může i po realizaci „Já“ běžně fungovat ve světě. Sáradamma přirovnává vtažení do hlubokého samádhi ke stavům, které měli jak Ramana Mahariši tak Lakshmana těsně po realizaci, kdy strávili mnoho let v ústraní.

Sáradamma: Ramana Mahariši a Swámi strávili po realizaci „Já“ dlouhou dobu bez vědomí těla. Když toto období uplynulo, ani jednomu z nich nedělalo potíže dále fungovat ve světě. Po mé realizaci jsem také upadala do hlubokých samádhi,

ale Swámi mi v tom bránil, protože věděl, že pokud by mě v samádhi nechal dlouho bez přerušení, odevzdala bych i tělo a umřela bych. Nyní po šesti letech tyto hluboké stavy ubývají a já dokážu normálně fungovat i ve světě.

První rok po realizaci „Já“ nejevila Sárada zájem o nic, kromě toho, že si hrála. Její mladý věk, tendence neustále si hrát a časté emoční reakce uváděly hledající do rozpaků, protože se její chování nijak neslučovalo s jejich představou o chování džňánina. Swámi říkal novým lidem v ášramu o Sáradině realizaci, ale nikdo z nich tomu nechtěl věřit.

V roce 1982, když jsem začal poprvé shromažďovat materiály pro tuto knihu, nahrál jsem si pár Swámiho komentářů o Sáradině realizaci a jejím chování.

Swámi: V Upanišádách se píše, že božské „Já“ realizuje ten, koho si Átman vybere. „Já“ si vybralo Sáradu. Výběr však není náhodný. „Já“ nebo Guru si vybírá pouze ty žáky, jejichž mysl je čirá a kteří oplývají láskou a odevzdaností a touží po „Já“. Vybral jsem si Sáradu. Bylo jí teprve šestnáct let. Z jejich očí zářila čirá mysl, a proto bylo její odevzdání se bezmezné. Věděl jsem, že pokročilá duše, jakou byla ona, může realizovat „Já“ během pár let. Proto jsem ji adoptoval jako svoji dceru a dovolil jí se mnou žít. Během tří let realizovala „Já“.

Před realizací si Sárada přála sloužit mi po celý zbytek svého života. Po realizaci se vše změnilo. Její tělo bylo příliš slabé. Namísto toho jsem se o ni musel starat já. Bylo nutné udržovat její pozornost ve světě, aby zůstala v těle. Když se na mě někdy nazlobila, vstoupila do samádhi a vyhrožovala mi, že opustí tělo. Říkal jsem jí, že podle písem trvá odevzdání těla dvacet jedna dní. Sárada s tím nesouhlasila a říkala, že když bude chtít, opustí tělo během půl hodiny. Přál jsem si, aby po mé smrti převzala chod ášramu spolu s hledajícími.

Brzy jsem ale pochopil, že Sárada o nic takového zájem nemá. Místo učení si chtěla celé dny jen hrát. I když neučí ani nyní, je velké dobrodiní být v její blízkosti. Když pobývají oddaní v Sáradině blízkosti, jejich mysl se automaticky vyprázdňuje a vyčistí. Přítomnost džňánina je pro žáky obrovskou příležitostí k duchovnímu pokroku.

„Nepodceňujte ji, ona je „Já“ a může přenášet sílu „Já“ na kohokoliv, kdo ji mluje anebo se jí odevzdá. Cokoliv, co pomáhá žákovi vyprázdňovat mysl v přítomnosti džňánina, je užitečné. Smích a hraní si s osvícenou bytostí je silná a účinná forma sádhany.“

Sárada si po realizaci „Já“ většinu času hrála. Někdy dokonce budila dojem, že se zlobí. Žádný z těchto projevů ji ale nevyrušil z prožívání trvalého samádhi. Pro hledající je velice obtížné rozpoznat v Sáradě džňánina. Neodpovídala na žádné dotazy, protože věděla, že pravda je za slovy. Celé dny si hrála, hezky se oblékala a mohlo se zdát, že byla i velice impulsivní. Pouze džňánin v ní však poznal džňánina. Hledající byli plní pochyb, protože se nedokázali přenést přes vidění individuality. Džňánin si nedělá hlavu z toho, co si o něm myslí druzí. On ví, že je „Já“ a neexistuje nic, co by mohlo tímto poznáním otřást. Někdy jsem Sáradě říkal: „Jak v tobě mohou lidé rozpoznat džňánina, když trávíš veškerý čas jen tím, že si hraješ?“ Ona obvykle odpovíděla: „Koho to zajímá, koho to zajímá?“ A pak pokračovala ve hře.

Swámi: Džánin se nestará o svou pověst nebo slávu. Někteří lidé se mě snažili přesvědčit, abych napsal knihu. Já ale nemám o nic takového zájem. To, že vím, že jsem „Já“ je pro mě dostačující. Představitelé různých náboženství jsou plní sebestřednosti. Sedí na trůnech, obklopení davem následovníků, kteří poslouchají na slovo. Vyžadují pozornost a respekt.

Podívejte se na Sáradu. Kdyby sedávala na zlatém trůnu, lidé by ji uctivali jako Bohyni. Ona si místo toho hraje, čímž působí obyčejně a lidé ji přehlížejí. Země je však jejím trůnem, obloha její střejou a hvězdy světlem.

Ve skutečnosti je jejím trůnem celý vesmír. Lidé ale nic nevidí, protože na ni hledí jen z pozice mysli. V době, kdy žil Ramana Mahariši v jeskyni Virupaksha, hrával si s malými dětmi a pouze hrstka lidí dokázala rozpoznat jeho velikost. Stejně tak je to u Sárady.

Od té doby, co poskytl Swámi tyto komentáře, se chování Sáradammy radikálně změnilo. Začala se zajímat o žáky a úlohu Gurua bere velice vážně. Je obklopena oddanými, kterým předává učení. Swámihovo obavy, že Sáradamma neprojeví zájem o učení, se nakonec nenaplnily.

Sáradamma sama popisuje změnu následovně: „Během prvních let po realizaci jsem se nezajímala vůbec o nic. Vše byla hra, já jsem si hrála s lidmi tak, jak si děti hrají s panenkami. Nyní si už tolik nehraji a projevil se ve mně zájem o hledající. Už v prvních letech po realizaci jsem dokázala rozpoznat mysl hledajících, ale nevěnovala jsem tomu žádnou pozornost. Využívala jsem této schopnosti pouze pro své hry. Ted' cítím, že mě lidé potřebují a dělám vše proto, abych jim pomohla. Pořád si ráda hraji, ale nejméně jsem tehdy, když z hledajících cítím vyzařovat lásku a naprostou odevzdanost. Dnes už se věnuji více lidem, u kterých cítím vysoký stupeň odevzdanosti, než těm, s kterými jsem si hrávala.“ Když jsi sem Davide přišel poprvé, v roce 1982, neprojevovala jsem zájem dívat se po hledajících. Pak jsem ale pochopila, jak velký úkol je pro Swámihovo zbavovat lidi ega a rozhodla jsem se mu pomoci. Bůh mi dal tuto schopnost.

Na rozdíl od Swámihovo tráví Sáradamma s hledajícími mnoho času. Nejraději sedává v Ramana mandiru, Dakshinamurtiho hrobce, která byla v ášramu postavena pod banánovníkem. Tady vede i zpívání bhadžanů a provádí pudžu. Bhadžany jsou ukázkou toho, jak se Sáradino vědomí těla za poslední dobu stabilizovalo. První tři roky po realizaci nebyla schopná poslouchat žádnou hudbu, natož náboženskou, aby neupadla do hlubokého samádhi.

Někteří lidé se diví, proč Sáradamma pokračuje v provádění pudži. Když se jí žáci zeptají na obřady, Sáradamma obvykle odpoví, že v ášramu není nikdo, kdo by to dělal pečlivě a pravidelně. Když se jedná o pudžu, je Sáradamma velice důkladná. Často stráví celé hodiny přípravou různých obrázků, které jsou uctívány. Všichni oddaní v ášramu se pudži rádi zúčastňují, protože cítí, jak se Milost proudící ze Sáradammy, přelévá i na ně. Čekají pak na vibhuti (posvěcený popel), kuk-kum (barevný prach, kterým se potírá čelo) a prasád (obětina Guruovi) z jejích rukou. Sáradamma je o své realizaci a sádhaně schopna mluvit zcela otevřeně, ale věnuje se raději jiným tématům. Nyní spíše diskutuje s hledajícími. I když se Sáradamma nebrání diskusím

o učení, nepřikládá učení slovem tak velkou důležitost. Namísto toho využívá svou sílu na čištění mysli hledajících.

„Někdy Swámimu pomáhám během daršanů. Když se Swámi zahledí na žáka, žákova mysl se zcela vyprázdní a obrátí se ke zdroji. Někdy se žákova mysl zalekne a snaží se vymanit ze Swámiho sevření. Když k tomuto dojde, hledím takovému žákovi do očí a pomáhám Swámimu mysl pevněji sevřit. Je to jako pronásledování ustrašeného zajíce. Když ho drží dvě ruce, je pro něj lehké se vymanit ze sevření a utéct. Když ho však drží čtyři ruce, je pro něj možnost utéci mnohem složitější.“

Šrí Lakshmana používá sílu „Já“ přímo, viditelnou cestou, a žáci opouští ášram plní klidu a míru. Sárada je více v pozadí a žáci ani nepostřehnou, že jim pomáhá. Sáradamma se občas zadívá žákovi do očí, čemuž říká čistící proces. Zdůrazňuje, že k tomu, aby mysl vešla do zdroje, musí být zcela pročištěná. Takto hledí do očí žáka a „Já“ skrze ni ničí všechny nečistoty v žákově mysli, i když si to žák ani nemusí uvědomovat. Nazývá tento proces čištění mysli. Říká, že „Já“ vytlačí všechny nečistoty skrze oči. Toto vše se děje pod povrchem. Hledající o ničem takovém nemá často ani tušení.

Je zde ještě mnoho dalších aspektů Sáradina učení, ale ty budou podrobně popsány v poslední kapitole.

Sáradamma tráví, tak jako Lakshmana, veškerý svůj čas v ášramu. Ášram opouští pouze tehdy, když jede k doktorovi do Bengalore nebo spolu se Swámim na Arunáčalu. Posvátná hora Arunáčala sehrála v Sáradině duchovním životě klíčovou roli.

Dnes navštěvuje svatou horu jednou do roka. Lásku k Arunáčale cítí neustále. Každý pobyt zde ji nabije chybějící fyzickou energií. Ráda navštěvuje Arunáčalu ve dnech svátků a obvykle provádí pradakšínu. Její fyzická kondice se zde naprosto upraví. V Guduru jí dělá problém ujít větší vzdálenost, ale zde na Arunáčale se může procházet hodiny a necítí žádnou bolest. Jednou jsem jí dělal na cestě společníka. Sáradamma si vybrala přímou cestu k vrcholu, která byla velice strmá. I když bylo horké poledne, nasadila tak rychlé tempo, že jsem jí jen tak tak stačil.

Když jsem se jí zeptal, kde bere tolik fyzické síly, odpověděla:

„Miluji Arunáčalu jako svého otce a Arunáčala mi lásku opětuje. Kdykoliv jsem tu, cítím, jak do mě vtéká její láska. Dává mi sílu běhat dokola celý den, bez sebe-menšího náznaku bolesti. Když jsem tu, cítím, že na mě dává pozor a chrání mě.“

Kdykoliv se vyšplhala k vrcholu, prováděla zde pudžu, jako znak lásky a vděčnosti Arunáčalésvarovi. Když cestovala mimo ášram, pokaždé si s sebou brávala kamínek z Arunáčaly. Její vztah k Arunáčale je ojedinělý. Arunáčala je pro ni otcem a všechny bytosti na světě, včetně Lakshmany a Ramany, jsou jako její děti. Titul Mathru, který od Swámiho dostala po realizaci, znamená Matka. Titul dokonale vystihuje její vztah ke všem bytostem a láska, která z ní proudí, je jádrem jejího učení. Forma, jakou je láska skrze ni předávána směrem k ostatním, je popsána v následující kapitole.

UČENÍ MATHRU ŠRÍ SÁRADY

• Úvod

Mnoho let po realizaci Sárada nejevila o učení zájem. I když trávila mnoho času s oddanými, neudělovala daršany, tak jako Swámi a ani neodpovídala na duchovní dotazy. Následující komentář, který byl nahrán v roce 1982, ilustruje Sáradin vztah k učení v té době. „Nezajímají mě filozofické debaty ani odpovědi na duchovní dotazy. O čem mohu mluvit, jsou pouze moje zkušenosti před realizací a po realizaci „Já“.

O tom ale mluvím málo. Když se mě lidé ptají na mou realizaci „Já“, buď zůstanu tiše anebo mluvím o něčem jiném. Lidem, kteří se mě ptají na realizaci, častokrát odpovídám: „Pokud chcete realizovat „Já“, tak v tichosti meditujte.“ Někteří lidé přicházejí jen proto, aby mě vyzkoušeli, zda jsem realizovaná či ne. Těmto lidem obvykle říkám, že mi je zcela jedno, co si o mně myslí. Říkám jim: „Vaše představy a názory se mě nijak nedotýkají.“ Když se mě přesto nepřestanou vyptávat, nazlobím se na ně a obvykle je pošlu pryč.“

Po letech Sáradamma svůj vztah k oddaným změnila a ochotně odpovídá na duchovní dotazy. V rozhovorech jsou brány v úvahu dvě věci:

1. Sáradamma cítí, že pouze slovní výměny jsou pro duchovně hledající nedostatečné.
2. Častokrát zůstane po dotazu tiše, i když zná odpověď. Říká, že „Já“ si s otázkou poradí samo i beze slov.

Dlouhý komentář podala Sárada k předchozím závěrům na jedné z návštěv posvátné hory Arunáčaly. Swámi zde více než hodinu odpovídal na dotěrné dotazy hledajících. Sáradamma vyčkala, až Swámi odpoví na poslední otázku a všichni hledající odejdou.

Poté řekla: „Dnes mělo mnoho lidí příliš velké pochybnosti. Swámi všem odpovídal jako zrcadlo. Každá jeho odpověď odrážela stav mysli tazatele. Jak jsem vše poslouchala, věděla jsem, že otázky nebyly kladeny účelově a odpovědi neodrážely pravdu, protože ta je za slovy. Vyslechla jsem vše a věděla jsem, že žádné nejsou pravdivé, ani ty Swámiho. Slova nejsou skutečností, nikdo z nás tady není skutečný, nic kromě „Já“ není skutečné. Dakshinamurti byl výstižný. Když se ho lidé vyptávali, zůstával zcela tiše.

Swámi dokáže odpovídat na všechny filozofické dotazy, já však ne. Když se mě někdo zeptá, znám odpověď, ale nedokážu ji vysvětlit slovy. Odpovědi na většinu otázek je samotný prožitek „Já“, který nemůže být sdělen slovně. Při filozofických dotazech pohltí „Já“ otázky do sebe a žádná odpověď již není potřebná. Nemůžu vytlačit odpověď ven, protože zde není já, které by to udělalo. Odpovědi buď spontánně přijdou, nebo nepřijdou. Většinou nepřicházejí, a proto zůstávám tiše.

V začátcích, když jsem navštěvovala Swámiho, přicházely odevzdanost i meditace samy od sebe. Když došlo k hádkám se Starou ženou, ztratila jsem svůj klid a měla

jsem hlavu plnou myšlenek a pochybností. Dlouhou dobu se mi vůbec nedařilo meditoval, až do dne, když jsem se rozhodla odevzdat všechny myšlenky a pochybnosti Swámimu. Poté, kdykoliv se objevily pochyby, řekla jsem si: „Toto není můj problém, je to Swámiho problém.“ Tak jsem mu ho mentálně předala. Moje mysl pak byla mnohem klidnější. Když se myšlenky a pochybnosti opět objevily, okamžitě jsem je předala Swámimu a celou dobu jsem tento proces pozorovala. Ať to už bylo cokoliv. Např. touha po siddhis – jednou jsem si přála létat, negativní myšlenky z dětství, a podobně. Všeho jsem se zbavila díky tomu, že jsem to odevzdala Swámimu.

Přesně toto by měli udělat lidé, kteří tu byli dnes ráno. Místo toho, aby si plnili mysl otázkami plnými pochyb a následnými odpověďmi, měli by všechny myšlenky odevzdat Bohu a spočívat v klidu. Pro něco takového je víra a láska v Gurua nebo Boha podmínkou. Bez víry a lásky je odevzdanost nemožná.“

Mathru Śrī Sārada nyní

Přesto, že se Sáradamma původně stavěla k duchovním rozmluvám rezervovaně, dává nyní pravidelně prostor diskusi.

Někdy dojde zcela spontánně k přednášce, jindy zase odpovídá na dotazy hledajících. Sáradina angličtina je velice slabá. Má jen omezenou zásobu slov a gramatické nevěnuje skoro žádnou pozornost. Přesto je ale její angličtina výstižná a málokdy má problém vyjádřit to, co chce. Abych čtenáři zjednodušil čtení, upravil jsem angličtinu podle běžné normy. Snažil jsem se uchovat její citace v původní verzi, jak to jen šlo, gramatiku jsem však opravil. Šrí Lakshmana Swámi Sárade některé odstavce přeložil do Telugu, aby schválila mnou opravenou verzi.

• *Zkušenost „Já“*

Saradamma opakovaně zdůrazňovala, že „Já“ není možno popsat slovy, ale při mnoha příležitostech se snažila popsat nepopsatelné. První odstavec této kapitoly napsala v Telugu pouhých deset dní po realizaci „Já“. Je to velice krásný popis džňáninovy realizace božského „Já“.

Sáradamma: „Když jsem po realizaci „Já“ otevřela oči, uvnitř i vně panoval mír. Věděla jsem, že jsem „Já“, a když říkám slovo „Já“, tímto „Já“ míním to Božské „Já“.

I když jsem se dívala kolem, ve skutečnosti jsem se vlastně nedívala. Přesto, že jsem slyšela, ve skutečnosti jsem nic neslyšela. I když jsem mluvila, tak ve skutečnosti jsem nemluvila.

Když jsem se probouzela, tak jsem se vlastně neprobouzela a když jsem spala, ve skutečnosti jsem nespala. Spánek, bdění i sny byly přítomny, ale božského „Já“ se nijak nedotýkaly. Cokoliv jsem dělala, bylo bez konatele. Není zde žádné prohřešení ani svatost, žádný spánek ani bdění, přetrvává pouze stav trvalého samádhi. Ať dělám cokoliv, jsem pořád ve stavu sahadža samádhi.

Pokud je zde mysl, je tu i svět. Když mysl zmizí, zmizí i svět a tělo. Není tu nic kromě „Já“, a to nemá jméno ani formu. Je nepřetržitým mírem. Jsem navždy šťastná. Svět mi mohl poskytnout mnoho různých věcí, ale ani za tu nejdražší věc na světě bych si klid nekoupila. Třebaže jsem nevěděla, že je možné to získat, získala jsem to. Bez mého vědomí „Já“ zabilo já. Vše je pouze „Já“, nic se nenachází mimo „Já“. To je moje zkušenost, která je nezvratná. Zářím jako „Já“ a není tu ani náznak pochybnosti.

I když je moje zkušenost „Já“ neměnná, někdy tu vyskakuje vědomí těla i světa. Nemám zájem udržovat tělo naživu a často upadám do stavu naprosté absorpce „Já“, kdy vědomí těla i světa zaniká. Tělo je pro mě nepotřebná přítěž.

„Já“ tělo nepotřebuje a někdy proto vyvstávají otázky: Proč udržovat tělo naživu? Každý den potřebuje nakrmit, umýt, obléci. Je to nemocné tělo plné bolestí. Proč mám prodlužovat jeho existenci?

Když se vynoří otázky tohoto typu, anebo když cítím nesnesitelnou bolest, nořím se do „Já“. Někdy jsem vtahována do „Já“ velmi hluboko. Cítím potřebu hlubokého vnoření se do klidu a blaženosti „Já“.

Při těchto příležitostech zavírám oči. Pozornost směřuje přímo dovnitř, kde se vynoří pocit, který lze přiblížit slovy „zaklapnutí“. Nemohu popsat proces prožívání ani v Telugu, protože ten, kdo nerealizoval „Já“, tomu nikdy neporozumí.

Existuje několik stupňů absorpce, do kterých se dokážu ponořit. V prvních několika stupních dochází k částečné ztrátě vědomí těla. Tělo je pocíťováno jako kus kamene. Všechna bolest i častěji smyslové vjemy se ztratí, ale dokážu slyšet to, o čem se lidé baví a snadno s nimi dokážu i mluvit. Je relativně jednoduché otevřít oči a vrátit se zpět k vědomí těla.

Pokud se ale nořím hlouběji a hlouběji, návrat je mnohem náročnější. Po dlouhé a hluboké absorpci v „Já“ je někdy obtížné otevřít oči a věnovat pozornost ven místo dovnitř. Zabere to obvykle mnoho času, než konečně uspěji.

Tyto periody absorpce v „Já“ jsou velice příjemné. Swámí mě ale prosil, abych v nich nezůstávala. Věděl, že pokud bych zůstala absorbovaná v „Já“ dlouho, mohla bych brzy opustit tělo. Prožívání míru, blaženosti a vnitřní spokojenosti je však stejné, ať jsem absorbovaná v „Já“ nebo ne. Když jsem však osvobozena od těla a vím, že v tomto stavu nic nepotřebuji, často se vracím zpět k vědomí těla velmi nerada.

„Já“ neustále vyzařuje. Jsem neustále mírem a blažeností a nic tímto stavem nemůže otrást. Někdy se může zdát, že se zlobím nebo jsem smutná, ale je tomu tak pouze v očích druhých. Pro mě jsou to pouze emoce, které se vynořují a hned zase mizí na plátně nekonečného „Já“.

Otázka: Prožíváš klid, Anandu, trvale?

Sáradamma: Vždy! Vždy! Po pravdě řečeno, neprožívám klid, ale jsem jím. Jsem tím klidem.

Jsem pouze zrcadlem, které odráží projev toho, co se děje kolem. Když se na mě lidé trochu zlobí, pak já se na ně zlobím mnohem víc. Když mi projevují aspoň trochu lásky, vrací se jim ode mne láska mnohem silnější. Není to obyčejná láska, je to síla „Já“. Komukoliv se jí dostane, očistí jej. Pokud na mě žáci myslí s láskou, jsem si toho hned vědoma. Vzdálenost nehraje vůbec žádnou roli.

Nevybírám si, koho mám mít ráda a koho ne. Láska mnou odevzdaná závisí na intenzitě lásky přijaté. Ramana Mahariši jednou řekl, že Milost „Já“ je jako nekonečný oceán. Když přijdeš k moři s miskou, odejdeš s plnou miskou, pokud přijdeš s vědrem, odejdeš s plným vědrem. Tak je to přesně i u mě. Jsem ochotná dát lásku každému, kdo ji chce. V žákoví se však musí objevit potřeba milovat mě jako první. „Já“ si nevybírám, komu věnuje lásku a komu ne. Dostane ji pouze ten, kdo ho miluje.

Je přirozeností „Já“, že dává mnohem víc lásky, než přijímá. Někdy může silný tok lásky způsobit slabost těla. Tehdy pozoruji, jak se ptám sama sebe: „Arunáčalo, proč jsi mi dovolila milovat tohoto člověka?“ Tok se nedá zastavit. Pokud mě oddaný opravdu miluje, láska probouzí Milost „Já“, které lásku oddanému opětuje. Milovat je mojí přirozeností. Jsem zaplavena láskou a chci ji rozdávat. Nedokážu tento tok lásky zastavit. Swámí mi někdy připomíná, abych byla opatrnější. Říká, že někteří oddaní sice tvrdí, že mě nyní milují, ale během roku na mě většinou úplně zapomenou. Ze své vlastní zkušenosti vím, že má Swámí pravdu, ale i přes jeho slova „Buď opatrná“ znějící mi v uších, nedokážu proudící lásce poručit.

Když Sáradamma mluví o „Já“, nazývá ho obvykle Srdcem. Oba termíny většinou používá jako synonyma, ale někdy Srdce používá k označení Srdečního centra na pravé straně hrudníku. Toto místo považuje za místo, z kterého vyvstává myšlenka já. V následujícím odstavci Sáradamma mluví o tomto centru a své zkušenosti s ním před realizací a po ní.

Otázka: Slyšel jsem Swámiho vyprávět o tvé zkušenosti Srdečního centra. Byla tato zkušenost trvalá? A k jaké změně potom došlo?

Sáradamma: Když mysl umře v Srdci, smrt je trvalá. Nikdy se už nevyonoří. Nemůžu tuto zkušenost popsat slovy, protože je nepopsatelná. Mohu však říci pár slov k tomu, jak mě tato zkušenost ovlivnila. Nejsou zde už žádné obavy, strach ani touhy. Zkušenost samotná je nepopsatelná.

Před realizací jsem často upadala do samádhi. Při vstupování a vystupování ze samádhi jsem si uvědomovala, že Srdeční centrum se nachází na pravé straně hrudníku. Přesto, od realizace vím, že Srdce není umístěno v těle. Srdce je „Já“ a to je nehmotné. Je zdrojem všeho a nenalézá se ani v těle ani mimo ně. Je všude.

Před realizací jsem často vnímala, jak myšlenka já putuje nahoru a dolů, ze Srdečního centra do hlavy. Byla jsem si neustále vědoma toho, co se odehrává. Když jsem zavřela oči, myšlenka já se navracela do Srdečního centra, ale jen co jsem je otevřela, myšlenka já okamžitě pospíchala zpět do mozku. Když se myšlenka já vrátila do Srdce nenávratně, ucítila jsem v něm sevření a pocit neprodyšnosti (Sáradamma sevřela pěst na pravé ruce a přiložila ji na pravou stranu hrudníku). Měla jsem pocit čehosi pichlavého, jakoby mi v okolí Srdečního centra proběhly stovky mravenců. Když myšlenka já nakonec umřela, bodavý pocit se ztratil a nahradila ho záplava volnosti, otevřenosti, klidu a míru. V tu chvíli jsem věděla, že myšlenka já je navždy mrtvá. Proto jsem hned poté chtěla opustit tělo. Věděla jsem, že o nic víc už nejde. Realizovala jsem „Já“.

Otázka: Když jsem poslouchal kazetu, na které mluvíš ze stavu samádhi ještě před realizací, říkáš, že myšlenka já umřela už v tu dobu. V čem byla realizace odlišná? Jak jsi věděla, že v ten moment nastala smrt myšlenky já?

Sáradamma: Když jsem byla ponořena v samádhi, mysl zmizela jen tehdy, když jsem měla zavřené oči. Hned jak jsem je otevřela, myšlenka já se opět vynořila. Během těchto stavů jsem pocítovala tlak v Srdeční oblasti. Bylo to způsobeno neustále existující myšlenkou já, i když v latentním stavu. Když mysl konečně umřela, žádný tlak v Srdci jsem už necítila a byla jsem schopna otevřít oči bez objevení se myšlenky já. Jen co mysl umřela, otevřela jsem oči a zadívala se na Swámiho. Věděla jsem, že proběhla realizace „Já“ a stejně tak to věděl i Swámi. Byl tak šťastný, až se rozplakal. Po tváři mu stékaly slzy.

Otázka: Jaká byla tvoje první reakce na tuto novou zkušenost?

Sáradamma: Nebyla zde žádná reakce. Prostě jsem věděla, že jsem transcendovala stavy bdění, snění a spánku, že jsem beztvaré „Já“ a že už nepotřebuji tělo. Proto jsem se nestarala o to, zda zůstanu naživu. „Já“ nemůže být ničím ovlivněno. Ten den jsem skoro umřela, ale vůbec jsem se o to nestarala. Věděla jsem, že jsem za zrozením i za smrtí. Pamatuji si, jak jsem otevřela oči, myslím, že to bylo o pár dní později, v domě

rodičů v Guduru a viděla jsem nad sebou plačícího Balu. Myslel si, že umírám. Já jsem si ale z jeho slz nedělala starosti, protože jsem věděla, že jsem nesmrtelná.

Obrázek na straně 121 nakreslila Sáradamma v roce 1984. Hora symbolizuje Arunáču a lotosový květ nad ní zobrazuje Srdce.

Uprostřed koruny lotosu jsou nakresleny dva květy, navzájem převrácené. Horní květ symbolizuje mysl během hlubokého spánku. Ve spánku mysl odpočívá v Srdci. Jde o nevědomé prožívání klidu a míru v „Já“. Krátce před probuzením mysl vstoupí do mozku. Při přechodu myslí do hlavy vychází nahoru pouze myšlenka já, nedotčena žádnými jinými myšlenkami. Jen co se ale dostane do hlavy, ostatní myšlenky se na ni okamžitě nabalí.

Sáradamma říká, že první myšlenky jsou obvykle jednoduché, např. ležím v posteli, potřebuji jít na záchod a podobně. Tyto myšlenky a vjemy jsou na obrázku označeny klikatou čarou vycházející z myšlenky já (květu obráceného nahoru). Během krátké chvíle přicházejí složitější úvahy a spekulace jako například musím jít do práce, mám se před odchodem najíst a podobně. Tyto myšlenky a problémy, se kterými se dennodenně setkáváme, jsou označeny silnější vlnitou čarou, která je stočena kolem myslí (nahoru obráceného květu). Nahuštěné, vytrvalé a složité myšlenky a problémy zatemňují prožitek „Já“.

Na konci každého dne přichází spánek a mysl se noří zpět do Srdce. I když mysl během spánku odpočívá v Srdci, jde pouze o utlumené uvědomění klidu a míru, které je během spánku prožíváno. Sáradamma srovnává intenzitu uvědomění tohoto klidu s intenzitou měsíčního svitu, který prochází skrze silnou fólii. Toto malé množství klidu a míru je užitečné pouze k tomu, aby nám zpříjemnilo spánek. Nelze jej ale srovnávat se zkušeností, kdy je mysl do Srdce ponořená trvale.

Dole, pod Srdečním centrem, se nachází úzký kanál. Sáradamma říká, že když mysl projde skrze tento kanál, dochází k Seberealizaci. Pokud někdo spočívá v samádhi, nebo hluboké meditaci, vědomá mysl se noří do Srdce a zůstává před vyústěním do kanálu.

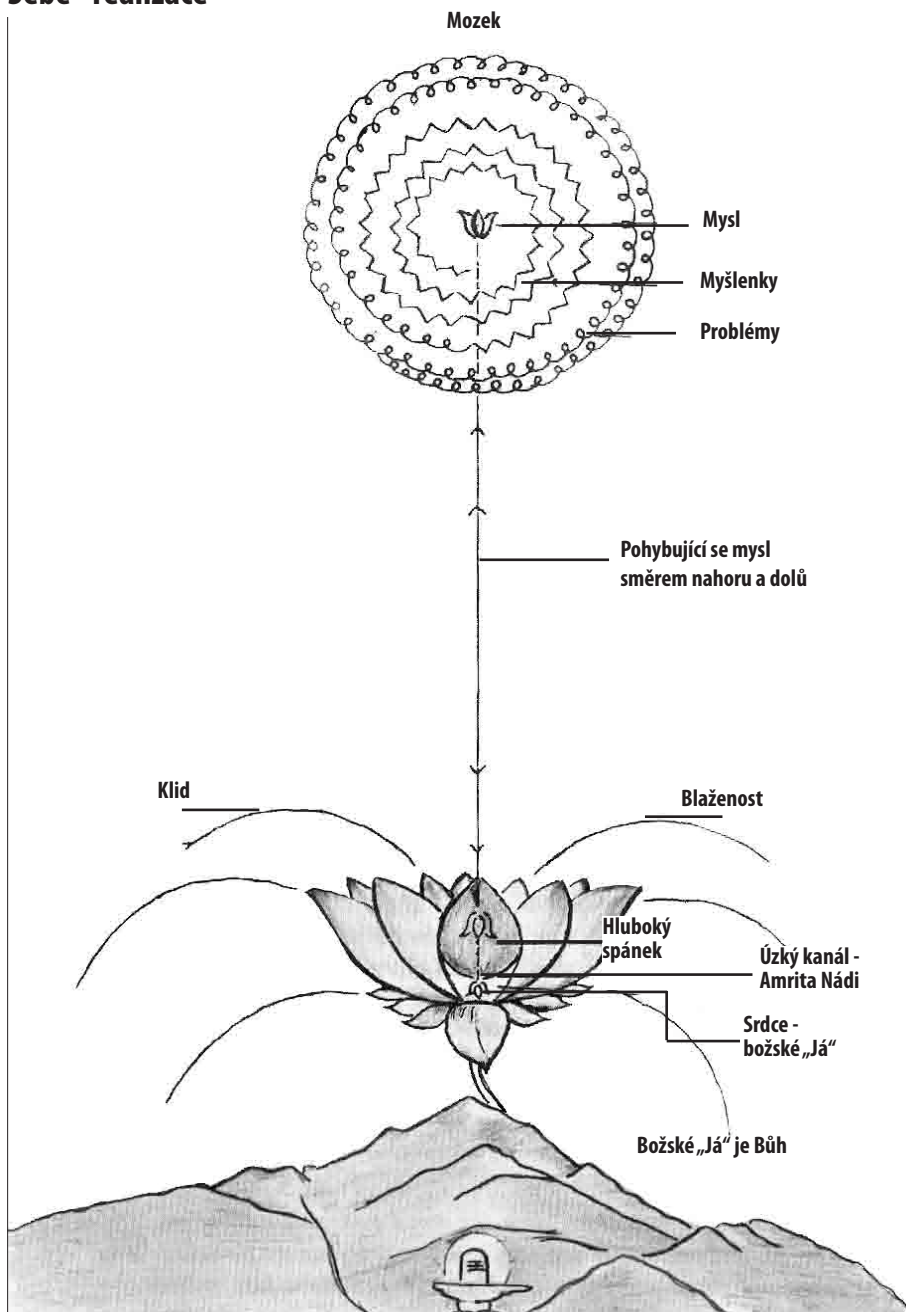
Když mi Sáradamma obrázek vysvětlovala, říkala, že pokud se mysl nachází v místě před vyústěním do kanálu, může nastat pocit silného tahu směrem dovnitř. Dodává, že se tehdy mysl může zaleknout a poté uniknout zpět do mozku. Mysl se bojí oprávněně. Když projde skrze kanál, božské „Já“ ji zničí a dochází k realizaci „Já“. V původním obrázku byly květy spánku a bdění namalovány bíle a mrtvá mysl pod branou, černě.

Šrí Lakshmana komentoval obrázek následovně: „Během zdravého spánku mysl (já) vstupuje do Srdce, ale zůstává zde, aniž by si uvědomovala „Já“. Těsně před probuzením stoupá mysl (myšlenka já) ze Srdce do mozku skrze kanál zvaný „amrita nádi“. Poté mysl okamžitě zakouší svět prostřednictvím pěti smyslů a považuje ho za skutečný. V okamžiku Seberealizace se čirá mysl bez myšlenek a starostí vrací kanálem „amrita nádi“ zpět do Srdce. I když se mysl snaží uniknout, „Já“ ji nakonec vtáhne dovnitř a navždy zničí.

Po smrti myšlenky já zbude pouze božské „Já“, nepřetržitý klid a mír. Když zde není mysl, není tu ani svět ani smrt. Tak jako ozdoby nejsou od zlata, ze kterého jsou

Sebe - realizace

Schéma, které nakreslila Sárada, znázorňující stav Seberealizace.

vyrobeny, odděleny, tak ani svět není mimo „Já“. Božské „Já“ je všeprostupující. Existuje mimo čas a prostor, mimo stavy bdění, snění a spánku.“

Sáradamma: Když jsem byla malá, dlouze jsem vyspávala. Nyní spánek skoro nepotřebuji. Tři, čtyři hodiny mi obvykle stačí. Stejně tak Swámimu. I když spím, neděná se o neuvědomělou činnost tak, jak je tomu u většiny lidí. Když se mě někdo během spánku na něco zeptá, okamžitě mu odpovím, i když spím. „Já“ nikdy neztrácí vědomí a je si vždy vědomo třech stavů: bdění, snění a spánku.

Otázka: Někteří lidé se často pyšní, že podobný zážitek mají ve spánku také. Je to tak běžný úkaz?

Sáradamma: Lidé se chlubí ledačím. Je však otázka, zda většina měla opravdu prožitek „Já“. Mnoho lidí tuto zkušenost nemá, a proto považují za prožitek „Já“ i moment blaženosti nebo klidu myslí. Zkušenost „Já“ je jediná ta, kdy se mysl ponoří do Srdce.

Představte si jeskyni, uvnitř které žije nelítostný démon. Pokud vstoupíte dovnitř, mohou se stát tři věci. Buď vás démon zabije, nebo se vám podaří utéci, anebo si rozbijete hlavu o skálu při pokusu o útěk a umřete. U přemísťování myslí do Srdce jít jde o něco podobného. Buď božské „Já“ mysl docela zničí, nebo mysl stihne před únikem zpět do mozku nakrátko prožít zkušenost „Já“, anebo tělo tuto napjatou zkušenost nepřežije. Poslední možnost předurčuje nutnost další inkarnace ve vyšších sférách.

Většina lidí, kteří tvrdí, že měli zkušenost božského „Já“, ve skutečnosti neví, že se jejich mysl nedostala ani do blízkosti Srdce. Ale i když mysl vstoupí do Srdce, je tu neustále přítomna myšlenka já, která klid božského „Já“ zakouší. Pravá zkušenost „Já“ je prožívána pouze tehdy, pokud mysl naprosto zmizí, a to buď v dočasných stavech samádhi, nebo trvale v Seberealizaci. Obě tyto zkušenosti jsou velmi vzácné.

Je velice obtížné, aby se mysl dostala do Srdce. Těsně před dosažením cíle je většinou pocíťován strach ze smrti. Mentální prožitek klidu a míru, který si lidé obvykle přivlastňují, se odehrává mimo Srdce. Všichni jsou v myslí. Lidé, kteří si myslí, že je tato zkušenost prožitkem „Já“, klamou sami sebe.

Během dřívějších rozhovorů Sáradamma vysvětlovala, že emoce jako zlost a vztek se jí nijak nedotýkají. Porovnávala je s přicházejícími a odcházejícími obrázky promítanými na plátně „Já“. Stejně tak se to dá říci o jejím chování. Ona je „Já“ a ne tělo. Proto není dotčena žádnou činností, kterou tělo vykonává. Následující slova byla odpovědí pro jednoho z hledajících, který džňániny hodnotil podle chování, jaké on pokládal za správné a duchovní.

Sáradamma: Nic mě nenutí k tomu, abych se chovala podle představ hledajících. Osoba, jejíž já bylo navždy zničeno, nemá potřebu popírat svoji přirozenost. Moje zkušenost „Já“ je neměnná a v žádném případě se mne nedotýká žádná činnost, kterou zrovna dělám. Nepotřebuji souhlas okolí pro to, co je děláno a je mi lhostejné, pokud se to někomu nelíbí. „Já“ není tělo a není dotčeno myšlenkami ostatních lidí.

Nikdy nemůžete hodnotit džňánina podle toho, co říká nebo dělá. Existuje jeden starý příběh. Krišna s Ardzunou na svých cestách navštívili dům starého muže, který měl zálibu v hromadění peněz. Byl k oběma velmi nevrlý, ale Krišna mu přesto

při odchodu poželhal a řekl, že jeho bohatství ještě vzroste. Následující den navštívili dům chudého muže, který vlastnil pouze jednu krávu. Muž se k nim choval velice vstřícně. Při odchodu mu Krišna poželhal se slovy, že jeho kráva brzy umře. Ardžuna byl chováním Krišny velice zmaten a žádal po něm vysvětlení.

Krišna odpověděl, že bohatý muž byl připoutaný k penězům. Tím, že mu poželhal větším majetkem, jeho připoutanost vzroste. Větší bohatství bylo pro něj kletbou. Chudý muž měl jedinou připoutanost, a to ke své krávě. Proto mu poželhal se slovy, že mu kráva brzy umře.

Chování džňánina je často nepředvídatelné a neočekávané. Nikdy ho ale nemůžete hodnotit z pohledu běžného lidského chování.

Sáradamma opakovaně tvrdí, že nemá mysl a že je realizovaná bytost, které já navždy umřelo. Chování Sáradammy a Swámího se jeví jako běžné chování ostatních lidí. Když se na ně zahledíte, je někdy úplně nepochopitelné, jak mohou vykonávat všechny činnosti bez přítomnosti mysli. Jednou jsem se na to Sáradammy zeptal. Ukázal jsem na to, že mají se Swámím velmi dobrou paměť a přijde mi, že jim nikdy nedělá potíže řešit problémy, které jsou pro většinu lidí obtížné. Další můj postřeh byl, že jak Swámí tak Sáradamma přemýšlejí a jednají jako běžní lidé. Zeptal jsem se jí, jak jsou tyto schopnosti v souladu s tvrzením, že nemají žádnou mysl. Sáradamma mi odpověděla: „Před realizací byly všechny činnosti konány božským „Já“ skrze klidnou mysl. Mysl se jevila, že existuje, ale nyní, vše co musí být vykonáno, je děláno přímo božským „Já“.

Při jedné příležitosti byla Sáradamma sdílnější a řekla: „Nemám mysl. Džňánin nemá mysl. Píše-li se někde, že džňáninové mají mysl, byť i jen slabou, není to pravda.

Ramana Mahariši používal metaforu, ve které mysl džňánina přirovnal k dennímu svitu měsíce, stěží postřehnutelnému, který nedělá nic užitečného, protože světlo ve skutečnosti vychází ze Slunce. Toto ale není úplně pravda. Mahariši to říkal lidem, kteří nedokázali akceptovat skutečnost, že džňánin nemá žádnou mysl. V některých knihách je uvedeno, že džňáninové mají ještě „prarabha karmu“, osud, který musí být v tomto životě dokončen, a když tělo celou „prarabha karmu“ vyčerpá, teprve pak umírá. Džňáninové nemají žádnou „prarabha karmu“, protože nemají tělo. Nebojím se říkat tuto skutečnost, i když vím, že je to pro mnoho hledajících těžko pochopitelné.

Mysl je pouze nástrojem uvnitř, který se jeví, že pracuje, protože ho oživuje božské „Já“. Když se mysl ponoří do Srdce a je božským „Já“ zničena, pochopíte, že byla vždy závislá na „Já“ a bez něj by byla uvnitř zcela zbytečná. Vše je děláno božským „Já“. Dívání se, otáčení hlavy, mluvení, kráčení atd. Před realizací si představujete, že je to mysl nebo tělo, které vše konají. Po realizaci ale zjistíte, že vše koná „Já“. Sáradamma tvrdí, že svět není nic jiného, než mysl. Logicky z toho plyne, že džňánin bez přítomnosti mysli již nevnímá svět jako svět.

Otázka: Udělala jsi dva závěry. První, že svět není ničím jiným než myslí a druhý, že realizovaná bytost nemá mysl. Pokud jsou oba tyto závěry pravdivé, jak vidíš svět ty, když nemáš mysl?

Sáradamma: Nevidím svět, vidím pouze božské „Já“. Vidění toho, že vše kolem je „Já“, je mojí přirozeností natolik, že někdy zapomínám, že hledající nevidí totéž, co vidím já. Když se stane něco takového, rozpomenu se pouze tehdy, když ho slyším mluvit a uvědomím si, že mluví a dívá se na svět z pozice mysli. Nemajíc mysl, proplouvá Sáradamma životem bez jakýchkoliv přitěží mysli. Důsledky jsou někdy až překvapivé.

Někdy jezdím do Bangaloru navštívit sestru. Po dobu, co jsem mimo ášram, na něj úplně zapomenou, protože zde není přítomna mysl, která by mi připomínala jeho existenci. Když se vracím do ášramu, je pro mě cizí. I když mi je vše důvěrně známo, jeví se mi, jako bych tu byla poprvé. Od doby, co nemám mysl, neexistuje ve mně nic, co by mi připomínalo kontinuitu s minulostí. „Já“ existuje v přítomné chvíli a nemá vztah k minulosti, každá zkušenost je pro mě nová a čerstvá. Když se nacházím v sestřině domě, tak je pro mne tento dům vším. Pokud jsem v ášramu, existuje pro mě pouze ášram. Kdykoliv se nacházím někde jinde, neexistuje ve mně žádná připoutanost k minulosti anebo něco jako očekávání budoucnosti.

Před realizací byla mysl Sáradammy plná myšlenek na Swámiho. Když mysl zanikla, automaticky byly odstraněny také tyto myšlenky. Láska, kterou však myšlenky probudily, proudí i nadále.

Před realizací jsem nemohla od Swámiho odtrhnout oči. Myslela jsem na něj pořád. Moje mysl si byla neustále vědoma jeho přítomnosti. Po realizaci mysl zanikla a já jsem najednou zjistila, že už necítím nutkání hledět na něj víc než dvě nebo tři minuty. Myšlenky zanikly, ale láska je nezničitelná. Jediný rozdíl je ten, že před realizací se jednalo o lásku z pozice mysli. Nyní je tu láska prýšticí z božského „Já“. Stejná láska božského „Já“ proudí ze Swámiho. Swámi je moje Srdce a já jeho.

• *Zkoušky a metody učení*

Sáradamma přiznává, že ji na cestě k realizaci pomohlo mnoho Swámiho testů a zkoušek. Tuto metodu používá také pro své žáky, kterým tak zmenšuje ego a pomáhá jim v duchovním pokroku.

Sáradamma: Pro realizaci je kromě čiré mysli potřebná intenzivní láska ke Guruovi a na druhé straně stejně silný respekt. Pokora je nutná. Guru testuje žáky neustále. Pokud zde není přítomna pokora, ego hledajícího bude okamžitě reagovat a žák nemá šanci zkouškou projít. Já jsem během sádhany prošla mnoha testy. Některé zkoušky moji lásku a oddanost a jiné byly potřebné pro zkrocení mého narůstajícího ega. Všechny tyto testy byly nezbytné.

Hledající se může určitou dobu cítit jako by byl v nebi, protože se mu dobře medituje a cítí lásku proudící od svého Gura. Ale stačí, aby se na vás Guru trochu nazlobil anebo si vás nějaký čas nevyšímal a pocit spokojenosti jako mávnutím kouzelného proutku zmizí. Na takových testech se pozná duchovní pokrok v praxi. Vštěpují hledajícímu pokoru a odevzdanost, protože díky nim si uvědomuje, jak vratké jsou dosažené duchovní výsledky.

Udržuji ego pod kontrolou tím, že dovedou žáka k uvědomění si své maličkosti. Až když je láska žáka přítomna při všech testech, kterými prochází, teprve pak je připraven na realizaci „Já“. Některé ze zkoušek, kterými jsem u Swámiho prošla, se jevíly trochu kruté nebo zbytečné, ale nebylo to tak, že by si Swámi sedl do chatky a přemýšlel: „Dnes otestuji Sárada tím a tím způsobem.“ Swámi je „Já“ nemající mysl, která by tyto myšlenky vytvářela. Všechny zkoušky přicházely spontánně. Swámi nad nimi nepřemýšlel. Bylo to božské „Já“, které mě zkoušelo, protože jsem to potřebovala.

Jelikož jsem realizovala „Já“, mnoho žáků myslí způsobem: „Aha, Sárada mě zkouší.“ Já zkoušky neplánuji, ani nad nimi nepřemýšlím, není tu já, které by to dělalo. Je tu pouze „Já“. Pokud žáka uhodím, nevšímám si ho, anebo mu ušetřím lekci, aby byl pokornější, je to pouze božské „Já“, které žáky zkouší. Pokud se žák nazlobí a chce útok vrátit, tak u zkoušky propadl. K podobným zkouškám tu dochází často. Božské „Já“ vidí výsledky u každé zkoušky a zaznamenává, jak skromný, pokorný a bez ega žák je. Když se mysl žáka zcela vyčistí, nejsou už zkoušky potřebné. Božské „Já“ mysl nadobro zničí.

Sárada: Pokud myslíš často na světské věci, tvoje mysl se zašpiní. Z duchovního hlediska je mysl jako zrcadlo. Je užitečné pouze tehdy, pokud je čisté. Když jej necháváš venku, brzy se zapráší a zašpiní tak, že se v něm neuvidíš. Pokud necháváš zrcadlo uvnitř, zůstane čisté a může být kdykoliv použito. Když se mysl potuluje po světě a nabírá vásany, připoutanosti, brání jí to v tom, aby si uvědomovala světlo vycházející z „Já“. Pokud mysl v potulování zastavíš a obrátíš její pozornost k Bohu, pak tě žádné vnější vlivy a vásany neohrozí. Je to stejné, jako když necháš zrcadlo položené ve skřínce.

Někdy mysl potřebuješ použít. Při té příležitosti ji vyndáš ze „skřínky“, uděláš to, co je třeba a vrátíš ji zpět. Když mysl nepotřebuješ, uklidíš ji zpět do „skřínky“ (mysli na Boha), jinak se zašpiní.

Když přijde žák ke Guruovi poprvé, zadívá se Guru na jeho mysl a vidí všechny jeho nahromaděné vásany. Pokud žák zůstane u Gurua, Guru ho začne testovat a zjistí, jak silná je jeho oddanost. Guruovy zkoušky přicházejí automaticky a čistí mysl žáka tak, že odstraňují jeho nedostatky. Když Bůh nebo Guru žáka testuje, má to vždy dobré výsledky.

Tím, jak Guru postupně očišťuje mysl hledajícího, začíná žák prožívat stavy klidu a blaženosti. Hledající si ale začne okamžitě myslet, jak duchovně pokročil a ego začne růst. Když to Guru vidí, automaticky tvoří nové zkoušky, které růst ega hledajícího zastaví. Žák si většinou ani není vědom, že jeho ego narůstá. Guru to pozná a okamžitě spustí opačný proces. Pro Gurua je mnohem jednodušší chytit ego v jeho vzrůstající formě, než když už je plně vyvinuté. Ego je jako křivý strom. Pokud strom začnete narovnávat v době, kdy je malého vzrůstu, je ještě jednoduché opřít ho o tyč, která ho postupně vyrovná. Kdybyste čekali až do doby, než vyroste, bylo by s ním mnohem více práce.

Sárada už v předchozích pasážích hovoří o tom, že se někdy může žákům jevit, že se zlobí. Vysvětluje, že když je „Já“, nemůže se ve skutečnosti zlobit. To, co

se jeví jako zlost, je pouhým obrázkem, který přichází a odchází na plátně božského „Já“. Často používá hněv jako prostředek k vyčištění mysli hledajícího.

Sáradamma: Někdy se zdá, že se na žáky zlobím. Není to ale hněv, který si hned většina lidí představí. Když vidím ego žáka narůstat, může se zdát, že se zlobím, abych růstu ega zamezila, ale můj hněv nevychází z ega.

Pokud například perete oblečení tak, že s ním mlátíte o kámen, neznamená to, že na ně máte vztek, ale pouze používáte tu nejlepší metodu k tomu, abyste prádlo zbavili špíny. Podobně, i když se já na žáky rozčílím, jde ve skutečnosti o proces čištění a vyprázdnění mysli tou nejúčinnější metodou. Ve skutečnosti se ale vůbec nezlobím, pouze se to tak jeví.

Sáradamma používá svůj hněv i k probuzení strachu v mysli hledajících, jakmile pocítí, že žák potřebuje mít strach z Gurua, stejně tak jako potřebuje mít k němu lásku.

Sáradamma: Není na škodu, když se žáci Gurua trochu obávají. Já si s hledajícími hraji a směji se, ale někdy se na ně i zlobím. Pokud je u sebe nechám dlouho jen tak, jejich ego začne vzkvétat. Proto je vždy dobré se na ně trochu nazlobit a zarážet tak růst ega. Žáci tak nikdy nevědí, kdy se opět nazlobím, a tak se stávají bystřejšími. To je dobře. Obavy jsou pro žáky dobré, protože je nutí více myslet na Boha nebo Gurua.

Žák si může dělat na můj účet legraci a já se zasměji. Když to udělá jiný žák, má reakce může být zcela opačná. Nelogičnost všeho a neschopnost žáků předvídat moje reakce žáky znejistuje říkat cokoliv, co je napadne a nutí je tak udržovat ego pod kontrolou. Prosím pochopte, že si nevybírám, na koho se nazlobím a na koho ne. Výbuchy hněvu přicházejí spontánně z božského „Já“. Objeví se, protože jsou zrovna potřebné pro žákův duchovní pokrok. Čím více se na žáky zlobím, tím více jim projevuji lásky.

Kamarádít se s džánáninem je obtížné. Nejdůležitější je pokora. Díky síle vycházející z božského „Já“ se ego žáka různě vybíjí. Někdy se žákovi může zdát, že se na něj Guru zlobí, ale to je jen projekce rozpoložení žakovy mysli.

Pokud žák dokáže proces rozeznat a zůstává pokorný, jeho ego se zmenšuje, protože tím více Milosti proudí od Gurua a pomáhá ho duchovně očistit. Vyvolá si tím mnohem víc lásky Gurua, což mu přináší hlubší klid. Když je ego silné, může se zdát, že se Guru zlobí dlouho. Žákova mysl tak zůstane neklidná a láska nemá takovou intenzitu.

Hněv Gurua je ve skutečnosti specifická forma Milosti. Následovat úspěšně cestu, kterou prošla Sáradamma, znamená akceptovat cokoliv, co Guru udělá nebo řekne. Otázky týkající se chování Gurua jsou záležitostí ega. Opravdový žák pokorně akceptuje každé Guruovo rozhodnutí nebo příkaz.

Cokoliv Guru dělá, je správné. Guru je „Já“, a proto nedělá nic špatně, i když se může jeho chování jevit ze světského pohledu jako nesprávné.

Když žák považuje činnost Gurua za nedobrou, nemůže od Gurua nic dobrého ani přijmout. Pokud považuje vše, co Guru dělá za správné, proudí k němu Milost. Když Guru řekne, skoč do moře, měli byste skočit, i když neumíte plavat.

• *Mysl a její guny*

Sáradamma sleduje pozorně stav mysli všech žáků v ášramu. Vidí její stav u hledajících zcela jasně a často tento proces popisuje pomocí tří gun. Guny podle hinduistické terminologie znamenají tři základní předpoklady pro existenci projevu.

Nauka je podobná čínské teorii jin-jang. První guna, zvaná sattva, znamená čirost a harmonii, druhá je známa jako radžas (činnost, popudlivost) a třetí tamas, což značí nečinnost a tupost. Mysl je obvykle složena ze všech tří gun a její momentální stav závisí na tom, která z gun převládá. Sáradamma u žáků sleduje změny mysli a varuje je, když jim v mysli převládá radžas nebo tamas. Radžas považuje Sáradamma, podobně jako Swámi, za vyšší, než tamas. Tvrdí ale, že cílem duchovní praxe je proměnit mysl na mysl sattvickou, pro níž je ponoření se do Srdce nejjednodušší.

Sáradamma: Když jsem přišla ke Swámimu poprvé, byla moje mysl naplněna radžasem. Často jsem se na Swámioho zlobila. Když zkoušel moji oddanost, moji první reakcí byl vždy hněv. Přesto, že byla má oddanost ke Swámimu silná, nikdy jsem nedokázala přijmout jeho kritiku bez hysterie.

Pomalou, po letech strávených společně, uzemnil Swámi moje ego a radžasickou mysl vystřídal mysl sattvická. Pokud je mysl žáka ponořena do tamasu, je zcela nemožné transformovat ji hned na mysl sattvickou bez toho, aby prošla radžasem. I v případě, že žákova mysl není silně tamasická, a odevzdaností a meditací ji lze postupně eliminovat, je stupeň radžasu nezbytný. Mnohahodinové sezení v meditaci není natolik důležité. Někdy může přílišná meditace mysl jen otupit a zanechat ji v trvalém tamasickém stavu. Stejně tak není natolik důležitý bezmyšlenkovitý stav mysli, pokud v něm nepřichází klid a mír, ale pouze polovědomá ztuhlost. V tomto stavu nedosáhne žák žádného pokroku.

Když žák medituje se zavřenými očima, mysl se často zatoulá a vynoří se mnoho myšlenek. Pokud žák nechá během meditace oči otevřené, obtěžuje ho myšlenek mnohem méně. Není nezbytné medítovat celý den. Půl hodiny ráno a půl hodiny večer stačí. Meditace žákovi pomůže udržet mysl v tichosti a sattvě. Když zjistíš, že nedokážeš během meditace eliminovat tamas, je dobré provádět džapu, nebo intenzivně myslet na formu Gurua.

Otázka: Když jsem byl před rokem v Ramanášramu, potkal jsem tam Paula z Austrálie, který byl po celou dobu v polovědomém stavu. Říkal, že medituje celý den. Nikdy se nemyl, nechodil na záchod. Veškeré své potřeby dělal do oblečení. Bylo s ním obtížné mluvit, protože byl neustále ve stavu, kdy nic nevnímal a jeho slovům nebylo vůbec rozumět. Říkal, že meditoval a nyní chce být sám. Mnoho lidí ho považovalo za blázná, až si pro něj přijel konzul z Austrálie a zavedl ho do nemocnice v Madrásu. Doslechl jsem se, že se dal po týdnu do pořádku a nyní normálně funguje.

Sáradamma: Ano, toto je přesný popis tamasického stavu. Žena, která se mě pokoušela zabít, byla také pohlcena v tamasu. Tito lidé se mohou jevit zcela ponoření do meditace, anebo být zcela oddaní, ale přesto je to všechno jen na povrchu. Sattvický stav bez myšlenek je něčím jiným. V tomto stavu je přítomen klid a mír a plně uvě-

domění sebe sama. Je těžké tohoto stavu dosáhnout a obvykle pak trvá pouze pár minut. Jestli někdo dokáže udržovat tento stav pravidelně, pak není třeba přes den vůbec meditovat. Pokud v něm setrváte půl hodiny ráno a večer, tak přesně taková formální meditace je pro žáka potřebná.

Sáradamma: Mysl je vždy složena z radžas, tamasu a sattvy. Tyto první dva komponenty se neustále mění. Mysl nikdy není pouze radžasická nebo tamasická. Když něčí mysl označím za tamasickou nebo radžasickou, míním tím to, že daná guna v mysli převládá. Další dvě jsou přítomny také, ale mají menší vliv. Čistá sattva, nebo také suddha sattva už není stavem mysli jako takovým. Je to pouze jiný název pro „Já“.

Džňánin nemá mysl, ale dá se říci, že je v nepřetržitém stavu suddha sattvy. Mysl je pouze kombinací radžas a tamasu. Kdykoliv převažuje sattva, mysl utichá a projevuje se „Já“.

Když někdo medituje, převládající guny se rychle mění. Pokud převládá radžas nebo tamas, meditace je téměř nemožná. Když zavládne sattva, žák by měl věnovat meditaci maximální množství času.

Sáradamma: Někteří lidé v ášramu považují odevzdanost pouze za určitou pózu. Swámi jim někdy vypráví příběhy, které se udály během její sádhany. Většina pak ale věří tomu, že pokud se budou ke Swámimu chovat stejně, jako jsem se chovala já, mají realizaci od Swámiho jistou. Tito lidé, především ženy, porušují pravidla v ášramu, sedávají na Swámiho verandě a předstírají, že bez něj nemohou žít a chtějí zůstat v ášramu trvale. Tito lidé obvykle vědí o tom, jak mě Swámi mnohokrát zkoušel, dokonce i tak, že mě z ášramu poslal pryč. Když potom těmto lidem se Swámim řekneme, aby opustili ášram, myslí si, „Aha, toto je jenom zkouška. Nezáleží na tom, co Swámi říká nebo jak se zlobí, zůstanu tady.“

Swámi mi však dovolil dělat toto vše jen díky mé naprosté odevzdanosti. Byla jsem mu bláznivě oddaná. Tito lidé ale nejsou skutečnými žáky. Myslí si, jak oplývají láskou a odevzdaností, ale hluboko v nich je motiv zcela jiný: udělat dojem na lidi, aby všichni viděli, že jsou považováni za Swámiho žáky. Takoví lidé se jen přetvařují a jejich takzvaná oddanost je pouze projevem ega.

Tito lidé jsou permanentně ponořeni v tamasu a je téměř nemožné je z něj dostat ven.

Představte si hrnec s vařící se vodou, na jehož okrajích jsou zbytky mléka. Když pod hrncem zapálíme oheň, voda s mlékem se začne vařit a mléko postupně pokrývá povrch vody. Běžný pozorovatel si tak může myslet, že se v hrnci vaří jen mléko, i když je ve skutečnosti hrnec plný vody, kterou překryla vrchní vrstva mléka. Takto je tomu i s mnoha oddanými. Na povrchu se jeví jako oddaní a ostatní je za takové i považují, ale jejich oddanost je pouze povrchní a v jejich srdcích žádná láska není. Mnoho oddaných má mysl plnou tamasu. Jsou to většinou ti, kteří mají pouze zanedbatelné množství radžas. Radžas je obvykle mezistupeň k sattvě. Vždy je dobré, aby měl žák alespoň trochu radžas. Samozřejmě, že i radžas musí být nakonec eliminován, ale dokud je přítomen, pomáhá žákům bojovat s tamasickou myslí, která je někdy zcela pohltil.

• *Rady pro hledající*

Žáci často prosí Sáradammu, aby jim pomohla se sádhanou. Těmto oddaným Sáradamma obvykle radí zcela se odevzdat Guruovi. Tuto cestu vyzkoušela na sobě a s úspěchem. V poslední kapitole radí Sáradamma žákům, jak to dělat co nejučinněji, jak správně meditovat a jak se poprat se světem.

Sáradamma: Mnoho žáků je plno pochybností a otázek. Dávají otázky, dostávají odpovědi, ale všechny odpovědi přinášejí další a další dotazy. A tak to jde stále dokola. Není dobré mít příliš mnoho pochyb a otázek. Pokud vzniknou v myslí otázky, měl by je žák všechny odevzdat Guruovi, a ne se stále divit odpovědím, které mu Guru poskytne.

Ani Swámi, ani já jsme neměli během naší sádhany žádné pochybnosti. Swámi před tím, než navštívil Ramanu Maharišiho, přečetl mnoho filozofické literatury. Nikdy se ale Ramany na nic nezeptal, neměl žádné pochybnosti. Swámi se někdy chtěl pobavit o filozofii i se mnou, ale mě to nikdy moc nezajímalo. Většinou jsem se mu ani nesnažila porozumět. Zůstávala jsem v tichosti a absorbovala Milost, která vyzařovala z jeho tváře.

Oddaní by měli být přesně takoví a udržovat mysl v tichosti. Pokud chtějí nad něčím přemýšlet, měli by myslet na Boha či Gurua a nemít žádné pochybnosti a otázky. Když jsme ještě s Balou navštěvovali Swámiho, Bala se pořád na něco vypytał. Nikdy nebyl spokojený. Kladl neustále otázky typu: „Odkud vychází slunce?“, „Kde se tu vzaly hvězdy a měsíce?“, Jak a proč byl stvořen svět?“. Není nijak užitečné pít se po odpovědích na tyto otázky. Je lepší udržovat mysl v tichosti.

Otázka: Je užitečné představovat si v myslí tebe a Swámiho?

Sáradamma: Ano, to je dobré. Je vždy prospěšné myslet na Swámiho i na mě. Dělal jsem to během své sádhany velmi často.

Otázka: Mám pořád mnoho tužeb. Jak se jich mám zbavit?

Sáradamma: Není dobré touhy potlačovat, ať jsou sebesilnější. Mnohem lepší je odevzdat je Bohu.

Otázka: Jak to ale mohu udělat?

Sáradamma: Buď sebedotazováním anebo nahrazením tužeb myšlenkami na Boha. Když jsem praktikovala sádhanu, měla jsem mysl plnou myšlenek na Swámiho. Představovala jsem si, že je mým dítětem a hrajeme si spolu v krásné zahradě.

Někdo se může nechtěných myšlenek zbavit i touto cestou. Např. pracuješ a pak s prací skončíš, začneš dělat něco jiného, ale myšlenky týkající se předešlé práce jsou tu s tebou neustále. Když dojde k něčemu takovému, vytěsni všechny tyto myšlenky myšlenkami na Boha. Jiné myšlenky pak nemají šanci vyvstat.

Je velmi těžké oprostít se od všech tužeb. Čím déle je člověk s sebou nosí, tím obtížněji se jich vzdává. Když žije někdo obyčejným životem a o Bohu začne přemýšlet až někdy ve stáří, je pro něj velmi těžké zbavit se všech tužeb. Touhy už jsou ve stáří silné. Pokud někdo myslí na Boha celý život, bude na něj myslet i ve stáří.

Sáradamma: Abys následoval cestu lásky a odevzdanosti úspěšně, musíš Gurua milovat bez jakéhokoliv očekávání. Pokud miluješ Swámiho a mě jen proto, abys získal

realizaci, nejde o skutečnou lásku, ale o pouhé očekávání. Snažíš se nás tak jen využít k tomu, abys dosáhl cíle. Člověk musí milovat Gurua, božské „Já“, jen kvůli lásce samotné. Pokud po něčem skrytě touží, nejedná se nikdy o lásku. Touha po vysvození musí být odstraněna také.

Nikdy jsem během sádhany netoužila po realizaci. Chtěla jsem jen Swámiho, být s ním neustále. Když se mi Swámi snažil vysvětlit zkušenost božského „Já“, nezajímalo mě to. Netoužila jsem být bez myslí, ve stavu, ve kterém bych už nemyslela na Swámiho.

Pokud je tvým motivem odevzdanosti ke mně realizace, tak nejsi o nic lepší než opice, která předstírá kamarádství s člověkem jen proto, aby mu ukradla mango, které člověk drží v ruce. Kdyby opice člověka opravdu milovala, dal by jí to mango sám. Když jsou ale oči opice neustále upřené na mango, člověk si je toho vědom a nikdy tak opici nedovolí, aby mu jej ukradla.

Je obtížné najít pravého hledajícího. Mnoho lidí sem přijde, řeknou, že se mně i Swámimu odevzdávají, ale jejich odevzdanost je pouze povrchní. Když odejdou, brzy na nás zapomenou a nikdy se nevrátí.

Já jsem byla připravena pro Swámiho umřít. Odevzdala jsem mu tělo, mysl a nedokázala jsem žít bez myšlenky na něj. Nebyla jsem jednou z hledajících, která by Swámiho milovala jen napůl. Jsem připravena odevzdat žákovi všechnu lásku, pokud se mi zcela odevzdá. Většinou však cítím, že se žáci odevzdávají pouze částečně. I když mi žák řekne, že se mi plně odevzdává, nevěřím tomu. Guru dokáže vidět žákovu předurčenost k duchovní cestě i stav jeho myslí. Před Guruem nic neschováš.

Sáradamma: Milovat Gurua a tajně doufat, že díky tomu člověk získá realizaci, je špatné. Neměl bys od Gurua chtít nic, kromě jeho lásky.

Otázka: Ale není láska ke Guruovi s nadějí, že bude láska opětována, také jen láskou kvůli něčemu, jako je tomu třeba s láskou kvůli realizaci?

Sáradamma: Ne. Chceš-li lásku od Gurua, pak to tvou lásku k němu ještě více posílí. Pokud chceš Guruovu lásku, musíš na něj neustále myslet. Musíš se mu snažit dávat více a více své lásky. Cokoliv, co tě přiměje milovat Gurua ještě víc, je dobré.

Není ani dobré přemýšlet o budoucí realizaci. Takovou věc si nejde naplánovat. Člověk by se měl snažit být stabilizován v tichosti, klidu a míru v přítomném okamžiku. Přemýšlení o budoucnosti a předpovídání vlastní duchovní kariéry je pouhé mrhání energie. Christopher se jednou Swámiho zeptal, zda realizuje „Já“, pokud se Swámim zůstane v ášramu tři roky. Swámi se jen zasmál a řekl mu, že se u realizace nejedná o tříletý bakalářský kurz.

Někteří cizinci, kteří jsou zvyklí na to, že si mohou koupit cokoliv, jako je tomu v jejich zemi, se snaží ocenit i realizaci „Já“. Myslí si, že je cenou tříletého či pětiletého praktikování meditace. Měli by se vzdát všech myšlenek o tom, že něco mohou získat.

Pokud miluješ někoho víc než ty ostatní, nejedná se o skutečnou lásku. Je to jen připoutanost vytvořená touhou. Milovat všechny věci stejně, vidět ve všem „Já“, to je opravdová láska. Když realizuješ „Já“, pak tak, jako jsi byl kdysi pln animální lásky proudící v těle, stejně tak ti nyní v těle ve všech žilách a tepnách proudí božské „Já“.

Je to láska, která spojuje svět dohromady a podepírá ho. Bez lásky by nebyl nic jiného, než nehybnou věcí. Stejně tak je to i s lidským tělem. Bez lásky nebo „Já“ by tělo bylo jen nehybnou hroudou. Všechna láska je stejná, ale jiná láska než je láska k Bohu je pouhé plýtvání.

Když dva lidé milují jeden druhého, vezmou se, co ve skutečnosti milují? Milují navzájem pouze svá těla a mysl (ega). Pokud muž ve své ženě miluje „Já“, nebude nikdy smutný, až tělo ženy umře, protože bude vědět, že se ve skutečnosti nic nestalo. Pokud se dva lidé vezmou a věnují všechnu lásku jen jeden druhému, stavějí kolem sebe silnou zeď. Nezbyvá jim už žádná láska k Bohu, nebo k „Já“, a proto ani oni nikdy nepocítí lásku „Já“, která je součástí všeho. Dvojice, které milují pouze sami sebe, nemohou nikdy poznat božské „Já“, protože jsou příliš zaměstnání svou myslí a tělem, a tak jim nezbyvá žádná láska k „Já“.

Z duchovního pohledu je ideální vztah mezi mužem a ženou takový, že spolu žijí jako bratr se sestrou a namísto vzájemného plýtvání láskou jednoho ke druhému věnují všechnu lásku Bohu.

Sáradamma: Někteří lidé sem přicházejí proto, abychom jim se Swámim vyplnili jejich touhy. Přicházejí ke Swámimu s osobními problémy a očekávají, že je Swámi za ně vyřeší. Někdy přijdou i za mnou. Některé ženy po mně chtějí, abych jim požehtala, protože nemohou mít dítě. Když se lidé snaží Swámimu vykládat svoje osobní problémy během daršanů, zcela je ignoruje a zůstává tiše.

Pokud jsou už někdy moc dotěrní, řekne jim, že všechny jejich problémy jsou způsobeny omezeností ve vidění. Mně nevádí poslouchat stížnosti těchto lidí. Ráda rozdávám lásku každému. Jen pokud vidím v jejich očích zlo, odmítám se na ně podívat. Ani Swámi ani já ale nepomáháme lidem vědomě. Pokud je odevzdanost u lidí silná, Milost proudí automaticky sama. Když za námi lidé chodí se svými osobními problémy, je to jenom důkaz jejich malé odevzdanosti. Kdyby nám byli opravdu odevzdaní, tělem i myslí, neexistoval by žádný prostor pro jakékoliv problémy.

Otázka: Byl jsem v přítomnosti mnoha Guruů. Někdy jsem cítil klid a mír a někdy ne. Pokud jsou tyto lidé všichni ve stejném stavu, proč se prožitek klidu a míru liší?

Sáradamma: Pokud tyto lidi všichni realizovali „Já“, tak je u všech stejná síla. „Já“ nemá žádné úrovně, je pořád stejné. Pokud cítíš u daného Gurua více klidu, znamená to pouze, že je mezi vámi zvláštní napojení. Dva žáci na stejné úrovni mohou navštívit jednoho Gurua, a přitom jeden z nich může cítit sílu, kdežto druhý ne. Ten, který cítí zvláštní sílu, je pravděpodobně předurčen stát se Guruovým žákem, zatímco osudem druhého žáka je hledat Gurua jinde.

Sáradamma: Před realizací jsem často myslela na to, jak skvělý Guru je Swámi. Nyní vím, že to byl jen projev ega. Myslet si, že jeden Guru je lepší než ten druhý je projev ega, protože si žák okamžitě myslí, že je lepší než ti, kteří Gurua nemají.

Když žák medituje, může ego narůst už jen díky tomu, že si pochvaluje, jak skvělou měl meditaci. Myslí si: „Měl jsem úžasnou meditaci. Pokud budu takto nadále pokračovat, určitě dosáhnu realizace už v tomto životě.“ Myslet si, že někdo medituje dobře, je pouze projev ega.

Sáradamma: Když člověk umře, celá karma, která se mu nakumulovala, přechází do dalšího života. Všechno musí být prožito. Dobrá karma nevytěsní špatnou karmu. Někteří lidé říkají, že poslední myšlenka před smrtí ovlivňuje následující život. To by si ale člověk mohl myslet, že pokud jeho poslední myšlenka bude nasměrována k Bohu, dostane se automaticky do nebe, anebo bude mít alespoň příjemné příští zrození. Tak to ale není. Pokud člověk povede špatný život a před smrtí bude opakovat Rám Rám, stejně se bude muset v dalším zrození utkat se vším, co v tomto životě nevykonal. Zpívání Rám Rám mu nijak nepomůže.

Nezáleží na tom, jakou má člověk smrt. Je zcela jedno, zda je při vědomí či ne, jestli umře v meditaci, nebo spáchá sebevraždu. Pokud nerealizoval „Já“, nutně se opět narodí.

Otázka: Říká se, že Guru má schopnost spálit karmu hledajícího tak, že se jí hledající může vyhnout. Je to pravda?

Sáradamma: Pokud se Guruovi zcela odevzdáš, karma bude zničena a ty budeš navždy svobodný. Jestli k tomu má dojít, je potřebná totální odevzdanost. Guru ti nemůže odstranit karmu, pokud nebude cítit tvou odevzdanost. Impuls musí vyjít od žáka. Pokud je žák ochoten odevzdat Guruovi tělo i mysl, Guru je přijme. Smrt zanikne a celá karma zanikne spolu s ní.

Sáradamma: Mnoho lidí si myslí, že si Swámi určuje, komu realizaci udělí a komu ne. Po mé realizaci se na něj většina žáků zlobila, protože si vybral mě a ne ty, kteří mu byli oddáni mnohem déle než já. Jeden muž, který Swámimu pomáhal stavět jeho chatku, měl věčně nějaké námitky a chtěl po Swámim, aby si adoptoval jeho dceru a dal jí Seberealizaci. I když lidem říkám, že realizaci je třeba si zasloužit, že se nerozdává jako bonbóny, stejně mi většina z nich nevěří.

Když žák řekne: „Odevzdávám se“ anebo „Chci realizaci“, myslí si, že toto je to, co chce, ale někde hluboko uvnitř touží jeho ego dále existovat bez jakékoliv změny. Když potom sedí u Swámího a mysl se mu okamžitě začíná nořit do Srdce, zpanikaří a svírá ho strach z vlastního zániku. Vidím tento strach v očích žáků a někdy upozoruji, že začnou mít potíže s dýcháním. Dýchají rychle, s krátkými nádechy. Dech se jim upraví do normálního rytmu, až když začne mysl stoupat opět ze Srdce směrem nahoru. Žáci si myslí, že jediné po čem touží, je realizace, ale většina z nich na to není ještě připravena. Jejich mysl není dostatečně pročištěná, aby ustála takový šok. Lidé žádají Gurua o Milost, aby realizovali „Já“, ale Milost Gurua přichází v určitém množství. Toto množství nikdy nepřevyšuje velikost, kterou by mysl nebyla schopna vstřebat.

Sáradamma: Lidé se podívají na Swámího a na mě, a myslí si, že dosažení realizace je velmi jednoduché, protože jsme oba realizovali v poměrně krátkém čase.

My jsme však výjimky. Je vzácné, aby měl někdo takovou odhodlanost a nezáujatost k světským věcem, jako měl Swámi během své sádhany. Stejně tak je vzácné být tak opilý láskou k Bohu, jako jsem byla já.

Naprosté odevzdání se nebo sebedotazování mohou být praktikovány jen pokročilými žáky. Dokonce i Ramana Maharishi někdy říkal, že sebedotazování je jen pro pokročilé jedince. Většina lidí potřebuje mnoho času na vyčištění mysli k tomu, aby mohli přejít na cestu odevzdanosti či sebedotazování. Mnoho žáků touží po realizaci,

ale ne všichni jsou připraveni. Kdyby dostali větší množství Milosti, mohl by je takový šok i zabít. Pro takové lidi je obvykle velmi účinné provádění džapy anebo dechových cvičení.

Otázka: *Často jsem opakoval mantru, ale posledních pár měsíců jsem přešel na sebedotazování. Někdy přijde klid a tichost, ale jinak většinou necítím žádný efekt. Prožíval jsem klid pouze v počáteční fázi, kdy jsem s praktikováním sebedotazování začal, nyní už ale žádné výsledky necítím. Začínám pochybovat, zda to vůbec dělám správně.*

Sáradamma: Jak často a jak dlouho denně medituješ?

Otázka: *Většinou dvakrát, třikrát, ale poslední dobou cítím, že bych měl medítovat celý den. Jeden den jde meditace sama bez úsilí, jiný den mě zase trápí mnoho myšlenek a nemůžu to nijak ovlivnit.*

Sáradamma: Když medituješ, nebolí tě hlava? Nepociťuješ někdy teplo v těle?

Otázka: *Ano, hlavně tehdy, když nedokážu ovládnout mysl.*

Sáradamma: Toto se děje tehdy, pokud chceš po mysli, aby dělala to, co dělat nechce. Když mysl vstoupí do Srdce, objeví se nádherný pocit chladu. Není zde žádný žár ani bolest. Pokud je člověku horko a bolí ho hlava, znamená to, že se mysl nachází pořád v hlavě. Když k tomu dojde, čím více se jí snažíš utlumit, tím více se vzpírá. To potom způsobí ještě větší bolesti a horko v těle. Podobné symptomy zažívají i lidé, kteří provádějí átmavičáru.

U těch, kteří jdou cestou odevzdání, se tyto symptomy moc nevyskytují. Já bych ti doporučovala dělat átmavičáru pouze tehdy, když ucítíš, že jde sama od sebe, bez problémů. Zbytek dne by pro tebe bylo dobré koncentrovat se na formu a jméno Gurua. Najdi si svého Gurua a soustřeď se na něj. Nebudeš teď ještě schopný provádět átmavičáru po celý den bez vzpírající se mysli a bolesti. Děje se tomu tak proto, že máš v mysli ještě vásany. Koncentrací na jméno a formu Gurua se vásany rozpustí a provádění átmavičáry pak bude pro tebe jednodušší.

Otázka: *Nejsem si zcela jist, zda je pro mě átmavičára správnou cestou. Když jsem začínal s meditací, opakoval jsem si mantru. Nedal mi ji Guru, prostě jsem si ji začal opakovat. Výsledky byly dobré, ale ne trvalé. Pak jsem přešel na pránajámu, která měla stejné výsledky, jako opakování mantry. Nyní jsem přešel na átmavičáru a děje se přesně totéž.*

Sáradamma: Pokud máš v sobě pochybnosti o technice, která by byla pro tebe vhodná, měl by sis najít Gurua, kterému bys věřil a přijal jeho radu. Akceptuj jeho rady a o ničem nepochybuji. Pokud chceš radu ode mne, navrhuji ti, aby ses soustředil na jméno a formu realizované osoby.

Když jsem přišla ke Swámimu poprvé, často jsem opakovala jeho jméno: „Haré Lakshmana, Haré Lakshmana“. Ukázalo se to jako velmi účinné, protože brzy potom se začaly objevovat stavy bez myšlenek. To bylo v době, kdy jsem ještě žila v domě u rodičů v Guduru. Někdy mi koncentrace vůbec nešla, zejména, když jsem nebyla ve Swámioho blízkosti. Přestala jsem s cvičením a cítila jsem se být zbytečná. Po dalším cvičení se mi ale začala v prázdnotě objevovat Swámioho podoba. Ptala jsem se ho, co s tím mám dělat, protože jsem považovala tyto vize za myšlenky. Měla jsem

tehdy dojem, že je potřebné neustále přebývat ve stavu bez myšlenek. Byla jsem na stavy bez myšlenek velmi pyšná. Když jsem si stěžovala Swámimu, že mě v prázdné mysli vyrušuje jeho tvář, byla to moje pýcha, jen jsem se chlubila. Chtěla jsem mu jen oznámit, že jsem měla během meditace dlouhotrvající stav bez myšlenek. Swámi to samozřejmě věděl a dělal si ze mě legraci. Říkal, že se mi jeho tvář zjevila proto, že mě někdo uhranul očima. Navrhl mi, abych vizi odstranila tím, že jí vykonám pudžu a nabídnu pár oříšků v naději, že se nají a odejde. Okamžitě jsem pochopila, že si ze mě dělá legraci. Věděla jsem moc dobře, že je pro mě vize Swámioho v meditaci účinná. Vize se později neustále zesilovala. Většinou se pokaždé smála a já si uvědomila klid a mír, který se přitom objevoval. Do té doby jsem ho nevnímala, protože jsem praktikovala pouze džapu. Podoba Swámioho se objevovala zcela spontánně a stávala se silnější. Viděla jsem ji kdykoliv, jakmile jsem otevřela oči. Proto říkám, že je užitečné soustředit se i na podobu, ne jen na jméno. Ke konci mojích sádhany se vize Swámioho tváře vytrácela a já jsem začala upadat opět do stavů bez myšlenek. V tuto dobu to už bylo něco jiného, než na začátku. Nebyly zde stavy „sunya“ (prázdnoty), ale klid a mír.

Když se koncentruješ na formu a jméno Boha v podobě Gurua, vtáhne tě do sebe, až zničí vše a nezbude nic, jen Bůh. Je jako vrah, který láká malé dítě na bonbóny do svého domu. Když dítě vrahovi uvěří, šťastně s ním kráčí do domu, kde ho vrah zabije. Pokud budeš věřit Bohu nebo Guruovi, zcela se mu odevzdáš, vtáhne tě do svého domu a tam zničí. Dosáhla jsem tohoto stupně jen proto, že jsem se soustředila na Swámioho formu a jméno, ale byla jsem úspěšná jen díky absolutní víře ve Swámioho a jeho učení. Duchovního pokroku nedosáhneš, pokud nebudeš Guruovi ve všem důvěřovat. Musíš si vybrat jednu cestu a držet se jí. Věčné váhání a pochybování o tom, která z cest je správná, je jako když stojíš na nádraží a nevíš do kterého vlaku nastoupit. Nakonec nenastoupíš do žádného. Pokud si v tom neuděláš jasno, nikdy nádraží neopustíš.

Říkám ti pouze to, jak to fungovalo u mě. Možná, že najdeš cestu, která bude pro tebe jednodušší. Lidé mají rozdílné povahy a různé sklony. Co může jednomu pomoci, druhého nechá chladným. Například pokud jsem měla během meditace zavřené oči, neustále mě vyrušovaly myšlenky. Když jsem zrovna dělala nějakou práci, myšlenky a vize přicházely, jen když jsem měla oči zavřené. Když jsem je otevřela a podívala se na Swámioho fotku, všechny rušivé myšlenky se zastavily. Jiní lidé zjišťují, že je myšlenky ruší mnohem míň, pokud mají oči zavřené. Musíš najít techniku, která ti bude vyhovovat.

Otázka: Ty i Swámi zdůrazňujete, že je nutné mít žijícího Gurua. Já jsem křesťan. V bibli Ježíš krátce před nanebevstoupením říká, že se jeho následovníci nemusí bát, protože jim sešle Ducha svatého, aby se o ně postaral. Křesťané proto věří, že není potřebné mít žijícího Mistra k tomu, aby dosáhli osvobození. Toto je velký rozdíl ve srovnání s hinduistickým učením.

Sáradamma: Jsi pln pochybností, jestli je potřebné mít Gurua či nikoliv, zda je dobrá tato technika nebo jiná. Zdá se, že Svatý duch ti tyto odpovědi nezodpověděl a nechal tvoji mysl v klidu. Pokud najdeš Gurua, kterému uvěříš, pak budou tvoje po-

chybnosti zničeny. Můžeš mu odevzdat všechny svoje pochyby a otázky a pak můžeš meditovat v klidu bez jakéhokoliv vyrušení. Cítíš, že potřebuješ Gurua?

Otázka: *Ano, ale byl jsem vychován k křesťanské tradici, kde pojem Guru není moc znám. Jedna moje část říká, že pokud se budu soustředit na jméno a formu Krista, Svatý duch mě dovede k cíli. Jiná část mi ale sděluje, že bych si měl raději najít žijícího Gurua.*

Sáradamma: Ve tvém případě bych ti poradila vybrat si pro sebe vhodného Gurua. Někteří lidé cítí, že jim pomůže Bůh. Když se tito lidé modlí nebo meditují, pokročí duchovně dál i bez žijícího Gurua, protože nemají pochybnosti. Pokud opravdu cítíš, že Gurua potřebuješ, soustřeď se na jméno a formu svého Boha. Když bude tvoje koncentrace a oddanost opravdová, pak se ti Bůh zjeví ve formě Gurua.

Otázka: *Často jsem opakoval jméno Ježíše a koncentroval se na jeho podobu na turinském plátně. Je to dostačující?*

Sáradamma: Pokud je tvá oddanost a touha po Guruovi silná, Guru se objeví.

Otázka: *Křesťané mají ve svém učení mnoho tvrzení, které jsou v rozporu s učním Advaity. Například: říkáš, že se individualita ztratí v okamžiku realizace a zbudě jen „Já“. V křesťanství jsou duše od Boha odděleny. I sám Kristus, i když říkal, že otec i syn jsou jedno, si v určitém smyslu udržoval od otce odstup. Jak se dají tyto rozdíly vysvětlit?*

Sáradamma: Ježíš byl bez pochyby džňánin, který prožíval stav nedvojnosti. Žil ale v takové době a kulturním prostředí, kdy nemohl veřejně tvrdit, že je ve stavu, v jakém je samotný Bůh. Zmírnil své učení jen proto, aby bylo akceptovatelné pro tehdejší autority. A přesto byl za svá slova odsouzen. Kdyby lidem řekl o stavu, který prožívá, ukřížovali by ho určitě ještě mnohem dřív.

Otázka: *V křesťanství je příbuzenský vztah velice důležitý. Existuje vztah mezi Ježíšem a Bohem, mezi křesťany a Ježíšem. Dokonce i vztah mezi křesťany navzájem je velmi silný, a proto se spolu modlí. V učení advaity jsou vztahy negovány, přestože jsou nedílnou součástí reality. Jak mohou mít lidé mezi sebou vztah, pokud vědí, že je vše jen iluze?*

Sáradamma: Je pravda, že v božském „Já“ není žádný rozdíl a tudíž ani žádný vztah. Ale aby člověk dosáhl takového stavu, musí být zcela odpoután od světa, včetně všech vztahů, které v něm má.

Existuje o tom jeden příběh. Obrovský tlustý muž se ocitl před vchodem do jeskyně. Zevnitř proudil příjemný chladivý vánek, ale muž se kvůli své tloušťce nemohl dovnitř dostat. Dupal nad tím, jak je uvnitř příjemně a postupně ho posedla vášeň se tam dostat. Zkoušel držet půst, ale pořád nemohl zhubnout natolik, aby prošel otvorem do jeskyně. Postupně jeho touha vzrostla natolik, že přestal chodit do práce, opustil rodinu, přátele, protože se nedokázal odtrhnout od vchodu do jeskyně, ze kterého proudil příjemný vánek. Muž byl po čase jen kost a kůže, ale pořád se nemohl dostat ke zdroji příjemného vánku. Nakonec se rozhodl vyzkoušet to ještě jednou. Jak se tlačil do jeskyně, uvízl v otvoru. Snažil se protlačit dovnitř, ale nic nepomáhalo. Když už ho síly dočista opustily, zjistil, že se nemůže pohnout už ani zpět. Začal volat Boha, že udělal všechno, co je v lidských silách, aby se dostal do jeskyně, ale

nyňi přijímá svou porážku a odevzdává mu celé své tělo. Když Bůh rozpoznal mužovu naprostou tělesnou vyčerpanost a mentální odevzdanost, protlačil muže dovnitř jeho vyťoužené jeskyně.

Jednoduše řečeno, člověk nedojde k Bohu, pokud nevynaloží tělesné úsilí, pokud nebude posedlý myšlenkou na Boha a pokud se nevzdá všech připoutaností a vztahů. Ani to však nestačí. Člověk si musí uvědomit, že se k Bohu díky svému tělesnému a mentálnímu úsilí stejně nedostane. Musí se vzdát veškerých myšlenek o úsilí, myšlenek o dosahování Boha a padnout Bohu k nohám a nechat se sebou udělat cokoliv, co si Bůh přeje. Až pak, když dojde k úplnému tělesnému i mentálnímu odevzdání, Božská Milost ho dovede do cíle.

Otázka: Říkáš, že je potřebné se vzdát myšlenek o dosahování Boha. Rozumím, že tomu je tak na cestě odevzdání se, ale co sebedotazování? Pokud chce někdo dojít k „Já“, nezvětší právě touha po „Já“ tuto odhodlanost a koncentraci?

Sáradamma: Dokud budeš považovat „Já“ za cíl, kterého je třeba dosáhnout, neuspěješ. Čím víc se snažíš ho dosáhnout, tím je od tebe vzdálenější. „Já“ prožiješ až tehdy, když odstraníš všechny touhy.

Otázka: Ježíš v Bibli říká, že pokud se sejdou dva nebo tři lidé v jeho jménu, tak s nimi bude přítomen. Tím chce asi říci, že je pro žáky užitečné, když se modlí nebo meditují společně. Je to tak?

Sáradamma: Píše se v Bibli i to, že pokud se člověk modlí sám, Bůh přítomen není?

Otázka: Ne. V bibli se píše také to, že by měl každý sám v sobě nalézt modlitebnu, ve které ho nikdo nevidí.

Sáradamma: Vše záleží pouze na tom, co ty sám preferuješ. Pokud zjistíš, že je pro tebe účinnější meditovat společně s ostatními, tak to udelej. Jestli je ti bližší meditovat v ústraní, tak medituj sám. Stejně tak je to i s tvou meditační technikou. Nalezni tu, která ti vyhovuje.

Sáradamma: Realizovala jsem „Já“ meditací na Swámiho formu. Na začátku jsem prováděla džapu „Haré Lakshmana“, ale později jsem od toho upustila a věnovala se pouze koncentraci na Swámiho jméno a formu. Za krátkou dobu jsem dokázala udržet Swámiho tvář v mé mysli trvale, bez ostatních rušivých myšlenek. Praxe přinesla postupně další pokrok. Dokázala jsem si zvizualizovat Swámiho i mimo tělo. Když k tomu došlo, bylo jedno, kde jsem se zrovna nacházela, všude jsem viděla jen Swámiho.

Toto cvičení bylo velmi užitečné. Nejlepší výsledky však přišly při meditaci na Swámiho v Srdci.

Pokud chceš meditovat na mě nebo na Swámiho, není dobré o nás přemýšlet jako o objektech, které jsou od tebe odděleny. Medituj na nás v Srdci, jsme v tobě. V poslední fázi své sádhany jsem už na Swámiho meditovala jen v Srdci.

Někdy mnou Swámi pronikl natolik, že jsem si myslela, že jsem Swámi. Cítila jsem, jak se mi tvář změnila na tvář Swámiho, měla jsem dojem, že prostoupil celým mým tělem. Meditace na Swámiho v Srdci mi pomohla uvědomit si, že Swámi není ode mě oddělen.

Swámi i já se nacházíme ve tvém Srdci. Meditací zjistíš, že nejsme od tebe odděleni. Pokud hledíš na naše těla, hledíš pouze na obrázky vytvořené svou myslí. Medituj na nás v Srdci a zjistíš, že jsme tvé „Já“.

Otázka: Když říkáš, medituj na nás v Srdci, míníš tím, že si mám představovat vaši tvář v Srdci tak, jak jsi to dělala před realizací ty?

Sáradamma: Ne. To není skutečná meditace na Srdce. To je pouze cvičení koncentrace. Meditace na Srdce znamená, že donutíš mysl vrátit se zpět do Srdce, a tak můžeš prožít zkušenost „Já“. Pokud o něčem neustále přemýšlíš, nevyjímaje mne a Swámiho podobu, mysl je pořád aktivní. Pokud je mysl aktivní, do zdroje se nikdy neponoří. Jestli se vzdáš všech myšlenek a mysl zcela utišíš, pak se automaticky vrátí do Srdce. Meditace v Srdci začíná opravdu až tehdy, když se mysl usídí v Srdci, tehdy, kdy ji absorbuje božské „Já“.

Mathru Śrī Sārada nyní

DODATEK: MATHRU ŠRÍ SÁRADA

*Láska přináší klid a štěstí.
Touha přináší neklid a deprese.*

• *Vztahy: Láska a přátelství*

K realizaci „Já“ je nutné oprostít se od všech připoutaností. Když se oženíš (vdáš) a máš děti, automaticky se připoutáš k rodině, to je nevyhnutné. Jestli miluješ svou rodinu víc než Boha, nikdy na duchovní stezce nepokročíš dál. Já ale lidem neříkám, aby opustili manžela (manželku) a děti. Snažím se jim pouze říci, aby vykonávali rodinné povinnosti s co možná nejmenším vtažením se do nich.

Pokud se však objeví pokročilý hledající a není dosud ženatý (vdaná), nepodporuji ho (ji) v tom, aby se oženil (vdala). Když cítím, že je žák schopen mou radu následovat, od manželství ho spíš odrazuji.

Jestli si říkáš: „I když se ožením (vdám), budu nadále plně oddán božskému „Já“ a zůstanu nepřipoután k partnerovi a rodině“, obelháváš tak jen sám sebe. Pokud kromě Boha netoužíš po ničem jiném, nikdy se neoženíš (nevdáš).

Lidé, kteří opravdu touží po Seberealizaci, by si neměli přibírat nové závazky, které vedou k připoutanosti.

Proto říkám zdejšími brahmačárinům, aby se neženili (nevdávaly). Pokud miluješ Boha, Bůh ti neustále lásku oplácí. Neopustí tě ani třeba po dvaceti letech, jen proto, že by se rozhodl oženit a odejít. Všechna láska je stejná, ale jiná láska než láska k Bohu je pouhé mrhání. Když dva lidé milují jeden druhého a vezmou se, co ve skutečnosti milují? Milují navzájem jen svá těla a mysl. Pokud se dva lidé vezmou a věnují všechnu lásku jen jeden druhému, stavějí kolem sebe silnou zeď. Nezbyvá jim už žádná láska k Bohu, „Já“, a proto nikdy necítí lásku božského „Já“. Z duchovního pohledu je ideální vztah mezi ženou a mužem takový, kdy spolu žijí jako bratr se sestrou a namísto vzájemného plýtvání láskou jednoho ke druhému věnují všechnu lásku Bohu.

Jakákoliv touha po dětech nebo partnerovi, která vyvstane při pohledu na jiné páry, nebo při pocitu osamocení, vychází z iluze.

Léčbou je stabilizování se ve Zdroji lásky tak, že zintenzivníš svou praxi odevzdanosti. Já jsem si vždycky ve své mysli udržovala podobu Swámiho a byla jsem do něj zamilovaná. Proto jsem nikdy necítila prázdnotu, osamělost ani znuďenost, jež podněcují růst touhy po partnerovi nebo po dítěti.

Když se partneři spolu hádají nebo provokují jeden druhého, to nevidíš. Čirá, věrná a oddaná láska mezi dvěma lidmi je zcela výjimečná, proto by ses neměl nechat oklamat sladkými idejemi a naivně doufat, že takové štěstí najdeš. Odevzdej svou lásku jen Bohu.

Láska hledajícího k Bohu by měla být tak silná, že by pro ni měl být schopen umřít. Neměl by myslet na nic jiného, neměl by na ni zapomenout či ji v mysli vytěsnit něčím jiným. Pak všechny překážky budou zvládnuty a Bůh i hledající splynou v jedno.

Hledající musí být kdykoliv schopen opustit vše, aby následoval Guruův hlas. To je pravá odtazitost. Žádný vztah, věc, místo nebo situace by neměla být důležitější než Bůh. Když Ramakrišna položil ruku na hrudník Vivékanandy, Vivékananda opustil své tělo a dosáhl by Seberealizace, kdyby mu nepřišla myšlenka na rodiče, při které se lekl, co s nimi bude dál. Tato připoutanost k rodičům Vivékanandovi zabránila naprosto se odevzdat a dojít tak k plné Seberealizaci.

Pokud chceš praktikovat účinnou sádhanu, pak by ses měl šikovně vyhýbat všem možným přátelům, kromě Gurua, protože tě strhnou a odvedou pozornost jinam. Nebuď strháván vnějšími vzruchy. Debaty v přátelském kruhu začínají rozebíráním duchovních podnětů, jenže pak se stočí k probírání sádhan ostatních a jejich způsobu života. Buď na to opatrný a pokud možno se tomu vyhni. Navíc, pokud vyprávíš ostatním lidem o svých duchovních zážitcích a snech, ztrácíš vnitřní sílu. Uchovávej ji pro sebe či Gurua. Společování se znamená trávení času povídáním o všem možném jen ne o Bohu a jedinec pak rychle upadá do Máji.

• *Pomoc ostatním*

Otázka: Víím, že starat se o ostatní a mít ve zvyku zbytečné zasahování do záležitostí jiných, je špatné. Nedokážu však své chování kontrolovat. Co bych s tím měl dělat?

Sáradamma: Na to, aby ses zbavil tohoto zvyku, musíš mít neustále na paměti, že chod světa je prací Boha a ne tvojí. Nauč se Mu důvěřovat. On vždy ví, co je pro každého dobré. Pokud někomu přivodí problémy, pak si je dotyčný zasloužil anebo tyto problémy potřebuje k tomu, aby se poučil. Nesnaž se mařit Boží práci tím, že zasahuješ do věcí, do kterých ti nic není.

Otázka: Vyrůstal jsem ve víře, že být nevšimavý k problémům druhých je sobecké

Sáradamma: Kdo je ten, kdo chce někomu pomáhat? Je to ego. Ego chce pomáhat jiným egům. Toto je skutečná sobeckost. Dokud je přítomna mysl, vše co děláš, je sobecké, neboť všechny myšlenky a činy vycházejí z ega, s kterým se ztotožňuješ. Ego je vždy zaujaté; některé lidi má raději než ty ostatní, některým pomáhá, jiné ignoruje. Jediná cesta jak se stát nesobekým je vzdát se ega. Neustále mysl na Boha, odezdej mu svou lásku, buď oddaný, a on tě ega zbaví.

Otázka: Já ale vidím všude kolem problémy a utrpení. Mám to vše přehlížet a odvracet se od těch, co se dožadují pomoci?

Sáradamma: Jestli někomu můžeš pomoci bez potíží, pak neváhej. Jestliže by ti pomoc měla způsobit problémy, nenech se jimi stáhnout. Když pocítíš potřebu ostatním pomoci, pomáhej pouze duchovně hledajícím. Když se necháš vtáhnout do problémů duchovně nehledajících, přitáhneš na sebe část jejich špatné karmy.

Vzpomeň si na rikšu, který ti řekl, že potřebuje sto rupií na nákup svetru. Ve skutečnosti nepotřeboval peníze na svetr. Před dvěma týdny přesvědčil jiného hledajícího, aby mu dal tisíc rupií kvůli stejnému důvodu. Já toho muže znám již léta, je to těžký alkoholik a peníze asi používá na nákup alkoholu. Jak mu pomůžeš tím, že mu dáš peníze? Jeho prarabdha je být opilým rikšou. Peníze, které bys mu dal, by jeho prarabdhu jen posílily. Část jeho nashromážděné špatné karmy by přešla na tebe, protože bys jeho zlozvyk na pár dnů podporoval.

Když pomáháš jen dobrým lidem, tak na tebe přejde jen dobré. Ale nemysli si, že jsi povinen pomáhat každému. Tvoji základní povinnosti není pomáhat světu, nýbrž milovat Boha a udržovat klidnou mysl. Jestli dokážeš pomáhat ostatním bez toho, aby ti pomoc neubrala na klid, pak pomáhej. Na druhou stranu, buď naplněn láskou k Bohu a ponech chod světa Jemu.

Ramana Mahariši přirovnával lidi naplněné obavami k pasažérům ve vlaku, kteří trvají na tom, že budou stát se zavazadlem na hlavě, než aby se posadili a odložili si zavazadlo na zem. Bůh ti nakládá mnoho problémů, tyto problémy jsou tvoji prarabdha karmou pro tento život. Pokud se ztotožňuješ s tělem a myslí, jsi donucen přijmout i osobní zodpovědnost za všechny tyto problémy. Pak stojíš ve vlaku jako ten pasažér se všemi problémy na hlavě. Když odevzdáš svůj život a všechny problémy Bohu, můžeš se pohodlně posadit a relaxovat s plným vědomím, že tě Bůh dopraví do cílové stanice. Ty i tvá zavazadla dorazí na správné místo, ať se obáváš či ne. Odevzdej se Bohu, přijmi to, že všechny světské problémy patří Jemu a buď v klidu.

Pouze džňánin dokáže rozeznat skutečnou podstatu problému a pomoci lidem jej přemoci. Nežene se však k nim s nabídkou zavazadla jim podržet. Místo toho jim řekne: „Přestaňte se ztotožňovat s myslí a tělem a odevzdejte všechny problémy Bohu.“ Někteří se mohou domnívat, že džňáninové takto podporují sobeckost. Ve skutečnosti ji však odstraňují.

Džňánin ví, že všichni lidé na světě spolu se všemi problémy jsou neskuteční. Když se tě zeptám, jak chceš pomoci hladovému, o kterém se ti zdálo minulou noc, vysměješ se mi. Stejně tak, když se lidé svěří se svými problémy džňáninovi, usměje se, protože ví, že svět, lidé v něm a jejich problémy jsou v podstatě neskutečné. Svět není o nic víc skutečný, než sen z předešlé noci. Vše přestane existovat v momentu Sebe-realizace. Z hlediska božského Já tu nejsou „žádní druzí“, kterým je třeba pomáhat.

Otázka: Takže nejlepší cesta je lidem vůbec nepomáhat?

Sáradamma: Jestli dokážeš pomáhat bez myšlenky „Já ostatním lidem pomáhám.“, nebudeš mít žádné problémy. Je důležité mít tento postoj. Neměl bys se starat o problémy druhých, protože jsou to koneckonců problémy Boha a ne tvoje. Pokud se připoutáš k iluzi, že svými činy pomáháš ostatním, tvoje ego bude narůstat. Jestli získáváš pocit spokojenosti z toho, že lidem pomáháš, tato spokojenost je opět jen projevem ega. Je velice obtížné pomáhat lidem tak, aby tvé ego nerostlo. Jestli se nedokážeš mentálně oprostít od myšlenky „já pomáhám“, problémy, které se snažíš řešit, budou právě tobě přinášet zbytečné obavy.

Žák by neměl odsuzovat nebo opustit Boha zato, že Jeho zákony působí jaksi neobvyklým a nevysvětlitelným způsobem. Jestli chceš jiné vysvětlení pro všechny ne-

spravedlnosti ve světě, tak si můžeš říci, že Bůh posílá lidem problémy a maléry proto, aby vyzkoušel jejich víru a oddanost. Mysli také na zákon karmy.

- ***Karma***

Ať jsou někteří lidé jakkoliv zlí, neměl bys je nenávidět. Jinak se část jejich špatné karmy přenese na tebe. Jakékoliv hodnocení hříčů a morálky náleží myslí a každá mysl má na danou věc rozdílný pohled. Džňánin, který nemá mysl, nevynáší soud o vině či nevině. Pro něj je celý svět neskutečné drama, zinscenované a sehrávané Bohem. V božském „Já“ není špatné ani dobré, správné či nesprávné. To vše jsou jen koncepty myslí. Toto je nejvyšší hledisko, džňáninův postoj. Pokud jsi ještě zapleten do světa vztahů a ztotožňuješ se s tělem a myslí, jsi nucen žít v domnění, že dobré činy vytvářejí pozitivní následky a špatné činy ty negativní. Když ale v tomto životě nedojde k odměně či trestu, zdá se, jakoby dobré činy nebyly odměněny a špatné potrestány. Tak to ale není. Zákon karmy působí skrze mnoho životů a nelze jej obejít. Když člověk umře, veškerá nashromážděná karma se přenese do dalšího života. Vše, ať následky dobré či špatné karmy, musí být prožito. Dobrá karma nevymaže tu špatnou. Tak jako jedna nevina nesmaže nějakou vinu. Někteří lidé říkají, že poslední myšlenka před smrtí ovlivňuje příští zrození. Takže když myslíš při umírání na Boha, dostaneš se do nebe, nebo se zrodíš s dobrou karmou. Tak to ale není. Jestli člověk vede špatný život a umírá s tím, že si zpívá Rám Rám, tak či onak si bude muset prožít všechny následky zlých činů. Popravdě řečeno, vůbec nezáleží na tom, jakým způsobem člověk umírá – zda je při vědomí či ne, zda zrovna medituje nebo páchá nějaký zločin – pokud nerealizoval božské „Já“, narodí se znovu (v tomto nebo jiných světech) a bude muset prožít následky všech činů, které vykonal.

Mathru Śrī Sārada nyní

SLOVNÍK

Advaita Védanta – Doslova ne-dva, nedvojná filosofie o Jednotě.

asána – Pozice; poloha při sezení.

ášram – Duchovní instituce, kde se provádí duchovní praxe.

Átman – Já, pravé duchovní Já, jako protiklad empirického já, tj. těla a myslí.

atmavičára – Dotazování ‘Kdo jsem já?’

bhadžan – Zpěv oddanosti.

Bhagavadgíta – Doslova zpěv Boha. Tato zvláště duchovní kniha je součástí indického eposu Mahábhárata, ve kterém Krišna povzbuzuje prince-válečníka Ardžunu k tomu, aby se utkal v boji s utiskovatelem. V průběhu rozhovoru mezi nimi Krišna také zjevuje podstatu skutečnosti!

bhakti – Oddanost k božskému.

Brahmačárin – Doslova ‘ten, kdo následuje Boha’. Student, jenž dodržuje celibát a zavazuje se k duchovnímu životu.

Brahman – Bůh, který stvořil vesmír. (V hinduistické terminologii existuje také mnoho dalších vesmírů).

čakra – Zvíření vědomí/energie uvnitř těla.

daršan – Doslova ‘pohled’. Hledění na svatou bytost nebo na božstvo.

džapa – Opakování mantry.

Džívanmukti – Ten, kdo se osvobodil za živa.

džňána – Božské poznání.

Džňánin – Znalec svého Já, světec, který realizoval Já.

guny – Základní atributy neboli energetické/materiální kvality, které tvoří základ a operují v procesu dění ve světě

Guru – Učitel.

karma – Činnost a její následky.

kóša – Obal.

kundalini – Psychická duchovní síla, známá jako ‘hadí síla’, která sídlí jakoby ‘svinuta’ u kořene páteře, ale která může být podle jógických textů aktivizována během procesu duchovního otevírání se a která se zvedá a prochází skrze psychická centra známá jako čakry.

Išvara – Bůh; vnitřní vládce.

lingam – Šívův symbol; označení mužského pohlavního údu.

mandir – Svatyně.

mantra – Posvátná slova nebo zvuky. Meditace na mantru (což se považuje za ‘vibrující tělo’ božstva) je považována za způsob, který dovede adepta do vyšších stavů vědomí.

mája – Pojem, jenž se používá ve Védách a který značí ‘chloubu Bohyně’, tedy nádeheru hmotného projevu. Rovněž tak je tento pojem spojován s iluzorní (pomíjející a popíratelnou) přirozeností vesmíru.

mókša – Duchovní osvobození.

Nádi – Nerv; psychický proud.

Náma – Jméno.

nirvána – Stav, ve kterém je vědomí ega zcela rozpuštěno či transcendováno.

Parvati – Doslova „dcerka hor“. Laskavá bohyně s tmavou barvou pleti, žena Šivy, jejíž syny jsou božstvo se sloní hlavou Ganéša (odstraňovatel překážek) a Skanda (bůh-bojovník).

prána – Životní síla.

pránajáma – Cvičení dechu; jógická praxe kontroly dechu; také to je pouhé pozorování dechu jako jedna z meditačních technik.

prasád – Jídlo, jež bylo nabídnuto božstvu nebo guruovi, ještě než bylo zkonzumováno. Má se za to, že „zbytky“ z jídla určeného božstvu přinášejí zvláštní prospěch.

pudža – Náboženský rituál.

radžas – Síla činnosti.

Ráma – Božské vtělení Višnu, hlavní postava hinduistického eposu, Rámajány.

sádhana – Duchovní praxe.

sadhu – Ten, jenž se vzdal světa a zasvětil svůj život Sebe-realizaci. Obvykle to je putující uctíváč pravdy.

sahasrára – Doslova „tisíc okvětních plátků“. Čakra odpovídající kůře mozkové.

samádhi – Nejhlubší stav v meditaci.

samsára – Proces světského života.

sanjásin – Hinduistický mnich nebo mniška.

sattva – Princip harmonie.

satguru – Doslova „pravý duchovní učitel“. Nejvyšší duchovní mistr adepta (jeho Já).

šakti – Duchovní energie. Nejvyšší duchovní síla: princip Bohyně.

Šiva – pro mnohé hindy je to jméno Nejvyšší Bytosti, zdroj stvoření a zničení vesmíru.

siddha – Doslova „dokonalý“. Osvícený mistr.

siddhi – Okultní síla.

Šrí – Označení toho, kdo je velmi uznáván.

sušumna – Důležitý nervový proud, procházející páteřním sloupcem, ve kterém se probouzí kundalini (hadí síla).

tamas – Síla nečinnosti. *tapas*,

tapasja – Duchovní sebe-disciplína.

Upanišády – Filosofická písma hinduismu, část dochovalých Védických písem sdělující doktrínu o Brahman a átman.

vásana – Mentální snaha brát představy za své. „Ustálené návyky“ neboli sklon myslí.

Vašišta – Doslova lepší; jméno autora advaitového písma Jóga-Vašišta.

Véda – Starodávné indické písmo (z dob 7 tisíc až 1,5 tisíce let před n.l.).

Vičara – Dotazování po přirozenosti a podstatě Já.

Višnu – Bůh, jenž řídí zachování vesmíru.

V čirém Já

Šrí Lakshmana & Mathru Šrí Sárada

sestavil David Godman

© Šrí Lakshmana Swami a Mathru Šrí Sárada

Vydala www.advaita.cz

Z anglického originálu

No Mind - I am the Self

Překlad: Gabriela Adámková

Jazyková korektura: Martin Vinkler, Eva Konečná

Grafická úprava: Aleš Adámek

2. vydání

2009